POLSKI ZWIĄZEK NARCIARSKI

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI ZA SEZONY 1935/36 i 1936/37

KRAKÓW 1937

POLSKI ZWIĄZEK NARCIARSKI

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI

ZA SEZONY

1935/36 i 1936/37

KRAKÓW 1937
NAKŁADEM POLSKIEGO ZWIĄZKU NARCIARSKIEGO
KRAKÓW, UL. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO 13
DRUKARNIA NARODOWA W KRAKOWIE

Sprawozdanie z działalności Rady Narciarskiej, Zarządu Głównego oraz wszystkich Komisyj i Instytucyj Polskiego Związku Narciarskiego, przedłożone XVII Zwyczajnemu Walnemu Zjazdowi Delegatów Polskiego Związku Narciarskiego, obradującemu w Krakowie, dnia 11-go lipca 1937 r. Sprawozdanie obejmuje okres od 1-go czerwca 1935 r. do 31-go maja 1937 r.

Kraków, w lipcu 1937 r.

Za Radę Narciarską P. Z. N.:
INŻ. ALEKSANDER BOBKOWSKI
Prezes Polskiego Związku Narciarskiego.

ZA REDAKCJĘ SPRAWOZDANIA: STANISŁAW FAECHER

PRZEDMOWA

Narciarstwo w Polsce jest sportem umiłowanym przez rzesze bardzo szerokie. Z każdym rokiem zwiększają się zastępy zwolenników tego wspaniałego ruchu. Możność czerpania radości, zdrowia i sił z nieprzebranej skarbnicy narciarstwa, jest dziś udziałem wielu setek tysięcy mieszkańców naszego kraju. Cenne i trwałe wartości tkwiące w narciarstwie — wykorzystywane są coraz lepiej, na pożytek państwa i społeczeństwa. Narciarstwo jest dziś jednym z najdonioślejszych czynników pracy na niwie ogólnego wychowania fizycznego.

Prowadzona przez wiele lat propaganda, wydatne poparcie czynników państwowych i chętny, życzliwy odzew społeczeństwa sprawiły, że stan upowszechnienia narciarstwa w Polsce jest stosunkowo znaczny. Pomyślnie też, w zasadzie, przedstawiają się możliwości dalszego jego rozwoju, gdyż ekspansja ruchu jest niewątpliwa, a zainteresowanie i uznanie dla niego zwiększają się ustawicznie. Tym więcej jednak nieodzowna jest wytężona praca organizacyjna, mająca na celu zapewnienie prawidłowego rozwoju narciarstwa w naszym kraju.

Rozwój ten winien być przede wszystkim wszechstronny. Obok więc kierunku sportowo-zawodniczego w narciarstwie, nie może być zaniedbany czynnik turystyczny, mający szczególne wartości wychowawcze. Obok pielęgnowania elitarnych wyników sportowo rekordowych — nie może leżeć odłogiem wielka dziedzina wychowania fizycznego mas za pomocą narciarstwa. Obok wreszcie wszystkich form narciarstwa górskiego — istnieć i rozwijać się muszą wszystkie postaci narciarstwa nizinnego, mającego w geograficznych warunkach Polski szczególne uzasadnienie.

Zespół elementów wpływających na prawidłowy i wszechstronny rozwój narciarstwa — jest rozległy. Stawia on wysokie wymagania tym wszystkim, którzy ponoszą odpowiedzialność za akcję narciarską na wszystkich odcinkach organizacyjnego układu w narciarstwie. Wola czynnika państwowego, określającego w jakim ogólnym kierunku należy

narciarstwo prowadzić — stanowi tu warunek pierwszy. Drugim warunkiem jest uzgodnienie zasad współpracy pomiędzy oficjalnymi i społecznymi instytucjami, prowadzącymi działalność narciarską. Trzecim warunkiem jest dysponowanie odpowiednio przemyślanym programem pracy i możnością stopniowego jego urzeczywistniania.

Dalszymi czynnikami — już na niwie pracy społecznej — są: sprężysta i zdyscyplinowana organizacja, racjonalne ujęcie szkolenia narciarskiego, trafne kierownictwo ruchu sportowego, stwarzanie korzystnych warunków dla uprawiania turystyki narciarskiej, usilne popieranie narciarstwa nizinnego, energiczna akcja propagandowa i krzewicielska, troska o bezpieczeństwo ruchu narciarskiego, a wreszcie wiązanie całokształtu pracy narciarskiej z gospodarką zimowisk i materialnymi interesami mieszkańców terenów narciarskich.

Z dużym uzasadnieniem stwierdzić można, że wszystkie wyżej wymienione warunki istnieją już w znacznym stopniu, i na ogół korzystnie wpływają na rozwój narciarstwa w Polsce. Nie można jednak zamykać oczu na istotne trudności, które kulminują w sprzecznych poglądach na sposób ujmowania pracy w narciarstwie. Gdy jedni upatrują w narciarstwie przewagę zainteresowań sportowych, to drudzy widzą w nim wyłączną niemal możność turystycznego wyżycia się. Gdy dla jednych sportowy kierunek rekordowy jest wszystkim, to inni pragną narciarstwo udostępnić i upowszechnić dla mas, oraz użyć narciarstwa jako czynnika ogólnego wychowania fizycznego. Na mniejszą skalę istnieją także różnice poglądów na stosunek narciarstwa zorganizowanego do narciarzy niezrzeszonych, na rolę i znaczenie klubów, na sposoby szkolenia itp.

W tym wirze sprzecznych poglądów, z których każdy może mieć poważne argumenty — konieczne staje się dążenie do pewnej syntezy. Winna ona zezwolić na stopniowanie wartości i doniosłości poszczególnych działów pracy i na ich realizowanie w ramach istniejącego programu. Żaden też z cennych czynników narciarstwa nie może być zaniedbany. Jednakże żaden z równorzędnych, nie powinien uzyskać przewagi nad innymi, z ich szkodą a pośrednio ze szkodą dla narciarstwa jako całości.

Na takim właśnie tle rozpatrywać wypada działalność Polskiego Związku Narciarskiego, zarówno ogólną, jak też z ostatniego dwulecia, z którego zdawana jest sprawa. Związek, jako naczelna magistratura narciarstwa społecznego, powołany do życia przed osiemnastu laty — stał zawsze na straży żywotnych interesów rozwojowych polskiego narciarstwa, we wszystkich jego przejawach. W miarę upływu lat — rozszerzał się stale zakres agend Polskiego Związku Narciarskiego. Dziś jest on już bardzo rozległy, wymagając szczególnej czujności i wytężonej pracy.

Wielokierunkowość narciarstwa i specyficzne warunki rozwojowe

tego sportu sprawiły, że działalność Polskiego Związku Narciarskiego różnić się musiała od pracy wielu innych związków sportowych w Polsce. Zarówno struktura organizacyjna Związku jak też jego instytucje, jak wreszcie gospodarka — musiały być przystosowane do potrzeb narciarstwa. Że w całej dotychczasowej historii narciarstwa były one celowe, świadczy najlepiej fakt, że Polski Związek Narciarski znajduje się w ustawicznym rozwoju. Świadczą o tym także osiągnięcia organizacyjne PZN. w ostatnim dwuleciu i to na wszystkich niemal odcinkach pracy.

Okres sprawozdawczego dwulecia słusznie może być uważany za etap dalszego postępu Polskiego Związku Narciarskiego. Niektóre zaś osiągnięcia PZN. w tym czasie są niewątpliwie najwyższymi, a więc rekordowymi w całej dotychczasowej historii Związku. Jest to tym bardziej znamienne, że praca Związku urzeczywistniana była wśród wielu trudności i przeciwieństw.

Pozytywne wyniki dwulecia odnoszą się przede wszystkim do najbardziej podstawowej akcji Polskiego Związku Narciarskiego, a mianowicie do wysiłków, zmierzających do zrzeszania klubów i ich członków. Szczegółowe cyfry ilustrujące organizacyjny stan Polskiego Związku Narciarskiego zawarte są w odrębnych tabelach. Na tym miejscu na podkreślenie zasługuje, że na dzień 31 maja 1937 r. zrzeszonych było w Polskim Związku Narciarskim 246 towarzystw związkowych, liczących w tym dniu 23.647 narciarzy. W ewidencji P. Z. N. prowadzone są wyłącznie towarzystwa i ci ich członkowie, za których opłacono wszystkie składki do Związku. Cyfry zatem dają pogląd zupełnie realny na stan organizacyjny P. Z. N. Dodać trzeba, że rok administracyjny P. Z. N. kończy się dopiero 31-go października. Zatem wyżej określony stan cyfrowy, obliczony na dzień 31 maja 1937 r., będzie wyższy z końcem administracyjnego sezonu 1936/7 r.

W stosunku do lat poprzednich wyraża się wzrost organizacyjny Polskiego Związku Narciarskiego w poważnych odsetkach. W sezonie 1935/6 — na 31 października tego roku — zrzeszał P. Z. N. 211 towarzystw i 16.084 narciarzy zorganizowanych. W stosunku do poprzedniego okresu rocznego, tj. sezonu 1934/5, wzrost wyniósł blisko 60%. W ostatnim zaś (nieskończonym jeszcze administracyjnie sezonie 1936/7 r.) wzrost ilości narciarzy zrzeszonych wyniósł przeszło 50%.

Te pozytywne wyniki na niwie akcji zrzeszającej zawdzięczać wypada odpowiedniej propagandzie, wysiłkom towarzystw związkowych, a także korzyściom przysługującym zorganizowanym narciarzom. Zespół tych korzyści (acz uszczuplony w ostatnich latach na odcinku ułatwień kolejowych w stosunku do stanu z lat poprzednich) — został właściwie powiększony. Daje on zrzeszonym narciarzom wiele cennych świadczeń,

ułatwiając uprawianie narciarstwa i zachęcając do organizowania się w towarzystwach.

Miarą wysiłków rozwiniętych na niwie zrzeszania może być fakt, że władze związkowe nie wahały się w ciągu całego okresu sprawozdawczego skreślić z listy członków Polskiego Związku Narciarskiego — kilkadziesiąt towarzystw i sekcyj. Organizacje te, bądź nie przejawiały w ogóle działalności, bądź też pracowały szczególnie słabo. Przez skreślenia instytucyj nieżywotnych z grona członków P. Z. N. uzyskano czynny na wszystkich odcinkach pracy narciarskiej zespół towarzystw należących do Związku.

Przy przyjmowaniu nowych towarzystw w poczet członków Polskiego Związku Narciarskiego przestrzegano zasady, aby nie stwarzać niepotrzebnej w wielu wypadkach konkurencji dla towarzystw istniejących. Wręcz przeciwnie — dążono do tego, aby ustaliły się warunki dla wzmacniania towarzystw już zrzeszonych. Ich liczba bowiem była zdaniem władz Polskiego Związku Narciarskiego wystarczająca, a w niektórych ośrodkach nadmierna.

Urzeczywistnienie tej tendencji dało w całym okresie sprawozdawczym poważne rezultaty. W wyniku bowiem ostatecznym osiągnięto, że tak zwana „średnia klubowa“ zarówno w całym państwie, jak też w ważniejszych ośrodkach — wybitnie się podniosła. Gdy w sezonie 1935/6 wynosiła ona 76 narciarzy zrzeszonych na jedno towarzystwo związkowe, to w nieskończonym jeszcze w chwili obecnej sezonie administracyjnym 1936/7 — wynosi ona 94 narciarzy zrzeszonych na jedno towarzystwo związkowe.

Kluby więc i sekcje należące do Polskiego Związku Narciarskiego stają się silniejsze. Stają się tym samym zasobniejsze, dzięki czemu łatwiej mogą wykonać swe odpowiedzialne zadania. Proces rozdrobnienia organizacyjnego towarzystw należących do Polskiego Związku Narciarskiego, na który zwrócono uwagę jako na istotne niebezpieczeństwo organizacyjne Związku — został zahamowany, a w niektórych ośrodkach opanowany całkowicie.

Dziś zatem jest Polski Związek Narciarski jednym z najliczebniejszych związków sportowych w Polsce (biorąc pod uwagę ilość sportowców zrzeszonych i opłacających równocześnie składki organizacyjne). Poza tym jest Polski Związek Narciarski największą organizacją turystyczną w Polsce. Stan, przed kilku jeszcze laty trudny do pomyślenia, został osiągnięty, stanowiąc dowód organizacyjnej atrakcyjności narciarstwa i Polskiego Związku Narciarskiego.

Rekordowy rozrost organizacyjny Polskiego Związku Narciarskiego w okresie sprawozdawczym stworzył dla władz związkowych poważne do-

datkowe trudności. Polegały one na potrzebie zwiększenia agend i pomnożenia robót, łączących się z obsługą członków. Z drugiej natomiast strony wzrost ten stał się podstawą samowystarczalnej gospodarki Związku. Gospodarka taka była jednym z istotnych celów, do jakich władze związkowe stale dążyły.

Cyfrowy wzrost organizacyjny P. Z. N. w okresie sprawozdawczym zasługuje tym więcej na uwagę, że działalność narciarska ostatniego dwulecia prowadzona była w czasie tzw. „bezśnieżnych zim". Zarówno w sezonie 1935/6 jak i w sezonie 1936/7, nie dopisał najistotniejszy czynnik decydujący o ekspansji ruchu narciarskiego, a mianowicie — układ warunków atmosferycznych i śnieżnych kształtował się niekorzystnie.

Szczególnie katastrofalny pod względem warunków śnieżnych był sezon 1935/6 r. Brak śniegu w tym sezonie spowodował poważne ograniczenie akcji wyszkoleniowej, redukcję dużej ilości imprez sportowych, zmniejszenie rozmiarów ruchu turystycznego, oraz przejściowe zahamowanie kampanii odznak sprawnościowych P. Z. N. Sezon 1936/7 r. był nieco lepszy, ale i on także — pod względem warunków atmosferycznych i śnieżnych — nie był sprzyjający. Śmiało też można powiedzieć, że gdyby dopisały w całym okresie sprawozdawczym odpowiednie warunki śnieżne to osiągnięcia organizacyjne Polskiego Związku byłyby jeszcze wyższe.

Przedłużający się okres bezśnieżnych zim, trwający kilka lat ostatnich, od dawna już nie pozostaje bez wpływu zarówno na ogólną ekspansję narciarstwa, jak też na rozwój kierunku ściśle sportowego. Ten ostatni bowiem, w niekorzystnych lub tylko zlokalizowanych warunkach treningowych, nie ma odpowiednich szans rozwoju. Wyszkolenie narybku zawodniczego w narciarstwie przedstawia ogromne trudności przy niesprzyjających warunkach śnieżnych.

Nie tylko zresztą bezśnieżne zimy stanowiły poważną trudność dla rozwoju akcji narciarskiej w okresie sprawozdawczym. Na jej charakter oraz przebieg wpływały pomiędzy innymi takie istotne okoliczności jak: trwający kryzys gospodarczy, przesunięcia zainteresowań w narciarstwie, zmieniający się układ stosunków międzynarodowych, a także niektóre przesilenia o charakterze wewnętrznym. Czynniki te znajdą szersze omówienie w szczegółowych działach sprawozdania. Na tym jednak miejscu zaznaczyć należy ich duży wpływ na rozwój akcji narciarskiej w sprawozdawczym dwuleciu.

Ogólny kryzys gospodarczy i zależny od niego stan zamożności społeczeństwa, wpłynął nie tylko na rozmiary powszechnego ruchu narciarskiego w całym kraju, ale także na rozwój kierunku ściśle sportowego. Ten ostatni bowiem — nie tylko u nas, ale we wszystkich krajach tzw.

„narciarskiej Europy środkowej“ — musi być żywiony materialnie, czy to w postaci inwestycyj sportowych, czy urządzania kursów i obozów, czy alimentowania zawodników sprzętem, czy wreszcie szerokiego kształcenia narybku sportowego.

Przesilenie gospodarcze spowodowało, że ruch narciarski — jakkolwiek bardzo intensywny i stale pozyskujący nowe sfery społeczeństwa — nie był jednak tak wielki, jak to wynikać powinno z ogromnej liczby osób czynnie uprawiających narciarstwo w Polsce. Liczba narciarzy w Polsce szacowana jest dziś w przybliżeniu na 300.000 osób. Ogólny ruch zatem powinien mieć bardzo znaczne rozmiary. Przejawiał się on też masowo w pobliżu wielkich osiedli, jednak tylko w czasie nielicznych śnieżnych dni. Natomiast dalsze podróże podejmowane dla uprawiania narciarstwa, aczkolwiek bardzo liczne, nie stały jednak w odpowiednim stosunku do ilości narciarzy w Polsce.

Podobnie też z powodu przesilenia gospodarczego nie mogły się w odpowiedniej mierze powiększyć kadry zawodników. Życiowe warunki sportowców, rekrutujących się w narciarstwie przeważnie spośród warstw ludności górskiej — były trudne. Przy wysokim zaś poziomie narciarstwa sportowego w Polsce — zaprawa wymaga czasu i środków. Związek mógł zapewnić pomoc w sportowej zaprawie tylko dla nielicznej grupy najlepszych zawodników, mających reprezentować barwy polskiego sportu. Natomiast towarzystwa związkowe mające w zasadzie wychować wartościowy narybek sportowy — nie posiadały po temu odpowiednich środków w czasie całego sprawozdawczego okresu. Na podkreślenie zasługuje, że towarzystwa szczególnie zasłużone na niwie rozwoju kierunku ściśle sportowego, doznały w ostatnich latach dotkliwego zubożenia.

Trwające zatem przesilenie gospodarcze było, obok bezśnieżnych zim, jedną z głównych trudności wpływających na charakter i przebieg działalności narciarskiej w okresie sprawozdawczym. Dopiero w ostatnim sezonie 1936/7 r. — w miarę zarysowującej się koniunktury — można było stwierdzić także i w narciarstwie oznaki pewnej poprawy. Pozwalają one z większą ufnością spoglądać w najbliższą już przyszłość.

Obok trudności koniunkturalnych, nie bez poważnego znaczenia dla pracy narciarskiej w okresie sprawozdawczym, były także trudności strukturalne narciarstwa światowego, a częściowo także i narciarstwa polskiego. Jedną z istotnych, była postępująca przemiana narciarskich zainteresowań. Zarysowujący się już w poprzednich latach zwrot ku narciarstwu zjazdowemu, przybrał w omawianych sezonach szczególnie wielkie nasilenie. Wyraziło się ono w powszechnym niemal uprawianiu kierunku zjazdowego, przy równoczesnym zmniejszeniu zainteresowań dla narciarstwa klasycznego, do niedawna dominującego.

Polski Związek Narciarski zawsze uznawał szczególne wartości wychowawcze, tkwiące w narciarstwie zjazdowym. Związek też dołożył wielu starań, aby żywotny ten kierunek w Polsce zaszczepić i rozwinąć. Równocześnie jednak w narciarstwie środkowej Europy, kierunek ten zajął tak przeważające stanowisko, że groziło to zaniedbaniem narciarstwa klasycznego. Polski Związek Narciarski zatem, jako odpowiedzialny za wykorzystanie wszystkich wartości tkwiących w narciarstwie, musiał rozwinąć szczególne baczenie, aby rozwój narciarstwa nie przybrał charakteru jednostronnego.

Wysiłki podjęte w tym kierunku uwieńczone zostały powodzeniem, wyrażającym się w tym, że narciarstwo zjazdowe w Polsce zajęło wprawdzie należne mu stanowisko, ale nie umniejszyło znaczenia narciarstwa klasycznego. Nastąpiło zatem tak pożądane wzbogacenie sportu narciarskiego. Jednakże okres przejściowy był i jest jeszcze okresem pewnego przesilenia strukturalnego. Na podkreślenie zasługuje, że w innych narciarskich krajach Europy przesilenie to miało daleko ostrzejszy przebieg. W niektórych krajach doprowadziło wręcz do upadku cennego narciarstwa klasycznego, od czego w Polsce zdołano się uchronić.

Układ stosunków międzynarodowych w sporcie narciarskim miał także nie mały wpływ na rozwój działalności narciarskiej w okresie sprawozdawczym, a zwłaszcza na postęp w dziedzinie sportu zawodniczego. Ograniczenia dewizowe i utrudnienia paszportowe stosowane przez wszystkie niemal kraje, wpłynęły na zahamowanie żywej do niedawna międzynarodowej wymiany sportowej. Miała ona swego czasu bardzo istotny wpływ na postęp sportu zawodniczego. Niestety działanie tego czynnika musiało zostać ograniczone w okresie sprawozdawczym, ze szkodą dla rozwoju sportu narciarskiego i jego propagandy.

Na ograniczenie międzynarodowej wymiany w sporcie narciarskim wpłynął — obok trudności gospodarczych — także ustalający się w wielu krajach zwyczaj brania udziału w jednej tylko dorocznej imprezie Międzynarodowej Federacji Narciarskiej (zawody F. I. S. lub Olimpiada). Zwyczaj ten stosowany konsekwentnie przez coraz liczniejsze kraje, doprowadził do tego, że w ostatnim sezonie sprawozdawczym wiele zawodów o mistrzostwa w Europie, rozpisanych jako międzynarodowe, odbyło się wyłącznie w wewnętrzno-krajowej konkurencji. Zaznaczony zaś wyżej zwrot ku narciarstwu zjazdowemu spowodował także ograniczenie międzynarodowego życia sportowego zwłaszcza w konkurencjach klasycznych.

Niezależnie od tego, Polski Związek Narciarski nie mógł w okresie sprawozdawczym korzystać z możliwości utrzymywania kontaktu sportowego w narciarstwie z niektórymi krajami. Wreszcie nie bez znaczenia był fakt, że ważne dla postępu polskiego narciarstwa tzw. „spotkania pogra-

niczne" zostały na mocy decyzji wyższych władz sportowych tak utrudnione, że przestały wchodzić w grę jako czynnik ożywienia ruchu sportowego w narciarstwie. Ogólny zatem układ międzynarodowych stosunków sportowych był niekorzystny w całym okresie sprawozdawczym.

Najistotniejszą trudnością strukturalną polskiego narciarstwa był w dalszym ciągu zahamowany dopływ młodzieży szkolnej do towarzystw i klubów związkowych. Zasadnicze zatem warunki dla tworzenia dobrego narybku sportowego były dla narciarstwa równie niedostępne, jak dla innych gałęzi sportu. Polski Związek Narciarski stał w okresie sprawozdawczym, jak i w latach poprzednich na stanowisku całkowitego respektowania odnośnych zarządzeń. Nie mógł jednak Związek nie stwierdzić, że zakaz należenia młodzieży szkolnej do towarzystw narciarskich (a zwłaszcza do tych, które dają pełną gwarancję racjonalnej opieki nad uprawiającą sport młodzieżą) — jest szczególnie dotkliwą trudnością rozwojową narciarstwa polskiego.

W sezonach 1935/6 i 1936/7, a więc w całym okresie sprawozdawczym rozwinięta została ożywiona działalność inwestycyjna w dziedzinie polskiej turystyki, a zwłaszcza w Karpatach. Polski Związek Narciarski wziął w tej akcji żywy udział, upatrując istotne swe zadanie w tworzeniu korzystnych warunków dla uprawiania turystyki. Wprawdzie pod względem materialnym Związek nie zaangażował w tę akcję środków materialnych, pochodzących od narciarskiego społeczeństwa, ale włożył szczególnie wielki wysiłek organizacyjny. Akcja uwieńczona niewątpliwym powodzeniem stanowiła trudność dodatkową dlatego, iż wywołała opory na różnych odcinkach działalności Związku, zwłaszcza w dziedzinie międzyorganizacyjnej.

Nie mniejsze opory wywołała zrealizowana w okresie sprawozdawczym budowa kolei linowej z Kuźnic na Kasprowy Wierch w Tatrach. Polski Związek Narciarski, mając na uwadze konieczności rozwojowe polskiego narciarstwa i potrzebę dotrzymania kroku narciarstwu zagranicznemu — zadeklarował na rzecz budowy kolei linowej swe najdalej idące, całkowite poparcie. Ponieważ zamierzona i wykonana w krótkim czasie inwestycja miała w Polsce licznych przeciwników, przeto powstały pewne irracjonalne trudności dla pracy Polskiego Związku Narciarskiego. Powstały one nawet w tych działach, które nic nie miały wspólnego z zamierzoną inwestycją. Trudności te zasługują na zanotowanie w tym miejscu jako charakterystyczne dla okresu sprawozdawczego.

Jedno z najdonioślejszych zadań Polskiego Związku Narciarskiego jakim jest szkolenie zastępów nowo przybywających narciarzy, oraz doskonalenie narciarzy już wyszkolonych — urzeczywistniane było w atmosferze zmieniających się poglądów na zadania i metody szkolenia. Zmiany

te występowały nie tylko w Polsce, ale i w całym świecie narciarskim, a to w związku z nowymi problemami i zdobyczami, jakie przyniósł niezmiernie żywy postęp narciarstwa zjazdowego. Obok więc intensywnej akcji szkoleniowej — wykonawczej, musiał Polski Związek Narciarski poddać rewizji dotychczasowe metody szkolenia oraz zasady organizacyjne w zakresie wyszkoleniowym. Przy pomocy oficjalnych czynników wychowania fizycznego, akcja ta znalazła się na dobrej drodze. Przyniosła już ona częściowe rozwiązanie w okresie sprawozdawczym. W każdym jednak razie wymagała ona dodatkowych, nieraz bardzo trudnych wysiłków i kosztownych kursów.

Naszkicowane wyżej koniunkturalne i strukturalne trudności pracy narciarskiej w okresie sprawozdawczym, rozpatrywać należy w łączności z ogólną sytuacją sportu polskiego. Trudności te, jakkolwiek bardzo znaczne i budzące poważne refleksje, stanowiły dla władz i organów Polskiego Związku Narciarskiego silny bodziec dla rozwinięcia wytężonej działalności celem ich zwalczenia, względnie zmniejszenia ich wpływów. Działalność ta prowadzona przez duży zastęp ludzi w centrali P. Z. N. i w terenie, ludzi ożywionych jak najlepszymi chęciami zapewnienia narciarstwu polskiemu należytego rozwoju — przebiegała we właściwej dla narciarstwa polskiego atmosferze wysokiego poziomu ideowego. W dążności do jego zachowania leży także rękojmia dalszego postępu narciarstwa polskiego w przyszłości. Wydawane przez Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i P. W. „Wytyczne" dla pracy związków sportowych stanowiły dla P. Z. N. doniosłą dyrektywę i orientację ideową w całym okresie sprawozdawczym.

Ważnymi czynnikami w działalności Polskiego Związku Narciarskiego w okresie sprawozdawczym były: program pracy, środki organizacyjne i materialne służące do jego urzeczywistnienia, oraz pomoc i poparcie ze strony czynników oficjalnych.

Program pracy P. Z. N. ustalony został przed wielu laty a stopniowa jego realizacja dowodzi trafności założeń. Środki organizacyjne P. Z. N. są już w dużym stopniu wydoskonalone i wystarczają do opanowania robót wykonawczych. Środki materialne czerpie Związek niemal w całości ze zrzeszonego narciarstwa. Stopień samowystarczalności gospodarki P. Z. N. został w ostatnich latach bardzo wysoko podciągnięty w górę.

Dla zapewnienia odpowiednich środków materialnych wprowadził Związek z jednej strony energiczną egzekutywę, starając się natomiast z drugiej strony o szybką obsługę członków i wartościowe świadczenia. Troska o materialne warunki pracy była i jest zawsze bardzo istotną dla władz Polskiego Związku Narciarskiego. Tak jak i w latach poprzednich tak i w okresie sprawozdawczym — kierownictwo Związku było głę-

boko przekonane, że bez zapewnienia środków materialnych dla Związku, nie może być mowy o istotnym rozwoju narciarstwa. Przy całym więc ideowym nastawieniu do pracy społecznej — troska o gospodarczą równowagę stanowiła przedmiot usilnych zabiegów rozwijanych przez władze związkowe w całym okresie sprawozdawczym.

Utworzone przed pięciu laty z inicjatywy Zarządu Głównego samodzielne Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa stało się doniosłym uzupełnieniem działalności P. Z. N., a zarazem czynnikiem odciążającym organy wykonawcze Związku. Idea krzewienia narciarstwa, tak wysoko postawiona w niektórych zagranicznych krajach, reprezentowana jest przez T. K. N. w uzgodnieniu z Polskim Związkiem Narciarskim — w sposób zastosowany do polskich warunków.

Przez T. K. N. opanowane są obecnie w wysokiej mierze najważniejsze dziedziny akcji krzewicielskiej. W szczególności prowadzona jest propaganda narciarstwa wśród szerokich sfer, szkolenie młodzieży wiejskiej, rozdawnictwo nart itp. Ponadto T. K. N. prowadzi wytężoną działalność, mającą na celu poprawę warunków uprawiania narciarstwa i turystyki w Polsce. Nie tylko więc zajęte jest czynnie w zakresie inwestycyjnym, ale organizuje także ratownictwo górskie, prowadzi od wielu lat komunikat meteorologiczno - śnieżny (stanowiący ważny czynnik turystyki) a wreszcie organizuje raidy kolejowo-narciarskie, mające na celu popularyzację polskich terenów sportu zimowego wśród swoich i obcych.

Podkreślenie roli Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa w sprawozdaniu P. Z. N. za ostatnie dwulecie, ma na celu nie tylko danie znaku uznania za pożyteczną pracę T. K. N., ale także zwrócenie uwagi szerokiego ogółu narciarzy na doniosłe cele, jakie reprezentuje Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa. Idee krzewicielskie winny stać się wspólną własnością całej zorganizowanej społeczności narciarskiej.

W swej pracy w okresie dwuletniej kadencji, doznawały władze związkowe silnego poparcia ze strony władz państwowych, samorządowych oraz licznych instytucyj społecznych. Kończąc przeto dwuletni okres swej działalności, mają władze związkowe zaszczyt, na tym miejscu złożyć gorące podziękowania za pomoc materialną oraz za poparcie moralne i współpracę w urzeczywistnieniu zamierzeń Polskiego Związku Narciarskiego:

Ministerstwu Spraw Wojskowych, Ministerstwu Spraw Zagranicznych, Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, Ministerstwu Komunikacji, Ministerstwu Skarbu, Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Państwowemu Urzędowi Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, Dowództwom Okręgów Korpusów, Okręgowym Urzędom Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, Urzę-

dom Wojewódzkim a w szczególności Panom Wojewodom: Śląskiemu, Krakowskiemu, Lwowskiemu i Stanisławowskiemu, Starostwom w terenach zimowiskowych, oraz Władzom samorządowym w ośrodkach narciarskiego ruchu.

Kierownictwo Polskiego Związku Narciarskiego poczuwa się do obowiązku wyrażenia gorącego podziękowania za pomoc w pracach około przygotowania narciarskiej drużyny olimpijskiej, oraz za pomoc materialną w doprowadzeniu do skutku wyprawy reprezentacyjnej drużyny narciarskiej P. Z. N. na IV Zimowe Igrzyska Olimpijskie w Garmisch-Partenkirchen w roku 1936 — Związkowi Polskich Związków Sportowych, Polskiemu Komitetowi Olimpijskiemu i wszystkim Instytucjom, które ułatwiły urzeczywistnienie tego zadania.

We współpracy organizacyjnej spotykał się Polski Związek Narciarski ze zrozumieniem i poparciem ze strony pokrewnych instytucyj społecznych, działających na niwie wychowania fizycznego oraz turystyki. Także ze strony prasy zarówno codziennej, jak i sportowej doznawało narciarstwo polskie w ogólności, a Związek w szczególności, życzliwego poparcia. Władze Związkowe składają wszystkim powyższym czynnikom wyrazy szczerej wdzięczności za pomoc dla pracy Związku.

Ponadto, przy sposobności zdania sprawy za okres ostatniego dwulecia, poczuwa się kierownictwo P. Z. N. do obowiązku podziękowania wszystkim zarządom Okręgów Narciarskich, zarządom Towarzystw należących do P. Z. N., oraz zawodnikom, sędziom, instruktorom i przodownikom a wreszcie specjalnym komitetom różnych imprez i przedsięwzięć — za pełną poświęcenia pracę, mającą na celu postęp narciarstwa polskiego we wszystkich dziedzinach.

*
* *

Sprawozdanie niniejsze daje pogląd na działalność Polskiego Związku Narciarskiego w czasie ostatnich dwóch lat — ściśle: od 1 czerwca 1935 r. do 31 maja 1937 r. Zgodnie bowiem z obowiązującym statutem P. Z. N. — kadencja władzy kierowniczej Związku, jaką jest Rada Narciarska — trwa dwa lata. Były to: siedemnasty i osiemnasty rok istnienia Polskiego Związku Narciarskiego, a zarazem okres wzmożonej jego działalności, mającej na celu zapewnienie dalszego postępu dla polskiego narciarstwa zorganizowanego.

Szczegółowe przedstawienie ważniejszych czynności podjętych i wykonanych przez Polski Związek Narciarski w okresie sprawozdawczym, zawarte jest w dalszych ustępach „Sprawozdania". Ze względu na znaczny zakres i liczbę prac wykonanych zastosowano w „Sprawozdaniu" podział rzeczowy, odstępując od dotychczasowego schematu obszernych relacyj

składanych przez poszczególne władze, organy i instytucje Polskiego Związku Narciarskiego.

Relacje te ograniczono w niniejszym sprawozdaniu jedynie tylko do zanotowania toku prac wykonawczo-administracyjnych. Praktyka bowiem wykazała, że poszczególne zagadnienia Związku urzeczywistniane są na różnych odcinkach organizacji P. Z. N., uzupełniających się wzajemnie a więc: zarówno przez Radę Narciarską, jak przez Zarząd Główny, jak wreszcie przez komisje fachowe i organy wykonawcze Związku. Schematyczne więc sprawozdania poszczególnych władz związkowych, mogłyby dać pogląd do pewnego stopnia fragmentaryczny a zarazem rozstrzelony na kilka różnych rozdziałów sprawozdania.

Dlatego też najistotniejsze problemy polskiego narciarstwa zorganizowanego urzeczywistnione w ostatnim dwuleciu, zostały zebrane razem i przedstawione zostały w postaci odrębnych omówień. Sprawy organizacyjne, wyszkoleniowe, sportowe, turystyczne, narciarstwa nizinnego, propagandowo-wydawnicze, administracyjne, finansowe itp. zostały po kolei ujęte jako całości, bez względu na to, jaki czynnik organizacyjny P. Z. N. krzątał się około ich pełnego lub częściowego wykonania. Taki układ sprawozdania winien ułatwić orientację w najbardziej żywotnych działach pracy Polskiego Związku Narciarskiego w ostatnich dwóch latach.

Przez wyodrębnienie najdonioślejszych problemów w niniejszym „Sprawozdaniu", miały władze związkowe także i ten cel na oku, aby dużemu zastępowi świeżo przybyłych członków Związku, ułatwić zapoznanie się z tymi sprawami, na których urzeczywistnieniu specjalnie musi zależeć polskiemu narciarstwu zorganizowanemu. Sprawozdanie zatem, poza zwyczajowym przedstawieniem wyników prac oraz poza zdaniem rachunku z gospodarki materialnej, ma na celu podkreślenie istotnych potrzeb polskiego narciarstwa i pozyskanie do dalszej współpracy wszystkich członków Związku.

Zamiarem władz Polskiego Związku Narciarskiego było przedstawić sprawozdanie możliwie wszechstronne, bez pomijania szczegółów istotnych, ale zarazem zwięzłe. Z tego ostatniego właśnie względu, nie wszystkie działania Związku składające się na trud codziennych jego wysiłków, mogły być tu zanotowane. Zakres agend P. Z. N. i liczba doniosłych problemów w ostatnich dwóch latach bardzo znacznie wzrosły, mnożąc równocześnie ilość roboty wykonawczej. W sprawozdaniu zatem mógł być przedstawiony tylko ogólny przebieg tych robót i najważniejsze osiągnięcia w ostatnim dwuleciu.

CYFRY ROZWOJOWE POLSKIEGO ZWIĄZKU NARCIARSKIEGO W OSIEMNASTOLECIU

Za sezony 1919/20 r. — 1936/7 r.

Sezon narciarski	Towarzystw związkowych	Liczba zrzeszonych narciarzy	Średnia klubowa	Zawodników		Instruktorów	Sędziów	Przodowników Odznaki Górskiej	Odznak za Sprawność	Odznak Górskich	Odznak Nizinnych	Wyjazdów zagranicznych
				mężczyzn	kobiet							
1919/20	5	579	116	*	*	—	*	—	—	—	—	—
1920/21	6	915	152½	*	*	—	*	—	—	—	—	—
1921/22	8	1.229	153½	*	*	—	*	—	—	—	—	2
1922/23	9	1.318	146	*	*	—	*	—	—	—	—	5
1923/24	14	1.810	129	*	*	—	*	—	—	—	—	3
1924/25	18	1.874	104	*	*	—	*	—	—	—	—	3
1925/26	22	1.988	90½	*	*	—	*	—	—	—	—	8
1926/27	26	2.041	78½	*	*	—	*	—	120	—	—	11
1927/28	31	2.361	76	335	46	—	*	—	115	—	—	7
1928/29	44	3.536	80	384	50	—	*	—	645	—	—	7
1929/30	59	4.646	78¾	318	35	—	*	—	929	—	—	6
1930/31	82	5.358	65¼	446	39	—	*	—	1.535	—	—	5
1931/32	99	6.252	63	656	42	*	*	—	3.808	—	—	5
1932/33	147	14.236	97	1.123	55	181	254	177	4.492	517	—	4
1933/34	168	10.951	65	1.058	73	476	369	401	3.357	1.098	—	3
1934/35	202	10.203	50½	1.155	98	823	426	481	4.824	1.667	—	3
1935/36	211	16.084	76	1.370	120	1.001	336	363	2.029	1.108	—	2
1936/37	246	23.647	96⅓	1.555	131	1.379	471	658	4.030	1.224	345	1

Tabela powyższa daje orientacyjny pogląd na rozwój organizacyjny Polskiego Związku Narciarskiego oraz na postęp najważniejszych jego instytucyj. Z tabeli tej przekonać się można o wpływie stosunków koniunkturalnych, warunków gospodarczych, przebiegu uśnieżenia itp. na rozwój Polskiego Związku Narciarskiego. Tak np. liczba Towarzystw związkowych stale rośnie w całym osiemnastoleciu, co jest wyrazem ekspansji narciarstwa w Polsce. Rośnie też ilość osób zrzeszonych w towarzystwach, co świadczy o organizacyjnej atrakcyjności Towarzystw narciarskich i P. Z. N. Kryzys w liczbie narciarzy zrzeszonych, który wystąpił po sezonie 1932/33 po skasowaniu indywidualnych zniżek kolej., został już w całości opanowany a cyfry ostatniego sezonu są cyframi rekordowymi. Prowadzona od sezonu 1927/8 ewidencja zawodników — tak mężczyzn, jak i kobiet — wykazuje cyfry wzrastające. Stwierdzić jednak należy, że ilość zawodniczek zarejestrowanych jest jeszcze niska. Pozostaje to w związku z przemianą charakteru biegów kobiecych na biegi zjazdowe, niedostatecznie jeszcze opanowane przez narciarki. Cyfry dotyczące instruktorów narciarstwa P. Z. N. wykazują stały i silny wzrost. Jest on obrazem szczególnej pieczy, jaką Polski Związek Narciarski otacza wyszkolenie. Cyfry sędziów prowadzonych w ewidencji od roku 1932/33 wykazują także wzrost, pozostający w łączności ze zwiększającym się zakresem imprez sportowych w całym kraju. Kadra przodowników turystycznych uruchomiona z chwilą wprowadzenia w życie „Odznaki Górskiej" zwiększa się z roku na rok opanowując rosnące zapotrzebowanie. Odznaki sprawnościowe P. Z. N. a w szczególności „Odznaka za Sprawność", „Odznaka Górska" i „Odznaka Nizinna" prowadzone są w ścisłej ewidencji od początku ich uruchomienia. Instytucje te wykazują stały wzrost. Pewne fluktuacje w liczbach wynikają z warunków śnieżnych. Wyjazdy zagraniczne o charakterze reprezentacyjnym sportu narciarskiego wykazują, że żywa w poprzednich latach międzynarodowa wymiana sportowa, doznała ostatnio znacznego ograniczenia z powodu trudności dewizowych, ograniczeń paszportowych oraz układu stosunków w międzynarodowym świecie narciarskim. Na ogół wszystkie cyfry statystyczne Polskiego Związku Narciarskiego zawarte w powyższej tabeli składają się na obraz postępu w ciągu całej historii Związku a zwłaszcza w okresie sprawozdawczym.

— oznacza, że dana instytucja nie istniała w odnośnym roku sprawozdawczym.
* oznacza, że do odnośnego roku sprawozdawczego brak ewidencji.
Wszystkie dane statystyczne podane są na dzień 31. X. każdego roku, z wyjątkiem ostatniego roku sprawozdawczego, który zamknięty jest na dzień 31. V. 1937.

W A L N E   Z J A Z D Y

SKRÓT PROTOKOŁU

Z XVI ZWYCZAJNEGO WALNEGO ZJAZDU DELEGATÓW POLSKIEGO ZWIĄZKU NARCIARSKIEGO ODBYTEGO DNIA 30 CZERWCA 1935 R. W KRAKOWIE

(Niniejszy skrót jest wyciągiem z obszernego stenograficznego protokołu rozesłanego w pełnym brzmieniu do członków P. Z. N.).

Porządek obrad: 1) ustalenie listy obecności i sprawdzenie pełnomocnictw, 2) zagajenie, 3) wybór prezydium, 4) przemówienia oficjalne, 5) wręczenie nagrody przechodniej Pana Prezydenta R. P. za sprawność narciarską oraz plakiet honorowych, 6) wręczenie nagrody przechodniej P. Ministra Komunikacji za odznakę górską w sezonie 1933/4 i 1934/5 oraz plakiet honorowych, 7) odczytanie i przyjęcie protokołu z XV Walnego Zjazdu Delegatów P. Z. N. odbytego 2 lipca 1933 r. w Krakowie, 8) „Obecna sytuacja polskiego narciarstwa" — referat red. S. Faechera, 9) rozpatrywanie i przyjęcie sprawozdań z działalności Rady Narciarskiej, Zarządu Głównego i Komisyj P. Z. N. za okres 1933/4, i 1934/5 r., 10) sprawozdanie kasowe, 11) sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie absolutorium władzom związkowym za okres sprawozdawczy, 12) uchwalenie preliminarza budżetowego na okresy 1935/6 i 1936/7, 13) zmiany statutu P. Z. N., 14) wybory władz P. Z. N., 15) wybór Komisji Rewizyjnej, 16) rozpatrywanie wniosków Rady Narciarskiej, Zarządu Głównego i członków P. Z. N., 17) uchwalenie miejsca przyszłego Zwyczajnego Walnego Zjazdu Delegatów.

ad 1) Lista obecności wykazuje 117 osób, reprezentantów władz, instytucyj oraz towarzyst związkowych.

ad 2) Zagaja obrady prezes P. Z. N. inż. A. Bobkowski, stwierdzając, że uroczyste otwarcie Zjazdu nastąpiło w dniu poprzednim i Zjazd oddał hołd pamięci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego przez udział delegatów w sypaniu kopca na Sowińcu oraz pochód na Wawel.

ad 3) Przewodnictwo obrad obejmuje inż. A. Bobkowski, powołując do prezydium zjazdu: prof. dr. Z. Klemensiewicza, płk. S. Barzykowskiego, dra A. Bonieckiego i prof. dr. W. Goetla. Sekretariat obejmują por. Z. Szumowski i A. Alberti.

ad 4) Przemówienia oficjalne wygłosili przedstawiciele władz i instytucyj.

ad 5) i 6) Wręczenie nagród przechodnich przesunięto do czasu przybycia drużyny olimpijskiej i dodano jeszcze jeden punkt obrad 6a): „przysięga olimpijska", którą złożą zaproszeni na Zjazd członkowie narciarskiej drużyny olimpijskiej.

ad 7) Protokół poprzedniego Walnego Zjazdu Delegatów został na wniosek przewodniczącego przyjęty i zatwierdzony bez odczytywania, wobec ogłoszenia go drukiem w sprawozdaniu.

ad 8) Kapitan sportowy P. Z. N. red. Faecher wygłosił referat p. t. „Obecna sytuacja polskiego narciarstwa" dotyczący zamierzeń władz Polskiego Związku Narciarskiego na przyszłość na podstawie doświadczeń ubiegłego dwulecia.

ad 9) Wiceprezes Z. G. dr. A. Boniecki składa imieniem Rady Narciarskiej i Zarządu Głównego sprawozdanie za ubiegłe dwulecie, streszczając wydaną drukiem publikację sprawozdawczą za okres 1933/4 i 1934/5. Na zakończenie sprawozdawca poświęca wspomnienie Zmarłym członkom Związku, co zjazd uczcił przez powstanie.

ad 10) Skarbnik Z. G. dyr. Zygmunt Bieżeński składa sprawozdanie kasowe omawiając bilans i rachunek strat i zysków, ogłoszony w sprawozdaniu drukowanym, stwierdzając, że preliminarz uchwalony przez poprzedni W. Z. D. — został dochowany.

ad 11) P. K. Kullmann, imieniem Komisji Rewizyjnej składa sprawozdanie z przeglądu ksiąg i przedkłada wniosek o udzielenie absolutorium władzom związkowym P. Z. N.

Wobec przybycia z Zakopanego drużyny olimpijskiej, przewodniczący przerywa obrady i oddaje głos kapitanowi związkowemu p. red. S. Faecherowi, który powitawszy zawodników zwrócił uwagę na doniosłość dzisiejszej uroczystości, będącej wstępem do przygotowań olimpijskich. Z kolei przewodniczący P. Z. N. p. wiceminister A. Bobkowski odebrał ślubowanie olimpijskie od: Bronisława Czecha, Stanisława Marusarza, Andrzeja Marusarza, Stanisława Karpiela, Michała Górskiego, Mariana Orlewicza-Wojny, Fiedora Weinschenka, Karola Zajonca i Jana Bochenka.

Po uroczystości ślubowania nastąpiło rozdanie nagród i plakiet za odznakę za sprawność P. Z. N. i odznakę górską. Nagrodę przechodnią Pana Prezydenta R. P. za odznakę za sprawność — otrzymało Towarzystwo Narciarskie W. K. S. w Sanoku wraz z plakietą. Nagrodę p. ministra komunikacji za odznakę górską otrzymała: za sezon 1934/5 S. N. Szkoły Podchorążych w Ostrowi Mazowieckiej, łącznie z plakietą. Ponadto plakietę za sezon 1932/3 otrzymało: Karpackie Towarzystwo Narciarzy ze Lwowa, zaś za sezon 1933/4, Tatrzańskie Towarzystwo Narciarzy z Krakowa.

Z kolei kpt. sportowy P. Z. N. red. S. Faecher dokonał rozdania miniatur pucharu im. Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, przeznaczonych dla najlepszego narciarza polskiego w każdym sezonie. Miniatury te otrzymali: za lata 1927, 1928, 1929 i 1934 — Bronisław Czech, za rok 1930 — Karol Szostak, za rok 1933 — Władysław Żytkowicz, za lata 1932 i 1935 — Stanisław Marusarz, za rok 1931 — Izydor Łuszczek. W następnych latach miniatury pucharu im. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego jako nagrody wieczyście wędrownej, będą rozdawane po zakończeniu każdorocznych mistrzostw Polski w narciarstwie.

Po uroczystościach przewodniczący otworzył dyskusję nad sprawozdaniem Rady Narciarskiej Zarządu Głównego oraz kasowym. W dyskusji zabiera głos płk. F. Wagner, omawiając szeroko przede wszystkim działalność sportową Związku. Wyjaśnień udzielają: red. S. Faecher i dr. A. Boniecki. Przewodniczący (po stwierdzeniu na podstawie obliczeń komisji skrutacyjnej, że do ważności uchwał potrzebna jest ilość 116 głosów, a do zmiany statutu 130 głosów, które są reprezentowane) — poddaje pod głosowanie wniosek Komisji Rewizyjnej o udzielenie absolutorium i przyjęcie sprawozdania do zatwierdzającej wiadomości, co Zjazd uchwala jednogłośnie.

Przed przejściem do następnych punktów obrad, dr. A. Boniecki imieniem Rady Narciarskiej występuje z wnioskiem o nadanie godności członków honorowych pp. inż. Aleksandrowi Bobkowskiemu, podsekretarzowi Stanu Ministerstwa Komunikacji, Prezesowi Polskiego Związku Narciarskiego, oraz red. Stanisławowi Faecherowi, kapitanowi sportowemu Polskiego Związku Narciarskiego. Mówca podkreśla, że Polski Związek Narciarski, w ciągu szesnastu lat istnienia, nie mianował jeszcze ani jednego członka honorowego. Jest to miarą ceny, jaką przywiązuje się w Związku do tej godności, którą narciarstwo może ofiarować na

znak uznania dla najzasłużeńszych pracowników. Mówca stwierdza, że zarówno p. wiceminister inż. A. Bobkowski, jak i red. S. Faecher są tymi ludźmi, którym Polski Związek Narciarski zawdzięcza swój rozwój. Wniosek uchwalają zebrani przez aklamację.

ad 12) Referowanie preliminarza budżetowego postanowiono przesunąć na moment po wyborach władz, aby wybrane już władze mogły zorientować się w oczekujących ich zadaniach oraz w środkach stojących do dyspozycji.

ad 13) Projekt zmian statutu referuje dr. H. Szatkowski, po czym zjazd postanowił niektóre proponowane zmiany odesłać do komisji statutowej w składzie: inż. T. Ramza, dr. A. Boniecki, T. Kozień, T. Bukowiecki, kpt. dypl. S. Karnibad, A. Wasung, A. Lenkiewicz i T. Wróbel. Pozostałe paragrafy statutu zostały przyjęte.

Przewodniczący zarządził przerwę obiadową. Przed jej zarządzeniem dokonano wyboru „Komisji Matki“ dla przygotowania wyborów władz Związku w składzie: dr. A. Boniecki, H. Grosman, płk. F. Wagner, J. Oppenheim, K. Kullmann, prof. J. Kolankowski, dr. G. Landau i mgr. W. Mączka. W przerwie obiadowej obradowały komisje: statutowa oraz „Matka“.

Po przerwie obiadowej podjęto dalszy ciąg obrad nad zmianami statutu. (Szczegóły postanowień zawarte są w obszernym protokole stenograficznym, oraz w wydrukowanym statucie Polskiego Związku Narciarskiego). Przewodniczący stwierdził zakończenie głosowania nad statutem, oraz fakt że statut został formalnie uchwalony.

ad 14) i 15) Wybory władz dokonane zostały na podstawie wniosku „Komisji Matki“, przy zgłoszeniu drugiej listy przez p. mgr. W. Mączkę. Za listą „Komisji-Matki“ wypowiewiedziała się znaczna większość głosów, wobec czego przewodniczący stwierdził fakt dokonania wyborów. (Wynik wyborów podany jest w odrębnym ustępie p. t. „Władze i instytucje P. Z. N“).

Punkt obrad dotyczący preliminarza budżetowego na okresy 1935/6 i 1936/7 referuje dr. A. Boniecki. Preliminarz ten wraz ze zgłoszonymi wnioskami uzupełniającymi (p. A. Wasunga) uchwalono.

ad 16) Wniosek Warszawskiego Klubu Narciarskiego zlecający Radzie Narciarskiej przeprowadzić porozumienie z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim celem nawiązania ścisłej łączności i współpracy oraz zrównania opłat i uprawnień dla członków obu organizacyj — uchwalono z określeniem terminu wykonania do końca roku kalendarzowego.

Wniosek Śląskiego Klubu Narciarskiego w sprawie utworzenia samodzielnego Śląskiego Okręgu Narciarskiego — przekazano Radzie Narciarskiej do rozpatrzenia.

Wniosek S. N. P. T. T. w Łodzi w sprawie indywidualnych zniżek dla narciarzy przekazano Radzie Narciarskiej jako dezyderat W. Z. D.

Wnioski w sprawie odbycia przyszłego Zwyczajnego Walnego Zjazdu Delegatów P. Z. N. — bądź w Kielcach, bądź w Gdyni — załatwiono w ten sposób, że Zjazd upoważnił Radę Narciarską P. Z. N. do oznaczenia miejsca przyszłego Walnego Zjazdu Delegatów.

Po wyczerpaniu porządku obrad przewodniczący odczytuje telegramy, które imieniem prezydium Zjazdu wysłane zostały do: Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, do p. Premiera Walerego Sławka, do p. Naczelnego Inspektora Sił Zbrojnych gen. Edwarda Śmigłego-Rydza, do p. Kierownika Ministerstwa Spraw Wojskowych gen. Tad. Kasprzyckiego i do p. Ministra Komunikacji inż. Michała Butkiewicza. Dziękując zebranym za udział w obradach, przewodniczący zamknął XVI. Zwyczajny Walny Zjazd Delegatów Polskiego Związku Narciarskiego.

XVII. ZWYCZAJNY WALNY ZJAZD DELEGATÓW P. Z. N.

Zgodnie z paragrafami 18 i 20 Statutu Polskiego Związku Narciarskiego — termin XVII-go Zwyczajnego Walnego Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Narciarskiego, zamykającego okres sprawozdawczy 1935/6 i 1936/7 r. — został wyznaczony na dzień 11 lipca 1937 r. w Krakowie.

Porządek obrad obejmuje:

1) Ustalenie listy obecności i sprawdzenie pełnomocnictw.
2) Zagajenie.
3) Wybór Prezydium.
4) Przemówienia oficjalne.
5) Wręczenie nagrody przechodniej Pana Prezydenta Rzeczypospolitej za sprawność narciarską oraz plakiet.
6) Wręczenie nagrody przechodniej Pana Ministra Komunikacji za największą ilość zdobytych Odznak Górskich oraz plakiet.
7) Odczytanie i przyjęcie protokołu z XVI Walnego Zjazdu Delegatów.
8) Przedłożenie sprawozdania z działalności Rady Narciarskiej, Zarządu Głównego i Komisyj za okres 1935—1937.
9) Sprawozdanie kasowe za okres 1935—1937.
10) „Przygotowanie Mistrzostw Narciarskich Świata FIS oraz Igrzysk Zimowych w Zakopanem w roku 1939" — referent red. St. Faecher.
11) Rozpatrzenie przedłożonych sprawozdań, oraz dyskusja nad referatem red. St. Faechera.
12) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, sprawa udzielenia absolutorium ustępującym władzom PZN i przyjęcie sprawozdań za okres 1935—1937.
13) Wybory władz PZN (Rady Narciarskiej oraz Komisji Rewizyjnej).
14) Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza budżetowego na okres 1937—1939.
15) Rozpatrzenie i uchwalenie wniosków zgłoszonych przez władze PZN oraz przez członków PZN.
16) Uchwalenie miejsca XVIII Walnego Zjazdu Delegatów PZN.
17) Wolne wnioski i interpelacje.

Do udziału w Walnym Zjeździe Delegatów uprawnieni są upełnomocnieni delegaci członków zwyczajnych P. Z. N., którzy uiścili należne wkładki członkowskie. Ponadto do udziału w Z. D. uprawnieni są członkowie honorowi P. Z. N.

W zależności od stanu opłaconych składek członkowskich obliczonych na dzień 1 maja danego roku, dysponuje każdy członek zwyczajny P. Z. N. za każde wpłacone i zaczęte 75.— złotych, jednym głosem na Walnym Zjeździe Delegatów. Załączona tabela przedstawia uprawnienia do głosowania członków zwyczajnych Polskiego Związku Narciarskiego na XVII Walny Zjazd Delegatów.

UPRAWNIENIA DO GŁOSOWANIA XVII. W. Z. D.

Nr. Kl.	Nazwa	Członków	Głosów na W.Z.D.
1	Karpackie Tow. Narciarzy — Lwów	198	4
2	SN Akadem. Związku Sport. — Kraków	350	5
3	Tatrzańskie Tow. Narciarzy — Kraków	1153	21
4	SN P. T. T. — Zakopane	255	6
5	SN W. C. K. S. „Czarni“ — Lwów	39	1
6	Wintersportklub — Bielsko	234	5
7	SN L. K. S. „Pogoń“ — Lwów	25	1
8	SN przy Śląskim Oddz. PTT „Watra“— Cieszyn	80	2
9	Warszawski Klub Narciarski — Warszawa	375	8
10	SN Akadem. Zw. Sport — Warszawa	116	3
11	ON Tow. Gimn. „Sokół“ — Zakopane	98	1
12	SN PTT Oddz. Babiogórskiego — Żywiec	102	3
13	ŻTTN „Makkabi“ — Bielsko	730	15
14	SN Akadem. Zw. Sportow. — Lwów	34	1
15	SN Wojsk. Klubu Sport. — Bielsko	50	1
16	SN WKS „Unia“ — Lublin	24	1
17	SN LKS „Lechia“ — Lwów	75	2
18	Śląski Klub Narciarski — Katowice	553	9
19	Przemyskie Tow. Narciarzy — Przemyśl	457	10
20	SN TS „Wisła“ — Zakopane	298	2
21	SN Akadem. Zw. Sportow. — Wilno	91	2
22	Nowosądeckie Koło Narciarzy — Nowy Sącz	40	1
23	Krynicki Klub Narciarzy — Krynica	55	2
24	SN Oddz. Stanisł. PTT — Stanisławów	188	4
25	SN Pozn. Oddz. PTT. — Poznań	65	2
26	SN Związku Strzeleckiego — Tomaszów Maz.	3	1
27	SN Związku Strzeleckiego — Zakopane	—	—
28	Rybnicki Klub Narciarski — Rybnik	50	1
29	SN Klubu Tenisowego 1924 — Lwów	83	2
30	Narc. Klub „Bieszczady“ — Sławsko	50	1
31	SN PTT Oddz. Czarnohorskiego — Kołomyja	71	2
32	Harcerski Klub Narciarski — Zakopane	25	1
33	SN Ż.K.S. „Makkabi“ — Kraków	1132	23
34	Częstochowskie Tow. Narc. — Częstochowa	70	2
35	SN Warsz. Klubu Wioślarek — Warszawa	86	2
36	SN Oddziału P.T.T. — Biała	119	3
37	SN ŻTGS „Makkabi“ — Warszawa	216	5
38	SN Polskiej YMCA „Skimka“ — Kraków	204	5
39	SN Akad. Zw. Sport. — Cieszyn	—	—
40	Klub Narc. „Skimka“ — Gdynia	197	4
41	SN KS Rodzina Urzędnicza — Warszawa	64	2
42	SN Związku Rezerwistów — Warszawa	88	2
43	SN Wojsk. Klubu Sport. „Niemenczyn“ — Niemenczyn	—	—
44	SN WKS „Wołożyn“ — Wołożyn	59	1
45	Towarzystwo Narciarskie — Mościce	110	3
46	SN Akad. Związku Sport. — Gdańsk	25	1
47	SN Tow. Gimn. „Sokół“ — Chrzanów	22	1
48	SN Polskiego Tow. Kraj. — Warszawa	123	3
49	SN WKS „Berezne“ — Berezne	50	1
50	SN WKS „Borszczów“ — Borszczów	50	2
51	SN WKS „Dawidgródek“ — Dawidgródek	51	2
52	SN „Sokół-Macierz“ — Lwów	—	—

Nr. Kl.	Nazwa	Członków	Głosów na W. Z. D.
53	SN KS „Rodzina Wojskowa“ — Warszawa	69	2
54	SN WKS „Dederkały“ — Dederkały	50	1
55	SN WKS „Głębokie“ — Głębokie	61	2
56	SN WKS „Grodno“ — Grodno	49	1
57	SN WKS „Hoszcza“ — Hoszcza	50	1
58	SN WKS „Iwieniec“ — Iwieniec	50	1
59	SN Akad. Zw. Sportowego — Poznań	75	2
60	Schlesischer Wintersportverein — Katowice	81	2
61	SN Oddz. Drohob. PTT — Drohobycz	194	4
62	SN Tow. Tur. „Przyjaciele Przyrody w Polsce“ — Bielsko	35	1
63	ON „Sokół“ — Brzeszcze	17	1
64	SN Żyd. Tow. Krajozn. — Warszawa	486	10
65	SN K.P.W. — Kraków	37	1
66	SN Kółka Sport. „Krynica“ — Krynica	30	1
67	SN Oddz. Tarnowskiego PTT — Tarnów	62	2
68	SN Żyd. Akad. Koła Mił. Krajozn. — Kraków	64	1
69	Oddz. Narc. „Sokoła“ — Jordanów	35	1
70	SN Tow. Prac. Kolej. „Ognisko“ — Wilno	9	1
71	SN WKS „Kleck“ — Kleck	97	2
72	SN Zw. Strzel. Kom. Powiatu — Sambor	44	1
73	SN K.P.W. — Zakopane	19	1
74	SN Zjedn. Zrzeszeń Prac. Publ. Inst. Finans. R.P.K.S. „Zjednoczenie“ — Warszawa	241	5
75	SN KS „Jutrzenka“ — Kraków	117	3
76	SN Polskiego Tow. Tatrz. — Skole	27	1
77	SN Strzeleck. Klubu Sport. — Nowy Sącz	6	1
78	SN Żyd. Tow. Krajozn. — Będzin	31	1
79	SN ŻTGS „Makkabi“ — Żywiec	72	2
80	SN KS „Beskid“ — Andrychów	83	2
81	SN Wojsk. Kl. Sport. „Sanok“ — Sanok	163	1
82	SN WKS „Krasne“ — Krasne n/Uszą	50	1
83	SN WKS „Łużki“ — Łużki	93	1
84	SN WKS „Nowe Święciany“ — Nowe Święciany	52	2
85	SN ZTG „Dror“ — Lwów	114	3
86	SN Związku Strzeleckiego — Krynica	—	—
87	SN Pol. Tow. Gimn. „Sokół“ — Jaworzno	54	2
88	SN Żyd. Koła Miłośn. Krajozn. — Lwów	137	3
89	Jastrzębski Klub Narc. — Jastrzębie Zdrój	—	—
90	SN Żyd. Tow. Gimn. Sport. Nowy Targ	153	4
91	SN ŻKS „Makkabi“ — Zakopane	165	4
92	SN ŻKS „Hasmonea“ — Lwów	490	10
93	SN ŻTGS „Makkabi“ — Andrychów	34	1
94	Bydgoski Klub Narciarski — Bydgoszcz	147	3
95	SN WKS „Orany“ — Orany	52	1
96	SN i Turyst. Kolej. Przysp. Wojsk. — Lwów	27	1
97	Kl. Narc. Warsz. Tow. Wiośl. — Warszawa	60	2
98	Towarzystwo Krzewienia Narc. — Kraków	873	18
99	Harcerski Klub Narc. — Warszawa	110	2
100	SN Ogniska Zw. Podhalan — Rabka	66	2
101	SN Wojsk. Klubu Sportowego — Cieszyn	30	1
102	Towarzystwo Wiośl. Narciarskie — Kraków	110	3
103	SN Krakowsk. Klubu Tenisow. — Kraków	122	3
104	Tow. Przyj. Zwardonia O. N. „Rachowiec“ Zwardoń	10	1

Nr. Kl.	Nazwa	Członków	Głosów na W. Z. D.
105	SN Związku Strzeleckiego — Chrzanów	9	1
106	SN Ż. K. S. „Hagibor“ — Zakopane	—	—
107	SN Tow. Gimn. „Sokół“ — Nowy Sącz	65	2
108	Klub Narc. Turyst. K. P. W. — Stanisławów	—	—
109	SN Związku Oficerów Rezerwy — Lwów	97	2
110	SN W. K. S. „Osowiec“ — Osowiec	50	1
111	SN W. K. S. „Ostróg“ — Ostróg	51	2
112	SN Tow. Gimn. „Sokół“ — Tarnów	45	1
113	SN Ż. T. G. S. „Samson“ — Tarnów	675	15
114	SN Ż. T. G. „Makkabi“ — Chrzanów	116	3
115	SN W. K. S. „Podświle“ — Podświle	21	1
116	SN Ż. T. G. S. „Makkabi“ — Wadowice	60	2
117	Klub Narciarski — Kęty	32	1
118	SN Tow. Gimn. „Sokół“ — Jasło	26	1
119	SN Tow. Gimn. „Sokół“ — Krosno	99	2
120	SN W. K. S. „Rokitno“ — Rokitno Woł.	53	2
121	SN Żyd. Klubu Sport. „Hasmonea“ — Krzemieniec	34	1
122	SN Polic. Kl. Sport. „Horyń“ — Krzemieniec	20	1
123	SN Krzemieniec Kl. Sport. — Krzemieniec	56	1
124	SN Klubu Wiośl. „Wisła“ — Warszawa	32	1
125	SN WKS „Sejny“ — w Sejnach	50	1
126	SN WKS „Sienkiewicze“ — Sienkiewicze	50	1
127	SN WKS „Snów“ — Snów	50	1
128	Tow. Narc. W. K. S. — Sambor	22	1
129	SN W. K. S. „Troki“ w Trokach	52	2
130	SN W. K. S. „Wilejka“ — w Wilejce	51	1
131	SN Żydow. Tow. Kraj. w Polsce — Lwów	171	4
132	SN Klubu Sport. W. F. „Biali“ — Borysław	24	1
133	SN Ż. T. G. S. „Kadimah“ — Oświęcim	212	5
134	SN Związku Prac. Przem. i Handl. — Starachowice	50	1
135	SN W. K. S. „Żytyń“ — Żytyń	50	1
136	SN K. S. Związku Strzeleckiego — Tarnopol	12	1
137	SN W. C. K. S. „Pogoń“ — Stryj	27	1
138	SN W. K. S. „Inowrocław“ — Inowrocław	24	1
139	SN Powiat. Związku Strzel. — Nowy Targ	3	1
140	SN Tow. Sport. „Wisła“ — Szczawnica	27	1
141	SN W. K. S. „Kopyczyńce“ — Kopyczyńce	100	2
142	SN W. K. S. „Ludwikowo“ — Ludwikowo	57	2
143	SN Klubu Urzędn. Polskiej Służby Zagran. Warszawa	54	—
144	SN Żydowskiego Tow. Gimn. — Kraków	132	3
145	SN K. S. „Polonia“ — Warszawa	53	—
146	SN Tow. Gimn. „Sokół“ — Gorlice	21	1
147	SN WKS — Suwałki	1	1
148	SN K. S. „Zuaw“ — Warszawa	50	—
149	ON przy Zjednoczeniu Organiz. Społeczn. pow. Krzemienieckiego — Krzemieniec	16	1
150	SN Klubu Sport. „Cracovia“ — Kraków	167	4
151	Okocimski Klub Narciarski — Okocim	26	1
152	SN Kolej. Przysp. Wojsk. — Warszawa	34	1
153	SN T.S. Prac. F-my „Krusche i Ender“ — Pabjanice	24	—
154	SN Oddz. Warszawskiego PTT — Warszawa	653	14

Nr. Kl.	Nazwa	Członków	Głosów na W. Z. D.
155	SN Klubu Sport. K.P.W. — Poznań	24	1
156	SN Wojsk. Kl. Sport. „Śmigły“ — Wilno	11	1
157	SN K.S. „Proch“ — Pionki	22	1
158	SN Oddz. Lwowsk. PTT — Lwów	556	11
159	SN Żyd. Tow. Gimn. Sport. „Betar“ — Drohobycz	102	3
160	Narciarski Klub Zjazdowy — Zakopane	80	—
161	SN Strzel. Klubu Sport. — Cieszyn	22	1
162	SN Tow. Gimn. „Sokół“ — Katowice	54	1
163	SN przy Klubie Sport. „Stadion“ — Chorzów	35	1
164	SN przy Zw. Strzel. — Bystra	25	1
165	SN Polskiego Tow. Tatrz. — Skoczów	20	1
166	SN Oddz. PTT w Zagłębiu Dąbrowskim — Sosnowiec	70	2
167	SN W.C.K.S. „Ognisko“ — Jarosław	43	1
168	SN W.K.S. — Kielce	30	1
169	SN Ł.Ż.T.G.S. „Bar-Kochba“ — Łódź	53	1
170	SN Polskiego Tow. Krajozn. — Ostrowiec	21	—
171	Tow. Narc. przy Starachowickim Klubie Sportowym — Wierzbnik	37	1
172	Harcerski Klub Narciarski — Wilno	25	—
173	SN W.K.S. — Nowy Sącz	64	1
174	Harcerski Klub Narciarski — Katowice	108	3
175	SN Oddz. Łódzkiego PTT — Łódź	145	3
176	SN Polsk. Tow. Tatrz. — Częstochowa	33	1
177	Chodzieski Klub Narciarzy — Chodzież	—	—
178	SN Polsk. Touring Klubu — Warszawa	41	1
179	SN W.K.S. „Jagiellonia“ — Białystok	21	1
180	SN Klubu Sport. „Podhale“ Nowy Targ	38	1
181	SN K.S. „Trzebinia“ — Trzebinia	20	1
182	SN Polsk. Tow. Gimn. „Sokół“ — Kraków	59	2
183	SN Oddz. Sport. Tow. Urz. Miejsk. — Kraków	100	2
184	SN Żyd. Tow. Kraj. w Polsce — N. Sącz.	140	3
185	SN Związku Strzeleckiego — Podbuż	3	1
186	SN Polsk. Tow. Tatrz. — Iwonicz	230	5
187	SN Wołyńskiego Tow. Krajozn. i Opieki nad Zabytkami Przeszłości — Łuck	46	1
188	SN Związku Strzeleckiego — Lwów	50	1
189	Klub Narciarski — Chełmża	45	1
190	Oddział Narciarsko-Kajakowy Tow. Gimn. „Sokół“ — Nowy Targ	21	1
191	SN W.K.S. „Żoliborz“ — Warszawa	18	1
192	SN W.K.S. „Prosna“ — Kalisz	10	1
193	SN Warszawskiego Klubu Sportów Wodn. „Nurt“ — Warszawa	20	1
194	SN Ż.K.S. „Makkabi“ — Łódź	310	7
195	SN Ż.T.G.S. „Makkabi“ — Częstochowa	50	1
196	SN Kl. Sport. „Strzelec“ — Broszniów	67	2
197	SN Akad. Oddz. Zw. Strzel. — Lwów	24	1
198	SN Polsk. Tow. Krajozn. — Lwów	101	2
199	Klub Narciarski — Bukowina	27	1
200	SN Kolej. Przysp. Wojsk. — Katowice	43	1
201	SN Związku Strzeleckiego — Maków	23	—
202	Klub Narciarski „Szczyrk“ — Szczyrk	41	—
203	ON Kaj. T. G. „Sokół“ — Sanok	8	1

Nr. Kl.	Nazwa	Członków	Głosów na W. Z. D.
204	SN Związku Strzeleckiego — Drohobycz	22	1
205	SN WKS Wawel — Kraków	98	—
206	SN Związku Strzeleckiego — Ustrzyki Dolne	34	1
207	SN KS „Strzelec" — Janowa Dolina	20	—
208	SN Kat. Stow. Młodz. Męsk. — Kraków	11	1
209	Klub Narciarski „Skimka" — Warszawa	165	4
210	SN Kl. Kaj. „Chorzowianka" — Chorzów	51	1
211	SN Klubu Wiośl. „Syrena" — Warszawa	73	2
212	SN Polsk. Tow. Tatrz. — Stryj	54	2
213	ON Sekcji Sport. Bratn. Pom. Słuch. CIWF Warszawa	21	1
214	SN W. K. S. „Komorowo" — Komorowo	395	4
215	SN Worochc. Kl. Sport. „Prut"—Worochta	—	—
216	SN WKS „Gryf" — Toruń	41	1
217	SN Wojsk. Kl. Sport. „Sęp" — Toruń	53	2
218	SN T.S.O. „Fablok" — Chrzanów	93	2
219	SN W.K.S. „Ikar" — Rakowice k/Krakowa	22	1
220	Klub Narc. Oficer. Geogr. — Warszawa	65	2
221	SN Klubu Sport. „Geyer" — Łódź	45	1
222	Leskie Tow. Narciarskie — Lesko	38	1
223	Harcerski Klub Narc. — Kraków	22	1
224	Poznański Klub Narciarski — Poznań	140	3
225	SN Klubu Sport. „Tomaszowianka" — Tomaszów Mazowiecki	10	1
226	SN Zw. Prac. Skarbowych — Warszawa	201	5
227	SN Żyd. Tow. Kraj. — Łódź	286	6
228	SN Puławskiego Kl. Wiośl. — Puławy	15	1
229	SN Strzel. Klubu Sport. „Fort-Bema" — Warszawa	50	1
230	SN Żyd. Tow. Gimn. „Hakoach" — Stanisławów	259	6
231	SN WCKS „Pokucie" — Kołomyja	20	1
232	SN Przysp. Wojsk. Leśników — Lwów	56	1
233	SN Związku Strzeleckiego — Mościce	68	1
234	SN Związku Strzeleckiego — Raba Wyżna	22	1
235	SN Ż.K.S. „Makkabi" — Nowy Sącz	260	6
236	SN WKS „Cuiavia" — Włocławek	10	1
237	SN Żyd. Tow. Krajozn. — Włodzimierz	25	1
238	SN Sport. Tow. Skarbowców — Warszawa	51	1
239	SN Zw. Rob. Stow. Sport. Robotn. Sport. Komit. Okręg. — Warszawa	27	1
240	ON Kajak. „Sokoła" — Brzeżany	20	1
241	Koło Narc. Oddz. Turyst. „Sokoła"—Bielsko	37	1
242	SN Związku Strzeleckiego — Porąbka	21	1
243	SN W.K.S. Centrum Wyszkol. Kawalerii — Grudziądz	11	1
244	SN Strzel. Kl. Sport. „Korona" — Radomsko	19	1
245	SN KS Zw. Strzeleckiego — Chełmek	70	2
246	SN T. G. „Sokół" — Końskie	12	1
	Razem	23.647	548

Ponadto do głosowania na Walnym Zjeździe Delegatów uprawnieni są członkowie honorowi P. Z. N., z których każdemu przysługuje jeden głos.

WŁADZE P. Z. N.

SEZON 1935–6

WŁADZE CENTRALNE

Rada Narciarska.

Prezes: *inż. Aleksander Bobkowski*; I-wiceprezes: *red. Stanisław Faecher*; II-wiceprezes: *prof. dr. Zygmunt Klemensiewicz*; III-wiceprezes: *płk. Stanisław Barzykowski*; IV-wiceprezes: *dr. Aleksander Boniecki*; sekretarz generalny: *inż. Tadeusz Ramza*; zastępca sekretarza: *red. Włodzimierz Długoszewski*; skarbnik: *dr. Jan Czernik*; zastępca skarbnika: *dr. Gustaw Landau*; członkowie: *dr. Jan Kazimierz Dorawski, płk. Tadeusz Fonferko, kpt. Marian Frühauf, Hugo Grosman, kpt. dypl. Stanisław Karnibad, prof. Julian Kolankowski, Tadeusz Kozień, Karol Kullman, Jan Lipowczan, Roman Loteczka, dr. Bolesław Macudziński, dr. Jakub Merunowicz, Józef Oppenheim, dr. Henryk Szatkowski, inż. Eugeniusz Zaczyński, dr. Kazimierz Harhat-Załuski*,

Zarząd Główny PZN.

Przewodniczący: *inż. Aleksander Bobkowski*; I-zastępca przewodniczącego: *dr. Aleksander Boniecki*, II-zastępca przewodniczącego: *dr. Kazimierz Harhat-Załuski*; sekretarz: *inż. Tadeusz Ramza*; zastępca sekretarza: *red. Włodzimierz Długoszewski*; skarbnik: *dr. Jan Czernik*; zastępca skarbnika: *dr. Gustaw Landau*; członkowie: *red. Stanisław Faecher, Hugo Grosman, Tadeusz Kozień, Roman Loteczka, dr. Bolesław Macudziński, dr. Jakub Merunowicz*; delegat Państwowego Urzędu WF i PW do zarządu Głównego P. Z. N. red. *Stanisław Faecher.*

Komisja Rewizyjna.

Członkowie: *Tadeusz Bukowiecki, Edward Güntner, płk. dypl. Rudolf Kawiński*; zastępcy: *Stefan Mackiewicz, dr. Edward Stonawski.*

Komisja Sportowa.

Przewodniczący: *Hugo Grosman*; zastępca przewodniczącego: *red. Stanisław Faecher*; sekretarz: *Tadeusz Kozień*, członkowie miejscowi: *Jan Cybulski, dr. Jan Kazimierz Dorawski, dr. Stanisław Kowenicki, dyr. Roman Loteczka, dr. Jakub Merunowicz, inż. Tadeusz Ramza, dr. Raul Schinagel, Tadeusz Spiess, dr. Kazimierz Harhat-Załuski*; członkowie zamiejscowi: *mgr. Stanisław Breuer, mgr. Andrzej Rieger, por. Zygmunt Szumowski, por. Franciszek Trzepałko, Leopold Zylberman.*

Kapitan sportowy.

Red. Stanisław Faecher.

Komisja Turystyczna.

Przewodniczący: *inż. Tadeusz Ramza*; zastępca przewodniczącego: *red. Stanisław Faecher*; sekretarz: *Tadeusz Spiess*; członkowie miejscowi: *Adam Alberti, Edmund Ehrlich, Stefan Iwelski, dr. Stanisław Leszczycki, Tadeusz Czajkowski*; członkowie zamiejscowi: *inż Maksymilian Dudryk, mgr. Michał Füller, mjr. Zygmunt Hofbauer, Zygmunt Leisten, Józef Oppenheim, Zdzisław Tołłoczko, dr. Adam Zieliński, płk. Władysław Ziętkiewicz.*

Komisja Narciarstwa Nizinnego.

Przewodniczący: *płk. dypl. Stanisław Barzykowski*; sekretarz: *kpt. Marian Frühauf*; członkowie: *mjr. Henryk Jiruszka, kpt. Tadeusz Kawalec, prof. Julian Kozłowski, mjr. Włodzimierz Sekunda.*

Komisja Wydawnicza.

Przewodniczący: *red. Stanisław Faecher*; zastępca przewodniczącego: *red. Włodzimierz Długoszewski*; członkowie: *Hugo Grosman, Stanisław Olkusznik, Henryk Wertheimer.*

Komisja Saneczkarska.

Przewodniczący: *Roman Loteczka*, zastępca przewodniczącego: *dr. Ferdynand Pawłowski.*

OKRĘGI P. Z. N.

I. Warszawski Okręg PZN — Warszawa, Marszałkowska 97, m. 2.
Prezes: *płk. dypl. Stanisław Barzykowski*; sekretarz: *Maria Marcinkowska.*

II. Wileński Okręg PZN — Wilno, Zawalna 16;
Prezes: *Ludwik Szwykowski*; sekretarz: *Jarosław Nieciecki.*

III. Lwowski Okręg PZN — Lwów, Łyczakowska 5.
Prezes: *Karol Kullmann*; sekretarz: *Oswald Horowitz.*

IV. Podhalański Okręg PZN — Zakopane.
Prezes: *płk. Franciszek Wagner*; sekretarz: *inż. Romuald Kulig.*

V. Krakowski Okręg PZN — Kraków, Grodzka 14.
Prezes: *dr. Stanisław Kowenicki*; sekretarz: *Włodzimierz Zemanek.*

VI. Śląski Okręg PZN — Katowice, Śląski Urząd Wojewódzki.
Prezes: *dr. Tadeusz Kupczyński*; sekretarz: *prof. Stefan Kisieliński.*

VII. Grodzieński Okręg PZN — Grodno, ul. Gen. Orlicza-Dreszera 10
Prezes: *dr. Arkadiusz Higier*; sekretarz: *Chor. Edward Matulewicz.*

VIII. Przemyski Okręg PZN — Przemyśl, Łukasińskiego 7.
Prezes: *płk. dypl. Rudolf Kawiński*; sekretarz: *Edward Rynikiewicz.*

IX. Pomorski Okręg PZN — Toruń, Wały 21.
Prezes: *pułk. Przemysław Nakoniecznikoff*; sekretarz: *Janina Kijaniówna.*

X. Wołyński Okręg PZN — Krzemieniec, Liceum.
Prezes: *prof. Julian Kozłowski*; sekretarz: *Kazimierz Żyliński.*

SEZON 1936—7

WŁADZE CENTRALNE

Rada Narciarska.

Prezes: *inż. Aleksander Bobkowski*; I-wiceprezes: *red. Stanisław Faecher;* II-wiceprezes: *prof. dr. Zygmunt Klemensiewicz;* III-wiceprezes: *płk. Stanisław Barzykowski;* IV-wiceprezes: *dr. Aleksander Boniecki*; sekretarz generalny: *inż. Tadeusz Ramza*; zastępca sekretarza: *red. Włodzimierz Długoszewski*; skarbnik: *dr. Jan Czernik*;

zastępca skarbnika: *dr. Gustaw Landau*; członkowie: *dr. Jan Kazimierz Dorawski, płk. Tadeusz Fonferko, kpt. Marian Frühauf, Hugo Grosman, mjr. dypl. Stanisław Karnibad, prof. Julian Kolankowski, Tadeusz Kozień, Karol Kullmann, Jan Lipowczan, Roman Loteczka, dr. Bolesław Macudziński, dr. Jakub Merunowicz, Józef Oppenheim, dr. Henryk Szatkowski, inż. Eugeniusz Zaczyński, dr. Kazimierz Harhat-Załuski.*

Zarząd Główny PZN.

Przewodniczący: *inż. Aleksander Bobkowski*; I-zastępca przewodniczącego: *dr. Aleksander Boniecki*, II-zastępca przewodniczącego: *dr. Kazimierz Harhat-Załuski*; sekretarz: *inż. Tadeusz Ramza*; zastępca sekretarza: *red. Włodzimierz Długoszewski*; skarbnik: *dr. Jan Czernik*; zastępca skarbnika: *dr. Gustaw Landau*; członkowie: *red. Stanisław Faecher, Hugo Grosman, Tadeusz Kozień, Roman Loteczka, dr. Bolesław Macudziński, dr. Jakub Merunowicz*; Delegat Państwowego Urzędu WF i PW do zarządu Głównego P. Z. N. *dr. Henryk Szatkowski.*

Komisja Rewizyjna:

Członkowie: *Tadeusz Bukowiecki, Edward Güntner, płk. dypl. Rudolf Kawiński*; zastępcy: *Stefan Mackiewicz, dr. Edward Stonawski.*

Komisja Sportowa.

Przewodniczący: *Hugo Grosman*; zastępca przewodniczącego: *red. Stanisław Faecher*; sekretarz: *Włodzimierz Zemanek*, następnie *Tadeusz Kozień*; członkowie miejscowi: *dr. Stanisław Kowenicki, Walenty Preiss* (zrezygnował w ciągu kadencji), *inż. Tadeusz Ramza, Tadeusz Spiess, Andrzej Słoninka, dr. Kazimierz Harhat-Załuski*; członkowie zamiejscowi: *mgr. Stanisław Breuer, dr. Ignacy Cieszyński, Jan Cybulski, Andrzej Krzeptowski, inż. Tadeusz Kuchar, dr. Jakub Merunowicz, mgr. Andrzej Rieger, dr. Henryk Szatkowski, por. Zygmunt Szumowski, Andrzej Teisseyre, por. Franciszek Trzepałko, mjr. dypl. Tadeusz Wallich, Leopold Zylberman*;

Kapitan sportowy:

Red. Stanisław Faecher.

Komisja Turystyczna.

Przewodniczący: *inż. Tadeusz Ramza*; zastępca przewodniczącego: *red. Stanisław Faecher*; sekretarz: *Adam Alberti*; członkowie miejscowi: *Tadeusz Czajkowski, Stefan Iwelski, dr. Stanisław Janicki, dr. Stanisław Leszczycki, inż. Edward Litwin, Tadeusz Spiess*; członkowie zamiejscowi: *mgr. Stanisław Breuer, inż. Maksymilian Dudryk, mgr. Michał Füller, mjr. Zygmunt Hofbauer, Zygmunt Leisten, Stanisław Lubieniecki, Józef Oppenheim, dr. Marian Schönowitz, dr. Adam Zieliński, ppłk. Władysław Ziętkiewicz.*

Komisja Narciarstwa Nizinnego.

Przewodniczący: *płk. dypl. Stanisław Barzykowski*; sekretarz: *mjr. dypl. Marian Frühauf*; członkowie: *mjr. Henryk Jiruszka, kpt. Tadeusz Kawalec, prof. Julian Kozłowski, mgr. Zbigniew Przybysławski, mjr. Włodzimierz Sekunda, mjr. dypl. Tadeusz Wallich.*

Komisja Wydawnicza.

Przewodniczący: *red. Stanisław Faecher*; zastępca przewodniczącego: *red. Włodzimierz Długoszewski*; członkowie: *Hugo Grosman, dr. Henryk Szatkowski, Henryk Wertheimer.*

Komisja Saneczkarska.

Przewodniczący: *Roman Loteczka.*

OKRĘGI P. Z. N.

I. Warszawski Okręg PZN — Warszawa, Marszałkowska 97, m. 2.
Prezes: *płk. dypl. Stanisław Barzykowski*; sekretarz: *Maria Marcinkowska.*

II. Wileński Okręg PZN — Wilno, Zawalna 16.
Prezes: *pułk. dypl. Kazimierz Janicki*; sekretarz: *inż. Jan Grabowiecki.*

III. Lwowski Okręg PZN — Lwów Łyczakowska 5.
Prezes: *dr. Wacław Majewski*; sekretarz: *dr. Jan Roszek.*

IV. Podhalański Okręg PZN — Zakopane, Krupówki 57.
Prezes: *Henryk Schabenbeck*; sekretarz: *dr. Wacław Witeszczak.*

V. Krakowski Okręg PZN — Kraków, Grodzka 14.
Prezes: *dr. Stanisław Kowenicki*; sekretarz: *Apolinary Knobloch.*

VI. Śląski Okręg PZN — Katowice, Śląski Urząd Wojewódzki.
Prezes: *dr. Tadeusz Kupczyński*; sekretarz: *prof. Stefan Kisieliński.*

VII. Grodzieński Okręg PZN — Grodno, ul. Gen. Orlicza Dreszera 10.
Prezes: *dr. Arkadiusz Higier*; sekretarz: *chor. Edward Matulewicz.*

VIII. Przemyski Okręg PZN — Przemyśl, Łukasińskiego 7.
Prezes: *pułk. dypl. Rudolf Kawiński*; sekretarz: *Edward Rynikiewicz.*

IX. Pomorski Okręg PZN — Toruń, Wały 21.
Prezes: *płk. Przemysław Nakonieczników*; sekretarz: *Janina Kijaniówna.*

X. Wołyński Okręg PZN — Krzemieniec, Liceum.
Prezes: *Kurator dr. Stefan Czarnocki*; sekretarz: *Kazimierz Żyliński.*

UTWORZENIE NOWYCH OKRĘGÓW NARCIARSKICH I ROZGRANICZENIA W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM.

W okresie sprawozdawczym okazała się konieczność przeprowadzenia szeregu zmian organizacyjnych na terenie południowo-zachodniej Polski. Najważniejszą zmianą było przeprowadzenie (na jesień 1935 r.) całkowicie nowego rozgraniczenia na terenie dawnych Okręgów: V. Krakowsko-Śląskiego i VI. Krynickiego. Ze względu na słabe życie organizacyjne na terenie nowosądeczyzny, okazała się konieczność zniesienia VI. Krynickiego Okręgu PZN, podczas gdy ożywione tętno życia na Śląsku i odrębne interesy Krakowa i Śląska wymagały stworzenia dwóch nowych Okręgów.

Dlatego też z terenu dotychczasowego V. Krakowsko-Śląskiego Okręgu PZN wyłączono Województwo Śląskie oraz z Województwa Kieleckiego: Zagłębie Dąbrowskie, a z Województwa Krakowskiego powiaty: żywiecki i bialski. Na terenie tym powstał nowy Okręg z siedzibą w Katowicach, nazwany VI. Śląskim Okręgiem PZN. Ponadto dołączono do niego powiat częstochowski Województwa Kieleckiego, należący dotychczas do I. Warszawskiego Okręgu PZN.

Reszta dotychczasowego terenu V. Krakowsko-Śląskiego Okręgu PZN została połączona w jedną całość z terenem VI. Krynickiego Okręgu PZN. W ten sposób powstał nowy Okręg z siedzibą w Krakowie, nazwany V. Krakowskim Okręgiem PZN. Ponadto dołączono do tego Okręgu należące dotychczas do IV. Podhalańskiego Okręgu PZN: okolice Rabki i Jordanowa.

W dalszym ciągu życie okazało, że granice VIII Przemyskiego Okręgu PZN nie odpowiadają warunkom i potrzebom. Okręg ten obejmował bowiem teren pokrywający się z terenem odnośnego O. K., tak, że należały do niego niektóre powiaty Województwa Kieleckiego nie związane niczym z Przemyślem, i ciążące częściowo do Krakowa, częściowo do

Warszawy. Toteż na jesień 1936 r. powiaty Województwa Kieleckiego, należące dotychczas do VIII Przemyskiego Okręgu PZN, zostały z Okręgu tego wyłączone. Powiaty: jędrzejowski, kielecki, pińczowski i stopnicki zostały przyłączone do Okręgu Krakowskiego, zaś powiaty iłżecki, opatowski i sandomierski do Okręgu Warszawskiego.

Na terenie Łodzi przejawiły się tendencje utworzenia odrębnego Okręgu wyłączonego z terenu I. Warszawskiego Okręgu PZN. Zarząd Główny PZN postanowił pierwotnie utworzenie nowego Okręgu Łódzko-Poznańskiego. Próby natrafiły jednak na pewne trudności w terenie tak, że Zarząd Główny widział się zmuszonym zaniechać na razie organizacji tego Okręgu. Obecny stan rozgraniczenia Okręgów jest następujący (na 31. V. 1937):

I. Warszawski Okręg P. Z. N. obejmuje: miasto Warszawę; z województwa warszawskiego powiaty: błoński, ciechanowski, gostyniński, grójecki, kutnowski, łowicki, makowski, miński, mławski, płocki, płoński, przasnyski, pułtuski, radzymiński, rawski, sierpecki, skierniewicki, sochaczewski i warszawski; z województwa kieleckiego powiaty: iłżecki, konecki, kozienicki, opatowski, opoczyński, radomski-grodzki, radomski, sandomierski, włoszczowski; województwo łódzkie (w całości); z województwa poznańskiego powiaty: czarnkowski, gnieźnieński-grodzki, gnieźnieński, gostyński, jarociński, kępiński, kościański, krotoszyński, leszneński, międzychodzki, nowotomyski, obornicki, ostrowski, poznański-grodzki, poznański, rawicki, szamotulski, śremski, środzki, wolsztyński i wrzesiński; województwo lubelskie (w całości); województwo poleskie (w całości); z województwa pomorskiego: powiat działdowski.

II. Wileński Okręg P. Z. N. obejmuje: województwa: wileńskie (w całości) i nowogrodzkie (w całości).

III. Lwowski Okręg P. Z. N. obejmuje: z województwa lwowskiego: miasto Lwów i powiaty: bóbrecki, lwowski, rawski, sokalski i żółkiewski; województwo stanisławowskie (w całości) i województwo tarnopolskie (w całości).

IV. Podhalański Okręg P. Z. N. obejmuje: powiat nowotarski bez dorzecza Raby tj. bez miejscowości: Rabka, Chabówka, Raba Wyżna i Sieniawa z okolicą.

V. Krakowski Okręg P.Z.N. obejmuje: z województwa krakowskiego: miasto Kraków oraz powiaty: bocheński, brzeski, chrzanowski, dąbrowski, gorlicki, krakowski, limanowski, myślenicki, nowosądecki, tarnowski i wadowicki; ponadto z powiatu nowotarskiego: Rabkę, Chabówkę, Rabę Wyżną i Sieniawę z okolicą (po dział wód między Rabą a Dunajcem) i z powiatu żywieckiego: Suchą, Lachowice i Hucisko z okolicą; z wojew. kieleckiego powiaty: jędrzejowski, kielecki, miechowski, olkuski, pińczowski i stopnicki.

VI. Śląski Okręg P. Z. N. obejmuje: województwo śląskie (w całości); z województwa kieleckiego powiaty: będziński, częstochowski-grodzki, częstochowski, sosnowiecki-grodzki i zawierciański: z województwa krakowskiego powiaty: bialski i żywiecki, ten ostatni bez Lachowic, Suchej i Huciska z okolicą.

VII. Grodzieński Okręg P.Z.N. obejmuje województwo białostockie (w cał.).

VIII. Przemyski Okręg P. Z. N. obejmuje: z województwa lwowskiego powiaty: brzozowski, dobromilski, drohobycki, gródecki, jarosławski, jaworowski, kolbuszowski, krośnieński, leski, lubaczowski, łańcucki, mościski, niski, przemyski, przeworski, rudecki, rzeszowski, samborski, sanocki, tarnobrzeski i turczański; z województwa krakowskiego powiaty: jasielski, mielecki i ropczycki.

IX. Pomorski Okręg P. Z. N. obejmuje: województwo pomorskie z wyjątkiem powiatu działdowskiego; z województwa poznańskiego powiaty: bydgoski-grodzki, bydgoski, chodzieski, inowrocławski-grodzki, inowrocławski, mogilneński, szubiński, wągrowiecki, wyrzyski i żniński; z województwa warszawskiego powiaty: lipnowski, nieszawski, rypiński, włocławski i Wolne M. Gdańsk.

X. Wołyński Okręg P. Z. N. obejmuje: województwo wołyńskie (w całości).

CZŁONKOWIE P. Z. N.

SPIS TOWARZYSTW ZWIĄZKOWYCH
NA DZIEŃ 31. V. 1937.

Spis jest ułożony podług miejscowości, alfabetycznie. Cyfra rzymska w nawiasie, po nazwie miejscowości — oznacza przynależność danej miejscowości do danego Okręgu PZN.: I — Warszawski, II — Wileński, III — Lwowski, IV — Podhalański, V — Krakowski, VI — Śląski, VII — Grodzieński, VIII — Przemyski, IX — Pomorski, X — Wołyński.

Cyfra arabska przed nazwą Towarzystwa oznacza stały numer ewidencyjny Towarzystwa w ewidencji PZN.:

ANDRYCHÓW (V)
80 Sekcja Narciarska K. S. „Beskid",
93 Sekcja Narciarska ŻTGS. „Makkabi".

BEREZNE (X)
49 Sekcja Narciarska W. K. S. „Berezne",

BĘDZIN (VI)
78 Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarzystwa Krajoznawczego

BIAŁA (VI)
36 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

BIAŁYSTOK (VII)
179 Sekcja Narciarska W. K. S. „Jagiellonia"

BIELSKO (VI)
6 Wintersportklub des Beskidenverein
13 Ż. T. T. N. „Makkabi"
15 Sekcja Narciarska W. K. S. Bielsko
62 Sekcja Narciarska Tow. Tur. Przyjaciele Przyrody w Polsce
241 Koło Narciarzy T. G. „Sokół"

BORSZCZÓW (III)
50 Sekcja Narciarska W. K. S. „Borszczów"

BORYSŁAW (VIII)
132 Sekcja Narciarska K. S. WF. „Biali"

BROSZNIÓW (III)
196 Sekcja Narciarska K. S. „Strzelec"

BRZESZCZE (VI)

63 Oddział Narciarski T. G. „Sokół“

BRZEŻANY (III)

240 Oddział Narciarsko-Kajakowy T. G. „Sokół“

BUKOWINA TATRZAŃSKA (IV)

199 Klub Narciarski „Bukowina“

BYDGOSZCZ (IX)

94 Bydgoski Klub Narciarski

BYSTRA (VI)

164 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego

CHEŁMEK (V)

245 Sekcja Narciarska K. S. Związku Strzeleckiego

CHEŁMŻA (IX)

189 Klub Narciarski

CHODZIEŻ (IX)

177 Chodzieski Klub Narciarzy

CHORZÓW (VI)

163 Sekcja Narciarska K. S. „Stadion“
210 Sekcja Narciarska Klubu Kajakowego „Chorzowianka“

CHRZANÓW (V)

47 Sekcja Narciarska T. G. „Sokół“
105 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego
114 Sekcja Narciarska Ż. T. G. „Makkabi“
218 Sekcja Narciarska T. S. O. „Fablok“

CIESZYN (VI)

8 Sekcja Narciarska „Watra“ Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego
39 Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego
101 Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego
161 Sekcja Narciarska K. S. Związku Strzeleckiego

CZĘSTOCHOWA (VI)

34 Częstochowskie Towarzystwo Narciarzy
176 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego
195 Sekcja Narciarska Ż. S. G. S. „Makkabi“

DAWIDGRÓDEK (I)

51 Sekcja Narciarska W. K. S. „Dawidgródek“

DEDERKAŁY (X)

54 Sekcja Narciarska W. K. S. „Dederkały“

DROHOBYCZ (VIII)

61 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego
159 Sekcja Narciarska Ż. T. G. S. „Betar“
204 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego

GDAŃSK (IX)

46 Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego

GDYNIA (IX)

40 Klub Narciarski „Skimka“ Polskiej Y. M. C. A.

GŁĘBOKIE (II)

55 Sekcja Narciarska W. K. S. „Głębokie“

GORLICE (V)

146 Sekcja Narciarska T. G. „Sokół“

GRODNO (VII)

56 Sekcja Narciarska W. K. S. „Grodno“

GRUDZIĄDZ (IX)

243 Sekcja Narciarska W. K. S. Centrum Wyszkolenia Kawalerii

HOSZCZA (X)

57 Sekcja Narciarska W. K. S. „Hoszcza“

INOWROCŁAW (IX)

138 Sekcja Narciarska W. K. S. „Inowrocław“

IWIENIEC (II)

58 Sekcja Narciarska W. K. S. „Iwieniec“

IWONICZ ZDRÓJ (VIII)

186 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

JANOWA DOLINA (X)

207 Sekcja Narciarska K. S. „Strzelec“

JAROSŁAW (VIII)

167 Sekcja Narciarska W. C. K. S. „Ognisko“

JASŁO (VIII)

118 Sekcja Narciarska T. G. „Sokół“

JASTRZĘBIE ZDRÓJ (VI)

89 Jastrzębski Klub Narciarski

JAWORZNO (V)

87 Sekcja Narciarska T. G. „Sokół“

JORDANÓW (V)

69 Oddział Narciarski T. G. „Sokół“

KALISZ (I)

192 Sekcja Narciarska W. K. S. „Prosna“

KATOWICE (VI)

18 Śląski Klub Narciarski
60 Schlesischer Wintersportverein
162 Sekcja Narciarska T. G. „Sokół"
174 Harcerski Klub Narciarski
200 Sekcja Narciarska Kolejowego Przysposobienia Wojskowego

KĘTY (VI)

117 Klub Narciarski

KIELCE (V)

168 Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego

KLECK (II)

71 Sekcja Narciarska W. K. S. „Kłeck"

KOŁOMYJA (III)

31 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego
231 Sekcja Narciarska W. C. K. S. „Pokucie"

KOŃSKIE (I)

246 Sekcja Narciarska T. G. „Sokół"

KOPYCZYŃCE (III)

141 Sekcja Narciarska W. K. S. „Kopyczyńce"

KRAKÓW (V)

2 Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego
3 Tatrzańskie Towarzystwo Narciarzy
33 Sekcja Narciarska Ż. K. S. „Makkabi"
38 Sekcja Narciarska Polskiej Y. M. C. A. „Skimka"
65 Sekcja Narciarska Kolejowego Przysposobienia Wojskowego
68 Sekcja Narciarska Żydowskiego Akad. Koła Miłośników Krajoznawstwa
75 Sekcja Narciarska K. S. „Jutrzenka"
98 Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa.
102 Towarzystwo Wioślarsko-Narciarskie
103 Sekcja Narciarska Krakowskiego Klubu Tenisowego
144 Sekcja Narciarska Żydowskiego Tow. Gimnastycznego
150 Sekcja Narciarska K. S. „Cracovia"
182 Sekcja Narciarska T. G. „Sokół"
183 Sekcja Narciarska Oddziału Sportowego T. U. M.
205 Sekcja Narciarska W. K. S. „Wawel"
208 Sekcja Narciarska Katolickiego Stow. Młodzieży Męskiej
223 Harcerski Klub Narciarski

KRASNE n/USZĄ (II)

82 Sekcja Narciarska W. K. S. „Krasne"

KROSNO (VIII)

119 Sekcja Narciarska T. G. „Sokół"

KRYNICA ZDRÓJ (V)

23 Krynicki Klub Narciarski
66 Sekcja Narciarska K. S. „Krynica"
86 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego

KRZEMIENIEC (X)

121 Sekcja Narciarska Ż. K. S. „Hasmonea"
122 Sekcja Narciarska P. K. S. „Horyń"
123 Sekcja Narciarska Krzemienieckiego Klubu Sportowego
149 Oddział Narciarski Zjednoczenia Organizacyj Społecznych pow. Krzemienieckiego

LESKO (VIII)

222 Leskie Towarzystwo Narciarzy

LUBLIN (I)

16 Sekcja Narciarska W. K. S. „Unia"

LUDWIKOWO (I)

142 Sekcja Narciarska W. K. S. „Ludwikowo"

LWÓW (III)

1 Karpackie Towarzystwo Narciarzy
5 Sekcja Narciarska W. C. K. S. „Czarni"
7 Sekcja Narciarska L. K. S. „Pogoń"
14 Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego
17 Sekcja Narciarska L. K. S. „Lechia"
29 Sekcja Narciarska Klubu Tenisowego 1924
52 Sekcja Narciarska „Sokół-Macierz"
85 Sekcja Narciarska Ż. T. G. „Dror"
88 Sekcja Narciarska Żydowsk. Koła Miłośn. Krajoznawstwa
92 Sekcja Narciarska Ż. K. S. „Hasmonea"
96 Sekcja Narciarsko-Turystyczna K. P. W.
109 Sekcja Narciarska Związku Oficerów Rezerwy
131 Sekcja Narciarska Żydowskiego Tow. Krajoznawczego
158 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego
188 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego
197 Sekcja Narciarska Akad. Oddziału Związku Strzeleckiego
198 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego
232 Sekcja Narciarska Przysposobienia Wojskowego Leśników

ŁÓDŹ (I)

169 Sekcja Narciarska Ł. Ż. T. G. S. „Bar-Kochba“
175 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego
194 Sekcja Narciarska Ż. K. S. „Makkabi“
221 Sekcja Narciarska K. S. „Geyer“
227 Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarz. Krajoznawczego

ŁUCK (X)

187 Sekcja Narciarska Wołyńskiego Towarzystwa Krajoznawczego i Opieki nad Zabytkami Przeszłości.

ŁUŻKI (II)

83 Sekcja Narciarska W. K. S. „Łużki“

MAKÓW PODHALAŃSKI (V)

201 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego

MOŚCICE (V)

45 Towarzystwo Narciarskie
233 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego

NIEMENCZYN (II)

43 Sekcja Narciarska W. K. S. „Niemenczyn“

NOWE ŚWIĘCIANY (II)

84 Sekcja Narciarska W. K. S. „Nowe Święciany“

NOWY SĄCZ (V)

22 Nowosądeckie Koło Narciarzy
77 Sekcja Narciarska Strzeleckiego Klubu Sportowego
107 Sekcja Narciarska T. G. „Sokół“
173 Sekcja Narciarska W. K. S. „Nowy Sącz“
184 Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarz. Krajoznawczego
235 Sekcja Narciarska Ż. K. S. „Makkabi“

NOWY TARG (IV)

90 Sekcja Narciarska Żydowskiego Tow. Gimn. Sportowego
139 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego
180 Sekcja Narciarska K. S. „Podhale“
190 Oddział Narciarsko-Kajakowy T. G. „Sokół“

OKOCIM (V)

151 Okocimski Klub Narciarski

ORANY (II)

95 Sekcja Narciarska W. K. S. „Orany“

OSOWIEC (VII)

110 Sekcja Narciarska W. K. S. „Osowiec“

OSTROWIEC n/K (I)

170 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

OSTRÓG n/H (X)

111 Sekcja Narciarska W. K. S. „Ostróg“

OSTRÓW MAZOWIECKA (VII)

214 Sekcja Narciarska W. K. S. „Komorowo“

OŚWIĘCIM (VI)

133 Sekcja Narciarska Ż. T. G. S. „Kadimah“

PABIANICE (I)

153 Sekcja Narciarska T. S. Pracown. Firmy Krusche i Ender

PIONKI (I)

157 Sekcja Narciarska K. S. „Proch“

PODBUŻ k/SAMBORA (VIII)

185 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego

PODŚWILE (II)

115 Sekcja Narciarska W. K. S. „Podświle“

PORĄBKA (VI)

242 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego

POZNAŃ (I)

25 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

59 Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego

155 Sekcja Naciarska K. S. Kolejowego Przysp. Wojskowego

224 Poznański Klub Narciarski

PRZEMYŚL (VIII)

19 Przemyskie Towarzystwo Narciarzy

PUŁAWY (I)

228 Koło Narciarskie Puławskiego Klubu Wioślarskiego

RABA WYŻNA (V)

234 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego

RABKA ZDRÓJ (V)

100 Sekcja Narciarska Ogniska Związku Podhalan

RADOMSKO (I)

244 Sekcja Narciarska S. K. S. „Korona“

RAKOWICE k/KRAKOWA (V)

219 Sekcja Narciarska W. K. S. „Ikar“

ROKITNO WOŁ. (X)

120 Sekcja Narciarska W. K. S. „Rokitno“

RYBNIK (VI)

28 Rybnicki Klub Narciarski

SAMBOR (VIII)

72 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego

128 Tow. Narc. Wojskowego Klubu Sportowego

SANOK (VIII)

81 Sekcja Narciarska W. K. S. „Sanok“

203 Oddział Narciarsko-Kajakowy T. G. „Sokół“

SEJNY (VII)

125 Sekcja Narciarska W. K. S. „Sejny“

SIENKIEWICZE (I)

126 Sekcja Narciarska W. K. S. „Sienkiewicze“

SKOCZÓW (VI)

165 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

SKOLE (III)

76 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

SŁAWSKO (III)

30 Narciarski Klub „Bieszczady“

SNÓW (II)

127 Sekcja Narciarska W. K. S. „Snów“

SOSNOWIEC (VI)

166 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

STANISŁAWÓW (III)

24 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego —

108 Klub Narciarsko-Turystyczny K. P. W.

230 Sekcja Narciarska Ż. T. G. „Hakoach“

STARACHOWICE (I)

134 Sekcja Narciarska Związku Pracowników Przemysłowych i Handlowych

STRYJ (III)

137 Sekcja Narciarska W. C. K. S. „Pogoń“

212 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego —

SUWAŁKI (VII)

147 Sekcja Narciarska Wojskowego Klubu Sportowego

SZCZAWNICA (IV)

140 Sekcja Narciarska T. S. „Wisła“

SZCZYRK (VI)

202 Klub Narciarski „Szczyrk“

TARNOPOL (III)

136 Sekcja Narciarska K. S. Związku Strzeleckiego

TARNÓW (V)

67 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego
112 Sekcja Narciarska T. G. „Sokół"
113 Sekcja Narciarska Ż. T. G. S. „Samson"

TOMASZÓW MAZOWIECKI (I)

26 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego
225 Sekcja Narciarska K. S. „Tomaszowianka"

TORUŃ (IX)

216 Sekcja Narciarska W. K. S. „Gryf"
217 Sekcja Narciarska W. K. S. „Sęp"

TROKI (II)

129 Sekcja Narciarska W. K. S. „Troki"

TRZEBINIA (V)

181 Sekcja Narciarska K. S. „Trzebinia"

USTRZYKI DOLNE (VIII)

206 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego

WADOWICE (V)

116 Sekcja Narciarska Ż. T. G. S. „Makkabi"

WARSZAWA (I)

9 Warszawski Klub Narciarski
10 Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego
35 Sekcja Narciarska Warszawskiego Klubu Wioślarek
37 Sekcja Narciarska Ż. T. G. S. „Makkabi"
41 Sekcja Narciarska K. S. „Rodzina Urzędnicza"
42 Sekcja Narciarska Związku Rezerwistów
48 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego
53 Sekcja Narciarska Klubu Sportowego Rodzina Wojskowa
64 Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarz. Krajoznawczego
74 Sekcja Narciarska K. S. „Zjednoczenie"
97 Klub Narciarski W. T. W.
99 Harcerski Klub Narciarski
124 Sekcja Narciarska Klubu Wioślarskiego „Wisła"
143 Sekcja Narciarska Klubu Urzędników Polskiej Służby Zagranicznej
145 Sekcja Narciarska K. S. „Polonia"

148 Sekcja Narciarska K. S. „Zuaw“
152 Sekcja Narciarska Kolejowego Przysposobienia Wojskow.
154 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego
178 Sekcja Narciarska Polskiego Touring Klubu
191 Sekcja Narciarska W. K. S. „Żoliborz“
193 Sekcja Narciarska W. K. S. „Nurt“
209 Klub Narciarski „Skimka“
211 Sekcja Narciarska Klubu Wioślarskiego „Syrena“
213 Oddział Narciarski Sekcji Sportowej Bratniej Pomocy Słuchaczy C. I. W. F.
220 Klub Narciarski Oficerów Geografów
226 Sekcja Narciarska Związku Pracowników Skarbowych
229 Sekcja Narciarska Strzeleckiego Klubu Sportowego „Fort Bema“
238 Sekcja Narciarska Sportowego Towarzystwa Skarbowców
239 Sekcja Narciarska Związku Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych

WIERZBNIK (I)

171 Towarzystwo Narciarzy przy Starachowickim Klubie Sport.

WILEJKA (II)

130 Sekcja Narciarska W. K. S. „Wilejka“

WILNO (II)

21 Sekcja Narciarska Akademickiego Związku Sportowego
70 Sekcja Narciarska K. P. W. „Ognisko“
156 Sekcja Narciarska W. K. S. „Śmigły“
172 Harcerski Klub Narciarski

WŁOCŁAWEK (IX)

236 Sekcja Narciarska W. K. S. „Cuiavia“

WŁODZIMIERZ (X)

237 Sekcja Narciarska Żydowskiego Towarz. Krajoznawczego

WOŁOŻYN (II)

44 Sekcja Narciarska W. K. S. „Wołożyn“

WOROCHTA (III)

215 Sekcja Narciarska Worochciańskiego Klubu Sport. „Prut“

ZAKOPANE (IV)

4 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego
11 Oddział Narciarski T. G. „Sokół“
20 Sekcja Narciarska T. S. „Wisła“
27 Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego

32 Harcerski Klub Narciarski
73 Sekcja Narciarska Kolejowego Przysposobienia Wojskowego
91 Sekcja Narciarska Ż. K. S. „Makkabi"
106 Sekcja Narciarska Ż. K. S. „Hagibor"
160 Narciarski Klub Zjazdowy

ZWARDOŃ (VI)

104 Oddział Narciarski „Rachowiec" Towarzystwa Przyjaciół Zwardonia

ŻYTYŃ (X)

135 Sekcja Narciarska W. K. S. „Żytyń"

ŻYWIEC (VI)

12 Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

ŻYWIEC ZABŁOCIE (VI)

79 Sekcja Narciarska Ż. T. G. S. „Makkabi"

RUCH CZŁONKÓW P. Z. N. W SEZONACH 1935/6 i 1936/7

W sezonie 1935/6 po koniec okresu administracyjnego tj. na dzień 31 października zrzeszał Polski Związek Narciarski 211 towarzystw związkowych i 16.084 zorganizowanych narciarzy.

W sezonie 1936/7, po koniec okresu sprawozdawczego tj. na dzień 31 maja zrzeszał Polski Związek Narciarski 246 towarzystw związkowych i 23.647 zorganizowanych narciarzy.

SPIS CZŁONKÓW HONOROWYCH POLSKIEGO ZWIĄZKU NARCIARSKIEGO

1. Inż. ALEKSANDER BOBKOWSKI, podsekretarz stanu Ministerstwa Komunikacji mianowany członkiem honorowym P. Z. N. uchwałą XVI. Zwyczajnego Zjazdu Delegatów P. Z. N., w Krakowie dnia 30 czerwca 1935 r.

2. STANISŁAW FAECHER, mianowany członkiem honorowym P. Z. N. uchwałą XVI. Zwyczajnego Zjazdu Delegatów P. Z. N. w Krakowie, dnia 30 czerwca 1935 r.

PRZYJĘCIA I SKREŚLENIA CZŁONKÓW

W ciągu sezonu 1935/6 r. *przyjęła* Rada Narciarska w poczet członków P. Z. N. następujące organizacje:

Nr. ewid.	Nazwa	Miejscowość	Okręg
215	Sekcja Narciarska Worochciańskiego Klubu Sportowego „Prut"	Worochta	III
216	Sekcja Narciarska W.K.S. „Gryf"	Toruń	IX
217	Sekcja Narciarska K.S. Pułku Lotniczego, obecnie W.K.S. „Sęp"	Toruń	IX
218	Sekcja Narciarska T.S.O. „Fablok"	Chrzanów	V
219	Sekcja Narciarska Pułku Lotniczego, obecnie Wojsk. Klubu Sportowego „Ikar"	Rakowice k/Krakowa	V
220	Klub Narciarski Oficerów Geografów	Warszawa	I
221	Sekcja Narciarska K.S. „Geyer"	Łódź	I
222	Leskie Towarzystwo Narciarzy	Lesko	VIII
223	Harcerski Klub Narciarski	Kraków	V
224	Poznański Klub Narciarski	Poznań	I
225	Sekcja Narciarska K.S. „Tomaszowianka"	Tomaszów Maz.	I
226	Sekcja Narciarska Związku Prac. Skarbowych	Warszawa	I
227	Sekcja Narciarska Żydowskiego Tow. Krajozn.	Łódź	I
228	Koło Narciarskie Puławskiego Klubu Wiośl.	Puławy	I
229	Sekcja Narciarska Strzeleckiego Klubu Sportowego „Fort Bema"	Warszawa	I
230	Sekcja Narciarska Ż.T.G. „Hakoach"	Stanisławów	III
231	Sekcja Narciarska W.C.K.S. „Pokucie"	Kołomyja	III
232	Sekcja Narciarska Przysp. Wojsk. Leśników	Lwów	III
233	Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego	Mościce	V
234	Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego	Raba Wyżna	V
235	Sekcja Narciarska Ż.K.S. „Makkabi"	Nowy Sącz	V
236	Sekcja Narciarska W.K.S. „Cuiavia"	Włocławek	IX
237	Sekcja Narciarska Żyd. Tow. Krajoznawczego	Włodzimierz	X

W ciągu sezonu 1935/6 r. skreśliła Rada Narciarska, następujące organizacje z listy członków P.Z.N.:

Nr. ewid.	Nazwa	Miejscowość	Okręg
26	SN R.K.S. „Legia"	Kraków	V
30	SN K.S. Pułku Lotniczego	Skniłów	III
40	SN W.K.S. „Pogoń"	Wilno	II
41	SN Policyjnego Klubu Sportowego	Wilno	II
44	Oddział narciarski G.K.S. „Cresovia"	Grodno	VII
55	Podlaski Klub Narciarski	Biała Podlaska	I
58	SN T.S. „Wisła"	Kraków	V
82	SN Pułku Artylerii Polowej	Włodzimierz	X

Nr. ewid.	Nazwa	Miejscowość	Okręg
83	SN Polskiego Związku Żeglarskiego	Warszawa	I
84	SN T.G. „Sokół-Grażyna“	Warszawa	I
110	SN Polskiego Klubu Campingowego	Warszawa	I
111	SN Związku Powstańców Śląskich	Bystra	VI
126	SN L.K.S. „Świteź“	Lwów	III
127	SN Drużyny Harcerskiej	Zagórz k/Sanoka	VIII
129	SN K.S. „Strzelec“	Wilno	II
130	SN Akad. Oddz. Związku Strzeleckiego	Kraków	V
138	SN K.S. „Rewera“	Stanisławów	III
141	SN Związku Legionistów	Jordanów	V
145	SN K.P.W.	Nowy Sącz	V
148	SN K.S. Rodzina Wojskowa	Grodno	VII
157	SN Żyd. Akad. Klubu Sportowego	Wilno	II
172	Łańcuckie Towarzystwo Narciarzy	Łańcut	VIII
201	Oddział Narciarski T.G. „Sokół“	Bochnia	V

W ciągu sezonu 1936/7 r. przyjęła Rada Narciarska w poczet członków P.Z.N. następujące organizacje:

Nr. ewid.	Nazwa	Miejscowość	Okręg
26	Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego	Tomaszów Maz.	I
30	Narciarski Klub „Bieszczady“	Sławsko	III
31	Sekcja Narciarska PTT	Kołomyja	III
32	Harcerski Klub Narciarski	Zakopane	IV
34	Częstochowskie Towarzystwo Narciarzy	Częstochowa	VI
40	Klub Narciarski „Skimka“.	Gdynia	IX
41	Sekcja Narciarska K.S. Rodziny Urzędniczej . . .	Warszawa	I
42	Sekcja Narciarska Związku Rezerwistów	Warszawa	I
44	Sekcja Narciarska W.K.S. Wołożyn	Wołożyn	II
49	Sekcja Narciarska W.K.S. Berezne	Berezne	X
50	Sekcja Narciarska W.K.S. Borszczów	Borszczów	III
51	Sekcja Narciarska W.K.S. Dawidgródek	Dawidgródek	I
54	Sekcja Narciarska W.K.S. Dederkały	Dederkały	X
55	Sekcja Narciarska W.K.S. Głębokie	Głębokie	II
56	Sekcja Narciarska W.K.S. Grodno	Grodno	VII
57	Sekcja Narciarska W.K.S. Hoszcza	Hoszcza	X
58	Sekcja Narciarska W.K.S. Iwieniec	Iwieniec	II
71	Sekcja Narciarska W.K.S. Kleck	Kleck	II
82	Sekcja Narciarska W.K.S. Krasne	Krasne n/Uszą	II
83	Sekcja Narciarska W.K.S. Łużki	Łużki	II
84	Sekcja Narciarska W.K.S. Nowe Święciany	Nowe Święciany	II
95	Sekcja Narciarska W.K.S. Orany.	Orany	II
110	Sekcja Narciarska W.K.S. Osowiec	Osowiec	VII
111	Sekcja Narciarska W.K.S. Ostróg	Ostróg n/H	X
115	Sekcja Narciarska W.K.S. Podświle	Podświle	II
120	Sekcja Narciarska W.K.S. Rokitno	Rokitno	X
125	Sekcja Narciarska W.K.S. Sejny	Sejny	VII

Nr. ewid.	Nazwa	Miejscowość	Okręg
126	Sekcja Narciarska W.K.S. Sienkiewicze	Sienkiewicze	I
127	Sekcja Narciarska W.K.S. Snów	Snów	II
129	Sekcja Narciarska W.K.S. Troki	Troki	II
130	Sekcja Narciarska W.K.S. Wilejka	Wilejka	II
135	Sekcja Narciarska W.K.S. Żytyń	Żytyń	X
138	Sekcja Narciarska W.K.S. Inowrocław	Inowrocław	IX
141	Sekcja Narciarska W.K.S. Kopyczyńce	Kopyczyńce	III
142	Sekcja Narciarska W.K.S. Ludwikowo	Ludwikowo	I
143	Sekcja Narciarska Klubu Urzędników Polskiej Służby Zagranicznej	Warszawa	I
145	Sekcja Narciarska K.S. „Polonia"	Warszawa	I
148	Sekcja Narciarska K.S. „Zuaw"	Warszawa	I
153	Sekcja Narciarska T.S. Pracowników Firmy Krusche i Ender	Pabjanice	I
157	Sekcja Narciarska K.S. „Proch"	Pionki	I
169	Sekcja Narciarska Ł.Ż.T.G.S. „Bar-Kochba"	Łódź	I
170	Sekcja Narciarska Pol. Tow. Krajoznawczego	Ostrowiec n/K.	I
172	Harcerski Klub Narciarski	Wilno	II
181	Sekcja Narciarska K.S. „Trzebinia"	Trzebinia	V
201	Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego	Maków Podhal.	V
202	Klub Narciarski „Szczyrk"	Szczyrk	VI
205	Sekcja Narciarska W.K.S. „Wawel"	Kraków	V
238	Sekcja Narciarska Sportowego Tow. Skarbowców	Warszawa	I
239	Sekcja Narciarska Zw. Robotn. Stow. Sportowych	Warszawa	I
240	Oddział Narciarski T.G. „Sokół"	Brzeżany	III
241	Koło Narciarskie T.G. „Sokół"	Bielsko	VI
242	Sekcja Narciarska Związku Strzeleckiego	Porąbka	VI
243	Sekcja Narciarska Wojsk. Klubu Sportowego Centrum Wyszkolenia Kawalerii	Grudziądz	IX
244	Sekcja Narciarska Strzeleckiego Klubu Sportowego „Korona"	Radomsko	I
245	Sekcja Narciarska K.S. Związku Strzeleckiego	Chełmek	V
246	Oddział Narciarsko-Kajakowy T.G. „Sokół"	Końskie	I

W ciągu sezonu 1936/7 r. skreśliła Rada Narciarska z listy członków P.Z.N. następujące organizacje:

Nr. ewid.	Nazwa	Miejscowość	Okręg
31	SN T.G. „Sokół"	Żywiec	VI
50	SN Ż.K.S. „Hagibor"	Nowy Targ	IV
71	SN K.P.W.	Limanowa	V
115	Oddział Narciarski T.G. „Sokół"	Kraków-Podgórze	V
120	SN A.K.S. „Bona"	Krzemieniec	X
125	SN K.S. „Gdynia"	Gdynia	IX
143	Klub Narciarski	Milówka	VI
153	SN Związku Oficerów Rezerwy	Kraków	V
169	Rzeszowskie Towarzystwo Narciarskie	Rzeszów	VIII

Nr. ewid.	Nazwa	Miejscowość	Okręg
170	Ostrowieckie Koło Narciarzy	Ostrowiec n/K.	VIII
202	Oddział Narciarsko-Kajakowy T.G. „Sokół“	Zagórz k/Sanoka	VIII
205	SN Związku Strzeleckiego	Łańcut	VIII

Stan organizacyjny Towarzystw związkowych w sezonie 1935/6 i sezonie 1936/7 przedstawiał się następująco:

Na początku okresu sprawozdawczego liczył P. Z. N. 202 organizacje zrzeszone, w czym 28 klubów narciarskich samodzielnych, opartych na własnych statutach i 174 sekcyj regulaminowych. W ciągu sezonu 1935/6 trzy samodzielne kluby narciarskie zostały skreślone z listy członków P. Z. N., zaś trzy nowe przyjęte w poczet członków P. Z. N.

W ciągu sezonu 1936/7 skreślono trzy dalsze kluby samoistne, a dwa kluby zostały zamienione na sekcje regulaminowe. Przyjęto w tym czasie trzy nowe kluby narciarskie o samodzielnych statutach. W chwili obecnej (na 31 maja 1937 r.) liczy P. Z. N. — na 246 zrzeszonych organizacyj — 27 klubów samoistnych, oraz 219 sekcyj regulaminowych.

W r. 1935/6 skreślono 23 klubów i sekcyj, przyjęto zaś również 23 nowe kluby i sekcje. Na dzień 31. V. 1936 P. Z. N. liczył 202 organizacje zrzeszone. (Wskutek przyjmowania dalszych klubów i sekcyj do końca okresu administracyjnego, tj. na dzień 31. X. 1936 liczył P. Z. N. w sezonie 1935/6 — 211 klubów i sekcyj.)

W okresie 1936/7 skreślono z listy członków 12 organizacyj, przyjęto zaś 56 nowych tak, że na dzień 31. V. 1937 liczył P. Z. N. 246 klubów i sekcyj narciarskich zrzeszonych.

Pogląd na stan organizacyjny Towarzystw związkowych *na dzień 31 maja* każdego roku okresu sprawozdawczego dają poniższe tabelki:

I. ILOŚĆ TOWARZYSTW W SEZONIE 1935/6 (31. V.)

Okręg	Ilość Klubów	Ilość członków zgłoszonych do P. Z. N.
I. Warszawski	36	3.296
II. Wileński	4	94
III. Lwowski	28	1.508
IV. Podhalański	15	952
V. Krakowski	46	3.503
VI. Śląski	32	2.332
VII. Grodzieński	3	9
VIII. Przemyski	23	864
IX. Pomorski	7	309
X. Wołyński	8	170
Razem*	202	13.037

* Do końca okresu administracyjnego t. j. do 31. X. 1936 r. cyfry sumaryczne urosły do 211 towarzystw zrzeszonych i 16.084 zorganizowanych narciarzy.

II. ILOŚĆ TOWARZYSTW W SEZONIE 1936/7 (31. V.)

Okręg	Ilość klubów	Ilość członków zgłoszonych do P. Z. N.
I. Warszawski	53	5.107
II. Wileński	17	824
III. Lwowski	33	3.192
IV. Podhalański	15	1.191
V. Krakowski	50	7.382
VI. Śląski	33	2.906
VII. Grodzieński	6	466
VIII. Przemyski	16	1.509
IX. Pomorski	10	549
X. Wołyński	13	521
Razem	246	23.647

Stan liczebny członków w poszczególnych Towarzystwach związkowych doznał w ciągu okresu sprawozdawczego znacznej poprawy. Miernikiem może być tzw. „średnia klubowa", czyli przeciętna ilość narciarzy przypadających na Towarzystwo w całym państwie. *„Średnia klubowa" wynosiła w sezonie 1935/6 76 zorganizowanych narciarzy* na jedno związkowe Towarzystwo, *w sezonie zaś 1936/7 średnia klubowa podniosła się do liczby 96 zorganizowanych narciarzy* na jedno Towarzystwo związkowe.

W niektórych ośrodkach proces liczebnego wzmagania Towarzystw postąpił znacznie naprzód. Jako ilustracja służyć może poniższa tabelka, obrazująca porównawczo stan „średniej klubowej" w kilku ważniejszych ośrodkach narciarskich w kraju.

Ośrodek	sezon 1935/6	sezon 1936/7
Warszawa	113	132
Lwów	84	126
Kraków	131	261
Katowice	165	168
Bielsko	185	217
Zakopane	70	104

Obserwacja „średniej klubowej" była dla władz związkowych ważnym wskaźnikiem przy przyjmowaniu nowych Towarzystw zgłaszających swe przystąpienie do Polskiego Związku Narciarskiego. Zwłaszcza w tych ośrodkach, których „średnia klubowa" była stosunkowo wysoka, a ilość towarzystw wystarczająca — dbano o to, aby nie dopuszczać do niepożądanego rozdrobnienia organizacyjnego przez przyjmowanie nowych Towarzystw, o nikłej ilości członków.

CZYNNOŚCI WŁADZ

Poniższe streszczenie zawiera jedynie chronologiczny przebieg prac i zestawienie najważniejszych czynności, podjętych i wykonanych w obu sezonach sprawozdawczych przez władze Polskiego Związku Narciarskiego a więc: przez Radę Narciarską, Zarząd Główny i Komisje P. Z. N. Bardziej szczegółowe natomiast omówienie najistotniejszych problemów związanych z działalnością Związku przedstawione jest w dalszych odrębnych ustępach, poświęconych poszczególnym działom pracy P. Z. N.

RADA NARCIARSKA

W sezonie 1935/6 odbyła Rada Narciarska trzy posiedzenia, opracowując wskazówki dla organów wykonawczych P. Z. N., oraz załatwiając sprawy organizacyjno-administracyjne, leżące w wyłącznej kompetencji Rady Narciarskiej.

Pierwsze posiedzenie poświęcone było ukonstytuowaniu się Rady Narciarskiej, oraz mianowaniu na sezon 1935/6 Zarządu Głównego i wszystkich Komisyj fachowych P. Z. N. Na tym samym posiedzeniu Rada Narciarska powzięła postanowienie organizowania, jako stałej imprezy, marszu narciarskiego Wilno—Zułów—Wilno, oznaczając jego charakter jako biegu patrolowego, zakończonego strzelaniem. Marsz ten według decyzji Rady Narciarskiej ma być wyrazem hołdu ogółu narciarzy dla pamięci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, a zarazem ma być manifestacją sportową narciarstwa nizinnego. Rada Narciarska uznała, że krzewienie narciarstwa nizinnego winno być jednym z najważniejszych zadań nadchodzącej kadencji władz związkowych. Wreszcie przyjęła Rada w poczet członków P. Z. N. szereg zgłoszonych organizacyj.

Przedmiotem obrad drugiego posiedzenia Rady Narciarskiej w sezonie 1935/6 r. było przygotowanie sezonu zimowego 1935/6. Rada przyjęła do wiadomości sprawozdanie z dotychczasowych prac Zarządu Głównego i Komisyj P. Z. N. Szczególną uwagę poświęciła Rada przygotowaniom olimpijskim, aprobując preliminarz wydatków przeznaczonych na ten cel oraz stwierdzając, że zorganizowanie obozu kondycyjnego w Krakowie w lecie 1936 r. było korzystnym wstępnym etapem zaprawy przed-

olimpijskiej. Rada Narciarska załatwiła szereg spraw organizacyjnych, przeprowadzając nowe rozgraniczenie Okręgów, ustalając regulamin Okręgów, oraz określając rozdział dotacyj budżetowych dla Okręgów. Rada zajęła się obszernie projektem ustawy o instruktorach narciarskich, oraz wnioskami Zarządu Głównego w sprawach wyszkoleniowych. Wreszcie Rada uchwaliła wytyczne dla akcji inwestycyjnej, dla robót wydawniczych, oraz dla prac Komisji Narciarstwa Nizinnego i Komisji Saneczkarskiej. W końcu przyjęła Rada w poczet członków P. Z. N. szereg zgłoszonych organizacyj.

Przedmiotem obrad trzeciego posiedzenia Rady Narciarskiej w sezonie 1935/6 było przyjęcie do zatwierdzającej wiadomości sprawozdania przedłożonego przez Zarząd Główny i poszczególne Komisje P. Z. N. Ponadto Rada przedyskutowała i sprecyzowała dyrektywy dla zorganizowania akcji obozowej, zleconej Polskiemu Związkowi Narciarskiemu przez P. U. W. F. na sezon 1935/6. Ze spraw sportowych Rada Narciarska zaaprobowała całokształt przygotowań przedolimpijskich, oraz zasady organizacji narciarskich Mistrzostw Polski w sezonie 1935/6 r.

Z zakresu spraw turystycznych Rada omówiła aktualne sprawy inwestycyjne, oraz od dawna otwartą kwestię wyrównania cen w schroniskach karpackich dla wszystkich turystów zrzeszonych. Z zakresu spraw wyszkoleniowych Rada z uznaniem przyjęła do wiadomości rolę Polskiego Związku Narciarskiego w kursie unifikacyjnym, zorganizowanym z inicjatywy czynników oficjalnych W. F. Z zakresu narciarstwa nizinnego — Rada Narciarska zaaprobowała stan przygotowań do urządzenia marszu narciarskiego Zułów—Wilno, oraz prace krzewicielskie nizinnego narciarstwa. Wreszcie zajęła się Rada sprawami organizacyjnymi a w szczególności: przyjmowaniem nowozgłaszających się do P. Z. N. członków, oraz skreśleniem tych towarzystw związkowych, z listy członków Związku, które nie przejawiały wystarczającej działalności w ostatnich latach.

Także w sezonie 1936/7 odbyła Rada Narciarska trzy posiedzenia. Omawiała na nich najistotniejsze zagadnienia P. Z. N. wymagające dyrektyw dla organów wykonawczych P. Z. N. i definitywnie załatwiła szereg spraw wymagających rozstrzygnięcia Rady.

Pierwsze posiedzenie Rady Narciarskiej przed sezonem 1936/7 było zebraniem sprawozdawczym z całego sezonu 1935/6 przedłożonym przez Zarząd Główny wraz z przedstawieniem wyników gospodarki materialnej. Rada przyjęła do zatwierdzającej wiadomości przedstawione jej przez Zarząd Główny i Komisje P. Z. N. wyniki pracy i zgodnie ze statutem, zatwierdziła bilans Związku na rok 1935/6. Na podstawie wniosku Komisji Rewizyjnej, która zbadała gospodarkę Związku za sezon 1935/6 — Rada Narciarska udzieliła absolutorium Zarządowi Głównemu i Komi-

sjom fachowym. Rada Narciarska załatwiła na tym samym posiedzeniu szereg spraw sportowych, turystycznych, narciarstwa nizinnego itp.

Na drugim z kolei (w sezonie 1936/7 r.) posiedzeniu — Rada Narciarska, zgodnie z wymogami statutu, mianowała nowy skład komisyj fachowych P. Z. N. na sezon 1936/7 r. Na podstawie szczegółowo omówionego programu prac przewidzianych na sezon zimowy 1936/7 — Rada przedyskutowała i ustaliła preliminarz budżetowy Związku, mający obowiązywać w sezonie 1936/7. Na czoło zadań programowych w sezonie wysunęła Rada Narciarska sprawy wyszkoleniowe i organizacyjne. Rada przyjęła z uznaniem do wiadomości fakt, że Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i P. W. powierzył P. Z. N.-owi także i na sezon 1936/7 — akcję obozową. Ze spraw organizacyjnych Rada ustaliła dyrektywy w sprawie uregulowania stosunku P. Z. N. do Wojskowych Klubów Sportowych, do Związku Harcerstwa Polskiego (względnie Harcerskich Klubów Narciarskich), do Robotniczych Klubów Sportowych — na specjalnych warunkach przynależności do P. Z. N. Rada przyjęła w poczet członków Związku szereg zgłaszających się towarzystw narciarskich.

Na trzecim posiedzeniu w sezonie 1936/7 — Rada przyjęła do wiadomości sprawozdanie Zarządu Głównego i Komisyj P. Z. N. Rada stwierdziła z uznaniem rozrost organizacyjny Polskiego Związku Narciarskiego, wyrażający się w zrzeszeniu bardzo dużej ilości czynnych narciarzy — w stosunku do lat poprzednich. Szeroko zajęła się Rada sprawą tzw. „podwójnej przynależności organizacyjnej" i tzw. „podwójnymi startami" niektórych zawodników. Ze stanowiska porządku organizacyjnego w sporcie objawy takie były zdaniem Rady niedopuszczalne.

Rada też z uznaniem przyjęła do wiadomości, że Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego wydał już odpowiednie w tej sprawie dyrektywy. Pozwolą one władzom związkowym uniknąć w przyszłości niepożądanych incydentów. Rada zajęła się także wypadkami, jakie towarzyszyły wyznaczeniu reprezentacyjnej drużyny narciarskiej P. Z. N. na mistrzostwa świata w Chamonix. Drużyna ta nie mogła wyjechać w pełnym składzie, gdyż wyznaczony do jej składu zawodnik (Jan Czepczor) został zatrzymany w kraju dla wewnętrzno-krajowego startu narciarskiego, przez jedną ze społecznych instytucyj nienależącą do P. Z. N.

Wreszcie Rada wyraziła opinię o konieczności chronienia tytułu mistrzowskiego w narciarstwie, tylko dla głównych mistrzostw P. Z. N. oraz mistrzostw okręgowych. W zakończeniu zebrania Rada przyjęła w poczet członków P. Z. N. szereg zgłaszających się organizacyj i skreśliła te Towarzystwa związkowe, które nie przejawiały żywszej działalności w ostatnich latach. Ponadto zajęła się Rada rozstrzygnięciem szeregu spraw o charakterze administracyjnym.

W posiedzeniach Rady Narciarskiej brali udział, prócz członków Rady wybranych przez Walny Zjazd Delegatów, także przedstawiciele władz i instytucyj. W szczególności uczestniczyli w obradach przedstawiciele Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W., Ministerstwa Komunikacji (Wydziału Turystyki), Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego, Związku Strzeleckiego i Związku Harcerstwa Polskiego. Współpraca powyższych czynników wybitnie przyczyniała się do postępu prac Rady Narciarskiej w całym okresie sprawozdawczym.

ZARZĄD GŁÓWNY.

Praca wykonawcza w Polskim Związku Narciarskim polega na Zarządzie Głównym oraz na mianowanych na każdy rok Komisjach fachowych, tudzież instytucjach specjalnych. W bezpośrednim swym działaniu Zarząd Główny posługuje się biurem administracyjnym oraz buchalteryjnym. Do Zarządu Głównego należy: ogólny nadzór nad tokiem wszystkich czynności Związku, czuwanie nad całokształtem interesów narciarstwa zorganizowanego, oraz regulowanie pracy poszczególnych Komisyj i instytucyj związkowych.

W sezonie sprawozdawczym 1935/6 r. Zarząd Główny odbył piętnaście posiedzeń. Na ogół większość spraw była przygotowywana lub wykonywana przez Komisje P. Z. N. Ostateczne jednak sfinalizowanie wielu zagadnień należało do Zarządu Głównego. Ponadto — poza normalnym tokiem prac ustalonym w statutach i regulaminach — wyłaniały się w ciągu sezonu sprawozdawczego liczne sprawy wymagające bezpośredniej ingerencji Zarządu Głównego.

Z ważniejszych robót sezonu 1935/6 przeprowadzonych przez Zarząd Główny na wymienienie zasługuje przede wszystkim ciągłe ogólne kierownictwo przygotowań drużyny olimpijskiej, zapewnienie środków na zaprawę i ekwipunek członków ekspedycji oraz doprowadzenie do skutku startu olimpijskiego, jako też pozostającego z nim w związku, startu polskich narciarzy na zjazdowych zawodach międzynarodowych F. I. S. w Innsbrucku. Narciarskie mistrzostwa Polski wymagały w sezonie 1935/6 specjalnej interwencji Zarządu Głównego z tego powodu, że przeprowadzenie tej imprezy napotkało w Zakopanem na pewne trudności natury lokalno-organizacyjnej. Zarząd Główny załatwiał także w sezonie 1935/6 kilka sportowych protestów i odwołań, a w szczególności załatwił sprawę zakwestionowanych wyników marszu narciarskiego Wilno—Zułów.

Ze spraw wyszkoleniowych — Zarząd Główny zajął się ustaleniem zasad dla organizacji kursów i obozów zleconych przez P. U. W. F. Związ-

kowi na sezon 1935/6. Zarząd Główny przeprowadził rokowania w tej sprawie i zorganizował kontrolę kursów w terenie. Bieżące sprawy organizacyjne wyłoniły dla Zarządu Głównego konieczność organizacji Okręgu Śląskiego, uregulowania stosunku do Harcerskich Klubów Narciarskich, oraz rozważenia potrzeb sportu saneczkarskiego i możliwości jego usamodzielnienia w odrębnym Związku. Szczególnie dużo pracy musiał Zarząd Główny poświęcić w sezonie 1935/6 dla ciągłego regulowania, przejawiających się na terenie Okręgu Podhalańskiego przesileń personalnych. Współpraca przy reformie Komisji Porozumiewawczej P. Z. N. i P. T. T. oraz rokowania w sprawie stosunku Sekcyj Narciarskich P. T. T. do Związku — wymagały także częstej ingerencji Zarządu Głównego w sezonie sprawozdawczym.

Odnośnie spraw turystycznych — Zarząd Główny poświęcił w sezonie 1935/6 r. szczególną uwagę akcji inwestycyjnej, rozwijając starania o odpowiednie środki materialne. Sprawa zniżek kolejowych i ułatwień, zapewnienie możliwości ubezpieczenia narciarzy od nieszczęśliwych wypadków, zagadnienie górskiej odznaki turystycznej wprowadzonej w życie przez Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, zorganizowanie dorocznej konferencji programowej, współudział w licznych zjazdach o charakterze turystycznym, liczne zagadnienia ratownictwa, stacyj ratunkowych itp. uzupełniały grupę turystycznych prac Zarządu Głównego w całym sezonie 1935/6 r.

Ze spraw poniekąd specjalnych — na uwagę zasługuje: zorganizowane przez Zarząd Główny P. Z. N. „Święto Zimy" w Zakopanem i Krynicy, współudział Związku przy budowie Domu Górala w Zakopanem, wyjednanie zniżek na kolei linowej dla członków P. Z. N., a wreszcie kompleks spraw personalnych, dyscyplinarnych, różnych odwołań itp.

Także w sezonie 1936/7 zajmował się Zarząd Główny — poza normalnym tokiem swych prac kierowniczych i nadzorczych — licznymi zagadnieniami specjalnymi.

W kadencji 1936/7 odbyło się 12 posiedzeń Zarządu Głównego, na których zajmowano się pomiędzy innymi: ustaleniem stosunku Wojskowych Klubów Sportowych, Związku Harcerstwa Polskiego, Klubów Robotniczych, Sekcyj Narciarskich P. T. T. — do Polskiego Związku Narciarskiego; dalszą reformą Komisji Porozumiewawczej P. Z. N. i P. T. T. w kierunku utworzenia podkomisyj terenowych; załatwieniem przesilenia w Okręgu podhalańskim; zmianą granic Okręgu przemyskiego; przygotowaniem organizacji Okręgu łódzko-poznańskiego; zorganizowaniem odprawy przewodniczących Okręgów (uważanej za etap przygotowawczy do prac w sezonie w 1936/7); przeprowadzeniem dorocznej konferencji programowej.

W zakresie działań sportowych — Zarząd Główny przygotował potrzebne środki dla przeprowadzenia własnych obozów treningowych i doskonalących, przy udziale trenerów zagranicznych i krajowych. Zarząd Główny zajął się urządzeniem związkowej „Szkoły Narciarstwa Zjazdowego“ na Kasprowym Wierchu. Celem ułatwienia narciarzom zrzeszonym i zawodnikom możliwości korzystania z kolei linowej w Tatrach na przystępnych warunkach, Zarząd uzyskał od Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Kolei Linowej Kuźnice—Kasprowy Wierch specjalne udogodnienia. Dużego wysiłku materialnego i wykonawczego wymagała w sezonie 1936/7 sprawna jak zawsze organizacja dorocznych mistrzostw Polski w Wiśle i w Zakopanem w konkurencjach klasycznych i zjazdowych.

Przy sposobności wysyłania reprezentacyjnej drużyny P. Z. N. na narciarskie mistrzostwa świata w Chamonix spotkał się Związek z trudnościami natury personalnej przy ustalaniu ostatecznego składu drużyny. Incydent ten (tzw. „sprawa Czepczora“) wymagał ze strony Zarządu Głównego odpowiedniej interwencji i rokowań. Dzięki stanowisku P. U. W. F. i P. W. przyniosły one ostateczne załatwienie tej sprawy na przyszłość. Przy tej sposobności Zarząd Główny przygotował wnioski dotyczące marszów narciarskich, urządzanych w postaci masowych manifestacyj sportowych.

Ze spraw poniekąd specjalnych — na wymienienie zasługują w sezonie 1936/7: udział delegatów Zarządu Głównego w Kongresie Międzynarodowej Federacji Narciarskiej oraz w Kongresie Międzynarodowej Unii Alpinistycznej. Dalsza wytężona działalność w zakresie inwestycyj turystycznych (schroniska, szlaki narciarskie, uruchomienie biura P. Z. N. w Zakopanem itp.) cechowała wysiłki Zarządu Głównego w całym sezonie sprawozdawczym. Wreszcie zagadnienia personalne, odwołania organizacyjne itp. stanowiły przedmiot działań Zarządu Głównego.

Ważniejsze problemy łączące się z działalnością Zarządu Głównego, są omówione w odrębnych ustępach, poświęconych danym zagadnieniom.

KOMISJA SPORTOWA.

Całokształt spraw sportowych w narciarstwie należy do Komisji Sportowej P. Z. N. Jest ona rozczłonkowana na szereg szczególnie ważnych działów, z których za najdonioślejszy uważany jest dział wyszkoleniowy. Obok niego do zadań Komisji Sportowej należy kierownictwo „odznaką za sprawność“ i związana z tą sprawą ewidencja tej odznaki. Utrzymanie kadry sędziów, ewidencja zawodników, wszystkie sprawy dotyczące zawodów, zagadnienia regulaminowe — uzupełniają zakres prac Komisji Sportowej.

Rozszerzająca się wciąż działalność Komisji Sportowej i wzrastające z tego powodu agendy spowodowały, że w okresie sprawozdawczym (w sezonach 1935/6 i 1936/7) Rada Narciarska zwiększyła skład osobowy Komisji, mianując 10 członków miejscowych i 13 zamiejscowych. Jednakże zmiany miejsc zamieszkania członków Komisji Sportowej, które w okresie sprawozdawczym ustawicznie zachodziły — były powodem, że czynny udział w wykonawczych pracach Komisji Sportowej brało bardzo niewiele tylko osób. Wpłynęło to na sposób prac Komisji i objawiło się przede wszystkim zmniejszoną ilością posiedzeń. Nie oddziałało to jednak ujemnie na tok prac, które wykonywane były sprawnie i bez opóźnień. Na wspólnych posiedzeniach załatwiano jedynie kwestie wymagające formalnego zatwierdzenia przez plenum. Kolegialny charakter prac, ustąpił częściowo miejsca systemowi zorganizowanych referatów.

Taki sposób prac Komisji obciążył dodatkową odpowiedzialnością niewielkie grono osób, zajmujących się urzeczywistnianiem zadań Komisji. Zwrócić tu trzeba uwagę na fakt, że Komisja Sportowa — prócz swych zasadniczych prac, (o których będzie mowa później) miała do załatwienia olbrzymią korespondencję bieżącą. Zwiększa się ona z roku na rok, a jej charakter jest tego rodzaju, że nie może być załatwiana przez biuro administracyjne. Korespondencja bowiem sportowa wymaga fachowej interpretacji rozporządzeń i regulaminów, oraz wydawania specjalnych zarządzeń. Korespondencja ta zatem spadła na członków kierownictwa Komisji. Zajmowało to przez niemal cały okres sprawozdawczy po kilka godzin dziennie. Stanowić to winno miarę wysiłków związanych z działalnością Komisji Sportowej, tym bardziej, że jej członkowie uczestniczyli w pracach innych władz Polskiego Związku Narciarskiego.

W ogólnym zarysie wykonała Komisja Sportowa w ubiegłym okresie sprawozdawczym — następujące ważniejsze prace:

Komisja Sportowa zajęła się przed każdym sezonem jego przygotowaniem pod względem sportowym oraz ułożeniem programu imprez. Program ten doznawał ostatecznego ustalenia, na każdorocznej konferencji programowej, zwoływanej przez Zarząd Główny. Równie ważnym zadaniem była przed każdym sezonem organizacja suchej zaprawy narciarskiej w ośrodkach, w których istniały po temu odpowiednie możliwości. Komisja Sportowa brała udział w pracach wydawniczych w tych działach, które wymagały opracowania materiału sportowego. Dziedziną dużych wysiłków Komisji były sprawy regulaminowe. W okresie zmieniających się zasad sportowych w międzynarodowym narciarstwie — przedstawiało to znaczne trudności z uwagi na konieczność dostosowania przepisów do ciągle płynnych wymogów.

Do zadań Komisji Sportowej należało tak jak i w latach poprzed-

nich — opracowanie i ustalanie zasad i metod szkolenia. W okresie sprawozdawczym zaś zaobserwować można było poważną zmianę poglądów na te sprawy w całym świecie narciarskim. Dla Komisji Sportowej zatem powstała konieczność poddania rewizji dotychczas obowiązujących norm i poglądów. Organizacja obozów treningowych i szkolnych w obu sezonach sprawozdawczych stanowiła przedmiot usilnych zabiegów Komisji Sportowej, a to z uwagi na przejawiające się w różnych ośrodkach kraju istotne potrzeby. Komisja zajmowała się także organizacją kilku kursów unifikacyjnych dla instruktorów, oraz specjalnych konferencyj poświęconych sprawom wyszkoleniowym.

Techniczna organizacja dorocznych Mistrzostw Polski, absorbowała Komisję Sportową bardzo silnie. Tradycja dotychczas organizowanych imprez sportowych P. Z. N-u wymagała co najmniej poprawnego poziomu zawodów w okresie sprawozdawczym, co zostało w pełni osiągnięte. Ewidencja zawodników, instruktorów i sędziów, organizacja egzaminów instruktorskich i sędziowskich, sprawy personalne zawodników łącznie z zagadnieniami dyscyplinarnymi itp. — stanowiły szczególnie duży dział pracy Komisji Sportowej w całym okresie sprawozdawczym.

Przygotowanie ekspedycyj zagranicznych, sprowadzenie sprzętu i ekwipunku dla zawodników, przeprowadzenie wyjazdów na zawody zagraniczne to doniosły odcinek pracy Komisji Sportowej w obu sezonach. Do Komisji Sportowej należały także: nadzór nad rozbudową skoczni i ich techniczną prawidłowością, aprobowanie stałych tras dla prób odznaki za sprawność, ewidencja tej odznaki, wykładnia jej regulaminu, propaganda odznaki za sprawność, autoryzowanie szkół narciarskich, techniczny nadzór nad szkołą narciarstwa zjazdowego na Kasprowym Wierchu itp.

W miarę wolnego czasu w całym okresie sprawozdawczym wyjeżdżali członkowie Komisji Sportowej w teren, już to celem wzięcia udziału w rozmaitych konferencjach, już to dla pracy przy imprezach sportowych. Przy wyjazdach na zawody zagraniczne członkowie Komisji Sportowej pełnili zawsze funkcje sędziów.

Całokształt spraw sportowych regulowanych przez Komisję Sportową w okresie sprawozdawczym zebrany jest w osobnym ustępie niniejszego „Sprawozdania“.

KAPITAN SPORTOWY.

Funkcja Kapitana Sportowego P. Z. N. traktowana jest w Polskim Związku Narciarskim do pewnego stopnia odmiennie, niż w innych gałęziach sportu w Polsce. Polega ona w narciarstwie nie tylko na zestawia-

niu drużyny reprezentacyjnej (co byłoby zresztą najmniej czasu zajmującą częścią działań Kapitana Sportowego), ale także na czuwaniu nad całokształtem rozwoju narciarstwa. Do Kapitana Sportowego P. Z. N. należy inicjatywa organizacji wyszkolenia, działalność na polu ogólnego wychowania fizycznego za pomocą narciarstwa, wszystkie sprawy sportu a częściowo także i turystyki. Funkcja Kapitana Sportowego ma realizować zasadę wszechstronności narciarstwa we wszystkich jego przejawach. Ma wpływać na harmonijny rozwój wszystkich kierunków w narciarstwie i przeciwdziałać przerostom.

W okresie sprawozdawczym (w sezonach 1935/6 i 1936/7) inicjatywa i praca Kapitana Sportowego objęły następujące zagadnienia:

Wstępne wyznaczenie składu drużyny olimpijskiej, zaprojektowanie zasad pracy obozu kondycyjnego w Krakowie, wyznaczenie programu zaprawy w Zakopanem, uzgodnienie z Polskim Komitetem Olimpijskim liczbowego składu drużyny olimpijskiej, ostateczne ustalenie jej składu, wyekwipowanie i wyposażenie, oraz realizacja ekspedycji na Igrzyska Olimpijskie w r. 1936.

Zestawienie drużyny reprezentacyjnej na międzynarodowe zawody F. I. S. w biegach zjazdowych w Innsbrucku w r. 1936.

Zestawienie drużyny reprezentacyjnej na narciarskie mistrzostwa świata (F. I. S.) w 1937 r. w Chamonix. (Na zanotowanie zasługuje, że wystawienie pierwotnie proponowanego składu okazało się niemożliwe, gdyż wyznaczony do drużyny zawodnik Jan Czepczor został zatrzymany w kraju, z przyczyn niezależnych — ani od Kapitana Sportowego ani od innych władz P. Z. N.).

Uzgodnienie planu użycia trenerów krajowych i zagranicznych, zaangażowanych przez Polski Związek Narciarski dla drużyny reprezentacyjnej oraz dla poszczególnych ośrodków narciarskich — w obu sezonach sprawozdawczych.

Udział w kongresie F. I. S. w Garmisch-Partenkirchen w 1936 r. jako delegat Polskiego Związku Narciarskiego wraz z prezesem Związku.

Ogólny nadzór nad sprawami wyszkoleniowymi, a w szczególności nad ustaleniem zasad wyszkoleniowych, mających obowiązywać ogół instruktorów P. Z. N. W związku z tym — udział w akcji unifikacyjnej, zorganizowanej przez P. U. W. F. w sezonie 1935/6 r.

Uzgodnienie z P. U. W. F. warunków pod jakimi Państwowy Urząd W. F. i P. W. przekazywał Polskiemu Związkowi Narciarskiemu akcję kursów i obozów w obu sezonach sprawozdawczych.

Kierownictwo głównych zawodów o Mistrzostwo Polski w Zakopanem w 1936 r. oraz w Wiśle i Zakopanem w 1937 r.

Opracowanie zasad przystosowania regulaminu „odznaki za spraw-

ność“ do potrzeb narciarstwa nizinnego — w porozumieniu z Komisją Narciarstwa Nizinnego.

Opracowanie regulaminu „odznaki nizinnej P. Z. N.“ — w porozumieniu z Komisją Narciarstwa Nizinnego.

Przygotowanie projektu organizacji zawodów F. I. S. w Polsce w roku 1939.

Ponadto funkcja Kapitana Sportowego wymagała stałej jego współpracy w Radzie Narciarskiej, Zarządzie Głównym, Komisji Sportowej, Komisji Turystycznej oraz Komisji Wydawniczej, częściowo zaś w Komisji Narciarstwa Nizinnego.

W sezonie 1935/6 Kapitan Sportowy był delegatem Państwowego Urzędu W. F. i P. W. do Zarządu Głównego P. Z. N. W sezonie następnym (1936/7) godność ta, wobec brzmienia regulaminu delegatów P. U. W. F. do Związków sportowych (że delegatami nie mogą być osoby zajmujące w Związkach funkcje kierownicze) — powierzona została przez P. U. W. F. członkowi Rady Narciarskiej, dr H. Szatkowskiemu.

Kapitan Sportowy poczuwa się do obowiązku złożenia podziękowania zarówno wszystkim kierownikom poszczególnych ekspedycyj zagranicznych, jak i zawodnikom, podkreślając, że organizacja wypraw pod względem sprężystości oraz karność zawodników i ich postawa sportowa za granicą — zasługują na pełne uznanie.

Szczegółowe omówienie wyżej wymienionych prac znajduje się w odrębnych ustępach niniejszego „Sprawozdania“.

KOMISJA TURYSTYCZNA

Komisja Turystyczna P. Z. N. mając za zadanie organizację turystyki zimowej na terenie całego kraju oraz opiekę nad tą turystyką — musi zajmować się zarówno turystyką czynną, jak i bierną.

Turystyka czynna organizowana jest przede wszystkim przez Towarzystwa związkowe, jednakże racjonalne jej ujęcie, skierowanie ruchu turystycznego w odpowiednie tereny — musi być odpowiednio regulowane i koordynowane przez Komisję. Dlatego też Komisja Turystyczna udziela Klubom i Towarzystwom odpowiednich wskazówek i materiałów, organizuje raidy o specjalnym znaczeniu, popiera raidy i wycieczki Towarzystw narciarskich, ofiarowuje nagrody pamiątkowe i upominki. Komisja Turystyczna uzgadnia programy imprez, opiniuje i zatwierdza regulaminy, oraz — w poszczególnych wypadkach — deleguje swego przedstawiciela do komisji sędziowskiej, lub rozstrzyga spory.

Turystyka bierna polega na dostarczaniu turystom wszelkich ułatwień i umożliwianiu uprawiania turystyki. Praca w tym kierunku stawia Ko-

misji Turystycznej wielkie wymagania, przede wszystkim w dziale inwestycyj turystycznych jak: schroniska, lub bazy turystyczne, czy też schrony a także specjalne szlaki narciarskie.

W okresie sprawozdawczym tj. w sezonach 1935/6 i 1936/7 — działalność Komisji Turystycznej była w obu kierunkach bardzo intensywna, a to w związku z potężniejącym ruchem turystyki narciarskiej w całym kraju.

W dziedzinie turystyki czynnej najpotężniejszym czynnikiem, regulującym ogólny ruch turystyczny w narciarstwie była w obu sezonach „odznaka górska P. Z. N.". (Przebieg tej konkurencji i szczegóły związane z rozwojem instytucji „odznaki górskiej" — zawarte są w osobnym ustępie, łącznie z omówieniem ważniejszych spraw turystyki narciarskiej).

W dziedzinie turystyki biernej, dokonała Komisja Turystyczna — przy pomocy Zarządu Głównego i innych organów Związku — wielu robót za pośrednictwem Towarzystw. W dziale schronisk na zanotowanie zasługuje przede wszystkim wykończenie domu turystycznego w Siankach. Jego budowa podjęta została z inicjatywy zrzeszonego w P. Z. N. Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy. Po ostatecznym wykończeniu, schronisko to przekazane zostało Lidze Popierania Turystyki, przy czym jednak Przemyskie Towarzystwo Narciarzy, wydzierżawiło to schronisko i utrzymało je dla potrzeb ruchu narciarskiego.

Zanotować dalej wypada całkowite wykończenie schronisk: na Steryszorze, pod Maryszewską, na Kopilaszu, w Klimcu i na Pikuju. Z inicjatywy P. Z. N-u podjęła Liga Popierania Turystyki wykończenie budowy domu turystycznego w Sławsku. Jedno z Towarzystw zrzeszonych objęło w swój zarząd duże schronisko na Hali Lipowskiej. W budowie znajduje się schronisko na Lubaniu. W budynku dworcowym kolei linowej na szczycie Kasprowego Wierchu, uruchomiono wysokogórską stację narciarsko turystyczną wzorowo wyposażoną.

Poza wymienionymi schroniskami — cały szereg dawniej istniejących schronisk, należących do Towarzystw związkowych — wymagał w okresie sprawozdawczym dodatkowych prac, konserwacji i inwestycyj. Wymienić tu należy: schronisko na Hali Chochołowskiej, na Hali Pysznej, na Kalatówkach itd. Inwestycje dokonywane były z pomocą finansową Ministerstwa Komunikacji, za pośrednictwem i staraniem Polskiego Związku Narciarskiego.

Jako zasadnicze uzupełnienie schronisk górskich wymienić należy utrzymane w okresie sprawozdawczym „stacje turystyczne", organizowane przez Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa w ośrodkach ruchu wycieczkowego. Ponadto doniosłą rolę spełniały prawie we wszystkich schroniskach górskich (zagospodarowanych) „stacje ratownicze" Towarzystwa

Krzewienia Narciarstwa, dające możność natychmiastowej pomocy i ratunku.

Komisja Turystyczna zajmowała się w całym okresie sprawozdawczym sprawą zniżek we wszystkich schroniskach karpackich dla narciarzy zrzeszonych w P. Z. N. (Sprawa ta wymagająca dodatkowych objaśnień przedstawiona jest w odrębnym ustępie p. t. „Turystyka“).

Trzymając się wskazań statutu objęła Komisja Turystyczna w okresie sprawozdawczym również pieczę nad turystyką całoroczną. Większość bowiem Towarzystw zrzeszonych w P. Z. N. uprawia turystykę przez cały rok, a jej formy zostały przez P. Z. N. odpowiednio ujęte. W ramach działalności Komisji Turystycznej znajdowało się w okresie sprawozdawczym upoważnienie do przeprowadzania prób dla Państwowej Odznaki Sportowej (P. O. S.) przez odbywanie wycieczek dwu i trzydniowych w okresie letnim.

Komisja Turystyczna rozwinęła opiekę nad ratownictwem górskim. Dla umożliwienia bowiem szybkiej pomocy w górach, należało odpowiednio przygotować dzierżawców i gospodarzy schronisk górskich. Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa porozumiewając się z Komisją Turystyczną urządziło w ostatnich latach kilka kursów połączonych z pokazami w terenie i odbyciem szeregu ćwiczeń praktycznych. Kursy prowadzone były przez naczelnego lekarza T. K. N. dra Janickiego, przy współudziale członka Rady Narciarskiej J. Openheima.

W akcji wydawniczej P. Z. N-u współpracowała Komisja Turystyczna, przygotowując odpowiednie działy z zakresu turystyki. Jako informator turystyczny, dający pełny wykaz punktów oparcia na terenie gór polskich, służył w obu sezonach wydawany przez P. Z. N. „Informacyjny Kalendarz Narciarski“ z obszernym działem turystycznych wiadomości. Ważnym instrumentem propagandowo-informacyjnym było czasopismo „Turysta w Polsce“, dostarczane bezpłatnie wszystkim członkom P. Z. N. i omawiające liczne tematy turystyki zimowej. Komisja Turystyczna rozwinęła także starania, mające na celu wydanie dalszych dwóch tomów „Przewodnika Narciarskiego P. Z. N.“.

Dla ułatwienia organizowania wycieczek i należytego informowania — służył wydawany od szeregu lat przez Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa „komunikat śniegowy“. Tak, jak i przedtem, był on w okresie sprawozdawczym nadzwyczaj przychylnie przyjmowany, dając pełny i obiektywny obraz warunków śniegowych w Karpatach. Kilkuletnie doświadczenie Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa, zostało w pełni zrozumiane przez Państwowy Instytut Meteorologiczny, który współpracował przy przygotowaniu komunikatu i przez Ligę Popierania Turystyki, która — na jego podstawie — rozpoczęła wydawanie „mapy śniegowej“. Polskie

Radjo oraz prasa, w dużej mierze użyczały swej pomocy przy rozpowszechnianiu komunikatów śniegowych i turystycznych.

Wykonawcze prace Komisji Turystycznej prowadzone były przy zaabsorbowaniu większości wysiłków sprawami „odznaki górskiej P. Z. N.". W okresie sprawozdawczym działania Komisji Turystycznej ujęte były organizacyjnie za pomocą wydzielonych referatów, a kolegialnie załatwiane były tylko sprawy wymagające formalnej uchwały.

Szersze omówienie spraw turystycznych przedstawione jest w odrębnym dziale niniejszego „Sprawozdania".

KOMISJA WYDAWNICZA.

Upatrując w stosownej działalności wydawniczej, szczególnie cenny i skuteczny czynnik propagandy narciarstwa — przykładał Polski Związek Narciarski wielką wagę do możliwości dostarczania swym członkom różnych publikacyj z zakresu narciarstwa. Prace około ich sporządzania skoncentrowane były podobnie jak i w latach poprzednich w Komisji Wydawniczej P. Z. N., przy czym inne Komisje Związku współpracowały w przygotowaniu materiałów.

Działalność Komisji Wydawniczej polegała w okresie sprawozdawczym na kontynuowaniu i doskonaleniu wydawnictw już istniejących, oraz na opracowywaniu publikacyj okolicznościowych. Wydawnictwa P. Z. N. odznaczały się, tak jak i w poprzednich latach, doborowym opracowaniem i poprawnym wyglądem zewnętrznym. Stanowiły one zawsze poważne osiągnięcia władz związkowych.

W okresie sprawozdawczym kontynuowała Komisja Wydawnicza tradycyjne już wydawnictwo p. t. „Informacyjny Kalendarz Narciarski P. Z. N.". Przed sezonem 1935/6 ukazał się ósmy tomik tej publikacji, a przed sezonem 1936/7 — tomik dziewiąty. Rozmiary obu tomików były znacznie większe niż w latach poprzednich, a poziom opracowania tak wysoki, że „Kalendarz Informacyjny P. Z. N." stawiany był za wzór nawet za granicą, gdzie znajduje dość częste naśladownictwa. Na podkreślenie zasługuje, że jest to jedyne tego typu i poziomu stałe wydawnictwo w całym sporcie polskim. W okresie sprawozdawczym, podobnie jak poprzednio, „Kalendarz" rozdawany był bezpłatnie wszystkim członkom P. Z. N. stanowiąc dla nich wartościowe świadczenie.

Dzięki przychylnemu stanowisku i poparciu ze strony Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji, utrzymane było w całym okresie sprawozdawczym — bogato ilustrowane czasopismo p. t. „Turysta w Polsce". Do początku 1937 r., Polski Związek Narciarski był współwydawcą tego miesięcznika łącznie z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim i Polskim

Związkiem Kajakowym. Wydawnictwo, dostarczane było bezpłatnie wszystkim członkom P. Z. N. pod domowymi adresami, stanowiąc także szczególnie cenne świadczenie organizacyjne dla wszystkich narciarzy zrzeszonych. W „Turyście w Polsce" pomieszczała Komisja Wydawnicza liczne artykuły i wzmianki dotyczące narciarstwa i to nie tylko na tematy turystyczne, ale i sportowe oraz wyszkoleniowe i organizacyjne.

Przy końcu okresu sprawozdawczego wydawnictwo „Turysty w Polsce" przejęła Liga Popierania Turystyki. Zmiana ta nie wpłynęła jednak na zmniejszenie świadczeń wydawnictwa na rzecz P. Z. N. Członkowie Związku otrzymują go nadal. Redakcja „Turysty w Polsce" spoczywała cały czas w rękach przewodniczącego Komisji Wydawniczej P. Z. N.

Cykl „Przewodników" po terenach narciarskich w Polsce, rozpoczęty przez Polski Związek Narciarski jeszcze w poprzednim okresie sprawozdawczym wydaniem przewodnika po Bieszczadach (napisanego przez prof. dra Z. Klemensiewicza) — udało się utrzymać. W okresie sprawozdawczym dodano do tego cyklu dwie ważne pozycje. W szczególności więc Komisja Wydawnicza przygotowała do druku i wypuściła na rynek księgarski „Przewodnik po Tatrach", pióra Józefa Openheima, cieszący się wielką popularnością wśród miłośników zimowej turystyki tatrzańskiej. Ponadto w końcu sezonu 1936/7 oddano do druku „Przewodnik narciarski po Beskidach Zachodnich", napisany przez W. Midowicza.

W ten sposób wysiłki Komisji Wydawniczej doprowadziły do tego, że w okresie sprawozdawczym zrealizowano już połowę zamierzonej serii przewodników. Była ona projektowana na sześć tomików i rozłożona na kilka lat pracy wydawniczej. Na podkreślenie zasługuje, że wydawnictwo „Przewodnika Narciarskiego P. Z. N." dokonywane jest przez Komisję Wydawniczą wyłącznie funduszami związkowymi, bez żadnej finansowej pomocy z zewnątrz.

W ciągu całego okresu sprawozdawczego zajęta była Komisja Wydawnicza częstym sporządzaniem druków okolicznościowych i publikacyj wydawanych przy sposobności organizowania imprez związkowych. Wymienić tu należy: zapowiedzi i programy zawodów, afisze imprez, specjalne odbitki regulaminów itp.

W zakresie działań Komisji Wydawniczej znajdował się także komunikat prasowy, mający za zadanie informację dzienników o najważniejszych przejawach życia narciarskiego w Polsce. Prasa korzystała chętnie z nadsyłanego jej materiału. Komisja Wydawnicza informowała także z pozytywnym wynikiem prasę zagraniczną oraz zasilała publikacje obcojęzyczne o charakterze propagandowym.

Na marginesie działalności Komisji Wydawniczej wypada stwierdzić znaczne ożywienie publicystyki narciarskiej w okresie sprawozdawczym.

Prócz bardzo licznych głosów prasowych, większych artykułów i opracowań — na wyróżnienie zasługuje powiększenie literatury książkowej, zwłaszcza na niwie wyszkoleniowej. Wymienić wypada pomiędzy innymi: T. Biernakiewicza — „Gimnastyka domowa dla narciarzy i narciarek“, tegoż autora — „Narciarskie szkolenie dzieci“, K. Petkiewicza — „Jazda na nartach“, W. Składa — „Teoria nart równoległych“ i w. in. Polski Związek Narciarski jak najgoręcej popierał i starał się o rozpowszechnienie wspomnianych wydawnictw, podejmowanych przez inicjatywę prywatną.

Z uwagi na charakter działań Komisji Wydawniczej prace jej nie odbywały się na specjalnych posiedzeniach, lecz wykonywane były bezpośrednio jako roboty wykonawcze.

KOMISJA NARCIARSTWA NIZINNEGO.

Komisja Narciarstwa Nizinnego mająca swą siedzibę w Warszawie — przeprowadza całokształt akcji dotyczącej krzewienia narciarstwa na nizinach Polski i jest upoważniona do przeprowadzenia w tej sprawie rokowań z władzami w imieniu Polskiego Związku Narciarskiego.

W okresie sprawozdawczym Komisja Narciarstwa Nizinnego wykonała szereg prac związanych ze szkoleniem nauczycieli narciarstwa nizinnego, organizacją marszu narciarskiego Zułów—Wilno ku czci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, oraz wprowadzeniem w życie „odznaki nizinnej P. Z. N.“.

Skład Komisji, z uwagi na coraz bardziej docenianą doniosłość narciarstwa nizinnego — był rozszerzony, obejmując także przedstawicieli oficjalnych władz wychowania fizycznego w kraju.

W okresie sprawozdawczym Komisja Narciarstwa Nizinnego współpracowała przy organizacji kursów i obozów urządzanych przez P. U. W. F. W sezonie 1935/6 instruktorski kurs narciarstwa nizinnego odbył się w Wygodzie, a Polski Związek Narciarski miał przyznanych sześć miejsc. Ogólna ilość uczestników na trzech turnusach wynosiła 96 narciarzy, z których Komisja Egzaminacyjna zakwalifikowała: siedmiu na instruktorów, a 25 na pomocników. Pozostała liczba uczestników nie mogła być egzaminowana ze względu na wcześniejsze rozwiązanie turnusu — drugiego i trzeciego — z powodu braku śniegu. Organizowanie odrębnych kursów wyszkoleniowych narciarstwa nizinnego przez Komisję nie miało racji, ponieważ istniejące kadry nauczycieli narciarstwa nizinnego wyszkolone przez P. U. W. F., były wystarczające.

W sezonie 1936/7 odbył się organizowany przez P. U. W. F. centralny obóz narciarstwa nizinnego w Wilnie. Na kursie tym Polski Związek

Narciarski miał przyznanych dwanaście miejsc, z których jednak wykorzystał tylko część ze względu na brak śniegu w okresach wyznaczonych no poszczególne turnusy obozu. W egzaminach końcowych na tym obozie wziął udział w Komisji Egzaminacyjnej delegat Wileńskiego Okręgu Narciarskiego. Z ogólnej liczby 111 uczestników, na czterech turnusach, Komisja zakwalifikowała: 40 na instruktorów narciarstwa nizinnego, a 30 na pomocników instruktorów narciarstwa nizinnego. Jednakże znikoma tylko część spośród egzaminowanych, ubiegała się o weryfikację tytułu nauczycielskiego przez P. Z. N., ze względu na pracę w ramach organizacji własnej P. W. i W. F.

Specjalne kursy domowego wyrobu nart nizinnych nie były organizowane. Typ bowiem narty nizinnej, kopiowany z oryginalnych nart fińskich, nie został zaaprobowany przez powołane czynniki, dążące do ustalenia w Polsce typu narty uniwersalnej, nadającej się do pagórkowato-nizinnego charakteru większości terenów.

Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa zajęło się w okresie sprawozdawczym wyprodukowaniem typu narty nizinnej. Jego zastosowanie powszechne nie zostało jeszcze zadecydowane wobec konieczności przeprowadzenia prób i badań.

Ważnym przedmiotem pracy Komisji Narciarstwa Nizinnego był marsz Zułów—Wilno. Zainicjowany w sezonie 1935/6 przez Polski Związek Narciarski, został uznany przez M. S. Wojsk. jako oficjalny marsz ku uczczeniu pamięci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, a zarazem jako konkurencja sprawdzająca rozwój narciarstwa na nizinach. W ten sposób marsz ten stał się drugą najpoważniejszą imprezą narciarską tego typu i charakteru, równorzędną z marszem Zimowym Szlakiem Huculskim II Brygady Legionów.

Organizacja tego marszu pod względem technicznym została przejęta w sezonie 1936/7 przez władze wojskowe. Marsz zakrojony na wielką skalę był urządzony przy użyciu specjalnych środków technicznych (łączność, strzelanie, pomoc sanitarna, środki komunikacyjne, obsada organizacyjna), którymi dysponowało wyłącznie wojsko. Zespoły startujące były przeważnie wojskowe, lub też P. W. i W. F. Z obu tych względów — marsz ten organizacyjnie przejęły władze wojskowe z tym jednak, że ułożona została współpraca Komisji Narciarstwa Nizinnego przy podawaniu wniosków do rozkazu organizacyjnego tego marszu, oraz ustalony został wyłączny udział w Komisji Sędziowskiej marszu — sędziów P. Z. N.

Inne problemy narciarstwa nizinnego, oraz wyniki wprowadzonej w życie w sezonie 1936/7 „narciarskiej odznaki nizinnej“ — przedstawione są w ustępach niniejszego „Sprawozdania“ p. t. „Wyszkolenie“ i „Sport“.

KOMISJA SANECZKARSKA.

Sport saneczkarski w okresie sprawozdawczym pozostawał nadal w organizacyjnej łączności z Polskim Związkiem Narciarskim. Utworzona przed kilku laty przy P. Z. N. specjalna Komisja Saneczkarska, sprawowała kierownictwo tego sportu, którego zasięg był ograniczony z powodu braku odpowiedniej ilości torów. Komisja rozwinęła też starania zmierzające do obudzenia zainteresowania budowaniem torów saneczkarskich przez niektóre zimowiska.

Wobec znacznych stosunkowo kosztów tych inwestycyj, sprawa ta nie doznała w okresie sprawozdawczym pożądanej poprawy. Z wyjątkiem więc poprawnego i dużym uznaniem zagranicznego saneczkarstwa cieszącego się toru w Krynicy — nie było nigdzie prawidłowych torów w Polsce, a tym samym brakło istotnych warunków dla rozwoju saneczkarstwa. Mimo tego jednak okres sprawozdawczy był widownią dalszego postępu w tej dziedzinie.

Na wyróżnienie zasłużyły organizacyjne osiągnięcia na niwie międzynarodowej współpracy. Przedstawiciel Komisji Saneczkarskiej P. Z. N. odegrał ważną rolę na terenie Saneczkarskiej Federacji (F. I. L.) i skutecznie przeprowadził inicjatywę fuzji Federacji Saneczkarskiej z Federacją Bobslejową (F. I. B. T.), w której saneczkarstwo zostało ujęte w postaci odrębnej Komisji. Jej przewodniczącym został wybrany przedstawiciel polskiego saneczkarstwa R. Loteczka.

Komisja Saneczkarska P. Z. N. walcząc z licznymi trudnościami, a zwłaszcza z przeszkodami spowodowanymi bezśnieżną zimą w sezonie 1935/6 — dołożyła starań, aby dotychczasową pozycję saneczkarstwa nie tylko utrzymać lecz rozbudować. Przeprowadzono więc w obu sezonach najważniejsze zawody oraz doprowadzono do skutku wyjazd polskich saneczkarzy na mistrzostwa Europy w Garmisch-Partenkirchen (1936 r.) oraz Oslo (1937 r.). W dziedzinie wewnętrznoorganizacyjnej, przeprowadzono prace ewidencyjne, regulaminowe i propagandowe.

Na podkreślenie zasłużył, podobnie jak i w latach poprzednich, życzliwy stosunek do saneczkarstwa ze strony wszystkich czynników w Krynicy Zdroju. Zamierzenia Komisji Saneczkarskiej P. Z. N. znajdowały tu zawsze żywy oddźwięk, a sport saneczkarski cieszył się uznaniem i poparciem udzielanym zarówno przez Zarząd Zdrojowy jak i miejscowe czynniki obywatelskie.

Szczegóły dotyczące rozwoju saneczkarstwa w sezonach 1935/6 i 1936/7 przedstawione zostały w odrębnym ustępie niniejszego Sprawozdania p. t. „Sport". Równocześnie podano tam wyniki najważniejszych zawodów saneczkarskich rozegranych w okresie sprawozdawczym.

KOMISJA REWIZYJNA.

Zgodnie z postanowieniami statutu P. Z. N., Komisja Rewizyjna jest obowiązana w latach kalendarzowych parzystych, w których nie jest zwoływany Walny Zjazd Delegatów, przedstawić wyniki dokonanej kontroli i wnioski stąd wypływające Radzie Narciarskiej na tzw. sprawozdawczym posiedzeniu Rady.

W roku 1936, wykonując postanowienia statutu, Komisja Rewizyjna w składzie: pp. dyr. Tadeusz Bukowiecki, Edward Güntner i dr Edward Stonawski, dokonała w ciągu miesiąca czerwca kontroli ksiąg i alegatów. Na posiedzeniu sprawozdawczym Rady Narciarskiej P. Z. N., które odbyło się w dniu 5 lipca 1936 w Krynicy, przedłożyła Komisja wniosek o udzielenie absolutorium Zarządowi Głównemu P. Z. N. z gospodarki za okres budżetowy od 1 czerwca 1935 do 31 maja 1936 r.

Komisja stwierdziła zgodność przedłożonych alegatów z księgami oraz celowość poczynionych wydatków. Na podstawie tego wniosku Rada Narciarska zatwierdziła proponowane absolutorium Zarządowi Głównemu za sezon 1935/6.

Przy końcu okresu sprawozdawczego, Komisja Rewizyjna podjęła badanie gospodarki Polskiego Związku Narciarskiego w sezonie 1936/7 i zajęła się przygotowaniem swych spostrzeżeń oraz wniosków dla XVII Zwyczajnego Walnego Zjazdu Delegatów, zamykającego kadencję władz w sezonach 1935/6—1936/7 r.

ORGANIZACJA

STATUT I SPRAWY OGÓLNE

Sezony sprawozdawcze, to jest: lata 1935/6 i 1936/7 — były końcowym okresem reorganizacji Polskiego Związku Narciarskiego, rozpoczętej bezpośrednio przed przeniesieniem siedziby Związku do Krakowa (1932/3 r.). Zasadniczo, reorganizacja ta dzieliła się na dwa etapy. Pierwszy z nich obejmował reformę ustroju władz P. Z. N. i przystosowanie ich do opanowania nowych zadań polskiego narciarstwa. Drugi etap obejmował przekształcenie stosunku Polskiego Związku Narciarskiego do Towarzystw. Przyniósł on nowy podział członków Związku na kategorie i liczne ułatwienia dla instytucyj społecznych, mających charakter wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego, pracujących w narciarstwie i zamierzających zrzeszyć się w P. Z. N.

Reorganizacja Polskiego Związku Narciarskiego znalazła swój ostateczny formalny wyraz w zmianach statutu, dokonywanych dwukrotnie przez dwa ostatnie Walne Zjazdy Delegatów. Statut Polskiego Związku Narciarskiego, uchwalony na Walnym Zjeździe Delegatów w czerwcu 1935 r. został zatwierdzony decyzją wojewody krakowskiego z dnia 14-go lutego 1936 r. Nr. SPB./XI/I/krn./71/35. Polski Związek Narciarski został wpisany do rejestru stowarzyszeń i związków pod numerem 236. Po zatwierdzeniu, statut został wydrukowany i podany do wiadomości wszystkim członkom P. Z. N.

Próba przestrojenia władz Polskiego Związku Narciarskiego dała w praktyce wyniki pozytywne. Nowe formy kierownictwa Związku zapewniły powiększoną elastyczność działań, dały silniejszy kontakt z terenem i wydatniejszą współpracę z oficjalnymi czynnikami państwowymi tudzież samorządowymi. W instytucji Rady Narciarskiej uzyskał Polski Związek Narciarski szeroką platformę najbardziej fachowej opinii kierowniczej. Udział w Radzie Narciarskiej reprezentantów władz i instytucyj, przyczynił się do wzmocnienia autorytetu Rady i jej postanowień.

Dyrektywy Rady Narciarskiej na działalność mianowanych przez nią na każdy rok: Zarządu Głównego i Komisyj fachowych, oraz jej wpływ

na całą politykę Polskiego Związku Narciarskiego — miały decydujące znaczenie. Kierownicza, nadzorcza i kontrolna działalność Rady oraz sprawne — przy ogromie robót — prace organów wykonawczych, złożyły się na wyniki korzystne, przynoszące jeszcze jeden dowód trafności ustroju kierownictwa P. Z. N. Na podkreślenie zasługuje, że ustrój władz P. Z. N., zastosowany po raz pierwszy w Polsce właśnie na terenie Polskiego Związku Narciarskiego — znalazł w ostatnich latach liczne naśladownictwa w różnych organizacjach społecznych większej skali.

Zagadnienie Towarzystw związkowych, będących najważniejszą podstawą działań Polskiego Związku Narciarskiego, realizowane było w okresie sprawozdawczym na zasadzie nowych postanowień statutu, powziętych na ostatnim Walnym Zjeździe Delegatów w 1935 r. Postanowienia te przyniosły bardzo istotne zmiany w podziale członków P. Z. N. na kategorie. Udostępniły zrzeszanie się w P. Z. N. szerokim kołom osób uprawiających narciarstwo.

TOWARZYSTWA ZWIĄZKOWE

W szczególności więc, w myśl obowiązującego statutu (§ 6) członkowie dzielili się na trzy grupy. Do pierwszej grupy należały Kluby i Towarzystwa narciarskie samodzielne, działające na podstawie własnych, zatwierdzonych przez władze statutów. Do grupy drugiej i trzeciej należały Sekcje lub Oddziały narciarskie organizacyj sportowych lub turystycznych, w których statutach przewidziane było wyraźnie uprawianie sportów zimowych, a w szczególności narciarstwa. Trzecia grupa członków P. Z. N. obejmowała te Sekcje i Oddziały narciarskie, których organizacje macierzyste miały charakter wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego i jako takie były w statucie P. Z. N. wyraźnie określone.

Nowe normy członkowskie przystosowane do istniejących w polskim narciarstwie warunków — przyczyniły się do tego, że liczba Towarzystw związkowych wzrosła bardzo pokaźnie. Przede wszystkim zaś powiększyła się wydatnie liczba narciarzy zorganizowanych w P. Z. N. w ciągu całego okresu sprawozdawczego. Wyniki intensywnie prowadzonej akcji zrzeszającej przedstawione zostały osobno (w „Przedmowie" i w ustępie p. t. „Członkowie P. Z. N."). Mówią one wyraźnie o sukcesach na najważniejszym odcinku organizacyjnej pracy P. Z. N. w okresie sprawozdawczym, a mianowicie na polu zrzeszania. Wobec znanego faktu, że społeczeństwo polskie zrzesza się niechętnie — były organizacyjne osiągnięcia Związku w okresie sprawozdawczym bardzo doniosłe. Ich ilustracją był fakt, że gdy z końcem poprzedniego okresu administracyjnego (a więc

dwa lata temu) liczba narciarzy zrzeszonych w P. Z. N. wynosiła około 10.000 osób, to po koniec ostatniego okresu sprawozdawczego wyniosła około 24.000 osób. (Liczba ta obliczona na koniec okresu administracyjnego 1936/7 — tzn. na 31. X. 1937 r. — będzie jeszcze wyższa).

Liczbowy wzrost Towarzystw narciarskich, będący zresztą wynikiem przede wszystkim ekspansji narciarstwa w Polsce (i to mimo niekorzystnych warunków śnieżnych) — wymagał w okresie sprawozdawczym od władz Polskiego Związku Narciarskiego zastosowania specjalnych kryteriów przy przyjmowaniu, zgłaszających się licznie nowych Towarzystw w poczet członków P. Z. N. Należało bowiem ułatwiać nowo powstającym organizacjom możność korzystania z urządzeń Polskiego Związku Narciarskiego i cennych świadczeń życia zorganizowanego. Z drugiej natomiast strony należało równocześnie dawać szczególne baczenie, aby nie tworzyły się w dalszym ciągu różne instytucje efemeryczne, lub powoływane do życia w wyniku nie zawsze uzasadnionych upodobań grupowych itp.

Obserwowany w poprzednich latach proces rozdrobnienia organizacyjnego i zatomizowania życia społecznego w sporcie narciarskim, wymagał ze strony władz związkowych dużej uwagi przy powiększaniu zastępu członków P. Z. N. Decydował tu wzgląd nie tyle konkurencji dla istniejących i zrzeszonych już Towarzystw (wzgląd ten zresztą był także brany pod uwagę) ile ocena rzeczywistych potrzeb organizacyjnych narciarstwa w terenie.

Z powyższych też względów zarówno Zarząd Główny P. Z. N. jak i Rada Narciarska stosowały w całym okresie sprawozdawczym przede wszystkim zasadę nieutrzymywania na liście członków P. Z. N. — Klubów zbyt słabych i niewykazujących dostatecznej działalności. Organizacje te bowiem, nie oparte na zdrowych zasadach, ograniczały swą rolę wyłącznie i jedynie do pośredniczenia swym członkom w rozdawnictwie uprawnień uzyskiwanych przez P. Z. N. dla narciarzy zrzeszonych. Swym istnieniem utrudniały tylko administrację Polskiego Związku Narciarskiego, nie dając w zamian żadnych pozytywnych wyników w pracy dla rozwoju polskiego narciarstwa. Zarząd Główny miał nieraz dowody, że dla niektórych „kandydatów" cele Związku były obce i niezrozumiałe.

Określony wyżej stosunek Związku do nieżywotnych organizacyj, pokrywał się całkowicie z dążeniami w terenie. Zarówno Okręgi narciarskie, jak i kluby zrzeszone w P. Z. N. niejednokrotnie wskazywały na potrzebę usuwania ze Związku instytucyj słabych lub nieczynnych, by przez to dać możność Towarzystwom silniejszym na rozwinięcie racjonalnej pracy. Statut P. Z. N. uchwalony przed dwoma laty podniósł wysokość koniecznego minimum zrzeszonych narciarzy, które kandydat musiał wykazać

jako warunek przy zgłoszeniu organizacji P. Z. N. Ponadto statut dał Radzie Narciarskiej wolną rękę w skreślaniu z listy członków — organizacyj zrzeszonych, nie wykazujących dostatecznej działalności.

Przy stosowaniu powyższej zasady zwracano przede wszystkim uwagę na te miejscowości, w których organizacja sportu narciarskiego znalazła już co najmniej dostateczne podstawy i ramy w dużej ilości zrzeszonych w P. Z. N. Klubów i Towarzystw narciarskich oraz wystarczające pokrycie potrzeb grupowych. W takich bowiem miejscowościach w dalszym ciągu zgłaszały swe przystąpienie do P. Z. N. różne nowe organizacje, mające przede wszystkim na względzie tylko wspomniane wyżej pośrednictwo świadczeń praktycznych, a także często — wybujałą kastowość. W tych wypadkach Rada Narciarska na wniosek Zarządu Głównego stawała na stanowisku, iż nie należy w miejscowościach organizacyjnie przesyconych, przyjmować do P. Z. N. instytucyj drobnych. Domagano się więc aby liczba członków kandydata równała się co najmniej tzw. „średniej klubowej" w danej miejscowości i aby kandydat wykazał się istotną pracą narciarską.

Natomiast w tych ośrodkach narciarskich, w których zorganizowane życie narciarskie było jeszcze bardzo słabe lub zupełnie nie istniało — stosowała Rada Narciarska bardzo daleko posuniętą względność przy braniu pod uwagę wymaganego minimum członkowskiego. Miało to na celu dopomożenie w tworzeniu się narciarskich organizacyj tam, gdzie ich istnienie mogło być korzystne dla rozwoju narciarstwa polskiego.

Realizacja powyższych zasad pozwoliła w całym okresie sprawozdawczym na podyktowaną potrzebami narciarstwa selekcję kandydatów popartą opiniami Okręgów. Równocześnie pozwoliła na popieranie organizacyjnego rozwoju narciarstwa w nieopanowanych jeszcze przez P. Z. N. terenach. W ośrodkach organizacyjnie słabych — najmniej nawet liczebna instytucja narciarska mogła liczyć na przychylność ze strony władz P. Z. N. przy przyjmowaniu w poczet członków Związku.

AKCJA ZRZESZAJĄCA

Przyjmowanie nowo zgłaszających się Towarzystw do P. Z. N. wyłoniło w okresie sprawozdawczym — pomiędzy innymi — odrębne problemy, domagające się szczególnego traktowania. Odnosiło się to w pierwszej mierze do: Wojskowych Klubów Sportowych, do Związku Harcerstwa Polskiego, do Klubów Robotniczych itp. Ustalenie specjalnych warunków przynależności do Polskiego Związku Narciarskiego dla powyższych grup Klubów — było ze wszech miar wskazane. Chodziło o uzasadnione i bardzo istotne potrzeby tych grup a ze strony P. Z. N. o chęć pozyskania w szeregi narciarstwa zorganizowanego, nowych ważnych czyn-

ników, opanowujących wielkie zespoły społeczeństwa i młodzieży narciarskiej.

W sprawach tych przeprowadzono liczne rokowania z kierowniczymi sferami wspomnianych instytucyj. Rokowania te w znacznym stopniu przyczyniły się do uregulowania zasad współpracy Polskiego Związku Narciarskiego z grupami Klubów. W streszczeniu rokowania te miały w okresie sprawozdawczym następujący przebieg:

W roku 1936 przystąpiło Ministerstwo Spraw Wojskowych do reorganizacji sportu w wojsku, tworząc na terenie całej Rzeczypospolitej — Wojskowe Kluby Sportowe, obejmujące poszczególne garnizony. W pewnych wypadkach dopuszczalne było tworzenie w jednym garnizonie dwóch a nawet więcej Klubów. Kluby te otrzymały jednolity statut wzorowy, a ponadto został utworzony Związek Wojskowych Klubów Sportowych wraz z okręgami, pokrywającymi się z terenem większych dowództw. Wreszcie został utworzony osobny Okręg Związku W. K. S-ów, obejmujący K. O. P.

Obustronna inicjatywa nawiązania ścisłej łączności między Sekcjami Narciarskimi wszystkich W. K. S-ów i Okręgu W. K. S. — K. O. P. z Polskim Związkiem Narciarskim, natrafiła na przychylne warunki, głównie dzięki popierającemu stanowisku miarodajnych władz wojskowych. Przedstawiciel Związku Wojskowych Klubów Sportowych p. mjr dypl. Tadeusz Wallich odbył szereg konferencyj z przedstawicielami P. Z. N. Na konferencjach tych ustalono wytyczne dla przyjmowania Sekcyj Narciarskich W. K. S-ów—K. O. P. do P. Z. N. W wyniku tego uzgodnienia, w ciągu sezonu zimowego 1936/7 r. zgłosiło się i zostało przyjętych do P. Z. N. — 27 Sekcyj Narciarskich W. K. S-ów — Okręgu K. O. P. W ramach ustalonych zasad współpracy, sprecyzowano także warunki ubiegania się o „odznakę za sprawność P. Z. N.“ dla wojskowych kontyngensowych, oraz warunki osobnej nagrody dla Sekcyj Narciarskich W. K. S-ów za najlepsze wyniki w dziedzinie odznaki za sprawność P. Z. N.

Inny odcinek zagadnienia grup klubowych stanowiła sprawa stosunku P. Z. N. do Harcerskich Klubów Narciarskich. W jesieni 1935 r. nawiązał Polski Związek Narciarski kontakt ze Związkiem Harcerstwa Polskiego, z którego przedstawicielami odbyto zasadniczą konferencję w Warszawie. Przedstawiciel Związku Harcerstwa Polskiego wziął także udział w posiedzeniu Rady Narciarskiej. W dalszych rokowaniach ustalono, iż przy poszczególnych Chorągwiach Harcerskich będą tworzone Harcerskie Kluby Narciarskie, które będą przyjmowane w charakterze członków zwyczajnych P. Z. N. — trzeciej grupy, a więc ze szczególnymi udogodnieniami materialnymi. Władze Polskiego Związku Narciarskiego wycho-

dziły z założenia aby jak najbardziej ułatwić młodzieży harcerskiej współpracę z narciarstwem zorganizowanym i umożliwić jej korzystanie ze świadczeń związkowych. Poza dwoma uprzednio zrzeszonymi już w P. Z. N. Harcerskimi Klubami Narciarskimi (w Katowicach i w Warszawie), zrzeszyły się dalsze trzy (wileński, krakowski i zakopiański).

Także z Klubami Robotniczymi prowadzone były rokowania, mające na celu umożliwienie młodzieży robotniczej zrzeszanie się w P. Z. N. Związek Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych w Warszawie wystąpił z inicjatywą zrzeszania w Polskim Związku Narciarskim — Sekcyj Narciarskich przy Okręgowych Robotniczych Komitetach Sportowych. Inicjatywa ta zrealizowana została przez Związek Narciarski przez przyjęcie Sekcji warszawskiej. Zaznaczyć należy, że Związek Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych pracuje w ścisłej łączności z P. Z. N. w dziedzinie wyszkolenia narciarskiego, kończąc wszystkie swe obozy i kursy narciarskie zawodami o „odznakę za sprawność P. Z. N.".

W zespole spraw organizacyjnych, dotyczących przyjmowania nowych członków do P. Z. N. — na uwagę zasługują także, w całym okresie sprawozdawczym prowadzone, rokowania w sprawie Sekcyj Narciarskich Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Jakkolwiek współpraca Polskiego Związku Narciarskiego z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim, normowana na posiedzeniach wspólnej Komisji Porozumiewawczej, wyrażała się całym szeregiem pozytywnych rezultatów — to jednak nowo wprowadzona specjalna forma organizacyjna Sekcyj Narciarskich Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego wymagała odrębnych rokowań. Prowadzone one były przez przedstawicieli obu Zarządów Głównych na szeregu konferencyj i w odrębnej komisji wyłonionej dla tej sprawy.

Władze Polskiego Związku Narciarskiego upatrywały w niektórych nowych postanowieniach regulaminów Sekcyj Narciarskich P. T. T. — niemożność uzgodnienia ich ze statutem P. Z. N. Wyniknąć z tego mogła trudność przy przyjmowaniu tych Sekcyj w poczet członków P. Z. N. Sekcje te bowiem przewidywały w swych regulaminach kategorię tzw. „uczestników narciarzy", którzy nie będąc pełnoprawnymi lecz tylko krótkoterminowymi członkami własnej organizacji macierzystej (P. T. T.) — mieliby jednak z tytułu przynależności danej Sekcji do P. Z. N. pełne członkowskie uprawnienia w Związku.

Polski Związek Narciarski wychodził z założenia, iż uruchomienie sekcji narciarskiej w łonie jakiejkolwiek organizacji sportowej lub turystycznej — może mieć na celu jedynie stworzenie odpowiedniej formy organizacyjnej tylko dla własnych członków. W takim wypadku członkowie danej sekcji musieliby się rekrutować tylko z pełnoprawnych członków organizacji macierzystej. Taką organizacją macierzystą dla danej

Sekcji Narciarskiej P. T. T. jest Oddział Towarzystwa. Wobec zaś tego, iż statut Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego przewidywał ograniczenia terytorialne dla Oddziałów P. T. T. — temu samemu ograniczeniu musiałyby podlegać Sekcje Narciarskie P. T. T. przy Oddziałach. Dlatego też ze strony P. Z. N. zakwestionowano kategorię „uczestników-narciarzy“ i terytorialną swobodę zrzeszania w Sekcjach P. T. T.

Polski Związek Narciarski, traktując jak najżyczliwiej przyjmowanie Sekcyj Narciarskich Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w poczet członków P. Z. N. — nie mógł zgodzić się na zasady, różniące się od postanowień statutu P. Z. N. i od warunków, na jakich przyjmowane są do P. Z. N. wszystkie inne Towarzystwa narciarskie. Czasowo więc tylko Polski Związek Narciarski zrobił dla Sekcyj P. T. T. ustępstwo odnośnie młodzieży w granicach wieku do lat 18-tu (wspomniani „członkowie-uczestnicy“, którzy by w przyszłości zostali pełnoprawnymi Członkami danego Oddziału P. T. T.), przy czym nie mogło ustępstwo to obejmować — w myśl istniejących przepisów — młodzieży szkolnej.

W rokowaniach powyższych, władze Polskiego Związku Narciarskiego nie traciły nadziei, że sprawa ta znajdzie pozytywne załatwienie, zadawalające obie strony. Na podkreślenie zasługuje, że te Sekcje Narciarskie Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, które w swych regulaminach zrezygnowały ze spornego punktu dotyczącego „uczestników narciarzy“ — nie napotkały przy przyjęciu do P. Z. N. na żadne trudności. Stosowano względem nich normalne kryteria, którymi Rada Narciarska kierowała się przy przyjmowaniu członków do P. Z. N.

OKRĘGI P. Z. N.

Odrębną grupę zagadnień organizacyjnych P. Z. N. w okresie sprawozdawczym stanowił kompleks spraw odnoszących się do współpracy z własnymi Okręgami Narciarskimi. Zgodnie z regulaminami, Okręgi będące ciałami regulaminowymi, miały na celu koordynację pracy narciarskiej w powierzonym sobie terenie i kierownictwo ruchu sportowego. Zadania te spełniane były przez okręgi w sposób na ogół bardzo korzystny dla narciarstwa. W ciągu całego okresu sprawozdawczego, wszystkie niemal Okręgi dały dowody wielkiej żywotności. Władze związkowe dążyły do osiągnięcia jednolitości działań wszystkich Okręgów. Można to było osiągnąć przez nawiązanie ściślejszego kontaktu z zarządami Okręgów.

Dlatego też Zarząd Główny postanowił w okresie sprawozdawczym wprowadzić jako stałą instytucję — doroczną konferencję przedsezonową z przewodniczącymi Okręgów. Inicjatywa ta znalazła swój wyraz w zwołaniu takiej konferencji w dniu 29. XI. 1936 r. w Krakowie, przy udziale

przedstawicieli wszystkich Okręgów. Na konferencji przewodniczący Okręgów zaznajomili się bliżej z organizacją postępowania administracyjnego P. Z. N., z organizacją Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa, a przede wszystkim z programem prac Związku w nadchodzącym sezonie zimowym 1936/7 r.

Na odprawie prezesów Okręgów szczegółowo zostały omówione sprawy sportowe oraz wyszkoleniowe, sprawy terenowych ośrodków treningowych, przy czym uzgodniono ich terminy w poszczególnych Okręgach, potrzeby treningu zjazdowego na Kasprowym Wierchu, kwestie zawodów międzyokręgowych, postulaty dotyczące odznaki za sprawność itd. Omówiono także szczegółowo sprawę wyszkolenia prowadzonego w ramach akcji obozów i kursów zastępczych, zleconych przez P. U. W. F. Polskiemu Związkowi Narciarskiemu. Na zakończenie uzgodniono także sprawę dotacyj finansowych dla Okręgów oraz wysokości sum przeznaczonych na akcję szkoleniową w terenie.

Próba zorganizowania tej konferencji i pozytywne jej wyniki dowiodły nie tylko trafności inicjatywy Zarządu Głównego, ale także jej doniosłości dla pracy w terenie na przyszłość. W bezpośrednim bowiem zetknięciu się z przedstawicielami terenu, zdołano uzgodnić wiele spraw przy pełnym zrozumieniu i uznaniu intencyj Zarządu Głównego ze strony Okręgów.

W okresie sprawozdawczym kreowano nowy Okręg Śląski oraz przeprowadzono rozgraniczenia terytorialne w kilku dawniej istniejących Okręgach (szczegóły przedstawione są w odrębnym ustępie p. t. „Władze i instytucje P. Z. N.“).

Obowiązujące do ostatniego Walnego Zjazdu Delegatów zasady finansowego dotowania Okręgów w formie 15%-owego udziału w składkach członkowskich (w stosunku do ilości członków danego Okręgu) — okazały się w miarę rozwoju narciarstwa, mało racjonalne. Jako oparte na kryteriach mechanicznych — nie uwzględniały żywotności i ruchliwości oraz niewspółmiernych potrzeb poszczególnych Okręgów. Dlatego też zasady powyższe w dwuleciu sprawozdawczym zostały zupełnie zmienione. Dla dotowania Okręgów przeznaczono 25% sumy z preliminowanych dochodów z tytułu wkładek członkowskich. Wysokość zaś poszczególnych dotacyj dla Okręgów ustalana była corocznie przez Radę Narciarską na podstawie preliminarzy przedkładanych przez zarządy Okręgów. Sposób ten okazał się daleko korzystniejszy dla Okręgów.

Materialna i ideowa współpraca z Okręgami układała się na ogół pomyślnie w całym okresie sprawozdawczym, a niektóre Okręgi wykazały bardzo wysoki poziom zrozumienia zadań P. Z. N. i własnej roli. Na trudności natrafiła jedynie współpraca Zarządu Głównego z Okręgiem Pod-

halańskim, która dopiero przy końcu sprawozdawczego okresu została pozytywnie uregulowana. Zarodki braku warunków dla odpowiedniej współpracy Zarządu Głównego z Okręgiem Podhalańskim tkwiły jeszcze w poprzednim okresie sprawozdawczym (1933—1935 r.). Dlatego też zgodnie z dyrektywami Rady Narciarskiej (6-go października 1935 r.) Zarząd Główny przystąpił do naprawy stosunków zaraz na początku swej kadencji.

Wybrana została specjalna komisja Zarządu Głównego w składzie: dr Boniecki, dr Merunowicz i dr Załuski, z zadaniem zbadania problemu Okręgu Podhalańskiego i usunięcia tarć. W wyniku prac komisji, nastąpiło zwołane przez Zarząd Główny nadzwyczajne zgromadzenie delegatów Okręgu Podhalańskiego i wybór nowego zarządu z płk. F. Wagnerem na czele. Zarząd Główny P. Z. N. zatwierdził wyniki tych wyborów w całości. Równocześnie Zarząd Główny, w zrozumieniu trudnego położenia materialnego klubów zakopiańskich, postanowił im przyjść z pomocą finansową, zarówno przez wczesne uruchomienie dotacji dla Okręgu jak też przez zlecenie organizacji XVII-tych Mistrzostw Polski na dogodnych dla Okręgu warunkach materialnych.

Zamiary jednak Zarządu Głównego, zdążającego do stworzenia podstaw dla racjonalnej pracy Okręgu na zasadzie pełnej koordynacji z Zarządem Głównym — napotkały w swej realizacji na dalsze trudności. Niezależnie bowiem od tego, że tuż przed wyjazdem narciarskiej drużyny na Olimpiadę w 1936 r. ukazał się w prasie wywiad prezesa Okręgu Podhalańskiego, wprowadzający w przeddzień startu atmosferę zadrażnień — zaszły w Okręgu Podhalańskim wypadki uchybiające w najwyższym stopniu dyscyplinie sportowej. Oto dopuszczono do startu w publicznym konkursie skoków o charakterze kwalifikacyjnym do Olimpiady — zawodnika zdyskwalifikowanego przez P. Z. N. na cały rok.

Dlatego też zaraz po powrocie drużyny startującej na Olimpiadzie, widział się Zarząd Główny zmuszony do szybkich i stanowczych pociągnięć w przekonaniu, że tolerowanie rażącego braku dyscypliny na terenie Okręgu Podhalańskiego mogłoby mieć najgorsze skutki dla spoistości organizacyjnej polskiego narciarstwa i jego dobrego imienia. Nawet bardzo poważna trudność polegająca na tym, że zadecydować należało niemal w przeddzień dorocznych Mistrzostw Polski organizowanych przez Okręg — nie mogła wpłynąć na to, aby Zarząd Główny odroczył załatwienie tej sprawy. Zarząd Główny postanowił więc przeprowadzić organizację Mistrzostw samodzielnie, zapraszając do współpracy Towarzystwa zakopiańskie. Ponadto, za wyłamanie się z zasadniczych norm dyscyplinarnych, postanowił Zarząd Główny zawiesić Zarząd Okręgu Podhalańskiego, oraz mianować komisarza. Przy tym wszystkim Zarząd Główny

postanowił utrzymać w mocy wszystkie koncesje materialne na rzecz ośrodka zakopiańskiego, wynikające z organizacji Mistrzostw.

Okoliczności wśród jakich zostały przez P. Z. N. przeprowadzone XVII-te Mistrzostwa Polski dowiodły bez żadnej już wątpliwości, że Zarząd Główny istotnie nie mógł dłużej tolerować braku zrozumienia dyscypliny w Okręgu i wytworzonego na terenie Okręgu stanu rzeczy. Niezależnie bowiem od trudności fizycznych (spowodowanych katastrofalnym brakiem śniegu) natrafiono na widoczne próby bojkotu Mistrzostw Polski, będących przecież najdonioślejszą manifestacją polskiego narciarstwa. Próby te spotkały się oczywiście z energiczną odprawą władz związkowych, które przeprowadziły Mistrzostwa samodzielnie, przy pomocy niektórych działaczy zakopiańskich i to na wysokim poziomie organizacyjnym i sportowym i przy udziale wszystkich najpoważniejszych zawodników. Po spełnieniu tego zadania, Zarząd Główny uznał za konieczne przedłożyć zagadnienie Okręgu Podhalańskiego Radzie Narciarskiej do rozstrzygnięcia.

Rada Narciarska (na posiedzeniu w dniu 5 lipca 1936 r.) poleciła Zarządowi Głównemu wybrać ponownie specjalną komisję, która by przebadała sprawę i przedłożyła wnioski. Komisja w składzie: płk. Barzykowski, płk. Fonferko i dr Boniecki (a więc w większości składająca się z osób nie biorących żadnego udziału w pracach Zarządu Głównego) — przeprowadziła badania i odbyła szereg rozmów z przedstawicielami ośrodka podhalańskiego. Komisja doszła do wniosku, że w dotychczasowym układzie personalnym zarządu Okręgu — jakakolwiek lojalna współpraca Okręgu z Zarządem Głównym P. Z. N. była niemożliwa. Ponadto Komisja stwierdziła, że decyzje Zarządu Głównego dotyczące zawieszenia Okręgu Podhalańskiego i to przed XVII-ymi Mistrzostwami Polski była w całej pełni właściwa i godna organizacyjnego prestiżu Związku. Rada Narciarska aprobowała jednogłośnie stanowisko Komisji i zatwierdziła wszystkie decyzje Zarządu Głównego dotyczące Okręgu Podhalańskiego.

W dążeniu do zachowania — mimo wszelkich trudności — autonomii prac okręgowych, Zarząd Główny raz jeszcze postanowił przed sezonem 1936/7 r. zwołać nadzwyczajne walne zgromadzenie Okręgu Podhalańskiego. Doszło ono do skutku i wybrało nowy zarząd z p. Henrykiem Schabenbeckiem na czele, co Zarząd Główny zatwierdził. Nastąpiło jednak jeszcze jedno przesilenie. Oto z początkiem grudnia 1936 r., w gronie jednomyślnie wybranego zarządu Okręgu powstały różnice zdań, które spowodowały rezygnację kilku członków zarządu, oraz wystąpienie z Okręgu sekcyj narciarskich: T. G. „Sokół", Związku Strzeleckiego. oraz Harcerskiego Klubu Narciarskiego. W konsekwencji cały zarząd Okręgu podał się do dymisji.

Nastąpił więc konflikt — w tym wypadku już ściśle wewnętrznej i lokalnej natury. Nieporozumienia opierały się z jednej strony na ważkich powodach natury społecznej, przytaczanych przez wspomniane wyżej organizacje, które z Okręgu wystąpiły, z drugiej zaś strony — na braku chęci wzięcia na siebie odpowiedzialności za wytworzoną sytuację przez inne organizacje do Okręgu należące. Natomiast bezpośrednim i widomym powodem konfliktu były sprawy raczej drugorzędne jak np. minimalna cyfrowa rozbieżność poglądów przy podziale dochodów między Kluby Okręgu.

Żywotny interes narciarstwa podhalańskiego, będącego przecież najdonioślejszym ośrodkiem sportu zawodniczego — wymagał jak najszybszego zlikwidowania tego ostatniego konfliktu tym więcej, że zdarzył się on bezpośrednio przed sezonem zimowym 1936/7 r. Dlatego też Zarząd Główny, w drodze wyjątkowego zarządzenia, aprobowanego następnie przez Radę Narciarską, postanowił przyjąć do wiadomości rezygnację władz Okręgu i mianować jego zarząd z p. Henrykiem Schabenbeckiem na czele. Zarząd w ten sposób utworzony podjął normalną pracę, którą w całości przeprowadził w sezonie 1936/7 a ponadto zapoczątkował, z inicjatywy i przy pomocy Zarządu Głównego, akcję zdążającą do sanacji finansowej klubów zakopiańskich.

W ten sposób, przy końcu okresu sprawozdawczego praca w Okręgu Podhalańskim weszła na normalne tory. Obserwacja przebiegu wypadków w ciągu całego okresu sprawozdawczego dostarczyła dowodu, że ich przyczyna polegała w pierwszym rzędzie na układzie personalnym w Okręgu. Ponadto Zarząd Główny stwierdził, że powód trudności leżał także w niekorzystnych warunkach materialnych podhalańskiego narciarstwa. Dlatego też władze związkowe wzięły pod uwagę możność udzielenia wydatniejszej pomocy dla podhalańskiego ośrodka, wysuwając równocześnie jako dominującą zasadę — konieczność bezwzględnego utrzymania dyscypliny organizacyjnej i sportowej, która stanowi fundament dotychczasowego rozwoju narciarstwa polskiego.

STOSUNKI ZEWNĘTRZNE

Przechodząc do innych — zewnętrznych — zagadnień natury organizacyjnej omówić wypada kontakt Polskiego Związku Narciarskiego zarówno z władzami państwowymi i samorządowymi, jak też z instytucjami sportowymi, turystycznymi itd. Związek spotykał się zawsze ze strony władz państwowych z życzliwym poparciem i zrozumieniem dla swych poczynań.

Przede wszystkim, z racji swego charakteru jako organizacji wycho-

wania fizycznego, otrzymywał P. Z. N. pomoc ze strony Ministerstwa Spraw Wojskowych i ze strony Państwowego Urzędu W. F. i P. W. Wszystkie sprawy szkoleniowe (sprawy nauczycieli narciarstwa, trenerów, kursów instruktorskich i szkolenia ogólnego, akcja obozowa), sprawy odznak sportowych i turystycznych, kwestie kursów ratowniczych itp. — były przychylnie traktowane przez Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego, przy czym P. Z. N. uzyskiwał pomoc, czy to w postaci pewnych subwencyj czy też przydziału instruktorów, sprzętu itd. Funkcje delegatów P. U. W. F. do Zarządu Głównego P. Z. N. powierzone zostały w okresie sprawozdawczym członkom Rady Narciarskiej (w sezonie 1935/6 — S. Faecher, w sezonie 1936/7 — dr H. Szatkowski), w czym władze związkowe upatrywały wyraz zaufania i uznania ze strony czynnika państwowego.

W zakresie działalności turystycznej i inwestycyjnej — szczególną uwagę przykładał Zarząd Główny do utrzymania ścisłego kontaktu z Ministerstwem Komunikacji i jego Wydziałem Turystyki. Jako najliczebniejsza w Polsce organizacja turystyki czynnej i biernej, miał P. Z. N. w okresie sprawozdawczym do zrealizowania wiele doniosłych problemów i zadań. Dzięki wydatnej pomocy ze strony Ministerstwa Komunikacji mógł Polski Związek Narciarski ożywić inwestycyjną akcję schroniskową, przeprowadzić rozbudowę szlaków narciarskich itd. Również, przy finansowym poparciu Ministerstwa Komunikacji, był Polski Związek Narciarski współwydawcą miesięcznika p. t. „Turysta w Polsce", który był nie tylko cennym narzędziem propagandy turystyki, ale także wartościowym świadczeniem dla zrzeszonych narciarzy.

Zagraniczne stosunki P. Z. N. znalazły należyte zrozumienie i poparcie w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Ministerstwo, doceniając znaczenie międzynarodowej wymiany sportowej, udzielało Polskiemu Związkowi Narciarskiemu swego poparcia oraz wskazówek przy rokowaniach o starty zagraniczne.

Władze drugiej i pierwszej instancji, a zwłaszcza Urzędy Wojewódzkie oraz Starostwa, a także Okręgowe Dyrekcje P. K. P. — udzielały poczynaniom Związku i terenowych jego organizacyj cennego poparcia. Na szczególne podkreślenie zasługuje kontakt utrzymywany w terenie z Okręgowymi Urzędami Wychowania Fizycznego i P. W. Władze samorządowe w ośrodkach narciarskiego ruchu, także udzielały pomocy przy realizowaniu zamierzeń Związku.

Organizacyjne kontakty P. Z. N. ze Związkiem Polskich Związków Sportowych i Polskim Komitetem Olimpijskim doznały wzmocnienia, przy czym władze związkowe dążyły do jak najściślejszej współpracy. Ogólna reorganizacja sportu polskiego przeprowadzana przez Z. P. Z. S.

znalazła żywy oddźwięk w Polskim Związku Narciarskim, który zawsze był rzecznikiem silnej więzi organizacyjnej i koordynacji poczynań. Na terenie Polskiego Komitetu Olimpijskiego spotkał się P. Z. N. z życzliwym ustosunkowaniem do potrzeb narciarstwa oraz wydatną pomocą zarówno w okresie przygotowań przedolimpijskich, jak też przy urzeczywistnieniu ekspedycji na IV zimowe igrzyska olimpijskie w 1936 r.

Członkiem Zarządu Z. P. Z. S. był wiceprezes Rady Narciarskiej płk. Stanisław Barzykowski.

Międzynarodowe stosunki sportowo organizacyjne wyraziły się dalszym zacieśnieniem współpracy z Międzynarodową Federacją Narciarską. Prezes Polskiego Związku Narciarskiego, który w poprzedniej kadencji władz Federacji (1935—1936) piastował godność wiceprezesa, został na Międzynarodowym Kongresie F. I. S. odbytym w lutym 1936 w Garmisch-Partenkirchen, ponownie wybrany na członka dyrekcji F. I. S., dzięki czemu udział P. Z. N. w pracach Federacji jest ścisły i ciągły. Delegatami Polskiego Związku Narciarskiego na Kongres Federacji byli: prezes P. Z. N. inż. Aleksander Bobkowski i wiceprezes Rady Stanisław Faecher.

W okresie sprawozdawczym zwróciły władze związkowe większą baczność na współpracę Polskiego Związku Narciarskiego z Międzynarodową Unią Zrzeszeń Alpinistycznych (Union Internationale des Associations d'Alpinisme), której P. Z. N. jest od szeregu lat członkiem. W Kongresie Unii, który odbył się w Genewie w 1936 r. delegatami P. Z. N. byli prof. dr Zygmunt Klemensiewicz i dr Henryk Szatkowski. P. Z. N. współdziałał w rozwiązywaniu ważnych dla narciarskiej turystyki zagadnień, a w szczególności należały tu: metody znakowania szlaków, przeciwdziałanie niebezpieczeństwu lawin, komunikacja radiowa na usługach narciarstwa i sprawa wzajemności ułatwień w schroniskach turystycznych.

Kontakty z zagranicznymi związkami narciarskimi układały się w okresie sprawozdawczym, na torach przyjaznych, od dawna ustalonych stosunków. Na wyróżnienie zasługuje dalsze zacieśnienie współpracy ze skandynawskim narciarstwem, a zwłaszcza z Norweskim Związkiem Narciarskim, który tak jak i w latach poprzednich ułatwił P. Z. N.-owi pozyskanie z Norwegii trenera amatora w obu sezonach sprawozdawczych. Natomiast zainicjowany przez P. Z. N. przed kilku laty mecz narciarski narodów słowiańskich odbywał się w obu sprawozdawczych sezonach bez udziału drużyny polskiej, z przyczyn od P. Z. N. niezależnych, przy czym Związek z tego powodu opłacić musiał dość znaczne kwoty umowne. Ograniczona także była możność uczestniczenia w tzw. „spotkaniach granicznych".

W zakresie wewnętrznokrajowych stosunków organizacyjnych ważną

formą współpracy P. Z. N. z władzami państwowymi i samorządowymi tudzież z instytucjami sportowymi i turystycznymi — były doroczne, przez P. Z. N. organizowane przedsezonowe konferencje programowe. W okresie sprawozdawczym konferencje te odbyły się: w sezonie 1935/6 — dnia 19 października 1935 r. w Krakowie, w sezonie zaś 1936/7— dnia 19 września 1936 r. na Kasprowym Wierchu. Przy udziale reprezentantów zainteresowanych władz, przedstawicieli miejscowości zimowiskowych i uzdrowisk, oraz delegatów państwowych związków sportu zimowego, ustalano na każdej konferencji program imprez, oraz precyzowano najdonioślejsze postulaty komunikacyjne i propagandowe. Podobnie jak i w latach poprzednich konferencje przedsezonowe były w okresie sprawozdawczym szczególnie ważnym czynnikiem, mającym istotny wpływ na przebieg sezonów zimowo-sportowych i turystycznych, oraz na realizację potrzeb ruchu, przez miarodajne władze.

Z Ligą Popierania Turystyki, około której stworzenia pracowali wydatnie także członkowie władz P. Z. N. — ułożyły się wzajemne stosunki pod hasłem koordynacji poczynań i współpracy. Instytucja ta powołana dla propagandy turystyki masowej i tworzenia dla niej korzystnych warunków rozwojowych współdziałała ze Związkiem szczególnie żywo na odcinku urządzeń dla turystyki zimowej i organizowania imprez sportowo turystycznych. „Święto Zimy“ w Zakopanem i Krynicy, „Wiosna w Tatrach“ w sezonie 1935/6, zjazd na mistrzostwa Polski w Wiśle i Zakopanem w sezonie 1936/7 — organizowane przez Ligę w porozumieniu ze Związkiem, przyczyniły się niemało do ożywienia ruchu zimowego w okresie sprawozdawczym podobnie jak i inne zjazdy zimowe Ligi. Dzięki poważnym inwestycyjnym zainteresowaniom Ligi, stan zagospodarowania turystycznego Karpat doznał wzbogacenia przez wykończenie przez Ligę budowy schroniska w Sławsku rozpoczętego przed kilku laty przez S. N. „Czarni“ ze Lwowa. Ponadto Liga przejęła na własność wybudowane przez P. T. N. schronisko w Siankach, wydzierżawiając je wspomnianemu Towarzystwu. Wreszcie Polski Związek Narciarski współdziałał z L. P. T. przy budowie „Domu Górala“ w Zakopanem, w którym z początkiem sezonu 1936/7 uruchomił lokal biurowy P. Z. N. w Zakopanem. Zawarto także układ dotyczący załatwiania potrzeb ruchu narciarskiego przez biura turystyczne L. P. T. w Worochcie i Zakopanem. We władzach Ligi uczestniczyli członkowie władz P. Z. N.

W okresie sprawozdawczym utworzony został przy poparciu czynników państwowych Związek Ziem Górskich, mający za zadanie koordynację zamierzeń i prac podejmowanych przez władze państwowe, instytucje samorządowe i gospodarcze, oraz organizacje społeczne zarówno regionalne jak i ogólne, działające na terenie Karpat polskich. P. Z. N. —

jako instytucja podejmująca wiele prac na obszarze Karpat, a zarazem wiążąca swą działalność z materialną stroną gospodarki terenów narciarskich — przystąpił w charakterze członka zwyczajnego do Związku Ziem Górskich, uczestnicząc w pracach zarówno centrali jak i regionalnych oddziałów. W Radzie, Zarządzie Głównym oraz w zarządach oddziałów regionalnych Związku Ziem Górskich, uczestniczyli w okresie sprawozdawczym członkowie władz P. Z. N.

Stosunki Polskiego Związku Narciarskiego z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim układały się w okresie sprawozdawczym na zasadzie wzmocnienia autorytetu istniejącej już od kilku lat Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. Z. N. Regulamin Komisji został zreformowany co zatwierdziły Zarządy Główne obu organizacyj. Stworzono terenowe podkomisje porozumiewawcze P. T. T. i P. Z. N. dla Karpat Wschodnich i dla Beskidów Zachodnich, które rozpoczęły pracę zmierzającą do uzgadniania poczynań lokalnych. Znacznie stosunkowo naprzód posunięta realizacja karpackiego planu inwestycyjnego, zmniejszyła ilość problemów domagających się bezpośredniego uzgodnienia na Komisji Porozumiewawczej, a pozytywne wnioski Podkomisyj terenowych dotyczące zagospodarowania szlaków itp. w Karpatach, znalazły korzystne załatwienie na Komisji Głównej. Poza sprawami dotyczącymi gospodarki turystycznej zajmowała się Komisja Porozumiewawcza sprawami organizacyjnymi jak np. kwestią Sekcyj Narciarskich P. T. T., sprawą Górskiej Odznaki Turystycznej wprowadzonej przez P. T. T. na wzór Górskiej Odznaki P. Z. N., zagadnieniem wspólnie wydawanego miesięcznika p. t. „Turysta w Polsce" itd. W okresie sprawozdawczym odbyła się także większa i liczebniejsza konferencja specjalna obu organizacyj, która przy udziale reprezentantów Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W. oraz Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji omówiła aktualne zagadnienia międzyorganizacyjne. Ponadto w częstych bezpośrednich rokowaniach rozpatrywano wniesioną przez P. Z. N. sprawę wzajemnych zniżek w schroniskach karpackich dla wszystkich turystów zrzeszonych, oraz doniosłe sprawy ratownictwa górskiego, szkolenia dzierżawców schronisk, urządzania stacyj ratunkowych itd.

W zespole prac organizacyjnych okresu sprawozdawczego na szczególne wyróżnienie zasługuje współpraca P. Z. N. z Towarzystwem Krzewienia Narciarstwa. Jego rola dla działalności związkowej została już bliżej określona w „Przedmowie" niniejszego sprawozdania, na tym zatem miejscu zanotować trzeba że współpraca organizacyjna Towarzystwa ze Związkiem była w okresie sprawozdawczym nader żywa i korzystna dla narciarstwa. Wprawdzie T. K. N. był formalnie jednym z 246 Towarzystw związkowych, ale szczególne przeznaczenie T. K. N. powołanego zresztą

do życia z inicjatywy Zarządu Głównego P. Z. N. — uzasadniło wyjątkowy poniekąd stosunek Związku do T. K. N. Uważany za dopełnienie działalności związkowej, zwłaszcza na odcinku krzewicielskim, T. K. N. otrzymywał odpowiednie poparcie, które dzięki własnym już zabiegom zdołał obrócić na szczególnie cenne osiągnięcia. Było też życzeniem władz związkowych w całym okresie sprawozdawczym, aby działalność krzewicielska T. K. N. znalazła zrozumienie i pełne poparcie u wszystkich Towarzystw związkowych. Prace T. K. N-u prowadził, podobnie jak i w latach poprzednich dr Bolesław Macudziński, członek Rady Narciarskiej i Zarządu Głównego P. Z. N.

Doniosły dla narciarstwa fakt wybudowania kolei linowej z Kuźnic na Kasprowy Wierch w Tatrach — przy czym P. Z. N. był jednym z głównych inicjatorów i zdecydowanych rzeczników tej inwestycji — wymagał w następstwie, robót organizacyjnych związanych z przystosowaniem ruchu sportowego i szkoleniowego do kolejki w sposób możliwie najkorzystniejszy. Dzięki życzliwemu stanowisku dyrekcji Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Kolei Linowej, Związek mógł zapewnić w obu sezonach sprawozdawczych nie tylko odpowiednie zniżki cen biletów dla wszystkich narciarzy zrzeszonych, ale szczególnie przystępne przejazdy koleją linową dla zawodników trenujących biegi zjazdowe. W czasie wielkich imprez sportowo narciarskich, Kolej Linowa nie tylko udzielała bezpłatnych przejazdów dla zawodników i sędziów, ale wydatnie współpracowała w organizacji technicznej przyczyniając się do powodzenia zawodów. W sezonie 1936/7 P. Z. N. uruchomił w dworcowym budynku kolei linowej na szczycie Kasprowego Wierchu związkową szkołę narciarstwa zjazdowego pod kierunkiem najwybitniejszych instruktorów krajowych oraz zagranicznego specjalisty. Ponadto Polski Związek Narciarski udzielił pomocy Towarzystwu Krzewienia Narciarstwa, które urządziło i otworzyło schronisko turystyczne w budynku dworcowym na szczycie Kasprowego Wierchu, oraz zorganizowało ratownictwo wzdłuż wszystkich niezmiernie żywo uczęszczanych tras zjazdowych, wiodących ze szczytu Kasprowego Wierchu.

* * *

Rozległy zakres organizacyjnych prac Polskiego Związku Narciarskiego wymagał wielu zabiegów i szczegółowych działań. Członkowie władz P. Z. N. — poza normalnym tokiem zatrudnień w Związku, brać musieli udział w licznych konferencjach, zjazdach i naradach, które bądź pośrednio bądź bezpośrednio dotykały organizacyjnych zainteresowań narciarstwa. Ponadto celem zabezpieczenia Związkowi odpowiedniej re-

prezentacji jego potrzeb na różnych odcinkach — członkowie władz związkowych uczestniczyli w ciągu całego okresu sprawozdawczego w różnych instytucjach, których działalność dotyczyła sportu czy turystyki. W szczególności więc członkowie władz P. Z. N. współpracowali w niektórych samorządach terytorialnych i gospodarczych, brali udział w pracach przy układaniu kolejowego rozkładu jazdy, opiniowali na życzenie miarodajnych czynników projekty rozporządzeń, uczestniczyli w robotach Komisji Organizacyjnej Tatrzańskiego Parku Narodowego, współdziałali w akcji inwestycyjnej zimowisk, ponadto w dużym stopniu brali udział w działalności różnych pokrewnych instytucyj i specjalnych przedsięwzięć. Praca ta, acz obciążająca poważnie pod względem zaabsorbowanego czasu wszystkich niemal członków władz związkowych, przyczyniła się w całym okresie sprawozdawczym do zrealizowania wielu istotnych postulatów organizacyjnych Polskiego Związku Narciarskiego.

Szczególnie duży wzrost Polskiego Związku Narciarskiego w okresie sprawozdawczym oraz znaczne rozszerzenie agend Związku sprawiły, że organizacyjne problemy narciarstwa stały się bardziej skomplikowane, niż były kiedykolwiek przedtem. Działanie gospodarczego kryzysu, niepomyślny na ogół przebieg zim, oraz nie zawsze korzystne warunki pracy w niektórych terenach złożyły się na to, że władze związkowe miały nieraz poważne trudności przy rozwiązywaniu organizacyjnych zagadnień P. Z. N. Wypróbowana jednak spoistość polskiego narciarstwa, zrozumienie doniosłości pracy przez wszystkie organa Związku a przede wszystkim przez Towarzystwa, pozwoliły w całym okresie sprawozdawczym nie tylko wyjść zwycięsko z piętrzących się trudności, ale dodać ważne osiągnięcia decydujące o dalszym postępie polskiego narciarstwa.

Na podkreślenie zasługuje, że organizacyjne wysiłki władz związkowych nie ograniczały się wyłącznie do potrzeb narciarstwa zrzeszonego w P. Z. N., lecz dążyły także do korzystnego oddziaływania na szerokie koła narciarzy nie ujętych w Klubach czy Towarzystwach. Szczególny nacisk położono tu na akcję wyszkoleniową mającą zasadniczy wpływ na uprawianie narciarstwa w kraju. Poza tym odznaki sprawnościowe P. Z. N. otwarte szeroko dla niestowarzyszonych były także tym czynnikiem, który pozwolił Związkowi na zachęcenie wielkich kół niezorganizowanych narciarzy do uprawiania narciarstwa według uporządkowanych i celowych prawideł. Wreszcie organizacyjne wysiłki mające na celu propagandę zarówno teoretyczną jak i materialną — były także przedmiotem szczególnych zabiegów władz związkowych w całym okresie sprawozdawczym.

WYSZKOLENIE

Na czoło najważniejszych zadań Polskiego Związku Narciarskiego, wysunięte zostały w ciągu kilku lat ostatnich — liczne postulaty dotyczące wyszkolenia narciarskiego. Coroczny, bardzo znaczny przyrost zastępów nowych zwolenników narciarstwa, oraz potrzeba ciągłego różnorodnego doskonalenia w jeździe na nartach czynnych już narciarzy — wyłoniły konieczność stałego odpowiedniego ujmowania i regulowania całokształtu spraw wyszkoleniowych — przez Polski Związek Narciarski. Oficjalne czynniki państwowe, opiekujące się wychowaniem fizycznym i sportem w Polsce, a przede wszystkim Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i P. W. — udzielały Związkowi w tej mierze wydatnego poparcia, ułatwiając urzeczywistnienie wielu trudnych zamiarów w tej dziedzinie.

Pierwsze podstawy dla ujęcia akcji wyszkoleniowej w narciarstwie przez Polski Związek Narciarski — zostały założone przez P. Z. N. jeszcze w latach ubiegłych — poprzedzających niniejszy okres sprawozdawczy. Urządzony wielki, kilkaset osób obejmujący kurs instruktorski P. Z. N. (1932/3) stał się zawiązkiem kadry egzaminowanych nauczycieli narciarstwa P. Z. N. W ślad za tym ustalono „zasady akcji wyszkoleniowej", mającej obowiązywać w Polskim Związku Narciarskim. Ponadto opracowano „normy organizacyjne dla nauczycieli narciarstwa P. Z. N.", przeprowadzając podział instruktorów na odpowiednie kategorie i stopnie. Równocześnie podjęto próby przeciwstawienia się pokątnemu nauczaniu narciarstwa przez ludzi nieukwalifikowanych, nie będących instruktorami P. Z. N., co przynosiło wielkie szkody w szkoleniu narciarskim w całym kraju.

W latach następnych, przez częste organizowanie kursów instruktorskich, powiększono znacznie kadrę egzaminowanych nauczycieli narciarstwa P. Z. N. Przystosowano pierwotne „normy organizacyjne" do postępu zagadnienia, uregulowano sprawę kursów wyszkoleniowych, oraz wprowadzono normy dla uruchamiania autoryzowanych przez P. Z. N. „szkół jazdy na nartach". Objęto także akcją wyszkoleniową doskonale-

nie zawodników, a wreszcie uruchomiono poradnię sportowo-lekarską w najważniejszym ośrodku zawodniczym. W czasie tym przeprowadzano także stale rozległe studia spraw wyszkoleniowych — głównie za granicą.

Już zatem na początku okresu sprawozdawczego — problem wyszkoleniowy postawiony był w Polskim Związku Narciarskim na poziomie znacznie wyższym, niż w jakiejkolwiek innej gałęzi zorganizowanego sportu w Polsce.

Na początku sezonu 1935/6 r. Związek dysponował nie tylko największym liczebnie zastępem nauczycieli narciarstwa, ale także odpowiednimi ramami organizacyjnymi oraz potrzebnym doświadczeniem. Pozwalały one na dalszą rozbudowę akcji wyszkoleniowej i konieczne jej doskonalenie. Cały też okres sprawozdawczy (tj. sezony: 1935/6 i 1936/7) nacechowany był licznymi wysiłkami Polskiego Związku Narciarskiego, mającymi na celu jak najsprawniejsze przeprowadzenie narciarskiej akcji wyszkoleniowej i dostosowanie jej do potrzeb współczesnych.

Najbardziej charakterystycznym znamieniem doniosłości akcji wyszkoleniowej prowadzonej przez P. Z. N. w sezonach sprawozdawczych był fakt, że Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i P. W. zlecił Polskiemu Związkowi Narciarskiemu organizację kursów i obozów zastępczych w obu sezonach. Ponadto, w okresie tym przeprowadził P. Z. N., w uzgodnieniu z Państwowym Urzędem Wychowania Fizycznego i P. W., liczne i doniosłe prace unifikacyjne dotyczące szkolenia narciarskiego.

Akcja wyszkoleniowa Polskiego Związku Narciarskiego w okresie sprawozdawczym szła w kierunku przygotowania i przeszkolenia oraz powiększenia kadry nauczycieli narciarstwa P. Z. N. wszelkich stopni, a więc: zarówno trenerów, pomocników trenerów, jak i odpowiednio przygotowanych instruktorów szkolenia ogólnego wraz z pomocnikami instruktorów — dla narciarstwa górskiego i nizinnego. Wobec znacznego już postępu Towarzystw związkowych w tej dziedzinie i znacznego ich doświadczenia — Polski Związek Narciarski mógł częściowo przerzucić akcję szkolenia ogólnego na Towarzystwa pozostawiając sobie nadzór oraz uzupełnianie kadry nauczycielskiej. Dla ułatwienia prowadzenia całej akcji szkoleniowej, uzyskał Polski Związek Narciarski od Państwowego Urzędu W. F. i P. W. prawo korzystania ze zniżek kolejowych na kursy i obozy wyszkoleniowe. Zniżki te przyznane w obu sezonach, ułatwiły w wysokim stopniu organizację racjonalnego szkolenia. W ramach szkolenia ogólnego — tak górskiego, jak i nizinnego — udzielał Polski Związek Narciarski subwencyj na te cele, oraz popierał sprowadzanie instruktorów zza granicy.

Na początku okresu sprawozdawczego zajął się Polski Związek Narciarski ciągle aktualnym postulatem prawnej ochrony stanowiska instruk-

torów narciarstwa. Postulat ten jednak mógł być załatwiony przez miarodajne czynniki państwowe, tylko w łączności z uregulowaniem całokształtu spraw instruktorów sportu w Polsce, drogą wydania odpowiedniej ustawy. Jej wydanie jednak napotykało na poważne trudności wobec różnorodnego charakteru potrzeb wyszkoleniowych poszczególnych działów sportu. Do przygotowanego już wstępnego projektu ustawy o instruktorach, opracował Polski Związek Narciarski obszerną opinię, zawierającą zestawienie postulatów instruktorskich nieodzownych w narciarskiej akcji wyszkoleniowej. Po koniec jednak okresu sprawozdawczego — doniosły zamiar wydania ustawy o instruktorach sportowych — nie został jeszcze urzeczywistniony.

AKCJA OBOZOWA P. Z. N.

Poważnym osiągnięciem akcji wyszkoleniowej całego okresu sprawozdawczego było przeprowadzenie przez Polski Związek Narciarski, na zlecenie Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W., całej organizacji obozów i kursów narciarskich. Na sezon 1935/6 uzyskał Polski Związek Narciarski od Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W. całkowitą gestię dla prowadzenia obozów z tym, iż cała organizacja kontroli i odpowiedzialność spadła na Polski Związek Narciarski. Zaszczytne takie zlecenie otrzymał Polski Związek Narciarski także na sezon 1936/7 r.

Zimowa akcja obozowa prowadzona więc była w sezonach 1935/6 i 1936/7 przez Polski Związek Narciarski, na zasadzie przeprowadzanej przez niego kontroli — niezależnie od nadzoru sprawowanego przez władze W. F. i P. W. Zasada wprowadzona przez Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i P. W., polegająca na tym, że wszystkie narciarskie kursy i obozy organizacyj społecznych W. F. mogły być urządzane jedynie na podstawie opinii Polskiego Związku Narciarskiego, i że mogły być prowadzone wyłącznie przez egzaminowanych instruktorów P. Z. N. (w pewnych wypadkach przez absolwentów wyższych uczelni W. F.) — znalazła całkowite zastosowanie.

W wykonaniu tej zasady, wszelkie kursy i obozy (poza kursami organizacyj o charakterze P. W.) musiały być zgłaszane do Polskiego Związku Narciarskiego i dopiero przez P. Z. N. przedkładane były Państwowemu Urzędowi Wychowania Fizycznego i P. W. do ostatecznego zatwierdzenia i oficjalnego ogłoszenia. Polski Związek Narciarski rozpatrywał wszelkie zgłoszenia kursów i obozów pod względem zarówno rzeczowym, jak i formalnym. Badane było czy organizacja zgłaszająca obóz daje wystarczającą gwarancję, iż zniżki kolejowe przyznawane dla

uczestników zimowej akcji obozowej — będą wykorzystywane dokładnie w myśl zarządzeń i instrukcyj Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W.

Prócz tego badano, czy zgłoszony kurs ma odpowiednie kierownictwo i należyty zespół egzaminowanych instruktorów P. Z. N., oraz czy wykazuje wszystkie inne potrzebne warunki dla przeprowadzenia racjonalnego szkolenia. Dopiero po takim stwierdzeniu, przedkładano odpowiedni wniosek do P. U. W. F. Zgłaszająca się organizacja otrzymywała zawiadomienie o zatwierdzeniu kursów przez P. U. W. F. i P. W., przy czym obowiązana była do złożenia szczegółowego sprawozdania z przebiegu i wyniku obozu. Między innymi — jako sprawdzian wyniku szkolenia — wymagane było przeprowadzenie próby o odznakę za sprawność P. Z. N. po zakończeniu każdego kursu, względnie obozu.

Akcja kontrolna kursów i obozów prowadzona była przez Polski Związek Narciarski przez specjalnych inspektorów, delegowanych w teren ze strony władz związkowych. Zaopatrzeni w pełnomocnictwa Związku sprawdzali na miejscu funkcjonowanie kursów, ich dostosowanie się do zarządzeń P. U. W. F. i P. W. oraz do zasad wyszkoleniowych, obowiązujących w Polskim Związku Narciarskim. Inspektor P. Z. N. uprawniony był do wyciągnięcia jak najdalej idących konsekwencyj w razie stwierdzenia uchybień. Kilka wykroczeń w okresie sprawozdawczym potraktowano rygorystycznie.

Zainteresowanie kursami i obozami organizowanymi przez P. Z. N. w ramach akcji wyszkoleniowej zleconej przez P. U. W. F. było bardzo znaczne, zarówno ze strony Towarzystw związkowych, jak i ze strony wielu instytucyj społecznych, których kursy musiały być także za pośrednictwem P. Z. N. przedkładane Państwowemu Urzędowi W. F. i P. W. do zatwierdzenia. W sezonie 1935/6 zgłoszono do P. Z. N. 699 kursów i obozów, z czego oficjalnie zatwierdzono 309. W sezonie 1936/7 zgłoszono do P. Z. N. 386 kursów i obozów, z czego zatwierdzono oficjalnie 386 kursów i obozów.

Na ogólne wyniki narciarskiej akcji wyszkoleniowej prowadzonej przez P. Z. N. za pośrednictwem kursów i obozów zleconych przez P. U. W. F. wpłynęły w bardzo poważnej mierze, niekorzystne warunki śnieżne w obu sezonach sprawozdawczych. Wiele kursów i obozów musiały zainteresowane organizacje przekładać na terminy późniejsze, co spowodowało, że bądź frekwencja była mniejsza, bądź też, że niektóre imprezy kursowe nie dochodziły w ogóle do skutku. Szczególnie katastrofalny pod tym względem był sezon 1935/6 r. Sytuacja śnieżna poprawiła się nieco w sezonie 1936/7, w którym zdołano przeszkolić nie tylko zwykły coroczny kontyngent nowych zwolenników narciarstwa, ale także do-

szkolić i tych, którzy w poprzednim sezonie rozpoczęli naukę narciarstwa i nie mogli jej dokończyć z powodu niekorzystnych warunków śnieżnych.

KADRA INSTRUKTORSKA

Uzupełnianie i przeszkalanie kadry instruktorskiej P. Z. N. stanowiło również szczególnie doniosły przedmiot zabiegów ze strony władz związkowych w obu sezonach sprawozdawczych. Zgodnie z obowiązującymi zasadami — nauczyciele narciarstwa P. Z. N. musieli nie tylko przejść odpowiednie kursy instruktorskie zakończone egzaminami, ale także wykazać się czynną pracą na niwie szkolenia narciarskiego. W ciągu więc całego okresu sprawozdawczego przeprowadzano stałą kontrolę ewidencji instruktorów narciarstwa P. Z. N., usuwając z listy nauczycieli nieczynnych już od dłuższego czasu, i wprowadzając nowouprawnionych instruktorów P. Z. N.

W sezonie 1935/6 zorganizowano ogółem 11 kursów instruktorskich. Władze związkowe dążyły na tym odcinku do tego, aby doniosłe zadanie uzupełniania kadry instruktorskiej P. Z. N. urzeczywistniane było głównie przez wyższe jednostki organizacyjne w narciarstwie. Przede wszystkim więc kursy instruktorskie prowadzone były przez Okręgi, a w wyjątkowych tylko wypadkach otrzymywały pozwolenie na ich organizację niektóre Towarzystwa związkowe. Okręgi P. Z. N. zorganizowały w tym sezonie 8 kursów, a w szczególności: Lwowski Okręg — 1 kurs, Krakowski Okręg — 3 kursy, Śląski Okręg — 1 kurs, Przemyski Okręg — 1 kurs, Pomorski Okręg — 1 kurs, Wołyński Okręg — 1 kurs. Ponadto — po jednym kursie zorganizowały: Sekcja Narciarska A. Z. S. Kraków, Sekcja Narciarska P. T. T. Łódź i Sekcja Narciarska K. S. „Geyer" Łódź.

W sezonie 1936/7 zorganizowano 30 kursów instruktorskich; na tak znaczne wzmożenie ich liczby w porównaniu z sezonem poprzednim wpłynęły korzystniejsze warunki śnieżne w terenie. W szczególności więc: sam Polski Związek Narciarski zorganizował cztery kursy, a ponadto: Warszawski Okręg — 2 kursy, Wileński Okręg — 1 kurs, Lwowski Okręg — 7 kursów, Krakowski Okręg — 5 kursów, Śląski Okręg — 1 kurs, Przemyski Okręg — 2 kursy, Pomorski Okręg — 2 kursy, Wołyński Okręg — 1 kurs. Z Towarzystw związkowych organizowały kursy: Sekcja Narciarska A. Z. S. Kraków (2), Sekcja Narciarska Ż. K. S. „Makkabi" Kraków (1), Towarzystwo Wioślarsko-Narciarskie Kraków (2).

W wyniku przekontrolowanej ewidencji czynnych instruktorów narciarstwa P. Z. N. oraz w wyniku licznych egzaminów na nowych nauczycieli narciarstwa P. Z. N. — stan kadry instruktorskiej P. Z. N. w końcu okresu sprawozdawczego (31. V. 1937 r.) przedstawia się następująco:

ZESTAWIENIE

egzaminowanych nauczycieli narciarstwa PZN z podziałem na kategorie i przydziałem do Okręgów

według stanu z dnia 31. V. 1937

Okręg	Trenerzy	Pomocnicy trenerów	Instruktorzy	Pomocnicy instruktorów	Razem
I. Warszawski	3	3	160	158	324
II. Wileński	—	1	23	24	48
III. Lwowski	1	6	85	91	183
IV. Podhalański	1	3	63	33	100
V. Krakowski	—	1	146	124	271
VI. Śląski	1	5	97	107	210
VII. Grodzieński	—	—	12	27	39
VIII. Przemyski	—	1	35	38	74
IX. Pomorski	—	1	27	23	51
X. Wołyński	—	3	11	14	28
Razem	6	24	659	639	1.328
Nauczyciele narciarstwa nizinnego	—	—	7	44	51
Razem	6	24	666	683	1.379

W okresie sprawozdawczym zmieniony został dotychczas obowiązujący system egzaminowania nauczycieli narciarstwa P. Z. N. wszystkich stopni. Zamiast stałych Okręgowych Komisyj Egzaminacyjnych, wprowadzono komisje doraźne składane przez organizatorów kursów instruktorskich ze specjalnej listy upoważnionych do tego instruktorów egzaminowanych tzw. „dyplomowanych". Minimalny komplet takiej Komisji Egzaminacyjnej wynosił trzy osoby, ponadto w skład każdej Komisji wchodził z głosem stanowczym delegat właściwego Okręgowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W., który potwierdzał później legitymacje instruktorskie. Tok egzaminowania oraz tryb przedstawiania wniosków nominacyjnych, opierał się w dalszym ciągu na obowiązujących „zasadach organizacyjnych dla instruktorów narciarstwa".

Zmiana powyższa uzasadniona była koniecznością nadania większej elastyczności w działaniach Komisyj Egzaminacyjnych. Praktyczne wyniki tej inowacji okazały się w pełni korzystne. Przy końcu okresu sprawozdawczego, przystąpiły także władze związkowe do opracowania nowych przepisów dotyczących toku egzaminowania. Przewidziano wprowadzenie różnych współczynników dla poszczególnych niewspółmiernych pod względem ważności przedmiotów egzaminu instruktorskiego zarówno w zakresie teoretycznym jak i praktycznym.

W sezonie sprawozdawczym wprowadziły władze związkowe specjalne

normy dla zawodowych nauczycieli narciarstwa oraz stawki ich wynagrodzeń. Inowacja ta była konieczna wobec faktu, że — z jednej strony — przeważająca część egzaminowanych instruktorów narciarstwa P. Z. N. sprawowała swe funkcje (jak i w latach poprzednich) zupełnie bezinteresownie — z drugiej natomiast strony — wyrobił się już pewien zastęp instruktorów, pobierających wynagrodzenie za swą pracę wyszkoleniową. Zawodowych nauczycieli narciarstwa mianować mogła tylko Komisja Sportowa P. Z. N. Narciarzy ubiegających się o stanowisko instruktora zawodowego P. Z. N. obowiązywały wszystkie przepisy wyszkoleniowe Polskiego Związku Narciarskiego, oraz „zasady organizacyjne dla instruktorów", przy czym jednak Komisje Egzaminacyjne były uprawnione do stawiania wygórowanych wymagań, zwłaszcza w zakresie technicznego opanowania narciarstwa. Dla zawodowych instruktorów P. Z. N. przewidziano odrębne legitymacje, a przy ustaleniu stawek wynagrodzeń — określono także czas zatrudnienia i szczegółowe warunki pracy.

KURSY UNIFIKACYJNE

Doniosłą częścią pracy wyszkoleniowej, prowadzonej przez Polski Związek Narciarski w całym okresie sprawozdawczym — była akcja unifikacyjna, której nieodzowność okazała się bardzo istotną w wielu dziedzinach narciarskiego szkolenia. Zmieniające się bowiem w całym świecie poglądy na zasady i metody nauczania jazdy na nartach, oraz rozbieżność wielu czynników składających się na całokształt akcji wyszkoleniowej, wymagały zaprowadzenia jednolitej pracy. Wysiłki w tym kierunku podjęte w obu okresach sprawozdawczych przez władze związkowe uwieńczone zostały znacznym powodzeniem.

W sezonie 1935/6 odbył się w Zakopanem 5-ciodniowy kurs unifikacyjny zorganizowany przez Ministerstwo Spraw Wojskowych, które przychyliło się do inicjatywy współpracy zgłoszonej ze strony Polskiego Związku Narciarskiego. W kursie wzięli udział: przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wojskowych, Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W., Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego, oraz Polskiego Związku Narciarskiego. Przewodnictwo spoczywało w rękach ppłk. Władysława Ziętkiewicza, Polski Związek Narciarski zaś reprezentowany był przez kapitana sportowego Stanisława Faechera, członka Komisji Sportowej inż. Tadeusza Ramzę, oraz Bronisława Czecha.

Na kursie tym ustalono kategorie kursów narciarskich, określając przede wszystkim kursy szkolenia ogólnego dla początkujących i wprawnych, zarówno w dziedzinie narciarstwa górskiego jak i nizinnego. Okre-

ślono dalej kategorię kursów specjalnych, mających na celu szkolenie: instruktorów, zawodników, turystów, wojskowych itp. W łączności z uporządkowaniem tej sprawy, przewidziano dla kursów szkolenia ogólnego dokładne „zakresy nauczania“ i programy lekcyjne i to zarówno dla narciarstwa górskiego, jak i nizinnego.

Poważnym plonem kursu unifikacyjnego był opracowany przez niego „plan szkolenia“ czyli „ogólne zasady jazdy na nartach“, polegające na zwięzłych i dokładnych definicjach wszystkich ewolucyj narciarskich. Zasady te uznane zostały za wytyczne, obowiązujące w całej narciarskiej akcji wyszkoleniowej. Natomiast sama metoda nauczania narciarstwa pozostawiona została swobodnemu uznaniu egzaminowanych instruktorów i ich doświadczeniu oraz umiejętnościom fachowym.

Na kursie unifikacyjnym przeprowadzono dalej prace zmierzające do normalizacji sprzętu narciarskiego, oraz ustalono najistotniejsze czynniki słownictwa narciarskiego, usuwając wiele nawyków, obcych duchowi języka polskiego. Zajęto się także określeniem kategoryj śniegów narciarskich, przy czym wzięto pod uwagę praktyczne zastosowanie podziału, zwłaszcza dla komunikatów meteorologiczno-śnieżnych oraz dla wskazówek dotyczących smarowania nart.

Kurs przeprowadził swe prace częściowo w toku obrad i dyskusyj, prowadzonych w gronie najwybitniejszych znawców zagadnienia narciarskiego, częściowo zaś w terenie, gdzie poddano analizie niektóre ewolucje narciarskie, celem szczegółowego ich określenia w „zasadach jazdy na nartach“. Całość opracowanego materiału została przekazana Polskiemu Związkowi Narciarskiemu, celem wydania najważniejszych dyrektyw. W wykonaniu tego zadania Polski Związek Narciarski ogłosił drukiem wszystkie wyniki kursu unifikacyjnego, z mocą obowiązującą w narciarskiej akcji wyszkoleniowej już w sezonie 1935/6.

Pierwszy kurs unifikacyjny był poważnym krokiem naprzód w opanowaniu istotnych zagadnień wyszkolenia narciarskiego w Polsce i przystosowaniu go do potrzeb współczesnych. Znaczenie kursu okazało się tym poważniejsze, że w całym świecie narciarskim zarysowała się w ostatnich latach bardzo poważna ewolucja poglądów na sposoby nauczania jazdy na nartach. Pozostawało to w związku z żywiołowym rozwojem narciarstwa zjazdowego, oraz z wielkimi — zarówno teoretycznymi, jak i praktycznymi — sukcesami niektórych ośrodków wyszkoleniowych za granicą, a zwłaszcza specjalnych szkół narciarskich. W literaturze narciarskiej ukazywały się coraz częściej dowody tej poważnej przemiany. Polski Związek Narciarski uznał więc za konieczne przepracować ponownie całe zagadnienie wyszkoleniowe zarówno teoretycznie, jak i praktycznie. Związek zmierzał do tego aby na podstawie osiągniętych

wyników, przeprowadzić przeszkolenie nauczycieli narciarstwa P. Z. N. w kierunku przyswojenia nowych zdobyczy.

W sezonie zatem 1936/7 odbył się zorganizowany przez P. Z. N. drugi z kolei unifikacyjny kurs Polskiego Związku Narciarskiego, przeznaczony wyłącznie dla instruktorów „dyplomowanych" P. Z. N. a więc dla tych nauczycieli narciarstwa, którzy uprawnieni byli do przeprowadzania egzaminów. Zamiarem Związku było, aby uczestnicy kursu, po zapoznaniu się z nowoczesnymi metodami nauczania i przeobrażającą się nową techniką narciarską — mogli z czasem przeszczepić zdobycze kursu w całą kadrę instruktorską P. Z. N. Poza tym, teoretyczny plon drugiego kursu unifikacyjnego miał stanowić podstawę dla opracowania nowych „zasad i norm wyszkoleniowych" mających obowiązywać w P. Z. N. w dziedzinie narciarskiego szkolenia.

Kierownictwo drugiego kursu unifikacyjnego powierzone zostało za zgodą Ministerstwa Spraw Wojskowych — p. mjr Lubicz-Nyczowi, dyplomowanemu instruktorowi związkowemu. Jako kierownicy poszczególnych grup przydzieleni byli: dyplomowany instruktor P. Z. N. Bronisław Czech, dyplomowany instruktor P. Z. N. por. Jerzy Lewiński, oraz zaangażowany przez P. Z. N. austriacki trener Sepp Rehrl. Na kurs zgłosili się liczni kandydaci spośród dyplomowanych instruktorów P. Z. N., przy czym nie brakło także instruktorów najpoważniejszych, od dawna czynnych. Liczny udział na kursie (50 uczestników) stanowił dowód, że decyzja jego zorganizowania przez P. Z. N. była trafną i że kurs był szczególnie na czasie.

Drugi kurs unifikacyjny miał na celu: 1) zorientowanie się w poziomie technicznym i teoretycznym instruktorów dyplomowanych P. Z. N., 2) zaznajomienie instruktorów P. Z. N. z zaleconą przez P. Z. N. nową metodą nauczania jazdy na nartach, uzgodnioną przez władze związkowe z kierownictwem kursu, 3) zapoczątkowanie przeszkolenia instruktorów P. Z. N. w technice jazdy na nartach, 4) wykorzystanie licznego zebrania się instruktorów dyplomowanych P. Z. N. dla dania im możności wypowiedzenia się w dyskusji, zarówno co do zasad jazdy, jak też organizacji wyszkolenia, oraz 5) zaznajomienie się z postulatami i potrzebami samych instruktorów P. Z. N., które mogłyby dać władzom związkowym podstawę dla wydania odpowiednich zarządzeń organizacyjnych w przyszłości.

Wszystkie powyższe założenia zostały w całej pełni osiągnięte. Kurs, poprzedzony był specjalną konferencją odbytą z władzami związkowymi, na której kierownik kursu p. mjr Lubicz-Nycz przedstawił opracowaną przez siebie metodę nauczania i uzgodnił ją z przedstawicielami wyszkoleniowych i sportowych władz Związku. Równocześnie ustalono szczegó-

łowy program zajęć kursu oraz jego stronę techniczno-gospodarczą, polegającą na oparciu kursu o tereny Kasprowego Wierchu, gdzie dzięki życzliwemu poparciu dyrekcji Kolei Linowej, uzyskano dla uczestników korzystne warunki pracy praktycznej. Program kursu realizowany był metodycznie, przy czym ze względu na duży zasób ćwiczeń, które musiały być przeprowadzone — zakres zajęć uczestników był bardzo obszerny. Większość wykładów wygłosił kierownik kursu a w szczególności p. t.: „Dawne i obecne metody nauczania“, „Wpływ biegów zjazdowych na nowoczesną technikę jazdy i różnice między starą i nową szkołą“, „Metoda nauczania“. W zakończeniu kursu wygłosił w imieniu władz związkowych specjalny wykład inż. Tadeusz Ramza, mówiąc o nowych zamierzeniach Polskiego Związku Narciarskiego, zmierzających do ulepszenia organizacji akcji wyszkoleniowej w Związku.

Zarówno podczas ćwiczeń praktycznych, jak też w czasie wykładów teoretycznych, przeprowadzana była wszechstronna dyskusja, która dała poważne wyniki. Pozwoliły one władzom związkowym przystąpić do opracowania nowych, przystosowanych do współczesnych warunków „zasad wyszkolenia“ oraz „norm organizacyjnych“. W ocenie doniosłych rezultatów kursu — władze związkowe poczuwają się do obowiązku złożenia na tym miejscu wyrazów gorących podziękowań, zarówno prowadzącemu kurs p. mjr Lubicz-Nyczowi jak i jego pomocnikom, jak wreszcie wszystkim uczestnikom-instruktorom P. Z. N.

Uzupełnieniem akcji unifikacyjnej prowadzonej przez Związek był zorganizowany przez P. Z. N. z końcem sezonu 1936/7, specjalny kurs unifikacyjny przeznaczony wyłącznie dla nauczycieli narciarstwa P. Z. N., rekrutujących się z ośrodka zakopiańskiego. W kursie tym wzięło udział 27 uczestników, którzy przeszli ćwiczenia w dwóch grupach, prowadzonych przez instruktora dyplomowanego P. Z. N. Bronisława Czecha oraz przez zatrudnionego przez P. Z. N. trenera austriackiego Seppa Rehrla. Wyniki tego kursu okazały się doskonałe. Przeszkolenie dużej stosunkowo liczby instruktorów w najważniejszym ośrodku szkoleniowym, jakim jest Zakopane — pozwoliło władzom związkowym na szybsze wprowadzenie w życie nowych zasad, a pośrednio także na podniesienie poziomu nauczania w Zakopanem.

W swej akcji przeszkoleniowej i unifikacyjnej nie ograniczał się Polski Związek Narciarski wyłącznie do własnych instruktorów, jakkolwiek w myśl obowiązujących zasad akcji obozowej zleconej przez P. U. W. F. i P. W. Związkowi — byli oni jedynie uprawnieni do szkolenia ogólnego. Władze związkowe dążyły do tego, aby w swej akcji wyszkoleniowej nawiązać także kontakt z czynnikami wychowania fizycznego w szkołach, gdzie na licznych kursach i obozach szkoloną była w narciarstwie —

ucząca się młodzież. W sezonie 1936/7 kontakt ten został nawiązany w sposób pozytywny i niewątpliwie korzystny dla ogólnej akcji narciarskiego szkolenia.

W szczególności więc, z polecenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W., urządził Polski Związek Narciarski (w czasie od 29. XII. 1936 do 6. I. 1937) specjalny kurs narciarski dla nauczycieli wychowania fizycznego z całej Polski. Uczestników — w liczbie 30 — delegowały poszczególne kuratoria szkolne. Kurs o charakterze przeszkolenia w technice górskiej i zjadowej dał dobre wyniki i pozwolił na wyciągnięcie odpowiednich wniosków na przyszłość, tudzież ugruntował możność współpracy Polskiego Związku Narciarskiego z władzami szkolnymi.

Kierownictwo kursu spoczywało w rękach dyplomowanego instruktora P. Z. N. Bronisława Czecha, który wspólnie z przedstawicielem władz związkowych inż. Tadeuszem Ramzą opracował program szkolenia, oparty całkowicie na normach wyszkoleniowych obowiązujących w Polskim Związku Narciarskim. W czasie kursu uczestnicy odbyli dwukrotnie wyjazd na Kasprowy Wierch oraz wycieczkę na Czerwone Wierchy. Na zakończenie kursu odbył się bieg o odznakę za sprawność P. Z. N. oraz egzamin instruktorski. Materiały z kursu oraz wnioski szczegółowe zostały przez Związek przedłożone Państwowemu Urzędowi Wychowania Fizycznego i P. W.

AUTORYZOWANE SZKOŁY NARCIARSKIE

Szkolenie ogólne (wstępne) przekazane było w okresie sprawozdawczym podobnie, jak i w latach poprzednich — Towarzystwom związkowym i inicjatywie instruktorów P. Z. N. Polski Związek Narciarski roztaczał nad tym odcinkiem narciarskiego wyszkolenia odpowiednią kontrolę, domagając się przede wszystkim ścisłego stosowania obowiązujących zasad, oraz zalecając do użytku odpowiednią literaturę wyszkoleniową. Ponadto w ośrodkach stałego ruchu wyszkoleniowego, utrzymał P. Z. N. instytucję autoryzowanych szkół narciarskich, dających Związkowi rękojmię racjonalnego nauczania jazdy na nartach.

W sezonie 1935/6 udzielił Polski Związek Narciarski swej autoryzacji następującym szkołom: 1) w Zakopanem — szkoła prowadzona przez instruktorów P. Z. N.: Franciszka Bujaka, Władysława Czecha, Tadeusza Paudyna i Aleksandra Rozmusa; 2) w Zakopanem — szkoła prowadzona przez instruktorów P. Z. N.: Zdzisława Rittersschilda, Stanisława Służewskiego i Andrzeja Wawrytkę-Krzeptowskiego; 3) w Wiśle-Głębcach — szkoła prowadzona przez instruktorów P. Z. N.: dra L. Kohutka,

S. Górnego i W. Siekierzyńskiego (pod egidą Harcerskiego Klubu Narciarskiego z Katowic); 4) w Sławsku — szkoła prowadzona pierwotnie przez instruktora P. Z. N. A. Turskiego, następnie przez instr. P. Z. N. — Z. Tołłoczkę.

W sezonie 1936/7 funkcjonowały następujące szkoły autoryzowane przez P. Z. N.: 1) w Zakopanem — szkoła prowadzona przez instr. P. Z. N. Zdzisława Rittersschilda, Stanisława Służewskiego i Andrzeja Wawrytkę-Krzeptowskiego; 2) w Wiśle-Głębcach — szkoła prowadzona przez instr. P. Z. N. dra L. Kohutka, S. Górnego i W. Siekierzyńskiego (pod egidą Harcerskiego Klubu Narciarskiego z Katowic); 3) w Worochcie — szkoła prowadzona przez instr. P. Z. N. Włodzimierza Kozłę.

ZJAZDOWA SZKOŁA P. Z. N.

Mając na uwadze podniesienie ogólnego poziomu narciarstwa zjazdowego w Polsce przystąpił Polski Związek Narciarski w okresie sprawozdawczym do zorganizowania specjalnego szkolenia zjazdowego we własnym zakresie działania. W sezonie 1936/7, dzięki zbudowaniu kolei linowej na Kasprowy Wierch, powstały dogodne po temu warunki. Polski Związek Narciarski postanowił zorganizować własną narciarską szkołę zjazdową P. Z. N., która odegrała poważną rolę w rozwoju narciarstwa zjazdowego w sezonie 1936/7 r.

Szkoła narciarstwa zjazdowego P. Z. N. na Kasprowym Wierchu przeszkoliła w sezonie 1936/7 — 1330 osób. Szkolenie odbywało się na kursach tygodniowych, półtygodniowych oraz na lekcjach indywidualnych. Szkoła pracowała w grupach, w zależności od frekwencji, przy czym władze związkowe wydały dyrektywę, aby liczebność poszczególnej grupy nie przekraczała możliwości instruktora. Szkoła pozostawała pod kierownictwem instruktora P. Z. N. Bronisława Czecha przy współpracy kilku rutynowanych w narciarstwie zjazdowym instruktorów związkowych. Ponadto, celem przeszczepienia metod narciarstwa zachodnio-europejskiego, zaangażował Polski Związek Narciarski na cały sezon 1936/7 r. specjalistę zjazdowca austriackiego, Seppa Rehrla ze stałym przydziałem do szkoły.

Próba zorganizowania związkowej szkoły narciarstwa zjazdowego dała doskonałe rezultaty. Wyszkolenie dużej ilości uczestników szkoły, oraz widoczne podniesienie techniki ich jazdy — były świadectwem trafności inicjatywy P. Z. N. Szkoła wpłynęła także na znaczne podniesienie techniki zjazdowej zawodników, gdyż jednym ze zadań szkoły było także przeprowadzanie treningów dla zjazdowców zakopiańskich oraz zawodników wysyłanych przez inne ośrodki narciarskie w kraju.

Celem umożliwienia szerokiego korzystania ze szkoły narciarstwa

zjazdowego P. Z. N. na Kasprowym Wierchu, uzyskał Związek dla uczestników odpowiednie zniżki przejazdowe na kolei linowej. W budynku dworcowym kolei linowej na Kasprowym otrzymała szkoła odpowiednie udogodnienia techniczne. Ułatwieniem w organizacji kursów zjazdowych szkoły, były urządzone przez T. K. N. (w porozumieniu ze Związkiem) ryczałty szkolne, obejmujące: uczestnictwo w kursach, mieszkanie w stacji wysokogórskiej T. K. N. na Kasprowym Wierchu, oraz całkowite utrzymanie, a wreszcie uprawnienie do zniżek przy przejazdach koleją linową.

SZKOLENIE ZAWODNIKÓW

Odrębną dziedzinę zagadnień wyszkoleniowych w okresie sprawozdawczym stanowiła zaprawa zawodników i to zarówno najwyższej klasy przeznaczonej do reprezentacji barw narciarstwa polskiego za granicą, jak też średniej klasy w poszczególnych ośrodkach narciarskich całego kraju. W okresie sprawozdawczym przyłożyły władze związkowe szczególną wagę do organizacji kursów i obozów dla zawodników. Polski Związek Narciarski zdecydował się w tej akcji na działalność wszerz, starając się o stworzenie odpowiednich możliwości treningowych w różnych ośrodkach narciarstwa. Ta ostatnia jednak tendencja znalazła silniejsze urzeczywistnienie dopiero w sezonie 1936/7. Sezon bowiem poprzedni (1935/6) poświęcony był niemal wyłącznie na przygotowanie drużyny olimpijskiej, a poza tym wystąpił brak warunków śnieżnych.

W sezonie 1935/6 zorganizowano następujące kursy i obozy wyłącznie dla zawodników: 1) w Krakowie odbył się czterotygodniowy obóz kondycyjny dla całej drużyny olimpijskiej, a kierownictwo obozu powierzono mgr W. Florkiewiczowi. 2) W Zakopanem odbył się czterotygodniowy obóz przedolimpijskiej zaprawy jesiennej pod kierownictwem por. Pawlika. 3) Z powodu niekorzystnych warunków śnieżnych w zimie 1935/6 — musiano przenieść treningowy obóz przedolimpijski w góry. Zorganizowano więc obóz treningowy w dolinie Pięciu Stawów Polskich pod kierownictwem Bronisława Czecha. 4) W Zakopanem prowadzony był w ciągu całej zimy (z wyjątkiem okresu braku śniegu) stały obóz przedolimpijski pod kierownictwem norweskiego trenera amatora Haralda Sandwika. We wszystkich obozach przedolimpijskich brało ogółem udział 20 osób, spośród których wybrano później drużynę olimpijską w składzie 11 zawodników. W sezonie 1935/6 zamierzała Komisja Sportowa zorganizować obozy treningowe także dla zawodników innych ośrodków narciarskich, jednakże stanęły temu na przeszkodzie fatalne warunki atmosferyczne oraz brak środków materialnych, potrzebnych — w pierwszym rzędzie — na przygotowania olimpijskie.

Sezon 1936/7 przyniósł oczekiwaną od dawna poprawę warunków śnieżnych. Umożliwiło to Komisji Sportowej przeprowadzenie szeroko zakrojonego programu wyszkoleniowego i treningowego dla zawodników. Program pracy objął niemal wszystkie ośrodki narciarskie w Polsce, mając przede wszystkim na uwadze szkolenie techniczne i trening zawodników. W sezonie tym Komisja Sportowa zorganizowała pokaźną liczbę czternastu obozów treningowych i zatrudniała dwóch trenerów zagranicznych i czterech trenerów krajowych.

Trening w konkurencjach klasycznych prowadzony był przez pozyskanego z Norwegii trenera amatora Haralda Sandwika, który już w czasie swego pobytu w Polsce w sezonie 1935/6 r. zaskarbił sobie pełne uznanie dla swej pracy. H. Sandwik pracował w Polsce w sezonie 1936/7 r. sześć tygodni. Ponadto, w zakresie biegów zjazdowych zatrudniony był pozyskany z Austrii trener Sepp Rehrl, zaangażowany wprawdzie dla szkoły zjazdowej P. Z. N., niemniej jednak użyty także do treningów dla zawodników i to tak w Zakopanem, jak i w innych ośrodkach. Z trenerów krajowych zaangażował Polski Związek jako trenerów amatorów: Bronisława Czecha na stałe, oraz dorywczo Jana Bochenka, Jerzego Ustupskiego i Mariana Orlewicza.

Z pomocy trenerów korzystał najwięcej ośrodek zakopiański, pracowało tam bowiem trzech trenerów. Praca ich jednak nie była należycie wykorzystywana, albowiem frekwencja na treningach była stosunkowo słaba. Przypisać to wypada w pierwszej mierze faktowi, że w sezonie 1936/7 r. nie mogło być przez P. Z. N. zorganizowane tzw. dożywianie zawodników, stosowane w okresie przedolimpijskich przygotowań, a poniechane w sezonie 1936/7 z powodu braku odpowiednich środków.

Poza Zakopanem, najwybitniej zasilony pracą trenerów był Okręg Śląski, gdzie w trzech ośrodkach zimowiskowych pracowało trzech trenerów (wśród nich jeden zagraniczny). Pierwszy obóz zorganizowany był w Koniakowie (w czasie od 12. do 19. XII. 1936 r.) pod kierownictwem Jana Bochenka, przy udziale 25 uczestników. Drugi obóz zorganizowany był w Wiśle (w czasie od 2. do 11. I. 1937) pod kierownictwem Norwega H. Sandwika, przy udziale 15 zawodników. Trzeci obóz (w czasie od 20 do 30 stycznia 1937 r.) zorganizowany był na Baraniej Górze pod kierownictwem Bronisława Czecha, przy udziale 25 zawodników.

W Okręgu Lwowskim zorganizował P. Z. N. dwa obozy. Pierwszy z nich (w czasie od 13. do 20. I. 1937 r.) we Lwowie, pod kierownictwem H. Sandwika pracował w złych warunkach śniegowych, osiągając mimo to wcale dodatnie wyniki. Drugi obóz zorganizowany w Worochcie (w czasie od 14. do 22. III. 1937 r.) pod kierownictwem wysłanego przez P. Z. N. Austriaka Seppa Rehrla, miał za zadanie trening zjazdowy za-

wodników lwowskich. Ponadto w okręgu lwowskim urządzony był również kurs zjazdowy wojskowy na Zaroślaku (10.—17. III. 1937 r.) prowadzony przez przydzielonego przez P. Z. N. Jana Bochenka.

Fatalne warunki śniegowe na Wileńszczyźnie sprawiły, że trener przeznaczony przez P. Z. N. dla zawodników wileńskich nie mógł swej pracy rozpocząć w terminie. Natomiast zorganizowane były przez Okręgowy Urząd W. F. i P. W. dwa obozy treningowe dla zawodników wileńskich, prowadzone przez przydzielonego przez P. Z. N. Mariana Orlewicza (w czasie od 12. do 21. III. 1937) oraz przez Jerzego Ustupskiego (w czasie od 24. I. do 6. II. 1937 r.). W obozach tych wzięło udział 33 uczestników — zawodników z Wileńszczyzny.

Dla Okręgu Krakowskiego przydzielono do ośrodka treningowego zorganizowanego w Rabce (w czasie od 12. do 17. I. 1937 r.) Bronisława Czecha, który przeprowadził trening 22 uczestników z Okręgu Krakowskiego.

W Okręgu Wołyńskim (krzemienieckim) zorganizowany został obóz (w czasie od 13. do 23. I.) pod kierownictwem przydzielonego przez P. Z. N. Jana Bochenka — przy udziale 35 uczestników.

Dla Okręgu Warszawskiego zorganizował Warszawski Klub Narciarski trening zjazdowy w Dolinie Chochołowskiej (w czasie od 24. do 31. III. 1937 r.) pod kierownictwem przydzielonego przez P. Z. N. Jana Bochenka.

Wszystkie powyższe kursy i obozy dla zawodników doszły do skutku dzięki bardzo znacznemu wysiłkowi materialnemu ze strony Polskiego Związku Narciarskiego.

Doświadczenia zebrane z wyszkoleniowych obozów i kursów treningowych dowiodły, że zapotrzebowanie na trenerów narciarskich było w Polsce tak duże, że nawet przy tej ich liczbie jaką zatrudniono w sezonie 1936/7 — nie można było zaspokoić wszystkich postulatów ośrodków tym bardziej, że większość kursów i obozów musiała się odbywać niemal w tym samym czasie (ze względu na układ warunków śnieżnych). Wyszkoleniowa akcja treningowa prowadzona przez P. Z. N. okazała się bardzo kosztowną, niemniej jednak władze związkowe uznały, że winna być ona kontynuowana z wielkimi nawet ofiarami, gdyż stanowiła podstawę dla szerokiej akcji sportowej, mogącej dać w przyszłości odpowiednie wyniki szczytowe.

Próba użycia w dużej mierze trenerów krajowych okazała się skuteczną i celową. Trenerzy ci, rekrutujący się przeważnie spośród czynnych zawodników, opanowali powierzone im zadania w zupełności, uzyskując pożądane przez P. Z. N. wyniki. Niedogodnością ich użycia było, że jako czynni zawodnicy — musieli być odrywani od miejsc swego sta-

łego zamieszkania i normalnych warunków treningowych. Ponadto musieli niejednokrotnie przerywać swą pracę zawodową. Władze związkowe doszły jednak do wniosku, że sytuacja ta była raczej przejściowa. Tendencją Związku winno być powiększanie kadry trenerów krajowych oraz stworzenie im odpowiednich warunków.

Rosnące zapotrzebowanie na trenerów w całym kraju zapewnić winno całkowite uregulowanie tego trudnego zagadnienia. Praca bowiem zawodników jako trenerów była w sezonie sprawozdawczym owocna, a dla całokształtu polskiego wychowania fizycznego narciarskiego, nawet ważniejsza niż starty w zawodach klubowych. Użycie czynnych zawodników jako objazdowych trenerów krajowych, wzbudziło wprawdzie pewne zastrzeżenia w niektórych ich Towarzystwach macierzystych, jednakże władze związkowe wychodziły tu z założenia, iż interes klubowy winien w danym wypadku — na okres zresztą przejściowy — ustąpić przed interesem ogółu.

Przeprowadzona przez P. Z. N. w sezonie 1936/7 na większą skalę akcja sportowego wyszkolenia zawodników, miała znamiona pracy wszerz głównie w zakresie narciarskiego sportu rekordowego. Wyniki tej akcji nie mogły być od razu widoczne. Niemniej jednak, znaczne podciągnięcie się ośrodków: śląskiego i krakowskiego, a także uwagi godne rezultaty osiągnięte na mistrzostwach Polski przez zawodników Okręgu Wołyńskiego a wreszcie postawa niektórych lokalnych drużyn klubowych na Wileńszczyźnie w czasie marszu Zułów—Wilno itd. — dostarczyły dowodów, że podjęte wysiłki były owocne.

Zawodniczy trening zjazdowy był w okresie sprawozdawczym poniekąd zlokalizowany na Kasprowym Wierchu, a to ze względu na najdogodniejsze warunki techniczne, istniejące dzięki kolei linowej. Polski Związek Narciarski także i tu poszedł na akcję wszerz. Polegała ona na tym, że daleko idące udogodnienia treningowe (przejazdy i trenerzy) udostępnione zostały nie tylko dla zawodników ośrodka zakopiańskiego, ale także dla wielu zawodników z innych ośrodków. Wyznaczeni przez P. Z. N. do treningu zjazdowego zawodnicy z całej Polski otrzymali legitymacje uprawniające do 50 groszowych przejazdów koleją linową i do bezpłatnego korzystania ze wskazówek trenerów. Ponadto, w okresie przed zjazdowymi mistrzostwami Polski, wszyscy uczestnicy biegów zjazdowych otrzymali od Polskiego Związku Narciarskiego bezpłatne przejazdy koleją linową dla celów treningowych.

* * *

Kompleks wyszkoleniowych zagadnień narciarstwa nizinnego w okresie sprawozdawczym przedstawiony został odrębnie na innym miejscu niniejszego „Sprawozdania“ w streszczeniu działalności Komisji Narciar-

stwa Nizinnego P. Z. N. Władze Związkowe przywiązywały do postępu w tej dziedzinie dużą wagę. Jednakże, niekorzystne na ogół warunki śnieżne na nizinach w całym niemal okresie sprawozdawczym, nie pozwoliły na rozwinięcie wyszkoleniowej akcji narciarstwa nizinnego na większą skalę. Związek korzystał z kursów organizowanych przez Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego, który dla potrzeb narciarstwa cywilnego przydzielił odpowiednią liczbę miejsc.

Specjalny poniekąd dział narciarskiego wyszkolenia o charakterze propagandowym stanowiły — podobnie, jak i w poprzednich latach — wędrowne kursy narciarskie dla młodzieży szkolnej, organizowane w całym okresie sprawozdawczym przez Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa. Wyniki tej akcji zasłużyły na podkreślenie jako świadectwo celowej i z niezwykłym zapałem a nawet entuzjazmem przyjmowanej w terenie działalności Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa. Akcji tej udzielał Polski Związek Narciarski jak najżywszego poparcia.

W zakończeniu sprawozdania z całokształtu prac wyszkoleniowych prowadzonych przez P. Z. N. w okresie sprawozdawczym, zanotować wypada jeszcze zainteresowania władz związkowych sprawami literatury narciarskiej o charakterze wyszkoleniowym. Inicjatywa podejmowana w tym kierunku przez poszczególnych autorów, spotykała się z poparciem władz związkowych. Poparcie to wyrażało się zaleceniem bardziej wartościowych prac do użytku związkowej akcji wyszkoleniowej. Wymienić tu należy prace: T. Biernakiewicza, K. Petkiewicza i w. innych.

Udzieliły także władze związkowe swego poparcia dla studiów dotyczących metod szkolenia narciarskiego dzieci i młodzieży. Polski Związek Narciarski więc wspólnie z Towarzystwem Krzewienia Narciarstwa umożliwił wyjazd do Austrii instruktorowi P. Z. N. mgr T. Biernakiewiczowi, który zwiedził szkoły narciarstwa różnego typu. Jego spostrzeżenia zostały zastosowane w kursach wędrownych organizowanych przez T. K. N. dla dziatwy szkół powszechnych. Ponadto, na podstawie doświadczeń zarówno zagranicy jak i kraju — opracował mgr T. Biernakiewicz podręcznik p. t. „Jak uczyć dzieci i młodzież jazdy na nartach" — wydany przez T. K. N. Podręcznik ten, zalecony przez Komisję Sportową P. Z. N. stał się podstawą dla stworzenia własnej „naturalnej" metody nauczania jazdy na nartach dzieci.

Całokształt pracy wyszkoleniowej Polskiego Związku Narciarskiego w okresie sprawozdawczym wymagał nie tylko bardzo znacznych wysiłków organizacyjnych, ale także poważnego nakładu finansowego. Władze związkowe jednak wychodziły z założenia, że udoskonalanie akcji wyszkoleniowej P. Z. N. oraz jej celowa rozbudowa stanowiły najistotniejsze podstawy rozwoju polskiego narciarstwa w okresie sprawozdawczym.

SPRAWY OGÓLNE

Sport narciarski, wykonywany w ścisłym tego słowa znaczeniu jako przejaw rekordowego i zawodniczego kierunku w narciarstwie — znajdował się w okresie sprawozdawczym pod znakiem pewnego przesilenia. Jeżeli chodzi o polskie narciarstwo, to źródła tego przesilenia były nader różnorodne. Tkwiły one w długotrwałym wpływie kilku ostatnich bezśnieżnych zim, w ujemnym działaniu ogólnych warunków gospodarczych na ekspansję sportową, w powszechnym przesunięciu zainteresowań sportowych z programu klasycznego na program zjazdowy, w ograniczeniu (z przyczyn od P. Z. N. niezależnych) możliwości startów zagranicznych, a częściowo także w niektórych przeszkodach organizacyjnych natury lokalnej.

W porównaniu z poprzednimi latami, postęp polskiego narciarstwa sportowego był w okresie sprawozdawczym nieco zahamowany. Znalazło to swój wyraz przede wszystkim w wynikach osiągniętych na arenie międzynarodowej. Zaznaczyć tu jednak należy, że w okresie sprawozdawczym — kontakt polskiego narciarstwa sportowego z narciarstwem zagranicznym — był ograniczony do spotkań wyłącznie najważniejszych. Były to zatem spotkania najtrudniejsze, nacechowane szczególnie silną konkurencją sportową. Warunki te winny być brane pod uwagę przy próbie oceny wyników, osiągniętych przez narciarzy polskich w okresie sprawozdawczym.

Stała różnica pomiędzy możliwościami krajów północnych w zakresie programu klasycznego — a możliwościami polskimi w tej dziedzinie, była nadal trwałym czynnikiem wpływającym na możność oceny wartości naszego narciarstwa w porównaniu z narciarstwem zagranicznym. Równie doniosłą była różnica w dziedzinie narciarstwa zjazdowego. Na tym bowiem odcinku kraje alpejskie od dawna już wyrobiły górującą klasę za-

wodniczą, dysponując przewagą odpowiednich terenów i długotrwałych warunków treningowych.

Ewolucja narciarstwa sportowego przeszła tak w Polsce, jak i na szerokim świecie bardzo znamienne koleje. Wybitny wzrost zainteresowania narciarstwem zjazdowym, przejawiający się nie tylko jako wyraz uznania nowych istotnie cennych czynników narciarstwa, ale także (częściowo) jako wyraz mody — nie pozostał bez wpływu na narciarstwo polskie. Program skandynawski doznał u nas — przejściowo — pewnego osłabienia. Natomiast program alpejski wymagał u nas długiej jeszcze pracy oraz odpowiednich warunków technicznych, jako podstaw dla osiągnięcia ewentualnych wyników sportowych. W trudnej tej sytuacji musiały władze związkowe rozwinąć szczególne starania, aby program skandynawski nie doznał nadmiernego uszczerbku, przy równoczesnym jednak zapewnieniu warunków dla pożądanego rozwoju narciarstwa zjazdowego.

Ponadto władze związkowe urzeczywistniające zadania sportowe w okresie sprawozdawczym, musiały mieć na oku także i inne cele, a przede wszystkim pracę wszerz, oraz dalsze działanie na polu powszechnego wychowania fizycznego za pomocą narciarstwa. Charakterystyczną też cechą pracy sportowej prowadzonej przez Związek w obu ostatnich sezonach, było dążenie do rozbudowy dotychczasowych podstaw narciarstwa sportowego w Polsce. Nastąpiło też widoczne rozszerzenie płaszczyzny rekordowego kierunku narciarstwa w Polsce. Do niedawnych lat był on niemal wyłącznie skoncentrowany w jednym tylko ośrodku o najlepszych warunkach terenowych i technicznych. Już jednak w ostatnim sezonie, pod wpływem stosownych działań władz związkowych, znalazł kierunek rekordowy sportu narciarskiego licznych i nowych zwolenników w różnych ośrodkach całego kraju.

Czynnikiem, który poważnie wpłynął na to osiągnięcie, było przekształcenie dotychczas stosowanych sposobów zawodniczego wyszkolenia. Trenerzy, zarówno krajowi jak i zagraniczni, zostali użyci nie tylko do przygotowania reprezentacyjnej drużyny narciarskiej, ale pracowali także na licznych kursach i obozach treningowych. Uczestniczyli w nich zawodnicy średniej klasy, rekrutujący się z różnych ośrodków ruchu narciarskiego. Powodzenie tej akcji dowiodło, że decyzja idąca w tym kierunku była trafna i że znalazła duże zainteresowanie w całym niemal terenie narciarskim.

Dziedziną, którą szczególnie opiekowały się władze sportowe P. Z. N. w okresie sprawozdawczym, była organizacja wielkich imprez o charakterze mistrzostw. Tradycja organizacyjno-technicznej sprawności zawodów o mistrzostwo Polski, wymagała nie tylko utrzymania jej poziomu, ale

dalszego jej udoskonalenia. Wysiłki w tym kierunku podjęte w okresie sprawozdawczym, uwieńczone zostały powodzeniem. Tym więcej zasługuje ono na uwagę, że warunki zewnętrzne dla przeprowadzenia mistrzostw, nie zawsze były korzystne. W wysiłkach około możliwie doskonałej organizacji mistrzostw wychodziły sportowe władze P. Z. N. z założenia, iż imprezy te stanowiły przykład wzorowej organizacji technicznej dla całego narciarstwa, który winien znaleźć szerokie naśladownictwo.

Odrębnym równie doniosłym zagadnieniem władz sportowych Polskiego Związku Narciarskiego w okresie sprawozdawczym była, tak jak i w latach poprzednich, odznaka za sprawność P. Z. N. Lata sprawozdawcze były dziesiątym i jedenastym rokiem istnienia instytucji odznaki za sprawność P. Z. N., najstarszej odznaki sprawnościowej w sporcie polskim, mającej chlubną tradycję. Odznaka za sprawność P. Z. N. stanowiła zawsze doniosłe narzędzie sportowego przygotowania szerokich rzesz. Wobec faktu, że dla większości narciarzy polskich niedostępny był w zasadzie kierunek ściśle zawodniczy — miała odznaka za sprawność wybitną rolę do odegrania jako środek propagandowy na rzecz narciarskiego sportu w całym kraju.

Całokształt spraw sportowych w okresie sprawozdawczym urzeczywistniany był na ustalonych już od wielu lat torach. Polski Związek Narciarski dysponował zbiorem potrzebnych przepisów i regulaminów oraz zasobem doświadczenia, zarówno w dziedzinie organizacji imprez, jak też w załatwianiu coraz liczniejszych zagadnień sportu narciarskiego. Sprawy regulaminowe, sędziowskie, ewidencja zawodników, sprawy dyscyplinarne, treningowa akcja wyszkoleniowa, nadzór nad organizacją zawodów i imprez, przygotowanie i przeprowadzenie startów zagranicznych, liczne zagadnienia techniczno-inwestycyjne w sporcie narciarskim i wiele innych żywotnych problemów, stanowiły przedmiot różnorodnych działań sportowych władz związkowych w całym okresie sprawozdawczym.

Ciągłość pracy w okresie sprawozdawczym na polu narciarstwa sportowego ułożyła się nieco inaczej niż w latach poprzednich, gdyż sezon 1935/6 stał wybitnie i niemal wyłącznie pod znakiem olimpijskiego startu na IV zimowych igrzyskach. Natomiast sezon następny (1936/7) był już widownią normalnej pracy wszerz, mającej — pomiędzy innymi — także na celu rozbudowę kadry zawodniczej. Oba sezony zatem różniły się poważnie między sobą zarówno charakterem przeprowadzanej akcji, jak też wytkniętymi celami. Różnica ta stanowiła ważne tło dla wszystkich poczynań władz związkowych w okresie sprawozdawczym.

Obowiązujący w Polskim Związku Narciarskim regulamin sportowy, od dawna już domagał się przepracowania i przystosowania do potrzeb współczesnych. Jednakże wcześniejsze wykonanie tego zadania nie było

możliwe, ponieważ regulamin ten pozostawał w ścisłej łączności z kształtowaniem się międzynarodowego regulaminu zawodów F. I. S. Ostatni ten regulamin znajdował się w toku zmian, które zakończone zostały decydującymi uchwałami Kongresu F. I. S. w Garmisch - Partenkirchen w 1936 r. Dopiero z chwilą ustalenia nowego regulaminu F. I. S., mającego obowiązywać w całym świecie narciarskim w ciągu najbliższych czterech lat — mogły władze związkowe przystąpić do definitywnego opracowania nowych zasad sportowych przeznaczonych dla polskiego narciarstwa.

Nowy regulamin sportowy P. Z. N. został ujęty w ten sposób, że zawarto w nim wszystkie dane i postanowienia mające wagę zarówno dla zawodników jak też sędziów, jak wreszcie dla organizatorów zawodów narciarskich. Opracowanie regulaminu uwzględniło wszystkie zmiany uchwalone na Kongresie F. I. S. w Garmisch-Partenkirchen w 1936 r., z przystosowaniem ich do potrzeb rozwojowych polskiego narciarstwa sportowego. W końcu okresu sprawozdawczego, nowy regulamin sportowy P. Z. N. został oddany do druku. Najważniejsze jednak jego postanowienia obowiązywały już w sezonie 1936/7 na podstawie oficjalnego ogłoszenia ich w komunikacie związkowym (np. nowe przepisy dotyczące biegów zjazdowych itd.).

Czynnikami, którym powierzona była piecza nad prawidłowością narciarskiego życia sportowego byli sędziowie P. Z. N. różnych kategoryj i stopni. Ich prawa i obowiązki określone były specjalną instrukcją, pochodzącą jeszcze z lat poprzednich. W okresie sprawozdawczym instrukcję tę przerobiono i przystosowano do wyłonionych nowych potrzeb. Władze związkowe wysunęły w okresie sprawozdawczym żądanie, aby sędziowie jako funkcjonariusze sprawujący szczególnie ważne zadania w Polskim Związku Narciarskim, byli zawsze ściśle związani z P. Z. N. Osiągnięto to przez nałożenie przymusu zrzeszenia się wszystkich sędziów P. Z. N. w dowolnie przez nich wybranych Towarzystwach związkowych. Zarządzenie to dało Związkowi pewność, że jego normy i wskazówki sportowe dochodzą do rąk czynników decydujących o prawidłowości narciarskiego sportu w Polsce. Zrzeszeni sędziowie bowiem, przez nabycie legitymacyj P. Z. N. otrzymywali automatycznie pismo związkowe i „Kalendarz Informacyjny P. Z. N.“. Wydawnictwa te dawały im do ręki wszystkie zarządzenia i obowiązujące przepisy. Sędziowie nie wykazujący się wykupieniem nalepki na dany sezon, ulegali skreśleniu z listy ewidencyjnej sędziów P. Z. N.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono w każdym sezonie ścisłą ewidencję sędziów P. Z. N., usuwając z niej osoby od dawna już nie zajmujące się organizacją zawodów. Natomiast wprowadzono na tę listę

nowych sędziów P. Z. N., na zasadzie dokonanych nominacyj. Przy kontroli ewidencji sędziów dbały władze związkowe o to, aby każdy Okręg czy ośrodek mógł dysponować odpowiednią liczbą sędziów jako funkcjonariuszy nieodzownych dla urządzania zawodów narciarskich. Było to szczególnie ważne ze względu na liczne imprezy o odznakę za sprawność P. Z. N., w których obecność sędziów egzaminowanych P. Z. N. była regulaminowym warunkiem.

Stan listy ewidencyjnej sędziów P. Z. N. przedstawiał się po koniec okresu sprawozdawczego następująco:

ZESTAWIENIE

sędziów P. Z. N. z podziałem na kategorie i przydziałem do Okręgów

według stanu z dnia 31. V. 1937

Okręg	Międzynarodowi	Związkowi	Okręgowi	Razem
I. Warszawski	3	19	66	88
II. Wileński	—	3	28	31
III. Lwowski	—	11	44	55
IV. Podhalański	1	19	35	55
V. Krakowski	6	16	73	95
VI. Śląski	—	23	51	74
VII. Grodzieński	—	—	5	5
VIII. Przemyski	—	4	36	40
IX. Pomorski	—	1	14	15
X. Wołyński	—	2	11	13
Razem	10	98	363	471

Przeprowadzona w poprzednich latach reforma ewidencji zawodników P. Z. N. została utrzymana, przy usprawnieniu obowiązujących zasad. Stan kadry zawodniczej wykazał w okresie sprawozdawczym dalszy wzrost. Niekorzystnie w cyfrach przedstawiało się jedynie zainteresowanie kobiet narciarskim sportem zawodniczym. Wyraziło się ono nikłym stosunkowo ich udziałem w cyfrach ewidencji zawodników P. Z. N. Pozostawało to w łączności z dokonaną niedawno zmianą charakteru narciarskich zawodów kobiecych. Przed kilku bowiem laty poniechano biegu dystansowego

dla kobiet, zastępując go biegiem zjazdowym. Dopiero w ostatnim sezonie, pod wpływem ogólnego rozwoju narciarstwa zjazdowego, nastąpiła i w tej dziedzinie pewna poprawa. Natomiast udział kobiet w biegach o odznakę za sprawność P. Z. N. był zawsze stosunkowo znaczny.

Stan ewidencji rejestrowanych zawodników przedstawiał się pod koniec okresu sprawozdawczego następująco:

ZESTAWIENIE

zgłoszonych i prowadzonych w ewidencji związkowej zawodniczek i zawodników w poszczególnych Okręgach Narciarskich

według stanu z dnia 31. V. 1937

Okręg	Zawodniczki	Zawodnicy	Razem
I. Warszawski	3	21	24
II. Wileński	17	67	84
III. Lwowski	11	235	246
IV. Podhalański	45	477	522
V. Krakowski	20	255	275
VI. Śląski	21	272	293
VII. Grodzieński	—	—	—
VIII. Przemyski	10	103	113
IX. Pomorski	—	5	5
X. Wołyński	4	120	124
Razem	131	1.555	1.686

W okresie sprawozdawczym, a zwłaszcza w sezonie 1936/7 r., zaszły liczne wypadki startowania zawodników przynależnych ewidencyjnie do P. Z. N. — w barwach organizacyj nienależących do Związku. Było to, ze stanowiska porządku organizacyjnego w sporcie, niewłaściwe. Dlatego też władze związkowe przedsięwzięły odpowiednie kroki, mające na celu ostateczne uregulowanie tej sprawy z pomocą miarodajnych czynników. Charakterystycznym był w tej mierze wypadek, jaki zaszedł w 1937 r. przy przygotowaniu reprezentacyjnej drużyny narciarskiej na mistrzostwa świata F. I. S. w Chamonix. Wypadek ten miał następujący przebieg:

Wyznaczony do reprezentacyjnej drużyny P. Z. N. zawodnik Śląskiego Klubu Narciarskiego z Katowic Jan Czepczor, nie mógł wyjechać za gra-

nicę wskutek zatrzymania go w kraju przez Oddział Związku Rezerwistów w Cieszynie, dla którego barw miał startować w Marszu Huculskim Szlakiem II Brygady Legionów. Zaszedł więc typowy wypadek podwójnej przynależności organizacyjnej i kolizji interesów tym trudniejszej do uregulowania, że wspomniany Oddział Związku Rezerwistów nie był członkiem Polskiego Związku Narciarskiego. Wypadków takich było daleko więcej, wymieniony jednak powyżej posłużył władzom związkowym do podjęcia próby mającej na celu uregulowanie tej sprawy.

Mając więc na uwadze konieczność uregulowania tych spraw na przyszłość zwrócił się Polski Związek Narciarski do Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W. z prośbą o wydanie odpowiednich dyrektyw. Orzeczenie Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego uregulowało na przyszłość tę doniosłą sprawę. Zezwalało ono na start zawodnika narciarskiego tylko w barwach jednej organizacji bądź zrzeszonej w P. Z. N. bądź niezrzeszonej. W zakończeniu tej sprawy odbyła się w maju 1937 r. konferencja w Polskim Związku Narciarskim, na której delegat Głównego Zarządu Związku Rezerwistów (por. Moser) z Warszawy oświadczył, że w danym wypadku nie było ze strony Z. R. złej woli. Zatrzymanie Czepczora w kraju nastąpiło tylko wskutek samodzielnego postąpienia Oddziału Związku Rezerwistów w Cieszynie.

Wobec omówionego wyżej orzeczenia Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W. tudzież ze względu na osiągniętą ochronę interesów organizacyjno-sportowych P. Z. N., władze związkowe uznały, iż sprawa została wyczerpana. Na podkreślenie też zasługuje, że w ciągu sezonu 1936/7 — Polski Związek Narciarski mając już zapewnienie możliwości definitywnego uregulowania sprawy podwójnej przynależności organizacyjnej, postanowił nie korzystać z przysługujących mu i wynikających z orzeczenia P. U. W. F. uprawnień w tej sprawie. Decyzję tę powzięto z uwagi na wielką doniosłość propagandową i prestiżową tych imprez, jakie w danym wypadku wchodziły pod uwagę.

Zagadnienia dyscyplinarne dotyczące zawodników układały się w ciągu całego sezonu sprawozdawczego — na ogół korzystnie. Z wyjątkiem omówionego (w dziale p. t. „Sprawy organizacyjne“) wypadku naruszenia dyscypliny organizacyjno-sportowej w Okręgu Podhalańskim (przez dopuszczenie do startu zdyskwalifikowanego przez P. Z. N. zawodnika) — nie miały władze związkowe powodu do daleko idących interwencyj. Podobnie też nieznaczną była liczba odwołań i protestów w sprawach ściśle sportowych. Wobec powszechności narciarskiego ruchu i bardzo licznych imprez w całym kraju, stan powyższy korzystnie świadczył o porządku organizacyjno-sportowym w ciągu całego okresu sprawozdawczego.

ZAWODY O MISTRZOSTWO POLSKI

Organizowanie dorocznych mistrzostw Polski w narciarstwie jest statutowym obowiązkiem Polskiego Związku Narciarskiego. Dlatego też władze związkowe przykładały także i w okresie sprawozdawczym szczególną uwagę do wykonania tego zadania. Przy jego przeprowadzeniu miały władze związkowe do czynienia z poważnymi przeszkodami w postaci braku śniegu, co szczególnie w sezonie 1935/6 stanowiło wielką trudność. Mimo tego jednak, oraz mimo innych przeszkód, mistrzostwa w obu sezonach powiodły się całkowicie, wyróżniając się sprawnością organizacji i prawidłowością przebiegu.

Ponieważ z dorocznymi mistrzostwami Polski związane jest szczególnie ich wielkie znaczenie, nie tylko jako imprez sportowych ale także i propagandowych, przeto cenna ta strona zawodów wyzyskiwana była w odpowiedni sposób. Mistrzostwa odbywały się w kilku terminach i w kilku miejscowościach. Wprawdzie z tego powodu przeprowadzenie mistrzostw było kosztowniejsze, jednakże władze związkowe zdecydowały się na taki wysiłek finansowy w przekonaniu, że przyniesie to istotną korzyść dla polskiego narciarstwa.

Narciarskie mistrzostwa Polski zorganizowane w sezonach 1935/6 i 1936/7 r. nosiły nazwę XVII-tych i XVIII-tych Międzynarodowych Mistrzostw Polski w narciarstwie. W odróżnieniu od poprzednich sezonów miały one te cechę, że przy rozegraniu programu klasycznego brak było (zarówno w roku 1935/6 jak i w roku 1936/7) — konkurencji międzynarodowej. Brak ten był powodem pewnych zastrzeżeń z kilku stron i zasługuje na tym miejscu na bliższe wyjaśnienie.

W szczególności więc władze związkowe uczyniły wszystko co do nich należało, aby uzyskać międzynarodową konkurencję na obu mistrzostwach Polski, zwłaszcza przy rozgrywaniu programu klasycznego. Nie tylko drogą oficjalną, ale też przez prywatne stosunki poczyniono odpowiednie starania, które jednak wyjątkowo nie dały wyników, a to z następujących powodów.

Niekorzystne na ogół warunki śnieżne i skrócenie przez to sezonu sportowego w Europie sprawiły, że wiele zawodów w całej Europie zbiegło się w tym samym terminie, kolidując ze sobą i uniemożliwiając żywszą międzynarodową wymianę sportową. Ponadto w sezonie 1935/6 start olimpijski zaabsorbował niemal zupełnie wszystkie oficjalne reprezentacje. Zresztą mistrzostwa Polski rozgrywane w sezonie 1935/6 musiały być dwukrotnie przekładane z powodu braku odpowiednich warunków śnieżnych.

Innym (poniekąd paradoksalnym) powodem ograniczenia międzyna-

rodowej wymiany sportowej, był olbrzymi rozwój narciarstwa w całym świecie. Pociągnął on za sobą niezwykłe zwiększenie się liczby imprez sportowych, organizowanych zresztą na innych zasadach niż oficjalne zawody związkowe. Imprezy te miały ciągle wielkie zapotrzebowanie na wybitnych zawodników. Było też faktem, że w wielu krajach Europy oficjalne mistrzostwa Związków rozpisane jako międzynarodowe, odbywały się wyłącznie w konkurencji krajowej. Natomiast imprezy raczej drugorzędne jednak o charakterze propagandy turystycznej, mogły wykazać się startem wielu zawodników zagranicznych wędrujących po Europie i startujących na podstawie wydanych im licencyj przez poszczególne Związki.

W międzynarodowym świecie narciarskim urobił się ostatnio zwyczaj, że oficjalne reprezentacje brały udział tylko w dorocznych zawodach F. I. S. lub imprezach światowych o ustalonej tradycji (jak np. olimpiada, bieg o puchar Kandaharu, zawody w Holmenkollen itp.). Pozatem urządzało się w Europie liczne mecze sąsiedzkie i spotkania graniczne, co nie zabierało zawodnikom dużo czasu i nie było związane z poważniejszymi wydatkami. Niestety ten ostatni sposób, stanowiący do niedawna ważną podstawę międzynarodowych stosunków naszego narciarstwa, był w obu sezonach sprawozdawczych niemożliwy do zastosowania.

W tych warunkach, pozyskanie oficjalnego startu drużyn zagranicznych na mistrzostwach Polski, było zadaniem szczególnie trudnym, zwłaszcza gdy chodziło o program klasyczny. Łatwiej nieco przedstawiała się ta sprawa na odcinku programu zjazdowego. W obu też wypadkach tj. w sezonie 1935/6 i 1936/7, startowali w zjazdowej części mistrzostw Polski zawodnicy zagraniczni poważniejszej klasy.

Mistrzostwa Polski w jednym i drugim wypadku, ogłoszone były jako zawody międzynarodowe i musiały być tak ogłoszone. Decydował o tym zarówno regulamin P. Z. N. jak też regulamin międzynarodowy (F. I. S.). Zresztą zawody nie ogłoszone jako międzynarodowe, nie mogły w żadnym wypadku uzyskać startu zagranicznego.

XVII-te Mistrzostwa Polski 1936 r.

XVII-te Mistrzostwa Polski sezonu 1935/6 r. odbyły się w Zakopanem w dwóch terminach marca, w bardzo ciężkich warunkach i to zarówno atmosferycznych, jak i organizacyjno-lokalnych. Przede wszystkim zajść musiał rzadki w dziejach polskiego narciarstwa wypadek odwołania i przełożenia terminu zawodów z powodu katastrofalnego braku śniegu. Zawody wyznaczone na koniec stycznia 1936 r. przed wyjazdem drużyny polskiej na olimpiadę, musiano przełożyć na początek marca 1936 r. Ponadto zatarg na terenie Okręgu Podhalańskiego i związane z nim okoliczności (podane w odrębnym ustępie niniejszego sprawozdania p. t. „Sprawy

organizacyjne") — zmusiły władze związkowe do zdecydowania się niemal w ostatniej chwili do przeprowadzenia organizacji XVII-tych Mistrzostw Polski we własnym zakresie działania, przy pomocy niektórych działaczy zakopiańskich.

Mimo tych wielkich trudności władze związkowe, wykazując zdecydowanie, siłę organizacyjną oraz nieustępliwość wobec bardzo przykrych warunków śnieżnych — przeprowadziły całe zawody na wysokim poziomie sportowo-technicznym. Kierownictwo zawodów dało przytem zdecydowanie odprawę nierozważnym próbom bojkotu mistrzostw. Program zawodów został wzorowo przygotowany i przeprowadzony, gromadząc na starcie przeszło stu zawodników z całej Polski, reprezentujących dwadzieścia Towarzystw związkowych z czternastu miejscowości (Zakopane, Katowice, Nowy Targ, Bielsko, Kraków, Lwów, Wilno, Gdańsk, Krynica, Przemyśl, Warszawa, Krzemieniec, Biała i Cieszyn. Ponadto startował jeden zawodnik H. D. W. z Czechosłowacji).

Start i meta biegów klasycznych, z powodu braku śniegu w całej okolicy Zakopanego, znajdowały się na Kalatówkach. Trasy wiodły daleko w głąb gór. Jedynie tylko bieg 50 km nie mógł być przeprowadzony, z powodu absolutnego braku warunków śnieżnych dla tej konkurencji (nadmierna różnica wzniesień w górach wysokich). Skoki odbyły się w Dolinie Kondratowej, na specjalnie w tym celu zbudowanej skoczni terenowej. Miała ona doskonały profil, a skoki sięgały długości 60 m. Bieg zjazdowy odbył się z Kasprowego Wierchu przy czym po raz pierwszy skorzystano z pomocy nowozbudowanej kolei linowej. Slalom odbył się w Suchym Żlebie nad Kalatówkami.

Wyniki i przebieg poszczególnych konkurencyj były następujące:

Bieg rozstawny 4 × 10 km o Mistrzostwo Polskiego Związku Narciarskiego na rok 1936 i puchar Kapitana Związkowego St. Faechera. Na starcie stanęło 9 drużyn, z których bieg ukończyło 8.

I.	*SN PTT Zakopane*		
	Berych Władysław	48:50	
	Lorek Eugeniusz	49:52	
	Dawidek Jan	46:17	
	Skupień Stanisław	47:36	3:12:35
II.	*ON Sokół Zakopane*		
	Bursa Józef	50:13	
	Mrowca Franciszek	49:21	
	Stopka Michał	50:01	
	Wawrytko Stanisław	46:30	3:16:05
III.	*ŚKN I. Katowice*		
	Sikora Józef	51:42	
	Fiedor Franciszek	51:46	
	Haratyk Jan	48:13	
	Czepczor Jan	49:10	3:20:51

IV.	*ŚKN II. Katowice*		
	Matuszny Józef	50:41	
	Krzok Jerzy	53:42	
	Kostuch Stefan	50:01	
	Drobisz Jerzy	50:38	3:25:02
V.	*ON Sokół II. Zakopane*		
	Czech Władysław	52:01	
	Stopka Józef	50:55	
	Motyka Zdzisław	52:32	
	Marduła Franciszek	49:59	3:25:20
VI.	*ON K. Sokół Nowy Targ*		
	Fąfrowicz Ferdynand	49:42	
	Zubek Władysław	55:44	
	Fąfrowicz Stefan	53:47	
	Watycha Stanisław	52:13	3:31:26
VII.	*ON Sokół III. Zakopane*		
	Worotniak Franciszek	1:03:23	
	Stopka Władysław	52:46	
	Jankowski Tadeusz	53:11	
	Marduła Stanisław	56:14	3:45:34
VIII.	*SN AZS Kraków*		
	Kozłowski Adam	1:01:14	
	Królicki Marian	1:06:23	
	Figwer Franciszek	58:30	
	Zubek Julian	55:03	4:01:10

Bieg 15 km w konkurencji otwartej i dla biegu złożonego. Na starcie stanęło 69 zawodników, z których bieg ukończyło 66.

1)	Karpiel Stanisław	Strzelec Zakopane	55:17
2)	Wawrytko Stanisław	ON Sokół Zakopane	56:03
3)	Czech Bronisław	SN PTT Zakopane	56:44
4)	Dawidek Jan	SN PTT Zakopane	56:50
5)	Berych Władysław	SN PTT Zakopane	57:07
6)	Marusarz Stanisław	SN PTT Zakopane	57:16
7)	Nowacki Edward	Wisła Zakopane	58:11
8)	Słowiński Zdzisław	Strzelec Zakopane	58:33
9)	Czepczor Jan	ŚKN Katowice	58:43
10)	Stopka Michał	ON Sokół Zakopane	59:00
11)	Skupień Stanisław	SN PTT Zakopane	59:02
12)	Sikora Józef	SKN Katowice	59:58
13)	Mrowca Franciszek	ON Sokół Zakopane	1:00:35
14)	Haratyk Jan	ŚKN Katowice	1:00:41
15)	Watycha Stanisław	Sokół Nowy Targ	1:00:43
16)	Marduła Franciszek	Sokół Zakopane	1:01:02
17)	Dawidek Tadeusz	Strzelec Zakopane	1:01:11
18)	Kostuch Stefan	ŚKN Katowice	1:01:39
19)	Fąfrowicz Ferdynand	Sokół Nowy Targ	1:01:41
20)	Pydych Jan	SN 3 psp Bielsko	1:01:43
21)	Fiedor Franciszek	ŚKN Katowice	1:01:46
22)	Ustupski Jerzy	SN AZS Kraków	1:01:48
23)	Batkiewicz Ludwik	Podhale Nowy Targ	1:01:49
24)	Teisseyre Andrzej	KTN Lwów	1:01:49
25)	Zubek Władysław	Sokół Nowy Targ	1:01:54
26)	Stopka Józef	Sokół Zakopane	1:02:09
27)	Drobisz Jerzy	ŚKN Katowice	1:02:20
28)	Krzok Jerzy	ŚKN Katowice	1:02:27
29)	Czech Władysław	Sokół Zakopane	1:02:42
30)	Bursa Józef	Sokół Zakopane	1:02:52

31)	Gabryś Ludwik	Wisła Zakopane	1:03:18
32)	Motyka Zdzisław	Sokół Zakopane	1:03:49
33)	Głąbiński Władysław	Podhale Nowy Targ	1:03:52
34)	Stopka Władysław	Sokół Zakopane	1:04:04
35)	Molewicz Stefan	Sokół Nowy Targ	1:04:31
36)	Lorek Eugeniusz	SN PTT Zakopane	1:04:58
37)	Karpiel Jan	Strzelec Zakopane	1:05:33
38)	Kempny Engelbert	ŚKN Katowice	1:06:00
39)	Kaller Paweł	SN AZS Kraków	1:06:40
40)	Jagoda Wiktor	Ognisko Wilno	1:06:52
41)	Juszczyński Michał	AZS Wilno	1:07:06
42)	Kobylański Janusz	Czarni Lwów	1:07:11
43)	Woyna Stanisław	AZS Gdańsk	1:07:15
44)	Cisowski Tomasz	Strzelec Krynica	1:07:16
45)	Szlachtowski Antoni	Sokół Nowy Targ	1:07:34
46)	Łabuć Czesław	Ognisko Wilno	1:07:46
47)	Kełm Emil	Ognisko Wilno	1:08:16
48)	Marusarz Jan	SN PTT Zakopane	1:08:21
49)	Sowiński Stanisław	Podhale Nowy Targ	1:08:56
50)	Warenhaupt Izrael	Makkabi Kraków	1:09:02
51)	Cieślar Jan	ŚKN Katowice	1:10:07
52)	Kozłowski Adam	SN AZS Kraków	1:10:12
53)	Zidek Wilhelm	TTN Kraków	1:10:28
54)	Stefanowski Witold	SN Ognisko KPW Wilno	1:10:30
55)	Hoły Juliusz	SN PTT Zakopane	1:10:45
56)	Aleksandrowicz Henryk	SN Ognisko Wilno	1:11:40
57)	Bednarski Kazimierz	SN Poddhale Nowy Targ	1:11:42
58)	Figwer Franciszek	SN AZS Kraków	1:12:14
59)	Motyka Stanisław	SN Sokół Zakopane	1:12:22
60)	Koch Edward	PTN. Przemyśl	1:12:30
61)	Pęksa Andrzej	SN PTT Zakopane	1:13:42
62)	Zubek Julian	SN AZS Kraków	1:14:04
63)	Zwickler Jakub	SN Makkabi Zakopane	1:16:06
64)	Cisowski Tadeusz	SN Strzelec Krynica	1:17:50
65)	Koprowski Maks	SN AZS Warszawa	1:18:04
66)	Dec Henryk	PTN. Przemyśl	1:20:15

Mistrzostwo Polski na rok 1936 w biegu złożonym — na podstawie wyników biegu 15 km i konkursu skoków dla biegu złożonego.

			Bieg	Skok	Długość		Nota
1)	*Stanisław Marusarz*	*SN PTT Zakopane*	231	225	(54	55,5)	456
2)	Bronisław Czech	SN PTT Zakopane	234	214,5	(52	49,5)	448,5
3)	Dawidek Jan	SN PTT Zakopane	234	174,9	(40	42,5)	408,9
4)	Wawrytko Stanisław	Sokół Zakopane	240	156,6	(34	31)	396,6
5)	Fiedor Franciszek	ŚKN Katowice	196,5	174,2	(40,5	40,5)	370,7
6)	Haratyk Jan	ŚKN Katowice	204	163,5	(38,5	37)	367,5
7)	Marduła Franciszek	Sokół Zakopane	202,5	164,5	(37	37)	367
8)	Mrowca Franciszek	Sokół Zakopane	205,5	161	(32	35,5)	366,5
9)	Dawidek Tadeusz	Strzelec Zakopane	201	164,7	(35	38,5)	365,7
10)	Bursa Józef	Sokół Zakopane	189	167	(35,5	36,5)	356
11)	Gabryś Ludwik	Wisła Zakopane	186	164,5	(34	38)	350,5
12)	Marusarz Jan	SN PTT Zakopane	151,5	193,6	(44	49)	345,1
13)	Lorek Eugeniusz	SN PTT Zakopane	174	154,5	(32	31)	328,5
14)	Kelm Emil	SN Ognisko Wilno	151,5	165,7	(37	38)	317,2
15)	Sowiński Stanisław	SN Podhale N. Targ	148,5	161	(35,5	35)	309,5
16)	Bednarski Kazimierz	„ „ „	130,5	166	(37	38,5)	296,5
17)	Drobisz Jerzy	ŚKN Katowice	192	85,2	(32	33 *)	277,2
18)	Kempny Engelbert	„ „	168	96,2	(34 *	35)	264,2
19)	Molewicz Stefan	SN Sokół N. Targ	178,5	33,5	(37 *	35 *)	212
20)	Zidek Wilhelm	TTN Kraków	138	20	(34 *	34 *)	158

Otwarty Konkurs Skoków — startowało 27 zawodników, sklasyfikowano 23:

			Nota	Skoki	
1)	Marusarz Stanisław	SN PTT Zakopane	225,0	57	58,5
2)	Czech Bronisław	„ „	203,3	45,5	49
3)	Giewont Stanisław	ON Sokół Zakopane	189,2	37	50
4)	Kozdruń Mieczysław	ŚKN Katowice	182,3	39	45,5
5)	Serafin Roman	ON Sokół Zakopane	180,6	35	43
6)	Dawidek Jan	SN PTT Zakopane	179,5	41	41,5
7)	Fiedor Franciszek	SKN Katowice	178,5	41	43
8)	Sykała Szymon	SN AZS Kraków	171,5	39,5	41,5
9)	Dawidek Tadeusz	SN Strzelec Zakopane	171,2	35	42
10)	Kelm Emil	SN Ognisko Wilno	169,7	37,5	41,5
11)	Haratyk Jan	ŚKN Katowice	163,5	35	37,5
12)	Marduła Franciszek	ON Sokół Zakopane	160,1	33	37
13)	Sowiński Stanisław	SN Podhale N. Targ	160,1	33,5	36,5
14)	Bryniczka Michał	SN Sokół N. Targ	160	36	36,5
15)	Bednarski Kazimierz	SN Podhale N. Targ	159,1	35	38
16)	Galica Mieczysław	ON Sokół Zakopane	150,9	31	34,5
17)	Rajski Adam	SN Wisła Zakopane	150	26	35
18)	Majer Władysław	ON Sokół Zakopane	148,8	30,5	31
19)	Marusarz Andrzej	SN PTT Zakopane	121,1	44,5	53,5*
20)	Hoły Władysław	SN Strzelec Zakopane	118,6	25	34,5
21)	Marusarz Jan	SN PTT Zakopane	115,7	45	52,5*
22)	Orlewicz Marian	SN Wisła Zakopane	104,6	36	52,5*
23)	Wiślański Anatol	„ „	83,2	27	32 *

Bieg zjazdowy panów — zgłoszono 167 zawodników, na starcie stanęło 94, sklasyfikowano 79, do slalomu dopuszczono 40 zawodników.

1)	Hollmann Walter	HDW Czechosłowacja	3.42,0
2)	Marusarz Stanisław	SN PTT Zakopane	3.45,5
3)	Czech Bronisław	„ „	3.46,5
4)	Jenner Roman	SN AZS Lwów	3.48,0
5)	Zając Karol	SN PTT Zakopane	3.48,0
6)	Bochenek Jan	SN Wisła Zakopane	3.49,5
7)	Gut-Szczerba Franc.	„ „	3.51,0
8)	Bielatowicz Jerzy	„ „	3.55,5
9)	Orlewicz Marian	„ „	3.58,0
10)	Wagner Alois	WSC Bielsko	4.03,0
11)	Bathelt Roland	„ „	4.05,5
12)	Hoinkes Friedl	„ „	4.06,5
13)	Lipowski Jan	SN Wisła Zakopane	4.10,0
14)	Marusarz Andrzej	SN PTT Zakopane	4.10,5
15)	Burda Mieczysław	SN Zw. Strzel. Krynica	4.12,0
16)	Galica Mieczysław	ON Sokół Zakopane	4.12,0
17)	Juhas Wojciech	SN PTT Zakopane	4.12,0
18)	Gąsienica Mięsacz Stan.	SN Wisła Zakopane	4.14,0
19)	Dawidek Jan	ON PTT Zakopane	4.16,0
20)	Marduła Franciszek	SN Sokół Zakopane	4.16,0
21)	Międzybrodzki Lesław	KTN Lwów	4.16,0
22)	Prorok Adam	Krynicki Kl. Narciarski	4.21,0
23)	Rayski Adam	SN Wisła Zakopane	4.21,5
24)	Wiślański Anatol	„ „	4.23,0
25)	Serafin Roman	ON Sokół Zakopane	4.24,0
26)	Mazur Tadeusz	SN Wisła Zakopane	4.24,5
27)	Bigosz Kazimierz	„ „	4.30,0
28)	Kysiak Teodor	SN Zw. Strzel. Zakopane	4.30,0
29)	Turski Stanisław	SN PTT Lwów	4.31,0
30)	Tyrna Rudolf	WSC Bielsko	4.36,0

31)	Kozdruń Mieczysław	ŚKN Katowice	4.40,5
32)	Lassota Paweł	SN AZS Kraków	4.42,5
33)	Marusarz Jan	SN PTT Zakopane	4.44,5
34)	Płonka Rudolf	WSC Bielsko	4.48,0
35)	Roj Władysław	SN Wisła Zakopane	4.48,0
36)	Vogel Otto	WSVer. Katowice	4.49,0
37)	Bawey Rudi	" "	4.50,0
38)	Łuszczek Czesław	SN PTT Zakopane	4.50,5
39)	Fajkosz Hipolit	SN PTT Lwów	4.56,0
40)	Zychiewicz Emil	KTN Lwów	4.56,0
41)	Weisch Heinz	WSVer. Katowice	5.00,5
42)	Wrześniak Czesław	SN Zw. Strzel. Zakopane	5.03,0
43)	Pydych Jan	SN 3 psp Bielsko	5.04.0
44)	Neumann Kurt	SN PTT Biała	5.06,0
45)	Kominek Franz	WSVer. Katowice	5.12,0
46)	Worotniak Kazimierz	ON Sokół Zakopane	5.14,5
47)	Tychanowicz Edmund	SN PTT Lwów	5.16,0
48)	Markowski Wojciech	" "	5.17,5
49)	Drobisz Jerzy	ŚKN Katowice	5.19,5
50)	Holicz Kazimierz	SN Wisła Zakopane	5.22,0
51)	Gabryś Ludwik	" "	5.30,5
52)	Zarycki Adam	SN PTT Zakopane	5.31,0
53)	Migacz Stefan	SN Zw. Strzel. Krynica	5.36,5
54)	Bobowski Jan	SN Wisła Zakopane	5.40,0
55)	Stopka Józef	ON Sokół Zakopane	5.43,0
56)	Vogel Walter	WSVer. Katowice	5.44,0
57)	Karpiel Stanisław	SN Wisła Zakopane	5.47,0
58)	Kostuch Stefan	ŚKN Katowice	5.59,0
59)	Bryniczka Michał	ON Sokół Nowy Targ	6.06,0
60)	Gdowski Jan	SN AZS Kraków	6.21,0
61)	Strahl Emil	SN Makkabi Zakopane	6.30,5
62)	Bucul	SN Wisła Zakopane	6.39,0
63)	Zuzaniak Józef	" "	6.45,0
64)	Weiss Emil	SN Makkabi Zakopane	6.45,5
65)	Malicki Józef	SN Zw. Strzel. Zakopane	6.51,0
66)	Sykała Tadeusz	SN AZS Kraków	6.54,0
67)	Wusatowski Zygmunt	SN AZS Kraków	7.04,0
68)	Brach Józef	SN PTT Zakopane	7.10,0
69)	Krzystyniak Aleksander	SN Wisła Zakopane	7.11,0
70)	Scholz Karl	WSVer. Katowice	7.14,5
71)	Szeligiewicz Marian	SN AZS Kraków	7.50,0
72)	Motyka Zdzisław	ON Sokół Zakopane	8.04,0
73)	Vogel Konrad	WSVer. Katowice	8.18,0
74)	Kącik Zbigniew	ON Sokół Zakopane	8.20,0
75)	Kmietowicz Michał	SN Wisła Zakopane	8.42,5
76)	Heinrich Kurt	WSVer. Katowice	8.50,0
77)	Watycha Stanisław	ON Sokół Nowy Targ	9.20,5
78)	Kożdoń Gustaw	SN Watra Cieszyn	9.46,0
79)	Korngut Emil	SN Hagibor Nowy Targ	9.49,0

Bieg zjazdowy pań — zgłoszonych 17 zawodniczek, startowało 9, ukończyło bieg 7.

1)	Marusarzówna Helena	SN PTT Zakopane	2.16,5
2)	Staszel-Polankowa Bron.	ON Sokół Zakopane	2.27,5
3)	Czechówna Janina	SN PTT Zakopane	3.18,0
4)	Denkscherz Elli	WSC Bielsko	3.51,0
5)	Chotarska Anna	SN Zw. Strzel. Zakopane	3.57,0
6)	Musialikówna Zofia	Rybnicki Kl. Narciarski	3.58,0
7)	Pierzchalanka Jadwiga	SN PTT Zakopane	4.35,0

Slalom panów:

			I. część	II. część	czas
1)	Czech Bronisław	SN PTT Zakopane	84,0 sek.	92,2 sek.	176,2 sek.
2)	Hollman Walter	HDW Czechosłowacja	81,6	103,6	185,2
3)	Orlewicz Marian	SN Wisła Zakopane	85,1	100,9	186,0
4)	Bochenek Jan	SN Wisła Zakopane	82,9	111,6	194,5
5)	Marusarz Stanisław	SN PTT Zakopane	93,5	105,2	198,7
6)	Zając Karol	SN PTT Zakopane	86,4	114,2	200,6
7)	Lipowski Jan	SN Wisła Zakopane	93,2	115,0	208,2
8)	Bielatowicz Jerzy	SN Wisła Zakopane	96,5	115,1	211,6
9)	Marusarz Andrzej	SN PTT Zakopane	96,1	136,2	232,3
10)	Jenner Roman	SN AZS Lwów	136,5	105,1	241,6
11)	Wagner Alois	WSC Bielsko	115,0	129,6	244,6
12)	Wiślański Anatol	SN Wisła Zakopane	133,0	136,4	269,4
13)	Juhas Wojciech	SN PTT Zakopane	121,5	154,5	276,0
14)	Hoinkes Friedl	WSC Bielsko	113,5	179,7	293,2
15)	Bigosz Kazimierz	SN Wisła Zakopane	135,2	174,2	309,4

Złożony bieg zjazdowy — o Mistrzostwo Polski na rok 1936 (kombinacja alpejska):

1)	*Czech Bronisław*	*SN PTT Zakopane*	367,5 sek.-pkt.
2)	Hollmann Walter	HDW Czechosłowacja	370
3)	Marusarz Stanisław	SN PTT Zakopane	384,46
4)	Bochenek Jan	SN Wisła Zakopane	385,1
5)	Orlewicz Woyna Marian	SN Wisła Zakopane	387
6)	Zając Karol	SN PTT Zakopane	388,8
7)	Bielatowicz Jerzy	SN Wisła Zakopane	405,1
8)	Lipowski Jan	SN Wisła Zakopane	416,4
9)	Jenner Roman	SNAZS Lwów	421,6
10)	Marusarz Andrzej	SN PTT Zakopane	436,1
11)	Wagner Alois	WSC Bielsko	437
12)	Juhas Wojciech	SN PTT Zakopane	472,8
13)	Wiślański Anatol	SN Wisła Zakopane	478,2
14)	Hoinkes Friedl	WSC Bielsko	480,9
15)	Bigosz Kazimierz	SN Wisła Zakopane	517,2

Slalom pań:

			I. część	II. część	czas
1)	Staszel-Polankowa Br.	ON Sokół Zakopane	95,4 sek.	88,4 sek.	183,8 sek.
2)	Marusarzówna Helena	SN PTT Zakopane	111,7	89,8	201,5
3)	Czechówna Janina	SN PTT Zakopane	139,4	113,0	252,4
4)	Chotarska Anna	SN Zw. Strzel. Zakop.	146,8	120,0	266,8
5)	Musialikówna Zofia	Rybn. Kl. Narciarski	164,1	116,1	280,2
6)	Denkscherz Elli	WSC Bielsko	186,0	179,1	365,1

Złożony bieg zjazdowy pań o Mistrzostwo Polski na rok 1936 (kombinacja alpejska):

1)	Marusarzówna Helena	SN PTT Zakopane	237,2	sek.-punktów
2)	Staszel-Polankowa Br.	ON Sokół Zakopane	239,5	„ „
3)	Czechówna Janina	SN PTT Zakopane	324,0	„ „
4)	Chotarska Anna	SN Zw. Strzel. Zakop.	370,5	„ „
5)	Musialikówna Zofia	Rybnicki Klub Narc.	378,0	„ „
6)	Denkscherz Elli	WSC Bielsko	413,5	„ „

XVIII-te Mistrzostwa Polski 1937 r.

XVIII-te Mistrzostwa Polski w sezonie 1936/7 odbyły się w trzech terminach i w 2-ch miejscowościach a mianowicie: bieg rozstawny (31. XII. 1936) w Zakopanem, program klasyczny został rozegrany (w czasie 30. I.—1. II) w Wiśle-Głębcach na Śląsku, program zaś zjazdowy został rozegrany (w dniach 6. i 7. III) w Zakopanem.

Polski Związek Narciarski wybierając na miejsce najważniejszej części programu mistrzostw Polski (konkurencje klasyczne) teren śląski, miał na myśli przede wszystkim ożywienie i podniesienie tamtejszego narciarstwa pod względem sportowym, oraz wykorzystanie organizacyjno-technicznych możliwości ze strony miejscowych działaczy. Zarząd Główny zdawał sobie sprawę, że zawody te ze względu na zasięg zimowiska, nie będą dochodowe a natomiast będą wymagały znacznych kosztów celem zorganizowania ich na odpowiednim poziomie. Istotnie też zawody te pochłonęły najwyższą kwotę, jaką kiedykolwiek wydano na organizację mistrzostw Polski. Jednakże zamierzony cel został w całości osiągnięty.

W związku z dyskusją, jaka po mistrzostwach wyłoniła się w sprawie skuteczności propagandy zawodów zorganizowanych w Wiśle, to celem uniknięcia nieporozumień należy wyjaśnić, że głównym zadaniem tych zawodów była przede wszystkim propaganda samego narciarstwa, a tylko pośrednio — propaganda miejscowości, w której te zawody się odbywały. Władze związkowe nigdy nie traktowały inaczej swego stosunku do tego zagadnienia w którejkolwiek miejscowości zimowiskowej. Zawody o mistrzostwo Polski, były zawsze dla danego zimowiska dużą atrakcją, ale ten atut propagandowy musiała wygrać przede wszystkim dana miejscowość. Polski Związek Narciarski nie mógł za pieniądze zebrane od społeczeństwa narciarskiego drukować np. prospektów jakiegoś zimowiska itp.

Co do samego przebiegu zawodów, to dzięki znakomitemu przygotowaniu i pracy w terenie ze strony członków Okręgu Śląskiego i Towarzystw Okręgu a zwłaszcza Ś. K. N. z Katowic — imprezę w Wiśle zaliczyć można do najbardziej udałych. Korzystne warunki atmosferyczne przyczyniły się do wysokiego poziomu sportowego zawodów i prawidłowego ich przebiegu. Terenowe warunki okazały się szczególnie dogodne dla rozwinięcia programu klasycznego na wysokim poziomie. Przebudowana przez P. Z. N. dla tych zawodów skocznia w dolinie Łabajowej w Wiśle-Głębcach okazała się w pełni dogodną dla przeprowadzenia poważnej rozgrywki.

Równie korzystny przebieg miała odrębnie później zorganizowana w Zakopanem część XVIII-tych mistrzostw narciarskich w zakresie programu zjazdowego. Była to wspaniała manifestacja narciarstwa zjazdo-

wego, zarówno pod względem masowości startu i sprawności zawodników, jak też pod względem organizacyjno-technicznym kierownictwa imprezy. Mimo, że w przeddzień zawodów warunki atmosferyczne układały się bardzo niepomyślnie — wszystkie konkurencje przeprowadzone zostały wzorowo, dzięki czemu zawody te były jedną z najpiękniejszych imprez sportu zimowego 1936/7 r.

Do powodzenia zjazdowych mistrzostw Polski 1936/7 przyczynił się w poważnej mierze liczny start zawodników zagranicznych poważnej klasy, z którymi walczyli o lepsze reprezentanci naszego narciarstwa zjazdowego. Szczególnym ułatwieniem technicznym dla przeprowadzenia trudnego biegu zjazdowego była kolej linowa na Kasprowy Wierch, która nader sprawnie współpracowała z kierownictwem zawodów, przewożąc zawodników, funkcjonariuszy i sędziów na szczyt Kasprowego Wierchu. Zawody zjazdowe wykazały także niewątpliwe oddziaływanie kolei linowej na podniesienie się poziomu narciarstwa zjazdowego w Polsce.

Zainteresowanie publiczności biegami zjazdowymi było niezwykle silne. Zasłużyło ono na tym większe podkreślenie, że w czasie obu dni zawodów warunki atmosferyczne (aczkolwiek nieco lepsze niż bezpośrednio przed zawodami) były mało pomyślne. Zainteresowanie biegami zjazdowymi ze strony szerokiego ogółu świadczyło najlepiej, że imprezy zjazdowe zyskały sobie w Polsce, a zwłaszcza w terenie tatrzańskim, szczególnie wielką popularność.

Wyniki i przebieg wszystkich konkurencyj XVIII-tych Mistrzostw Polski w narciarstwie w sezonie 1936/7 były następujące:

Bieg rozstawny 4 × 10 km o Mistrzostwo Polskiego Związku Narciarskiego na rok 1937 i puchar Kapitana Związkowego St. Faechera. Zgłoszono 23 drużyn, na starcie stanęło 21 drużyn, bieg ukończyło 19 drużyn.

I. *S. N. „Strzelec“ Zakopane* — 3:11:18
(Karpiel Stanisław, Nowacki Edward, Słowiński Zdzisław, Pradziad Stanisław).

II. *S. N. „Wisła“ Zakopane* — 3:13:49
(Wnuk Władysław, Bochenek Jan, Górski Michał, Orlewicz Marian).

III. *S. N. P. T. T. Zakopane* — 3:13:54
(Marusarz Andrzej, Berych Władysław, Dawidek Jan, Skupień Stanisław).

IV. *S. N. „Wisła“ II. Zakopane* — 3:19:35
(Gabryś Ludwik, Wowkonowicz Tadeusz, Michalski Stanisław, Sitarz Józef).

V. *Ś. K. N. Katowice* — 3:24:10
(Schon Józef I, Matuszny Józef, Schon Józef II, Czepczor Jan).

VI. *O. N. „Sokół“ Zakopane* — 3:24:59
(Marduła Franciszek, Bursa Józef, Motyka Zdzisław, Wawrytko Stanisław).

VII.	*S. N. „Strzelec" II. Zakopane* (Karpiel Jan, Dziadoń Edward, Kysiak Teodor, Dawidek Teodor).	3:25:59
VIII.	*O. N. „Sokół" Nowy Targ* (Fąfrowicz Ferdynand, Watycha Stanisław, Fąfrowicz Stefan, Zubek Władysław).	3:26:04
IX.	*S. N. P. T. T. II. Zakopane* (Marusarz Jan, Lorek Eugeniusz, Pęksa Andrzej, Zubek Józef).	3:26:18
X.	*S. N. „Wisła" III. Zakopane* (Grandfeld, Klocek, Wilga, Roj).	3:29:30
XI.	*S. N. W. K. S. Bielsko* (kpr. Pydych, strz. Mrowca, strz. Kostuch, strz. Haratyk).	3:30:42
XII.	*S. N. „Wisła" IV. Zakopane* (Bobowski, Gut-Szczerba, Łętowski, Wnuk II).	3:32:06
XIII.	*O. N. „Sokół" II. Zakopane* (Motyka J., Marduła St., Stopka J., Stopka Wł.).	3:37:08
XIV.	*K. T. N. Lwów* (Teisseyre A., Sichulski J., Kobylański J., Stopka M.).	3:39:17
XV.	*S. N. „Wisła" V. Zakopane* (Hotarski, Machowski, Tapek I., Szeliga).	3:39:56
XVI.	*S. N. P. T. T. IV. Zakopane* (Karpiel III St., Hoły J., Kubiński R., Kula St.).	3:40:11
XVII.	*S. N. P. T. T. III. Zakopane* (Bukowski W., Zarzycki J., Jarosz St., Ćwiertniewicz Zb.).	3:44:04
XVIII.	*S. N. A. Z. S. Wilno* (Pimpicki N., Paszkiewicz W., Sawko W., Perłowski A.).	3:48:15
XIX.	*S. N. A. Z. S. Kraków* (Ustupski J., Figwer Fr., Kaller J., Kozłowski A.).	3:49:22

Bieg 18 km w konkurencji otwartej i dla Mistrzostwa Polski. Do biegu zgłoszonych było 140 zawodników, reprezentujących 39 Towarzystw związkowych. Ze startu wyszło 101 zawodników, bieg ukończyło 94.

1)	Nowacki Edward	SN Strzelec Zakopane	1:19:33
2)	Czech Bronisław	AZS Kraków	1:20:01
3)	Czepczor Jan	SKN Katowice	1:21:01
4)	Marusarz Andrzej	ŚN PTT Zakopane	1:23:24
5)	Sikora Józef I.	ŚKN Katowice	1:24:18
6)	Matuszny Józef	ŚKN Katowice	1:24:28
7)	Słowiński Zdzisław	Strzelec Zakopane	1:25:10
8)	Dawidek Jan	SN PTT Zakopane	1:25:20
9)	Kostuch Stefan strz.	WKS Bielsko	1:25:25
10)	Marduła Franciszek	Sokół Zakopane	1:26:33
11)	Wawrytko Stanisław	Sokół Zakopane	1:26:37
12)	Skupień Stanisław	SN PTT Zakopane	1:26:44
13)	Marusarz Jan	SN PTT Zakopane	1:26:55
14)	Karpiel Jan	Strzelec Zakopane	1:27:17
15)	Haratyk Jan strz.	WKS Bielsko	1:27:18
16)	Pradziad Stanisław	Strzelec Zakopane	1:27:18
17)	Wowkonowicz Tadeusz	Wisła Zakopane	1:27:29
18)	Legierski Józef	ŚKN Katowice	1:27:39
19)	Berych Władysław	SN PTT Zakopane	1:27:44
20)	Mrowca Franciszek strz.	WKS Bielsko	1:28:07

21)	Watycha Stanisław	Sokół Nowy Targ	1:28:20
22)	Wnuk Mieczysław	Wisła Zakopane	1:28:24
23)	Marusarz Stanisław	SN PTT Zakopane	1:28:33
24)	Motyka Julian	Sokół Zakopane	1:29:30
25)	Teisseyre Andrzej inż.	KTN Lwów	1:29:36
26)	Kukuczka Józef	ŚKN Katowice	1:30:05
27)	Wilga Jan	Wisła Zakopane	1:30:12
28)	Dawidek Teodor	Strzelec Zakopane	1:30:13
29)	Kysiak Teodor	Strzelec Zakopane	1:30:13
30)	Pęksa Andrzej	SN PTT Zakopane	1:30:16
31)	Schreiner Juliusz	Strzelec Krynica	1:30:46
32)	Herma Ernst	WSC Bielsko	1:31:08
33)	Gut-Szczerba Franciszek	Wisła Zakopane	1:31:14
34)	Stopka Michał	KTN Lwów	1:31:17
35)	Stopka Józef	Sokół Zakopane	1:31:34
36)	Łukosz Michał	ŚKN Katowice	1:31:57
37)	Martynek Andrzej	ŚKN Katowice	1:32:11
38)	Madzia Andrzej	ŚKN Katowice	1:32:29
39)	Grandfeld Anatol	SN Wisła Zakopane	1:32:43
40)	Kwaśny Witold	SN Strzelec Bystra	1:33:15
41)	Wisełka Andrzej	ŚKN Katowice	1:33:16
42)	Sikora Józef II.	ŚKN Katowice	1:33:22
43)	Kobylański Janusz	KTN Lwów	1:33:37
44)	Jurzak Józef	SN PTT Biała	1:34:11
45)	Drobisz Jerzy	ŚKN Katowice	1:34:13
46)	Stopka Władysław	ON Sokół Zakopane	1:34:27
47)	Wawrzacz Franciszek	ŚKN Katowice	1:34:41
48)	Rajski Adam	SN Wisła Zakopane	1:34:50
49)	Dąbrowski Rudolf	ŚKN Katowice	1:34:56
50)	Lassota Paweł	SN AZS Kraków	1:35:01
51)	Halama Józef	SN Strzelec Bystra	1:35:06
52)	Starkiewicz Mieczysław	SN AZS Wilno	1:35:10
53)	Pyzowski Józef	SN Sokół Nowy Targ	1:35:18
54)	Pilch Józef	ŚKN Katowice	1:35:38
55)	Halama Jan	ŚKN Katowice	1:35:55
56)	Dziadoń Edward	SN Strzelec Zakopane	1:35:57
57)	Bobowski Jan	SN Wisła Zakopane	1:36:12
58)	Kaller Paweł	SN AZS Kraków	1:36:44
59)	Fajkosz Hipolit	SN PTT Lwów	1:36:48
60)	kapr. Wójcicki Eugeniusz	SN Śmigły Wilno	1:37:22
61)	sierż. Biernat Józef	SN WKS Bielsko	1:37:46
62)	Jankowski Tadeusz	ON Sokół Zakopane	1:37:49
63)	Damek Stanisław	SN Strzelec Bystra	1:37:55
64)	Cieślar Jan	HKN Katowice	1:38:33
65)	plut. Pawluszkiewicz Jan	WKS Bielsko	1:39:12
66)	Juszczyński Michał	SN AZS Wilno	1:39:13
67)	Hajek Karol	SN PTT Skoczów	1:39:23
68)	Płonka Rudolf	WSC Bielsko	1:39:37
69)	Bathelt Roland	WSC Bielsko	1:39:52
70)	Hackenberg Hans	WSC Bielsko	1:39:59
71)	mgr. Robinsohn Erwin	Makkabi Bielsko	1:40:05
72)	Kłyś Władysław	SN PTT Biała	1:40:49
73)	Tylek Władysław	SN Sokół Nowy Targ	1:41:02
74)	kapr. Caputa Antoni	SN WKS Bielsko	1:41:04
75)	Mirek Bronisław	SN Sokół Jordanów	1:42:06
76)	Szalbot Jerzy	ŚKN Katowice	1:42:09
77)	Głodkiewicz Mieczysław	TTN Kraków	1:43:43
78)	Mielniczuk Aleksander	SN Strzelec Janowa Dol.	1:44:17
79)	Schwarzbart Benno	SN Makkabi Zakopane	1:44:30
80)	Łuszczewski Józef	SN Strzelec Krynica	1:44:56
81)	Kożdoń Gustaw	SN Watra Cieszyn	1:45:08

82)	Blida Herhardt	ŚKN Katowice	1:45:27
83)	Bednarski Stanisław	SN Podhale Nowy Targ	1:45:32
84)	Wagner Alois	WSC Bielsko	1:45:33
85)	Grössman Walter	WSC Bielsko	1:47:31
86)	Zegleń Franciszek	SN Sokół Jordanów	1:47:48
87)	Gałyk Piotr	SN Strzelec Krynica	1:50:43
88)	Tyrna Rudolf	WSC Bielsko	1:52:10
89)	Pezda Stefan	SN Strzelec Bystra	1:52:20
90)	Pazdur Aleksander	SN Sokół Jordanów	1:55:31
91)	Wlaschny Erwin	SN PTT Biała	1:56:02
92)	Freytag Jan	SN PTT Skoczów	1:57:38
93)	Mrózek Stanisław	ŚKN Katowice	2:02:05
94)	Glücksmann Konrad	Makkabi Bielsko	2:08:44

Mistrzostwo Polski na rok 1937 w biegu złożonym — na podstawie wyników biegu 18 km i konkursu skoków dla biegu złożonego.

			Bieg	Skok	Nota
1)	*Czech Bronisław*	*SN AZS Kraków*	240	212,3	452,3
2)	Marusarz Andrzej	SN PTT Zakopane	222	213,6	435,6
3)	Marusarz Stanisław	SN PTT Zakopane	195	230	425
4)	Marusarz Jan	SN PTT Zakopane	204	203,5	407,5
5)	Dawidek Jan	SN PTT Zakopane	211,5	193,2	404,7
6)	Wnuk Mieczysław	SN Wisła Zakopane	195	198,8	393,8
7)	Gut-Szczerba Franciszek	SN Wisła Zakopane	181,5	202,4	383,9
8)	Wawrytko Stanisław	ON Sokół Zakopane	205,5	177,7	383,2
9)	Marduła Franciszek	ON Sokół Zakopane	205,5	174,1	379,6
10)	strz. Haratyk Jan	SN WKS Bielsko	201	176,8	377,8
11)	strz. Mrowca Franciszek	SN WKS Bielsko	196,5	171,7	368,2
12)	Grandfeld Anatol	SN Wisła Zakopane	174	176,7	350,7
13)	Dawidek Teodor	SN Strzelec Zakopane	186	162,3	348,3
14)	Bobowski Jan	SN Wisła Zakopane	157,5	187,7	345,3
15)	kapr. Wójcicki Eugeniusz	SN Śmigły Wilno	153	192,9	345,9
16)	Rajski Adam	SN Wisła Zakopane	163,5	177,5	341
17)	Drobisz Jerzy	ŚKN Katowice	165,5	173,5	340
18)	Pyzowski Józef	ON Sokół N. Targ	162	177,5	339,5
19)	Łukosz Michał	ŚKN Katowice	178,5	155,2	333,7
20)	Lassota Paweł	SN AZS Kraków	163,5	168,5	332
21)	Wawrzacz Franciszek	ŚKN Katowice	165	150,9	315,9
22)	Jankowski Tadeusz	ON Sokół Zakopane	150	162,8	312,8
23)	Kożdoń Gustaw	SN Watra Cieszyn	117	193,6	310,6
24)	Głodkiewicz Mieczysław	TTN Kraków	124,5	184,6	309,1
25)	Bathelt Roland	WSC Bielsko	141	164,3	305,3
26)	Cieślar Jan	HKN Katowice	147	156,8	303,8
27)	Tylek Władysław	ON Sokół N. Targ	135	162,3	297,3
28)	Mielniczuk Aleksander	SN Strzelec Jan. Dol.	121,5	171,2	292,7
29)	Mirek Bronisław	ON Sokół Jordanów	130,5	158,5	289
30)	Bednarski Stanisław	SN Podhale N. Targ	115,5	169,7	285,2
31)	Wagner Alois	WSC Bielsko	115,5	167,7	283,2
32)	Wisełka Andrzej	ŚKN Katowice	171	107,3	278,3
33)	Zegleń Franciszek	ON Sokół Jordanów	106,5	165	271,5
34)	Gałyk Piotr	SN Strzelec Krynica	93	170	263
35)	Tyrna Rudolf	WSC Bielsko	87	164,2	251,2
36)	Pęksa Andrzej	SN PTT Zakopane	186	56,2	242,2
37)	Płonka Rudolf	WSC Bielsko	175,5	54,9	230,4
38)	Pazdur Aleksander	ON Sokół Jordanów	72	149,7	221,7
39)	Dąbrowski Rudolf	ŚKN Katowice	163,5	40,5	204

Otwarty konkurs skoków o mistrzostwo P. Z. N.

		Nota	Skoki	
1) Marusarz Stanisław	SN PTT Zakopane	230,4	52	51,5
2) Czech Bronisław	SN AZS Kraków	214,6	47	46
3) Kolesar Piotr	SN Wisła Zakopane	213,5	47,5	46,5
4) Marusarz Andrzej	SN PTT Zakopane	211,3	48,5	50
5) Orlewicz Woyna Marian	SN Wisła Zakopane	209,1	48	48
6) Wnuk Mieczysław	SN Wisła Zakopane	207,1	47,5	47
7) Bobowski Jan	SN Wisła Zakopane	206,9	49	48,5
8) Marusarz Jan	SN PTT Zakopane	205,7	48	50
9) Jarosz Józef	SN Wisła Zakopane	202,9	44	46,5
10) Kożdoń Gustaw	SN Watra Cieszyn	199,5	45,5	44
11) Dawidek Jan	SN PTT Zakopane	194,9	41	45
12) Głodkiewicz Mieczysław	TTN Kraków	189,2	39,5	42,5
13) Słowik Michał	SN Wisła Zakopane	187,9	42	40
14) Sowiński Stanisław	SN Podhale N. Targ	184,8	42,5	40,5
15) Tętnowski Edward	SN Podhale N. Targ	181,9	36,5	41
16) Rajski Adam	SN Wisła Zakopane	180	39	39
17) Grandfeld Anatol	SN Wisła Zakopane	179,5	42	39
18) Mielniczuk Aleksander	SN Strzelec Janowa Dol.	178,5	40	42,5
19) Bathelt Roland	WSC Bielsko	177,1	39	41
20) kapr. Wójcicki Eugeniusz	SN Śmigły Wilno	176,7	36	44,5
21) Bednarski Stanisław	SN Podhale N. Targ	174,4	39	40
22) Morżoł Paweł	ŚKN Katowice	174,2	38	37
23) Pyzowski Józef	ON Sokół Nowy Targ	174	36	39
24) Gałyk Piotr	SN Strzelec Krynica	173,6	38	38
25) Marduła Franciszek	ON Sokół Zakopane	171,3	38,5	37
26) Drobisz Jerzy	ŚKN Katowice	170	36	39
27) Wawrytko Stanisław	ON Sokół Zakopane	169,2	36,5	37
28) Dawidek Teodor	SN Strzelec Zakopane	167,8	38,5	34
29) Tyrna Rudolf	WSC Bielsko	167,3	36,5	37,5
30) Wagner Alois	WSC Bielsko	163,3	37,5	35
31) Lassota Paweł	SN AZS Kraków	166,2	38	37
32) Jakóbowski Tadeusz	ON Sokół Zakopane	162,8	36	35
33) Płonka Rudolf	WSC Bielsko	158,8	36	35
34) Cieślar Jan	HKN Katowice	157,6	35	35
35) Górski Michał	SN Wisła Zakopane	147,8	45,5	47 *
36) Schindler Jan	SN Wisła Zakopane	143,1	44	49 *
37) Kozdruń Mieczysław	ŚKN Katowice	139	43,5*	46
38) Karpacki Jerzy	KTN Lwów	113,4	35	41 *
39) Ropa Władysław	SN PTT Biała	112,5	32	46 *
40) Tylek Władysław	ON Sokół Nowy Targ	111,1	36,5*	36,5*
41) Trojanowski Edward	SN PTT Lwów	52,2	35 *	34 *

Bieg 50 km o Mistrzostwo P. Z. N. Do biegu zgłoszonych było 46 zawodników, reprezentujących 9 Towarzystw związkowych. Ze startu wyszło 32 zawodników, bieg ukończyło 30 zawodników. (Bieg nie miał pełnych 50 km).

1) Czepczor Jan	ŚKN Katowice	3:02:17
2) Dawidek Jan	ON Sokół Zakopane	3:02:44
3) Wowkonowicz Tadeusz	SN Wisła Zakopane	3:04:10
4) Sikora Józef I.	ŚKN Katowice	3:06:04
5) Matuszny Józef	ŚKN Katowice	3:07:00
6) Karpiel Stanisław	SN Strzelec Zakopane	3:07:03
7) Dziadoń Edward	SN Strzelec Zakopane	3:07:33

8) Legierski Józef	ŚKN Katowice	3:10:26
9) Słowiński Zdzisław	SN Strzelec Zakopane	3:10:39
10) Madzia Andrzej	SKN Katowice	3:15:32
11) Dawidek Teodor	SN Strzelec Zakopane	3:16:31
12) Pradziad Stanisław	SN Strzelec Zakopane	3:17:08
13) Marduła Franciszek	ON Sokół Zakopane	3:19:45
14) Krzok Jerzy	ŚKN Katowice	3:21:47
15) Stopka Władysław	ON Sokół Zakopane	3:22:58
16) Motyka Julian	ON Sokół Zakopane	3:23:35
17) Kysiak Teodor	SN Strzelec Zakopane	3:23:36
18) Drobisz Jerzy	ŚKN Katowice	3:23:39
19) Łukosz Michał	ŚKN Katowice	3:24:42
20) Stopka Michał	KTN Lwów	3:26:29
21) Schreiner Juliusz	SN Strzelec Krynica	3:28:01
22) Wisełka Andrzej	ŚKN Katowice	3:29:39
23) Martynek Andrzej	ŚKN Katowice	3:30:42
24) Wójcicki Eugeniusz	SN Śmigły Wilno	3:35:36
25) Łuszczewski Józef	SN Strzelec Krynica	3:37:42
26) Halama Jan	ŚKN Katowice	3:39:15
27) Wawrytko Stanisław	ON Sokół Zakopane	3:40:06
28) Hajek Karol	SN PTT Skoczów	3:46:55
29) Pawlik Jan	SN Strzelec Chełmek	4:12:26
30) Wojnar Jan	ŚKN Katowice	4:15:41

Bieg zjazdowy pań. Zgłoszono 30 zawodniczek, wylosowano 20, startowało 12, sklasyfikowano 9.

1) Staszel Polankówna Bronisława	ON Sokół Zakopane	3:37
2) Marusarzówna Helena	SN PTT Zakopane	4:16,2
3) Czechówna Janina	ON Sokół Zakopane	4:17,5
4) Brzozówna Józefa	ON Sokół Zakopane	4:24
5) Szczygłówna Maria	SN AZS Kraków	4:44
6) Chotarska Anna	SN Zw. Strzel. Zakopane	5:09,5
7) Musiolikówna Zofia	Rybn. Kl. Narc.	5:28
8) Ochotnicka Zofia	SN Wisła Zakopane	6:02,5
9) Geblówna Maria	SN AZS Kraków	7:22,8

Bieg zjazdowy panów. Zgłoszono 207, wylosowano 143 zawodników, na starcie stanęło 128, sklasyfikowano 97.

1) Czech Bronisław	SN AZS Kraków	2:39,2
2) Kotschy Hubert	Austria	2:57,2
3) Lipowski Jan	SN Wisła Zakopane	3:09,2
4) Zając Karol	SN PTT Zakopane	3:13,8
5) Schindler Jan	SN Wisła Zakopane	3:16
6) Wnuk Mieczysław	SN Wisła Zakopane	3:16
7) Bochenek Jan	SN Wisła Zakopane	3:19
8) Seelos Johann	Austria	3:20,5
9) Hollmann Walter	HDW Czechosłowacja	3:24
10) Radkiewicz Bogdan	SN PTT Zakopane	3:25,2
11) Csik Imre	Węgry	3:31
12) Juhas Wojciech	SN PTT Zakopane	3:31,2
13) Fajkosz Hipolit	SN PTT Lwów	3:32,8
14) Kysiak Teodor	SN Zw. Strzel. Zakopane	3:35,4
15) Jankowski Tadeusz	ON Sokół Zakopane	3:35,6

16) Grandfeld Anatol	SN Wisła Zakopane	3:36,2
17) Płonka Rudolf	WSC Bielsko	3:38,8
18) Śmiałowski Antoni	SN PTT Lwów	3:39
19) Mietelski Władysław	SN Wisła Zakopane	3:41,4
20) Czech Władysław	ON Sokół Zakopane	3:41,8
21) Jabłoński Michał	SN PW Leśn. Lwów	3:43,4
22) Szalay Laszlo	Węgry	3:45,6
23) Marusarz Andrzej	SN PTT Zakopane	3:47,2
24) Rajski Adam	SN Wisła Zakopane	3:48,2
25) Jenner Roman	SN AZS Lwów	3:48,6
26) Bandura Włodzimierz	SN AZS Kraków	3:48,8
27) Motyka Stanisław	ON Sokół Zakopane	3:50
28) Wagner Alois	WSC Bielsko	3:51,8
29) Ustupski Jerzy	SN AZS Kraków	3:54,2
30) Romanik Orest	ON Sokół Zakopane	4:00,4
31) Kövari Karoly	Węgry	4:03,5
32) Dzięizielewicz Leszek	Harc. Kl. Narc. Zakopane	4:05,2
33) Bavay Rudi	WSV Katowice	4:11,6
34) Mazur Tadeusz	SN Wisła Zakopane	4:13,2
35) Bigosz Kazimierz	SN Wisła Zakopane	4:14
36) Lassota Paweł	SN AZS Kraków	4:17,4
37) Worotniak Kazimierz	ON Sokół Zakopane	4:22
38) Sitarz Józef	SN Wisła Zakopane	4:23,2
39) Tychanowicz Edmund	SN PTT Lwów	4:23,8
40) Wawrytko Stanisław	ON Sokół Zakopane	4:24,4
41) Demjen Miklos	Węgry	4:25
42) Kotkowski Jerzy	PTN Przemyśl	4:28
43) Fischer Ludwik	SN AZS Kraków	4:28,2
44) Palusiński Zygmunt	PTN Przemyśl	4:32,2
45) Sykała Tadeusz	SN AZS Kraków	4:36
46) Kurpiel-Łękawski Jerzy inż.	PTN Przemyśl	4:36,6
47) Łuszczek Czesław	SN PTT Zakopane	4:36,8
48) Pieliński Mieczysław	SN KPW Kraków	4:39,2
49) Ehrlich Markus	SN Makkabi Kraków	4:40
50) Hoły Władysław	SN PW Leśn. Lwów	4:40
51) Gabryś Ludwik	SN Wisła Zakopane	4:40
52) Sikorski Kazimierz	ON Sokół Zakopane	4:42,2
53) Kwaśny Witold	SN Zw. Strzel. Bystra	4:44,8
54) Marduła Franciszek	ON Sokół Zakopane	4:45,8
55) Weiss Emil	SN Makkabi Zakopane	4:48
56) Warenhaupt Izrael	SN Makkabi Zakopane	4:51,4
57) Brach Józef	SN PTT Zakopane	4:52,2
58) Szymański Antoni	HKN Katowice	4:53
59) Schmidt Władysław	SN PTT Lwów	4:54
60) Głodkiewicz Mieczysław	TTN Kraków	4:57,2
61) Cyganek Władysław	PTN Przemyśl	5:00,2
62) Kubitza Kurt	WSC Bielsko	5:07
63) Pęksa Andrzej	SN PTT Zakopane	5:08,2
64) Maly Wacław	KTN Lwów	5:08,4
65) Halama Józef	SN Zw. Strzel. Bystra	5:19
66) Nikiel Stefan	SN Zw. Strzel. Bystra	5:19
67) Ćwiertniewicz Zbigniew	SN PTT Zakopane	5:24
68) Kowenicki Stanisław dr	TTN Kraków	5:24,2
69) Bośniacki Zygmunt	SN AZS Kraków	5:29
70) Bachleda Szeliga Jan	SN Wisła Zakopane	5:38,4
71) Tapek Franciszek	SN Wisła Zakopane	5:44,4
72) Wrześniak Stanisław	SN Zw. Strzel. Zakopane	5:48
73) Stawarz Edward	SN Wisła Zakopane	5:50
74) Szeligiewicz Marian	SN AZS Kraków	5:53,2
75) Braw Henryk	SN Makkabi Kraków	5:59,4
76) Turnau Feliks	SN AZS Kraków	6:03,4

77) Wusatowski Zygmunt	SN AZS Kraków	6:05,2
78) Dawidek Teodor	SN Zw. Strzel. Zakopane	6:06
79) Czupryk Zbigniew	SN Cracovia Kraków	6:08
80) Lach Stanisław	SN Wisła Zakopane	6:11,8
81) Cnota Feliks	KN Jastrzębie	6:15,2
82) Salamon Ludwik inż.	SN Makkabi Kraków	6:18,8
83) Feinstat Maksymilian	SN Makkabi Bielsko	6:22,8
84) Lewandowski Mieczysław	SN Zw. Strzel. Zakopane	6:27,2
85) Mikołajczyk Andrzej	SN Wisła Zakopane	6:27,2
86) Klimczak Tadeusz	SN AZS Kraków	6:29
87) Kolesar Piotr	SN Wisła Zakopane	6:31,1
88) Gorecki Zbigniew	Krzem. K. S. Krzemieniec	6:51
89) Markowicz Zygfryd	SN Makkabi Bielsko	7:36,4
90) Kapłon Jan	SN AZS Kraków	8:16,4
91) Brodacki Roman	SN AZS Kraków	8:19,8
92) Sawicki-Stella Jan	TTN Kraków	8:20
93) Stolarczyk Bolesław	SN PTT Lwów	9:09,2
94) Sytnik Ludomir	SN AZS Lwów	9:46,4
95) Motorkow Borys	SN Polic. KS. Krzemieniec	9:41,6
96) Szczepaniak Jan	SN Wisła Zakopane	11:13,4
97) Tabański Julian	SN Wisła Zakopane	11:55

Slalom panów.

		I. część sek.	II. część sek.	czas sek.
1) Kotschy Hubert	Austria	90,6	95,2	185,8
2) Seelos Johann	Austria	90	102,3	192,3
3) Hollmann Walter	HDW Czechosłowacja	103,3	98,1	201,4
4) Czech Bronisław	SN AZS Kraków	104,7	101,6	206,3
5) Schindler Jan	SN Wisła Zakopane	103,8	111,8	215,6
6) Kövari Karoly	Węgry	108,8	115	223,8
7) Bochenek Jan	SN Wisła Zakopane	114,2	116,5	230,7
8) Lipowski Jan	SN Wisła Zakopane	121,4	118,2	239,6
9) Szalay Laszlo	Węgry	123	120,4	243,4
10) Juhas Wojciech	SN PTT Zakopane	132,1	111,9	244
11) Zając Karol	SN PTT Zakopane	115,7	140	255,7
12) Grandfeld Anatol	SN Wisła Zakopane	134	122	256
13) Csik Imre	Węgry	127,1	129,9	257
14) Dziędzielewicz Leszek	HKN Zakopane	132	131,6	263,6
15) Jabłoński Michał	PW Leśn. Lwów	121,8	143,4	265,2
16) Marusarz Andrzej	SN PTT Zakopane	124	142,6	266,6
17) Jankowski Tadeusz	ON Sokół Zakopane	132,8	136	268,8
18) Demjen Miklos	Węgry	134,4	158,3	292,7
19) Lassota Paweł	SN AZS Kraków	127,4	178	305,4
20) Kysiak Teodor	SN Zw. Strz. Zakopane	125,5	201,1	326,6

Slalom pań.

1) Marusarzówna Helena	SN PTT Zakopane	116	93,9	209,9
2) Czechówna Janina	ON Sokół Zakopane	134	120,6	254,6
3) Musiolikówna Zofia	Rybn. Kl. Narc.	139,5	150	280,5
4) Brzozówna Józefa	ON Sokół Zakopane	155,6	157,6	313,2
5) Ohotarska Anna	SN Zw. Strz. Zakopane	143,7	188,7	332,4
6) Szczygłówna Maria	SN AZS Kraków	134,6	216,8	351,4

Złożony bieg zjazdowy panów o Mistrzostwo Polski na rok 1937.

			sek. pkt.
1)	*Czech Bronisław*	*SN AZS Kraków*	262,3
2)	Kotschy Hubert	Austria	270,1
3)	Seelos Johann	Austria	296,6
4)	Schindler Jan	SN Wisła Zakopane	303,8
5)	Hollmann Walter	HDW Czechosłowacja	304,7
6)	Lipowski Jan	SN Wisła Zakopane	309,0
7)	Bochenek Jan	SN Wisła Zakopane	314,3
8)	Zając Karol	SN PTT Zakopane	321,0
9)	Juhas Wojciech	SN PTT Zakopane	333,2
10)	Csik Imre	Węgry	339,5
11)	Grandfeld Anatol	SN Wisła Zakopane	344,2
12)	Szalay Laszlo	Węgry	347,3
13)	Jankowski Tadeusz	ON Sokół Zakopane	350,0
14)	Kövari Karoly	Węgry	355,4
15)	Jabłoński Michał	SN PW Leśników Lwów	356,0
16)	Marusarz Andrzej	SN PTT Zakopane	360,5
17)	Dziędzielewicz Leszek	HKN Zakopane	377,0
18)	Kysiak Teodor	SN Zw. Strzel. Zakopane	378,7
19)	Lassota Paweł	SN AZS Kraków	410,1
20)	Demjen Miklosz	Węgry	411,3

Złożony bieg zjazdowy pań o Mistrzostwo Polski na rok 1937.

			sek. pkt.
1)	*Marusarzówna Helena*	*SN PTT Zakopane*	424,5
2)	Czechówna Janina	ON Sokół Zakopane	461,2
3)	Brzozówna Józefa	ON Sokół Zakopane	514,6
4)	Musiolikówna Zofia	Rybn. Klub Narciarski	552,4
5)	Szczygłówna Maria	SN AZS Kraków	565,1
6)	Chotarska Anna	SN Zw. Strzel. Zakopane	575,4

Zawody o mistrzostwo Polski w sezonach 1935/6 i 1936/7 dotowane były licznymi nagrodami dla zwycięzców we wszystkich konkurencjach, oraz medalami Polskiego Związku Narciarskiego. W uzyskiwaniu nagród doznały władze Związkowe cennego poparcia ze strony najwyższych czynników państwowych, władz samorządowych, licznych instytucyj społecznych, firm, przedsiębiorstw itd. Ponadto sam Polski Związek Narciarski w uznaniu doniosłości imprez mistrzowskich, przeznaczył poważne kwoty na zakup odpowiednich nagród. W obu sezonach sprawozdawczych rozgrywane były tradycyjne nagrody wędrowne a w szczególności: puchar wieczyście wędrowny im. Marszałka Polski dla najlepszego polskiego zawodnika, puchar Warszawskiego Klubu Narciarskiego dla mistrza Polski w narciarstwie i puchar im. S. Faechera dla mistrzowskiej sztafety w biegu 4 × 10 km.

Mistrzostwa Okręgów

Instytucja narciarskich mistrzostw okręgowych, których organizacja była regulaminowym obowiązkiem władz poszczególnych Okręgów doznała w okresie sprawozdawczym znacznej poprawy. Mistrzostwa okręgowe odbyły się wszędzie tam, gdzie pozwoliły na to warunki atmosferyczne i śnieżne. Techniczno-sportowa organizacja mistrzostw okręgowych wykazała bardzo duży postęp w porównaniu z poprzednimi latami. Niektóre imprezy tego rodzaju stały już na odpowiednio wysokim poziomie.

Warszawski Okręg.

Sezon 1935/6 — mistrz Okręgu w złożonym biegu zjazdowym: Jan Jakimowicz (SN AZS Warszawa), zwycięzca biegu zjazdowego: Kazimierz Dzierżawski (HKN Warszawa), zwycięzca slalomu: inż. Aleksander Schiele (WKN Warszawa), mistrzyni Okręgu w złożonym biegu zjazdowym: inż. Eligia Turska (WKN Warszawa), która zwyciężyła także w biegu zjazdowym pań i slalomie pań.

Sezon 1936/7 — mistrz Okręgu w złożonym biegu zjazdowym: Leon Jastrzębski (SN AZS Warszawa), który zwyciężył także w slalomie, zwycięzca biegu zjazdowego: Wojciech Przybylski (SN AZS) Warszawa), mistrzyni Okręgu w złożonym biegu zjazdowym: Eligia Turska (WKN Warszawa), która zwyciężyła także w biegu zjazdowym pań i w slalomie pań.

Lwowski Okręg.

Sezon 1935/6 — program klasyczny nie mógł być wykonany z powodu złych warunków śnieżnych. W sezonie tym odbył się tylko slalom, w którym zwyciężył Jan Szczepanowski (KTN).

W sezonie 1936/7 — mistrz Okręgu w kombinacji norweskiej: inż. Andrzej Teisseyre (KTN), zwycięzca biegu 18 km: Stopka Władysław (SN PTT Lwów), zwycięzca w skokach: Barański Gabriel (KTN). W zakresie programu zjazdowego odbył się tylko slalom, w którym zwyciężył Fajkosz Hipolit (SN PTT Lwów).

Podhalański Okręg.

Sezon 1935/6 — mistrz Okręgu w kombinacji norweskiej: Orlewicz Marian (SN Wisła), zwycięzca biegu 18 km: Orlewicz Marian (SN Wisła), zwycięzca w skokach: Marusarz Stanisław (SN PTT), zwycięzca w biegu 30 km: Karpiel Stanisław (SN Strzelec), zwycięzca w biegu rozstawnym 4 × 10 km: drużyna SN PTT (Zakopane). W zakresie programu zjazdowego — mistrz Okręgu w złożonym biegu zjazdowym: Zając Karol (SN PTT), zwycięzca w biegu zjazdowym: Bielatowicz Jerzy (SN Wisła), zwycięzca slalomu Zając Karol (SN PTT).

W sezonie 1936/7 — mistrz Okręgu w kombinacji norweskiej: Marusarz Stanisław (SN PTT), zwycięzca w biegu 18 km: Nowacki Edward (SN Strzelec), zwycięzca w skokach: Kolesar Piotr (SN Wisła), zwycięzca w biegu 30 km: Karpiel Stanisław (SN Strzelec), zwycięzca w biegu rozstawnym 4 × 10 km: drużyna SN Strzelec. W zakresie programu zjazdowego — mistrz Okręgu w złożonym biegu zjazdowym: Zając Karol (SN PTT), który zwyciężył także w biegu zjazdowym, zwycięzca w slalomie: Lipowski Jan (SN Wisła), mistrzyni Okręgu w złożonym biegu zjazdowym: Marusarzówna Helena (SN PTT), która zwyciężyła także w biegu zjazdowym pań i slalomie pań.

Krakowski Okręg.

Sezon 1935/6 — mistrz Okręgu w kombinacji norweskiej: Głodkiewicz Mieczysław (TTN Kraków), zwycięzca w biegu 18 km: Ustupski Jerzy (AZS Kraków), zwycięzca w skokach: Lasota Paweł (AZS Kraków). W zakresie programu alpejskiego — mistrz Okręgu w złożonym biegu zjazdowym: Stanisław Nowak (Krynicki KN), zwycięzca w biegu zjazdowym: Burda Jan (Strzelec Krynica), zwycięzca w slalomie: Andrzej Nowikow (AZS Kraków).

Sezon 1936/7 — mistrz Okręgu w kombinacji norweskiej: Bandura Włodzimierz (AZS Kraków), który zwyciężył także w biegu 16 km i w konkursie skoków. W zakresie programu zjazdowego — mistrz Okręgu w złożonym biegu zjazdowym: Lasota Paweł

(AZS Kraków), który zwyciężył także w slalomie, zwycięzca biegu zjazdowego: Kling Zbigniew (AZS Kraków), mistrzyni Okręgu w złożonym biegu zjazdowym: Lijowska Maria (AZS Kraków), która zwyciężyła także w slalomie pań, zwycięzca biegu zjazdowego pań: Szczygłówna Maria (AZS Kraków).

Śląski Okręg.

Sezon 1935/6 — mistrz Okręgu w kombinacji norweskiej: Jan Haratyk (SKN), zwycięzca biegu 18 km: Nowacki Józef (WKS Bielsko), zwycięzca w skokach: Mieczysław Kozdruń (SKN), zwycięzca w biegu 30 km: Jan Czepczor (SKN). W programie zjazdowym mistrz Okręgu w złożonym biegu zjazdowym: Jan Pydych (WKS Bielsko), który zwyciężył także w biegu zjazdowym i slalomie, mistrzyni Okręgu: Zofia Musiolikówna (Rybnicki KN), która zwyciężyła także w biegu zjazdowym pań i slalomie pań.

W sezonie 1936/7 — mistrz Okręgu w kombinacji norweskiej: Jan Haratyk (WKS Bielsko), zwycięzca w biegu 18 km: Józef Matuszny (SKN), zwycięzca w skokach: Mieczysław Kozdruń (SKN). W programie zjazdowym — mistrz Okręgu w złożonym biegu zjazdowym: Franciszek Mrowca (WKS Bielsko), który zwyciężył także w biegu zjazdowym. Zwycięzca w slalomie: Rudolf Płonka (WSC Bielsko). Mistrzostw zjazdowych pań nie rozegrano.

Przemyski Okręg.

Okręg nie mógł zorganizować w sezonie 1935/6 mistrzostw okręgowych z powodu niekorzystnych warunków śnieżnych. W sezonie 1936/7 — mistrz Okręgu w kombinacji norweskiej: Murman Kazimierz (SN PTT Iwonicz), który zwyciężył także w konkursie skoków, zwycięzca w biegu 15 km: Żołna Jan (SN Sokół Krosno). Z programu zjazdowego rozegrano bieg zjazdowy, w którym zwyciężył Cyganek Władysław (PTN Przemyśl).

Pomorski Okręg.

Sezon 1935/6 — zorganizowany był tylko bieg 15 km, w którym zwyciężył Woyna Stanisław (AZS — Gdańsk), oraz bieg rozstawny 4 × 15 km, w którym zwyciężyła drużyna SN AZS Gdańsk. W biegu pań na 9 km zwyciężyła Kijaniówna Janina (WKS Gryf Toruń).

W sezonie 1936/7 nie zdołano zorganizować zawodów o mistrzostwo Okręgu z powodu niekorzystnych warunków śnieżnych.

STARTY ZAGRANICZNE

W okresie sprawozdawczym tj. w sezonie 1935/6 i 1936/7 starty polskiej narciarskiej drużyny reprezentacyjnej na zawodach zagranicznych były ograniczone do udziału w Olimpiadzie i zjazdowych zawodach F. I. S. (1936 r), oraz w narciarskich mistrzostwach F. I. S. w Chamonix (1937 r.).

Olimpiada

Najważniejszym zdarzeniem sportowym był udział w IV Igrzyskach Zimowych w Garmisch-Partenkirchen w 1936 r. Przygotowania mające na celu jak najwszechstronniejszą zaprawę polskich zawodników, zostały podjęte stosunkowo wcześnie, gdyż jeszcze na początku 1935 r. Zorganizowano dożywianie zawodników i opiekę lekarską nad nimi. W połowie 1935 r. wyznaczono drużynę kandydatów olimpijskich w składzie 20 zawodników, którzy złożyli uroczyste ślubowanie na W. Z. D. w czerwcu 1935 r. Dla drużyny zorganizowano miesięczny obóz kondycyjny w Krakowie pod kierownictwem mgra Florkiewicza. W obozie przeprowadzono

wszechstronną zaprawę, przy czym Polski Związek Narciarski znalazł życzliwą pomoc ze strony wielu krakowskich organizacyj sportowych, które udzieliły swych boisk i urządzeń. Wyniki obozu kondycyjnego były bardzo korzystne. Przypisać je należy wzorowej dyscyplinie, zachowanej pod bezpośrednim nadzorem władz związkowych.

Po zakończeniu obozu zawodnicy wrócili do Zakopanego, gdzie zarządzono dla nich kilkutygodniowy okres wypoczynkowy, w czasie którego zobowiązani byli jedynie do odbywania marszów kondycyjnych. Dożywianie zawodników i opieka lekarska nie zostały w tym czasie przerwane. W połowie listopada zorganizowany został regularny ośrodek olimpijski w Zakopanem pod kierownictwem pozyskanego przy poparciu Państwowego Urzędu W. F. i P. W. por. Pawlika, instruktora P. Z. N. Program zaprawy objął: gimnastykę celową, marsze kondycyjne w terenie, a częściowo także jazdę na nartach. Podniesiona została dyscyplina, frekwencja na treningach wzrosła. Badania lekarskie, prócz normalnego nadzoru ze strony lekarza ośrodka olimpijskiego, prowadzone były także przez ppłk. dra W. Dybowskiego z Warszawy. Badania te wykazały na ogół dobrą kondycję zawodników. W czasie całej zaprawy korzystali zawodnicy z dożywiania, masażysty, kąpieli itd.

Celem zapewnienia odpowiedniego kierownictwa sportowo-technicznego w zaprawie przedolimpijskiej pozyskał Związek z Norwegii trenera amatora p. Haralda Sandwika. Jego stosunkowo wczesny przyjazd do Polski nie mógł być z początku należycie wyzyskany, z powodu zupełnego braku śniegu w Zakopanem i okolicy. Władze związkowe zdecydowały się wtedy na przeniesienie treningu w góry, do schroniska w Dolinie Pięciu Stawów Polskich. Było to połączone z poważnymi, nieprzewidzianymi kosztami. Ponadto musiano kilkakrotnie budować wysoko w górach skocznie treningowe, oraz przeprowadzać specjalny trening zjazdowy.

Celem zaopatrzenia drużyny olimpijskiej w sprzęt narciarski, sprowadziły władze związkowe z Norwegii kilkadziesiąt par nart różnego przeznaczenia, w najlepszym gatunku. Jakość nart okazała się wyborowa. Ponadto zakupiono sprzęt pomocniczy tj. wiążby, foki, smary itd. Wyekwipowanie drużyny tj. jej ubiór, wziął na siebie Polski Komitet Olimpijski. W międzyczasie uzgodniły władze związkowe z Polskim Komitetem Olimpijskim liczebność narciarskiej drużyny reprezentacyjnej, oraz kwestię startu w biegach zjazdowych. Załatwiono także na czas wszystkie formalności związane ze zgłoszeniami na narciarską olimpiadę.

Przy sposobności zorganizowania ośrodka treningowego przeprowadzono akcję wyszkoleniową w szerszym zakresie, uwzględniając przy dożywianiu i pomocach specjalnych także tych zawodników, którzy nie wchodzili uprzednio pod uwagę jako kandydaci olimpijscy, ale zasługi-

wali na poparcie ze względu na kwalifikacje sportowe. Prócz zawodników zakopiańskich, korzystali z olimpijskiego ośrodka także zawodnicy z innych Okręgów, a zwłaszcza ze Śląska. Ponadto władze związkowe udzieliły w miarę możności pełnego poparcia odrębnie prowadzonemu treningowi patrolu wojskowego, odstępując czasowo trenera itp.

Całokształt przygotowań olimpijskich ujęty był programowo i realizowany na dużą skalę. Cała akcja wykazywała znaczną sprawność i celowość a także dyscyplinę wśród zawodników. Władze związkowe zrobiły wszystko, nie szczędząc wysiłków i pieniędzy, aby jak najlepiej przygotować naszą drużynę do poważnego występu. Niestety brak śniegu w Zakopanem uniemożliwił pełne wykorzystanie stworzonych warunków. Koszta przygotowań przekroczyły znacznie pomoc, jaką Związek na te cele otrzymał. Udział narciarstwa polskiego w Olimpiadzie 1936 r. był dużym ciężarem dla Związku pod względem materialnym.

Ostateczny skład drużyny narciarskiej na IV Zimowe Igrzyska Olimpijskie w Garmisch-Partenkirchen ustalony został w składzie 8 następujących zawodników: Czech Bronisław, Górski Michał, Karpiel Stanisław, Marusarz Stanisław, Marusarz Andrzej, Orlewicz Woyna Marian, Weinschenk Fedor i Zając Karol. Kierownikiem drużyny mianowany został dr Boniecki Aleksander, jego zastępcą inż. Schiele Kazimierz. Ponadto władze związkowe wysłały do Garmisch-Partenkirchen: trenera amatora Haralda Sandwika i masażystę Mariana Mikołajskiego.

Drużyna wyjechała z kraju 28 stycznia 1936 r. i przybyła do Garmisch-Partenkirchen 29. I. wieczorem, gdzie zamieszkała w zamówionych kwaterach. Wczesny stosunkowo wyjazd uzasadniony był potrzebą aklimatyzacji, oraz przeprowadzeniem treningu na miejscu wobec uprzedniego braku odpowiednich warunków śnieżnych w kraju. Cały też czas aż do otwarcia igrzysk spędziła drużyna na intensywnym treningu według ustalanego codziennie planu przez trenera drużyny, w porozumieniu z kierownictwem.

Od treningu w Garmisch-Partenkirchen zwolnieni zostali jedynie: Marusarz Stanisław i Karpiel Stanisław, którzy zapadli na wysoką gorączkę, dochodzącą do 39.3 stopni, obniżającą poważnie ich szanse. Obaj zostali poddani niezwykle troskliwej opiece lekarskiej przy pomocy miejscowego komitetu organizacyjnego, dzięki której już po pięciu dniach powrócili do zdrowia na tyle, że mogli podjąć treningi i wziąć udział w startach olimpijskich.

Narciarskie konkurencje podczas IV Olimpiady Zimowej w Garmisch-Partenkirchen zgromadziły wyjątkowo silną konkurencję światową ze wszystkich niemal krajów zrzeszonych w Międzynarodowej Federacji Narciarskiej. Masowy start czołowych zawodników świata, przygotowa-

nych do tego wielkiego spotkania ogromny nieraz nakładem środków, oraz szczególnie wysoka klasa sportowa reprezentantów narciarstwa skandynawskiego (w programie klasycznym) i alpejskiego (w programie zjazdowym) złożyły się na wyjątkową wprost sytuację walki o wysoko cenione miejsca punktowane.

Wyniki osiągnięte przez polskich narciarzy, którzy startowali we wszystkich konkurencjach objętych programem narciarskiej Olimpiady były następujące:

Bieg zjazdowy panów:

I.	Ruud Birger	Norwegia	4:47:4
II.	Pfnür Franz	Niemcy	4:51:8
III.	Lantschner Gustaw	Niemcy	4:58:2
19.	*Czech Bronisław*		5:46:4
33.	*Zając Karol*		6:20:6
34.	*Weinschenk Fedor*		6:26:0

Slalom panów:

I.	Pfnür Franz	Niemcy	146.4
II.	Lantschner Gustaw	Niemcy	152.5
III.	Allais Emile	Francja	157.3
19.	*Czech Bronisław*		193.3
23.	*Zając Karol*		197.9
33.	*Weinschenk Fedor*		257.8

Kombinacja alpejska panów:

I.	Pfnür Franz	Niemcy	99.25
II.	Lantschner Gustaw	Niemcy	96.25
III.	Allais Emile	Francja	94.69
20.	*Czech Bronisław*		79.41
28.	*Zając Karol*		74.87
32.	*Weinschenk Fedor*		65.67

Bieg rozstawny 4 × 10 km:

I.	Finlandia	2:41:33
II.	Norwegia	2:41:39
III.	Szwecja	2:43:03

Sztafeta Polska (Górski, Karpiel, Czech, Orlewicz) zajęła 7 miejsce w czasie 2:58:50.

Bieg 18 km otwarty:

I.	Larson Erik	Szwecja	1:14:38
II.	Hagen Oddbjörn	Norwegia	1:15:33
III.	Niemi Pekka	Finlandia	1:16:59
22.	*Górski Michał*		1:23:11
32.	*Orlewicz Marian*		1:25:27
34.	*Czech Bronisław*		1:25:55
43.	*Karpiel Stanisław*		1:27:31

Bieg złożony:

I.	Hagen	Norwegia	430.3
II.	Hoffsbakken	Norwegia	419.9
III.	Brodahl	Norwegia	408.1
7.	*Marusarz Stanisław*		393.3
15.	*Czech Bronisław*		375.0
23.	*Orlewicz Woyna Marian*		363.8
31.	*Marusarz Andrzej*		345.5

(Marusarz Stanisław był 18 w biegu do kombinacji i 3 w skokach do kombinacji. Czech Bronisław był 22 w biegu do kombinacji i 11 w skokach do kombinacji. Orlewicz Marian był 18 w biegu do kombinacji i 28 w skokach do kombinacji. Marusarz Andrzej był 35 w biegu do kombinacji i 12 w skokach do kombinacji.)

Bieg 50 km:

I.	Viklund	Szwecja	3:30:11
II.	Wikstroem	Szwecja	3:33:20
III.	Englund	Szwecja	3:34:10
26.	*Karpiel Stanisław*		

Otwarty konkurs skoków:

			Skoki	Nota
I.	Ruud Birger	Norwegia	75 i 74.5 m	233
II.	Erikson	Szwecja	76 i 76 m	230.5
III.	Andersen	Norwegia	74 i 74 m	228.9
5.	*Marusarz Stanisław*		73 i 75.5 m	221.6
20.	*Marusarz Andrzej*		66 i 66 m	203.7
32.	*Czech Bronisław*		62.5 i 63.5 m	193.0

Wyniki osiągnięte przez polskich narciarzy w zawodach IV Olimpiady Zimowej były — ogólnie biorąc — najlepszymi z dotychczas uzyskanych przez polskich narciarzy we wszystkich startach olimpijskich, w których brali udział (Chamonix 1924, St. Moritz 1928, Lake Placid 1932 i Garmisch-Partenkirchen 1936). Wyniki te przyniosły Polsce pierwsze w historii polskiego narciarstwa punktowane miejsce (V-te miejsce Marusarza Stanisława w konkursie skoków otwartych). Dwa punkty zdobyte przez narciarzy były jedynym plonem olimpijskiego startu całego polskiego sportu zimowego w Garmisch-Partenkirchen w 1936 r. Charakterystyczne jednak było, że wyniki te nie zostały przez małoświadomą istotnego stanu rzeczy opinię przyjęte tak, jak na to zasłużyły.

Zawody F. I. S. — Innsbruck 1936 r.

Bezpośrednio po zakończeniu startu olimpijskiego, część drużyny polskiej została wysłana na zjazdowe zawody Międzynarodowej Federacji Narciarskiej (F. I. S.) do Innsbrucka. W starcie tym wzięli udział: Czech Bronisław, Marusarz Stanisław i Zając Karol. Kierownikiem drużyny z ramienia P. Z. N. był dr Kazimierz Załuski przy pomocy Leopolda Zylbermana.

Zjazdowe zawody F. I. S. w Innsbrucku odbyły się w anormalnych warunkach, przy wielkim braku śniegu i przy zalodzonej, bardzo niebezpiecznej trasie. W biegu zjazdowym zdarzyło się wiele ciężkich wypadków i skaleczeń. Z zawodników polskich: Zając Karol, miał wypadek na trasie, skręcił nogę i musiał się wycofać. Charakterystyką warunków terenowych podczas zawodów zjazdowych F. I. S. w Innsbrucku mogły być słowa prezesa Federacji mjra Oestgaarda, który w swej oficjalnej mo-

wie określił stan rzeczy ostro mówiąc: „to co widzieliśmy podczas biegu zjazdowego, nie zasługuje żadną miarą na nazwę sportu".

Wyniki Polaków w tych zawodach były następujące:

Bieg zjazdowy panów: 1) Rominger Rudolf — 4:29.8 (Szwajcaria), 2) Sertorelli — 4:43.2 (Włochy), 3) von Almen — 4:43.6 (Szwajcaria). Polacy: Czech Bronisław — 16-te miejsce, czas 6:03; Marusarz Stanisław — 21 miejsce, czas 6:50.2. Zając biegu nie ukończył.

Slalom panów: 1) Matt Rudi — 138.1 (Austria), 2) Kneissl — 138.6 (Austria), 3) Rominger 142.3 (Szwajcaria). Wyniki Polaków: Czech Bronisław 16-te miejsce — 163.3, Marusarz Stanisław 22-gie miejsce — 169.3.

Przy sposobności startu w Innsbrucku miał się odbyć wielki konkurs skoków na tamtejszej skoczni, który jednak z powodu złych warunków śnieżnych został odwołany. Na jego miejsce odbył się w pobliskim Seefeld specjalny konkurs skoków, w którym wzięli udział czołowi zawodnicy. Z Polaków startował jedynie: Stanisław Marusarz, który zajął 4-te miejsce skokami 56, 57 i 62 metrów, za najlepszymi skoczkami świata Norwegami: Birgerem Ruudem, Zygmuntem Ruudem i Kolterudem, pozostawiając za sobą szereg najlepszych skoczków skandynawskich i środkowoeuropejskich.

MISTRZOSTWA ŚWIATA — CHAMONIX 1937 R.

W sezonie 1936/7, jedynym poważnym startem polskich narciarzy za granicą był udział w mistrzostwach świata (F. I. S.), zorganizowanych w Chamonix we Francji. Zawody te obejmowały cały program zarówno klasyczny, jak i zjazdowy. Jedyny ten w tym sezonie zagraniczny wyjazd naszej drużyny reprezentacyjnej na zawody międzynarodowe doszedł do skutku wśród wyjątkowo trudnych okoliczności. Na wymienienie zasłużyła tu przede wszystkim kwestia funduszów i zależny od niej skład ilościowy drużyny. Po zapewnieniu potrzebnych funduszów w całości niemal z zasobów Związku — ustalił kapitan sportowy drużynę złożoną z ośmiu zawodników i jednego kierownika. Układ startów umożliwiał wzięcie udziału Polaków we wszystkich konkurencjach. W składzie drużyny wyznaczono pomiędzy innymi (na podstawie wyników osiągniętych w czasie mistrzostw Polski) zawodnika Jana Czepczora, który miał startować w biegu rozstawnym 4 $\times$ 10 km i w biegu 50 km. Jednakże wyjazd Czepczora, z głośnych potem i omówionych na innym miejscu niniejszego sprawozdania powodów, nie doszedł do skutku.

Rozbiło to przygotowaną sztafetę P. Z. N. i zmusiło do ograniczenia składu drużyny do pięciu zawodników. Trudności były także ze skompletowaniem zredukowanej w powyższy sposób drużyny, gdyż jednym za-

wodnikom stały na przeszkodzie sprawy zawodowe, innych zaś nie można było na czas odszukać z powodu ich wyjazdu za granicę. Wskutek tych trudności przyjazd do Chamonix nastąpił niemal w przeddzień zawodów. Pozwoliło to na bardzo tylko krótki trening. Skład drużyny były następujący: Czech Bronisław, Marusarz Stanisław, Marusarz Andrzej, Schindler Jan i Nowacki Edward. Kierownikiem drużyny był prezes K. S. P. Z. N. H. Grosman.

Mistrzostwa świata 1937 r., aczkolwiek obejmujące wszystkie konkurencje narciarskie, stały wybitnie pod znakiem wyłącznych niemal zainteresowań biegami zjazdowymi. Chamonix było pod tym względem typowym objawem współczesnej sytuacji narciarstwa światowego i potężniejących nastrojów. Wynikało to zresztą z faktu, że tylko w konkurencjach zjazdowych mogła cała Europa środkowa a z nią także i Francja (która zawody urządzała) liczyć na zwycięstwa. W programie klasycznym były one niemożliwe do osiągnięcia, przy znanej przewadze Skandynawów w tych konkurencjach.

Kierownictwo drużyny polskiej zdecydowało się obsadzić konkurencje zjazdowe jako w danych warunkach najważniejsze i najwięcej wzbudzające sportowego zainteresowania — wszystkimi zawodnikami stojącymi do dyspozycji tj.: Bronisławem Czechem, Stanisławem Marusarzem, Andrzejem Marusarzem i Janem Schindlerem. Wprawdzie kierownictwo drużyny zamierzało początkowo ograniczyć start Bronisława Czecha i Stanisława Marusarza jedynie do konkurencyj klasycznych, jednakże w wytworzonej sytucji okazało się to niewykonalne, zwłaszcza, że wprowadzona została punktacja drużynowa dla Związków za wyniki trzech najlepszych zawodników każdego kraju.

Świeży opad śnieżny stworzył dla naszych zawodników dogodne warunki. Niestety w czasie samego startu biegu zjazdowego, trwała silna zadymka śnieżna, która dla zawodników polskich, znających trasę tylko bardzo pobieżnie (na podstawie nielicznych treningów) — warunki te znacznie pogorszyła. Losowanie wypadło także niekorzystnie, dając dalekie stosunkowo numery kolejności startu, co w biegu zjazdowym stanowi poważną trudność.

Wyniki biegu zjazdowego były następujące: 1) Allais (Francja) 4:03.2, 2) Laforgue (Francja) i Sertorelli (Włochy) obaj po 4:16.3. Wyniki Polaków: 20) Czech Bronisław — 4:58.4, 23) Schindler Jan — 5:10.1. Marusarz Stanisław i Andrzej nie ukończyli biegu zjazdowego, a mianowicie: Marusarz Stanisław z powodu ciężkiego upadku i potłuczenia, Andrzej z powodu złamania narty. W polu pobitym przez obu Polaków (Czecha i Schindlera) znaleźli się wszyscy zawodnicy czechosłowaccy, szwedzcy, jugosłowiańscy, angielscy, amerykańscy, kanadyjscy, greccy

i belgijscy. Przed zawodnikami polskimi byli tylko reprezentanci narciarstwa krajów alpejskich i Norwegii. Wynik więc winien być uważany za korzystny zwłaszcza, że w narciarstwie zjazdowym coraz bardziej utrwala się przekonanie, że zwycięstwo względnie dobra lokata w biegu zjazdowym zależy przede wszystkim od znajomości trasy i częstych na niej treningów.

Ciężki upadek Stanisława Marusarza w biegu zjazdowym miał fatalne następstwa, nie pozwalając mu na wzięcie udziału w kombinacji norweskiej, a więc w najsilniejszej dyscyplinie tego zawodnika. Również start w skoku otwartym, z powodu nadwyrężenia ręki, daleki był od jego normalnej formy.

Konkurencją, która nastąpiła po biegu zjazdowym był konkurs skoków. Pierwsze miejsce zajął w nim Birger Ruud (Norwegia), drugie Raider Andersen (Norwegia), trzecie Sigurd Sollid (Norwegia). Z Polaków — dwunaste miejsce zajął Stanisław Marusarz, dwudzieste szóste Andrzej Marusarz, dwudzieste siódme Bronisław Czech, trzydzieste Schindler Jan. W polu pobitym przez Marusarza Stanisława byli: trzej Norwedzy i wszyscy Czechosłowacy, Finowie, Amerykanie, Francuzi, Kanadyjczycy i Szwedzi.

W slalomie panów startowali z Polaków tylko Bronisław Czech i Schindler Jan. Wyniki tego biegu były następujące: 1) Allais (Francja) 2:10.4, 2) Walsch (Austria) 2:11.2, 3) Wörndle (Niemcy) 2:14.2. Z Polaków — Schindler Jan zajął 21 miejsce z czasem 2:42.2, Bronisław Czech zajął 22-gie miejsce z czasem 2:42.6. W złożonym biegu alpejskim lokata dała dla Polaków następujące wyniki: 19-ty Bronisław Czech, 20-ty Schindler Jan.

W biegu 18 km zwyciężył Lars Bergendaal (Norwegia) przed Jalkanenem (Finlandia) i Niemi (Finlandia). Z Polaków: 35-ty był Bronisław Czech, 44-ty Andrzej Marusarz. W biegu tym Nowacki Edward złamał nartę i biegu nie ukończył. W konkursie skoków do kombinacji 4-te miejsce zajął Czech Bronisław, a 7-me miejsce Marusarz Andrzej. W kombinacji norweskiej Czech Bronisław zajął siódme miejsce, a Marusarz Andrzej miejsce 14-te.

Nasz start w zawodach w Chamonix, niezależnie od zbiegu nieprzychylnych okoliczności dowiódł, że — mimo wszystko — najsilniejszym naszym atutem sportowym w narciarstwie były nadal skoki i kombinacja norweska oraz, że w biegach zjazdowych znaleźliśmy się w pierwszym rzędzie poza krajami alpejskimi. Natomiast w biegach płaskich nastąpił pewien spadek, spowodowany brakiem możliwości zaprawy na większą skalę. Wynikło to z przedłużającego się okresu bezśnieżnych zim w ostatnich latach.

SPOTKANIA POGRANICZNE

W zakończeniu sprawozdania dotyczącego startów zagranicznych wspomnieć wypada o roli i znaczeniu tzw. „spotkań pogranicznych“, które w poprzednich latach (na podstawie specjalnej umowy) stanowiły ważny czynnik ożywienia międzynarodowego ruchu sportowego w narciarstwie polskim. Jednakże w okresie sprawozdawczym, zawody pograniczne rozgrywane na podstawie specjalnej umowy między Polskim Związkiem Narciarskim a Czeskim Związkiem Narciarskim uległy całkowitej przerwie.

Z instytucji spotkań pogranicznych korzystały, w niewielkiej zresztą mierze, Okręgi lwowski i wileński. W szczególności więc kluby Okręgu lwowskiego nawiązały kontakt z narciarstwem rumuńskim biorąc udział w kilku spotkaniach. Podobnie też nawiązany został kontakt narciarstwa wileńskiego z narciarstwem łotewskim.

Na podstawie doświadczenia ubiegłych lat musiały władze związkowe stwierdzić, że brak możliwości spotkań pogranicznych, zwłaszcza dla najważniejszego ośrodka sportowego, jakim jest Okręg Podhalański — odbił się niekorzystnie na poziomie sportowym i to zarówno narciarstwa podhalańskiego, jak też reprezentacji narciarstwa ogólno-polskiego.

Zainicjowany przez P. Z. N. mecz narodów słowiańskich (Polska—Czechosłowacja — Jugosławia) rozgrywany na zasadzie odrębnej umowy sportowej i gospodarczej pomiędzy zainteresowanymi Związkami — nie mógł być kontynuowany w okresie sprawozdawczym z przyczyn niezależnych od P. Z. N. W sezonach 1935/6 oraz 1936/7 odnośne spotkania odbyły się bez udziału polskiej drużyny. Nieobecność drużyny P. Z. N. w tych spotkaniach spowodowała dla Związku konieczność wypłacenia poważnej stosunkowo kwoty, która pokryta została z własnych funduszów P. Z. N. bez jakiejkolwiek pomocy z zewnątrz. Z sezonem 1936/7 rozgrywka ta została ostatecznie zakończona i jej kontynuowanie na przyszłość musiałoby stać się przedmiotem ponownej umowy pomiędzy zainteresowanymi Związkami. Po koniec okresu sprawozdawczego nie podjęto rokowań w tej sprawie.

Towarzystwa związkowe urządzały w okresie sprawozdawczym kilkakrotnie zawody narciarskie, z udziałem zawodników zagranicznych, startujących na podstawie licencyj udzielanych przez niektóre Związki Narciarskie. Jakkolwiek nie wszystkie te imprezy odpowiadały w pełni wymaganiom regulaminu w zakresie spotkań międzynarodowych, to jednak władze związkowe nie stawiały im przeszkód, nie chcąc tamować wymiany sportowej o charakterze międzynarodowym.

ODZNAKA ZA SPRAWNOŚĆ P. Z. N.

Odznaka za sprawność P. Z. N. odgrywała w okresie sprawozdawczym tj. w latach 1935/6 i 1936/7 doniosłą rolę na niwie powszechnego wychowania fizycznego w dziedzinie narciarstwa. Podobnie jak i w latach poprzednich, odznaka za sprawność P. Z. N. była w rękach Związku sprawnym narzędziem propagandy sportu narciarskiego i sposobem oddziaływania zarówno na stowarzyszonych, jak i niezrzeszonych narciarzy.

Założona w roku 1926 instytucja tej odznaki, jako pierwszej odznaki sprawnościowej w sporcie polskim — wykazała trwałą wartość w okresie dotychczasowych jedenastu lat, budząc stale niesłabnące zainteresowanie wśród szerokich kół narciarzy. Była ona w dalszym ciągu fundamentem, na którym spoczęła praca wszerz, podjęta przed wielu laty przez Polski Związek Narciarski i kontynuowana w całym okresie sprawozdawczym ze szczególną uwagą.

W sezonie 1935/6 zakończone zostało pierwsze dziesięciolecie funkcjonowania odznaki za sprawność P. Z. N. Dziesięciolecie to w całej pełni wykazało, iż odznaka za sprawność P. Z. N. była dobrze pomyślana, w odpowiednim czasie wprowadzona w życie i że walnie przyczyniła się do dzieła wychowania fizycznego w Polsce. Od początku istnienia, po koniec dziesięciolecia, zgromadziła na starcie organizowanych w całym kraju niezliczonych prób, około 30 tysięcy narciarzy różnego wieku i obojga płci, wszystkich zawodów i z wszystkich, najodleglejszych nawet od gór zakątków Rzeczypospolitej. Z tych 30 tysięcy osób ubiegających się o zaszczytne wyróżnienie P. Z. N., zdobyło odznakę za sprawność P. Z. N. w ciągu dziesięciu lat — 21.854 osób, w tym aż 13.132 narciarzy niestowarzyszonych.

Zwłaszcza ta ostatnia cyfra miała wielkie znaczenie jako świadectwo oddziaływania zorganizowanego narciarstwa na narciarstwo niezrzeszone. Odznaka za sprawność P. Z. N. przyczyniła się zatem do wprowadzenia uporządkowanych form w ogólne narciarskie życie sportowe w całym kraju. Ponadto, wobec znanych różnic w warunkach uprawiania narciarstwa w okolicach górskich i w okolicach od gór odległych — była odznaka za sprawność P. Z. N. najsilniejszym bodźcem czynnego ruchu sportowo-narciarskiego w całym kraju.

Z końcem sezonu 1935/6 dobiegła również kresu dziesięcioletnia rozgrywka o puchar Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Ignacego Mościckiego, ofiarowany przez Niego celem poparcia wysiłków Towarzystw związkowych około organizowania prób o odznakę za sprawność P. Z. N. W dziesięcioletniej rozgrywce brało ogółem udział 125 Towarzystw zrzeszonych w Polskim Związku Narciarskim. W wyniku dziesię-

cioletniej rozgrywki, cenne trofeum przeszło na własność Towarzystwa Narciarskiego W. K. S. w Sanoku, które ogółem zdobyło 2.301 punktów.

Z powodu katastrofalnych warunków śnieżnych panujących w sezonie 1935/6, rok ten był w statystyce odznaki za sprawność P. Z. N. szczególnie krytyczny. Pierwsze zawody o odznakę za sprawność P. Z. N. odbyły się w tym sezonie dopiero w połowie lutego, podczas gdy w latach poprzednich liczne próby organizowane były już w ciągu grudnia. Na całą kampanię odznaki za sprawność P. Z. N. w sezonie 1935/6 r. pozostawało do dyspozycji organizatorom, zaledwie kilka tygodni. Wiele z zapowiedzianych w tym sezonie imprez o odznakę nie doszło w ogóle do skutku, gdyż organizatorzy oczekiwali zmiany warunków śnieżnych na lepsze, niestety częstokroć na darmo.

Bezśnieżna zima w sezonie 1935/6 przejawiła się też w rozwoju odznaki za sprawność P. Z. N. znacznym stosunkowo ubytkiem liczby odznak zdobytych, w stosunku do poprzedniego sezonu. Zdobyto bowiem o 2.735 odznak mniej, niż w sezonie poprzednim (tj. 1934/5). Że był to tylko objaw przejściowy, świadczył dowodnie następny sezon (1936/7 r.), w którym cyfry zdobytych odznak za sprawność P. Z. N. wróciły do przeciętnej normy rocznej (około 4.000).

W sezonie 1936/7 wraz, z poprawą warunków śnieżnych (aczkolwiek nie we wszystkich terenach) wzmogła się liczba zdobytych odznak za sprawność P. Z. N. o około 100% w stosunku do sezonu poprzedniego (tj. 1935/6). Próby o odznakę za sprawność P. Z. N. organizowane były w sezonie 1936/7 od grudnia aż do kwietnia. Na starcie zjawiło się przeszło 5.000 ubiegających się, z czego zdobyło odznakę — 4.030 osób.

Ogółem więc, od początku istnienia odznaki za sprawność tj. czyli w ciągu jedenastu lat — od sezonu 1926/7 po koniec sezonu 1936/7 — zdobyto we wszystkich próbach 25.884 odznak za sprawność P. Z. N., z czego niestowarzyszonym przypadło 16.050 odznak a więc więcej niż połowa. Przez cały zatem czas swego istnienia odznaka za sprawność P. Z. N. oddziaływała na narciarstwo niezorganizowane.

Sezon 1936/7 r. był pierwszym sezonem, rozpoczynającym drugie dziesięciolecie funkcjonowania odznaki za sprawność P. Z. N. W łączności z tym wprowadzono pewne zmiany regulaminowe i ulepszenia administracyjne, mające na celu dostosowanie instytucji odznaki za sprawność P. Z. N. do nowych warunków i potrzeb polskiego narciarstwa. Zmiany te były przeważnie organizacyjnej natury, gdyż techniczne ustalenia regulaminu odznaki, okazały się nadal w pełni trafne.W szczególności więc nie zmienione pozostały normy czasowe odznaki, stanowiące w dalszym ciągu minima na ogół dość ściśle odpowiadające przeciętnym potrzebom.

Natomiast przeprowadzono przystosowanie regulaminu odznaki za

sprawność P. Z. N. do potrzeb narciarstwa nizinnego. Przeprowadzono to zupełnie niezależnie od wprowadzonej osobno w sezonie 1936/7—nowej „odznaki nizinnej P. Z. N.“ Przystosowanie regulaminu odznaki za sprawność P. Z. N. do potrzeb narciarstwa nizinnego uzasadnione było faktem, że instytucja odznaki cieszyła się szczególnie dużym powodzeniem na nizinach kraju, gdzie jednak nie zawsze było możliwe wyznaczenie tras biegów zgodnych z obowiązującym regulaminem odznaki za sprawność P. Z. N. Dopuszczono więc trasy, niemal zupełnie płaskie — oczywiście tylko w terenie całkowicie nizinnym. Normy czasowe zostały dla tego celu przerachowane i wraz z innymi szczegółowymi postanowieniami w tej sprawie, ogłoszone w „Kalendarzu Informacyjnym P. Z. N.“ na sezon 1936/7. W sezonie tym odbyło się już kilkanaście prób o odznakę za sprawność P. Z. N. według norm przystosowanych do potrzeb narciarstwa nizinnego.

Przy sposobności rozpoczęcia drugiego dziesięciolecia i drugiej z kolei rozgrywki o puchar dla Towarzystwa związkowego, wykazującego się największą liczbą zdobytych odznak za sprawność P.Z.N., przeprowadzono także pewne zmiany w zasadach rozgrywki. W szczególności więc rozdzielono punktację cywilnych Towarzystw narciarskich od punktacji wojskowych Towarzystw narciarskich. Na konieczność takiej zmiany zwracano uwagę w ciągu ostatnich kilku lat — z obu stron. Ustanowiono zatem dwie nagrody rozgrywane w ciągu dziesięciolecia — odrębną dla wojskowych, i drugą dla cywilnych Klubów, zrzeszonych w P. Z. N.

Akcja wyznaczania stałych tras standardowych dla prób o odznakę za sprawność P. Z. N. w niektórych miejscowościach żywszego ruchu sportowego — postąpiła w okresie sprawozdawczym znacznie naprzód, dzięki przeznaczeniu na ten cel odpowiednich kwot przez władze związkowe. W okresie sprawozdawczym wyznaczono stałe trasy standardowe: w Zwardoniu, Suchej, Rabce, Krynicy, Krzemieńcu, Grodnie i Wilnie. Niektóre trasy, jak np. w Bukowinie i Iwoniczu nie zostały jeszcze zatwierdzone, co nastąpić winno przed najbliższym sezonem zimowym.

Przez popieranie akcji wyznaczania stałych tras standardowych dla odznaki za sprawność P. Z. N. we wszystkich ważniejszych ośrodkach (w których te imprezy często się odbywały) zmierzały władze związkowe do tego, aby zarówno organizatorów, jak też uczestników prób, uchronić przed konsekwencjami odmowy zweryfikowania wyników prób z powodu różnych uchybień regulaminowych. Największym bowiem szkopułem, na jaki natknięto się w okresie sprawozdawczym (podobnie jak i w latach poprzednich)—była konieczność odmowy zatwierdzenia kilku imprez o odznakę, w których uzyskano czasy niewątpliwie świadczące o tym, że trasa, którą zawodnicy przebiegali — nie miała przepisanej długości. Niezwery-

fikowanie tych prób było rzeczą bardzo przykrą, głównie ze względu na dużą ilość startujących narciarzy, którzy mimo formalnego wypełnienia warunków nie mogli otrzymać odznak. Jednakże było to koniecznością wobec rzeczonych wymagań.

W sezonie 1936/7 postanowiły władze związkowe obniżyć ceny odznak i zapisów startowych, celem udostępnienia prób o odznakę za sprawność P. Z. N. szerszym rzeszom. Żądania w tym kierunku były już zgłaszane od wielu lat. Władze związkowe wychodziły z założenia, że obniżka cen możliwa byłaby tylko w stopniu nieznacznym, a zatem nie przyniosłaby pożądanego efektu. Niemniej jednak z uwagi na powszechne życzenia obniżka została uskuteczniona.

Odznaka za sprawność P. Z. N. a z nią także i inne odznaki sprawnościowe Polskiego Związku Narciarskiego jak „górska“ i „nizinna“ — spełniały oczywiście w pierwszym rzędzie zadania propagandowe dla sportu czy turystyki. Równocześnie jednak instytucje te były także źródłami dochodów dla Polskiego Związku Narciarskiego. Gdy się zważy, że dochody Związku są ograniczone oraz że wkładki członkowskie niemal w całości zwracane są członkom P. Z. N. w postaci różnorodnych świadczeń — stanie się zrozumiałe, że P. Z. N. nie mógł zrezygnować z dochodów płynących z gospodarki odznakami sprawnościowymi. Z tego też względu obniżka cen odznak i zapisów startowych, dokonana w okresie sprawozdawczym — była poważnym ustępstwem na rzecz powszechnych życzeń.

Całokształt prac związanych z kontrolą i ewidencją odznaki za sprawność P. Z. N. pozostawał nadal w rękach władz związkowych. Instytucja ta bowiem wymagała nadal wielkiej skrupulatności w postępowaniu. Należało rygorystycznie usuwać wszelkie uchybienia lub nadużycia. Wprawdzie większość Towarzystw związkowych, organizujących próby o odznakę za sprawność P. Z. N. wywiązywały się w pełni ze swego zadania, niemniej jednak zdarzały się czasem uchybienia. Dlatego też władze związkowe podobnie jak i w latach uprzednich zachowały w swych rękach nadzór i wszystkie rygory, które ewentualne nadużycia natychmiast karały i zapobiegały im na przyszłość. Postępowanie takie leżało w żywotnym interesie akcji narciarskiej i prawidłowego rozwoju odznaki za sprawność P. Z. N.

Szczegółowa punktacja nagrody wędrownej Pana Prezydenta Rzeczypospolitej została podana po zakończeniu rozgrywki w „Informacyjnym Kalendarzu Narciarskim“ na sezon 1936/7 r. Punktacja obu nagród zespołowych (wojskowych i cywilnych) za sezon 1936/7, podana może być dopiero po zakończeniu okresu wyznaczonego do wykupywania odznak. Punktacja ta zostanie ogłoszona w „Informacyjnym Kalendarzu P. Z. N.“ na sezon 1937/8.

Zamieszczone w niniejszym sprawozdaniu tabele dają obraz przebiegu prób o odznakę za sprawność P. Z. N. w obu sezonach sprawozdawczych. Dają one także pogląd na dotychczasowy rozwój odznaki za sprawność w ciągu jedenastolecia tj. od początku istnienia odznaki w roku 1926 po koniec sezonu 1936/7 r.

TABELA STATYSTYCZNA

rozwoju odznaki za sprawność PZN w okresie jedenastolecia od sezonu 1926/27 po koniec sezonu 1936/37

Ilość odznak przyznanych w poszczególnych sezonach, stopniach i kategoriach

W sezonie	Ogółem odznak	Stopnie odznak			Stowarzyszeni	Niestowarzyszeni	Kategoria I. seniorów		Kategoria II. juniorów	
		Złotych	Srebrnych	Brązowych			Mężczyźni	Kobiety	Chłopcy	Dziewczęta
1926/27	120	—	—	120	101	19	110	10	—	—
1927/28	115	—	49	66	98	17	110	3	2	—
1928/29	645	3	24	618	338	307	398	60	179	8
1929/30	929	3	85	841	525	404	626	97	204	2
1930/31	1.535	15	219	1.301	712	823	1.013	199	312	11
1931/32	3.808	69	332	3.407	1.809	1.999	2.893	450	418	47
1932/33	4.492	49	450	3.993	1.828	2.664	3.459	455	501	77
1933/34	3.357	81	429	2.847	1.274	2.083	2.420	553	328	56
1934/35	4.824	81	419	4.324	1.544	3.280	3.791	460	481	92
1935/36	2.029	26	237	1.766	493	1.536	1.632	145	185	67
1936/37	4.030	36	304	3.690	1.112	2.918	3.185	316	394	135
Razem za 11 lat	25.884	363	2.548	22.973	9.834	16.050	19.637	2.748	3.004	495

Przebieg konkurencji o odznakę za sprawność P. Z. N. w sezonie 1935/6 i 1936/7 przedstawiają załączone tabele szczegółowe, z podaniem organizatorów, miejscowości i wszystkich wyników.

Tabela zawodów o odznakę za sprawność Polskiego Związku Narciarskiego — Sezon 1935/6

Nr. komunikatu weryfikacyj.	Towarzystwo urządzające zawody	Miejsce zawodów	Data zawodów	Ogółem startowało	Przyznano odznak ogółem	Stopnie			Stowarzy-szeni	Niestowa-rzyszeni	Seniorów		Juniorów	
						Złota	Srebrna	Brązowa			Mężczyźni	Kobiety	Chłopcy	Dziewczęta
1	Robotniczy Sport. K. O. Łódź	Hala Kondrat.	15/I 1936	13	12	—	—	12	—	12	9	2	—	—
2	Klub Narciarski Bukowina	Bukowina	26/I	31	21	—	—	21	—	21	17	3	1	—
3	SN Ogn. Zw. Podhalan, Rabka	Rabka	26/I	16	12	—	4	8	3	9	11	—	—	1
4	SN Ż. Tow. Krajozn. Warszawa	Zakopane	1/II	8	5	—	—	5	4	1	5	—	—	—
5	Ćwicz. Obóz Narc. Ppor.DOK V	Bukowina	11/II	91	84	—	30	54	4	80	67	17	—	—
6	K. O. P. Wołożyn	Wołożyn	8/II	25	25	—	4	21	—	25	25	—	—	—
7	SN KS Rodz. Wojsk Warszawa	Krynica	14/II	20	18	—	2	16	17	1	1	17	—	—
8	SN Pol. Tow. Tatrz. Iwonicz	Iwonicz	8/II	11	11	—	1	10	2	9	9	—	2	—
9	SN Ż. Tow. Krajozn. Warszawa	Zakopane	12/II	12	6	1	—	5	4	2	6	—	—	—
10	Ośrodek Narc. Poczt. P. W.	Zakopane	14/II	27	18	—	—	18	—	18	11	7	—	—
11	„ „ „ „	Zakopane	16/II	13	7	—	1	6	2	5	6	1	—	—
12	Tatrz. Tow. Narciarzy Kraków	Zwardoń	16/II	44	44	4	15	25	31	13	36	8	—	—
13	TN WKS Sambor	Sianki	16/II	31	31	1	3	27	5	26	20	11	—	—
14	Komp. Saperów „Polesie“	Stolin	16/II	24	21	—	—	21	—	21	20	1	—	—
15	Łódzki Robotn. Kom. Sport.	Zakopane	28/I	12	11	—	—	11	—	11	10	—	1	—
16	Komenda P. W.	Krzemieniec	16/II	39	36	2	6	28	13	23	23	1	12	—
17	TN WKS Sambor	Sambor	16/II	32	30	2	3	25	—	30	28	—	—	2
18	Zarz. Gł. Oddz. Młodz. Powst.	Barania Góra	9/II	21	19	—	2	17	—	19	19	—	—	—
19	Ćwicz. Obóz Narc. Ofic. DOK V	Zwardoń	22/II	42	25	—	3	22	2	23	25	—	—	—
20	Związek Rezerwistów Worochta	na Zaroślaku	7/II	13	13	1	5	7	1	12	13	—	—	—
21	SN Pol. Tow. Tatrz. Stanisławów	Worochta	15/II	19	19	—	6	13	8	11	13	6	—	—
22	„ „ „ „ „	„	16/II	32	32	1	14	17	—	32	32	—	—	—
23	„ „ „ „ „	„	22/II	5	5	—	—	5	3	2	5	—	—	—
24	SN Ogn. Zw. Podhalan Rabka	Rabka	15/II	19	17	—	1	16	3	14	13	4	—	—

Nr. komunikatu weryfikacyj.	Towarzystwo urządzające zawody	Miejsce zawodów	Data zawodów	Ogółem startowało	Przyznano odznak ogółem	Stopnie			Stowarzyszeni	Niestowarzyszeni	Seniorów		Juniorów	
						Złota	Srebrna	Brązowa			Mężczyźni	Kobiety	Chłopcy	Dziewczęta
25	Korpus Ochrony Pogranicza	Kleck	16/II	141	138	—	—	138	—	138	138	—	—	—
26	„ „ „	„	17/II	61	56	—	—	56	—	56	56	—	—	—
27	„ „ „	„	25/II	12	3	—	—	3	—	3	3	—	—	—
28	Krynicki Klub Narciarzy	Krynica	18/II	71	52	—	—	52	1	51	52	—	—	—
29	Pow. Kom. Pol. woj. Śląskiego	Olszówka Dolna	20/II	27	9	—	3	6	—	9	9	—	—	—
30	SN TS Wisła Zakopane	Zakopane	21/II	44	43	—	4	39	—	43	—	2	—	41
31	Pow. Komenda PW i WF Sieradz	Sieradz	22/II	24	22	—	1	21	—	22	18	2	2	—
32	SN Kolej. P. W. Kraków	Zakopane	23/II	25	11	—	1	10	3	8	11	—	—	—
33	Komenda Pow. PW Stolin	Stolin	23/II	8	8	—	—	8	—	8	8	—	—	—
34	SN AZS i Miejski Kom. WF	Poznań	23/II	5	5	—	—	5	—	5	—	—	5	—
35	SN Pol .Tow. Tatrz. Drohobycz	Borysław	23/II	47	46	—	1	45	1	45	29	—	17	—
36	Pow. Kom. WF i PW Krzemien.	Szumsk	24/II	10	10	—	—	10	—	10	10	—	—	—
37	Komenda Pow. PW Jaworów	Jaworów	25/II	35	25	—	—	25	—	25	25	—	—	—
38	SN Wisła i SN WKS 4 p. lotn.	Zakopane	27/II	54	44	—	3	41	20	24	44	—	—	—
39	Kom. Obozu Narc. DOK VI	Beskid	11/II	27	26	—	4	22	—	26	26	—	—	—
40	Okręgowy Ośrodek WF Łuck	Krzemieniec	25/II	20	19	—	—	19	1	18	19	—	—	—
41	Ćwicz. Obóz Narc. DOK V	Bukowina	29/II	65	65	—	14	51	2	63	65	—	—	—
42	Okręgowy Ośrodek WF Wilno	Wilno	16/II	31	30	—	1	29	—	30	30	—	—	—
43	„ „ „ „	Orany	23/II	11	10	—	1	9	—	10	10	—	—	—
44	Okręgowy Ośrodek WF Lublin	Lublin	23/II	19	19	—	2	17	1	18	18	1	—	—
45	TN WKS Sanok	Olchowce	16/II	57	55	3	10	42	55	—	39	—	14	2
46	SN Sokół Jasło	Jasło	23/II	55	49	—	2	47	5	44	27	4	16	2
47	Baon KOP Nowe Święciany	Ignalin	3/III	20	20	—	1	19	—	20	20	—	—	—
48	Powiat. Komenda PW Rzeszów	Strzyżów	23/II	23	23	—	—	23	—	23	18	—	5	—
49	Ćwicz. Obóz Narc. DOK VI	Beskid	25/II	19	17	—	—	17	—	17	17	—	—	—
50	Centr. Ośr. Narc. Poczt. PW	Zakopane	14/III	20	11	—	—	11	—	11	7	4	—	—

Nr. komunikatu weryfikacyj.	Towarzystwo urządzające zawody	Miejsce zawodów	Data zawodów	Ogółem startowało	Przyznano odznak ogółem	Stopnie			Stowarzyszeni	Niestowarzyszeni	Seniorów		Juniorów	
						Złota	Srebrna	Brązowa			Mężczyźni	Kobiety	Chłopcy	Dziewczęta
51	Komendant PW i WF Sejny	Sejny	25/II	13	7	—	—	7	—	7	7	—	—	—
52	TN WKS Sanok	Sianki	29/II	16	16	—	3	13	—	16	13	3	—	—
53	SN WKS Bielsko	Bielsko	16/II	79	69	1	5	63	69	—	69	—	—	—
54	„ „ „ „	„	17/II	108	105	2	9	94	105	—	105	—	—	—
55	Towarz. Krzewienia Narc.	Krynica	23/II	43	14	—	2	12	5	9	2	12	—	—
56	Oddz. Narc.-Kajak. Sokoła	Brzeżany	23/II	15	15	—	—	15	1	14	15	—	—	—
57	TN WKS Sambor	Sambor	23/II	68	64	1	9	54	3	61	64	—	—	—
58	Baon KOP Orany	Porzecze	27/II	7	5	—	—	5	—	5	5	—	—	—
59	Ośrodek Narc. Poczt. PW	Zakopane	28/II	36	13	—	2	11	—	13	5	8	—	—
60	TN Sambor	Sianki	28/II	28	22	—	1	21	7	15	22	—	—	—
61	SN Pol. Tow. Tatrz. Drohobycz	Drohobycz	29/II	64	46	—	4	42	—	46	—	3	41	2
62	IX Okręg PZN Toruń	Borków Kart.	1/III	23	16	—	1	15	1	15	15	1	—	—
63	ŻTTN Makkabi Bielsko	Hala Boracza	1/III	19	19	1	3	15	16	3	8	6	4	1
64	SN Pol. Tow. Tatrz. Stanisławów	Worochta	1/III	10	10	—	—	10	—	10	8	2	—	—
65	Ćwiczebny Obóz Narc. DOK V	Polana Choch.	4/III	27	24	—	6	18	10	14	21	3	—	—
66	ZG Związku Rezerwistów	Zakopane	14/III	25	16	1	1	14	—	16	14	2	—	—
67	Ćwiczebny Obóz Narc. DOK V	Bukowina	14/III	63	63	1	20	42	4	59	62	1	—	—
68	Baon KOP „Krasne“	Krasne	16/II	22	22	—	3	19	—	22	22	—	—	—
69	Wintersportverein Katowice	na Klimczoku	15/II	81	75	2	17	56	75	—	22	11	29	13
70	SN WKS Kielce	Kielce	22/II	9	9	—	2	7	3	6	8	1	—	—
71	Śląski Klub Narciarski	Katowice	16/II	10	8	2	—	6	2	6	4	—	4	—
72	Kom. Pow. PW i WF Chorzów	Chorzów	8/XII 35	5	4	—	—	4	1	3	3	1	—	—
73	„ „ „ „ „	Zwardoń	15/II	58	43	—	1	42	—	43	13	—	27	3
74	„ „ „ „ „	„	22/II	18	6	—	—	6	—	6	2	—	4	—
			Razem	2378	2029	26	237	1766	493	1536	1632	145	185	67

Tabela zawodów o odznakę za sprawność Polskiego Związku Narciarskiego — Sezon 1936/37

Nr. komunikatu weryfikacyj.	Towarzystwo urządzające zawody	Miejsce zawodów	Data zawodów	Ogółem startowało	Przyznano odznak ogółem	Stopnie			Stowarzyszeni	Niestowarzyszeni	Seniorów		Juniorów	
						Złota	Srebrna	Brązowa			Mężczyźni	Kobiety	Chłopcy	Dziewczęta
1	Ośrodek narc. DOK V. Kraków	Zwardoń	6/I 1937	52	48	—	2	46	2	46	12	6	26	4
2	Komisja Sportowa PZN	Zakopane	1/I	28	2	—	—	2	1	1	2	—	—	—
3	Klub Narciarski Bukowina	Bukowina	2/I	115	93	—	7	86	17	76	38	12	30	13
4	SN Pol. Tow. Tatrz. Stanisławów	Worochta	3/I	41	40	—	4	36	8	32	40	—	—	—
5	Og. Akad. Kurs Narc. Koła Med.	Murzasichle	31/XII 36	40	39	—	1	38	—	39	30	9	—	—
6	SN Pol. Tow. Tatrz. Drohobycz	Orów	3/I 1937	33	31	—	7	24	—	31	11	—	20	—
7	Przemyskie Tow. Narciarzy	Sianki	5/I	64	46	1	4	41	7	39	21	12	8	5
8	Harc. Klub Narc. Katowice	Zwardoń	10/I	20	19	—	4	15	1	18	13	—	6	—
9	SN Makkabi Wadowice	Leskowiec	24/I	15	9	—	—	9	2	7	7	—	2	—
10	SN Pol. Tow. Tatrz. Żywiec	Zwardoń	16/I	17	16	2	6	8	4	12	15	1	—	—
11	ŻTTN Makkabi Bielsko	Hala Boracza	10/I	37	35	3	9	23	32	3	12	5	13	5
12	Centr. Ośr. Zim. PPW	Zakopane	14/I	18	14	—	1	13	—	14	14	—	—	—
13	Ośrodek Narc. OK V	Zwardoń	17/I	50	42	—	4	38	—	42	42	—	—	—
14	Ćwicz. Ob. Narc. dla ppor. OKV	Bukowina	27/I	79	79	1	8	70	—	79	79	—	—	—
15	SN WKS Cieszyn	Istebna	26/I	23	23	1	3	19	23	—	23	—	—	—
16	SN Cracovia Kraków	Kraków	2/II	36	26	—	4	22	5	21	20	1	5	—
17	Centr. Ośr. Zim. P.P.W.	Zakopane	29/I	42	36	—	6	30	—	36	28	8	—	—
18	V Krakowski Okręg PZN	Limanowa	24/I	9	7	—	—	7	2	5	6	—	1	—
19	IV Podhalański Okręg PZN	Zakopane	27/I	26	20	—	2	18	7	13	20	—	—	—
20	Klub Narciarski Bukowina	Bukowina	29/I	25	16	—	—	16	—	16	14	2	—	—
21	SN Makkabi Kraków	Zakopane	31/I	25	22	1	2	19	19	3	19	3	—	—
22	Pocztowe PW	Sianki	28/I	21	17	—	—	17	—	17	17	—	—	—
23	SN WCKS Pokucie Kołomyja	Kołomyja	31/I	44	27	—	1	26	8	19	27	—	—	—
24	Przemyskie Tow. Narciarzy	Sianki	28/I	19	17	—	2	15	11	6	14	3	—	—
25	Komenda Garnizonu Zimowego	Sławsko	30/I	64	53	—	7	46	15	38	53	—	—	—
26	ON Sokół	Zakopane	9/I	39	6	—	1	5	—	6	5	1	—	—
27	Komenda Ośrodka WF	Beskid	23/I	30	26	—	1	25	4	22	26	—	—	—
28	Ośr. Poczt. PW Warszawa	Zwardoń	28/I	16	12	—	2	10	—	12	10	2	—	—
29	SN Żyd. Tow. Kraj. Łódź	Zakopane	30/I	25	18	—	3	15	17	1	18	—	—	—
30	Org. PW Kob. do Ob. Kraj.	Istebna	27/I	42	25	—	—	25	—	25	—	12	—	13
31	SN Ogn. Zw. Podhal R	Rabka	31/I	16	14	1	2	11	2	12	11	—	2	1
32	Obóz Narc. Zw. Rob. Stow. Sport	Zakopane	16/I	14	12	—	3	9	—	12	11	1	—	—

Nr. komunikatu weryfikacyj.	Towarzystwo urządzające zawody	Miejsce zawodów	Data zawodów	Ogółem startowało	Przyznano odznak ogółem	Stopnie			Stowarzyszeni	Niestowarzyszeni	Seniorów		Juniorów	
						Złota	Srebrna	Brązowa			Mężczyźni	Kobiety	Chłopcy	Dziewczęta
33	Klub Narciarski Bukowina	Bukowina	11/II	35	33	—	5	28	—	33	24	9	—	—
34	„ „ „	„	7/II	33	33	—	1	32	—	33	33	—	—	—
35	Ofic. Kurs Narc. WKS V Okr.	Polana Chochoł.	13/II	14	11	—	2	9	—	11	10	1	—	—
36	Klub Narciarski Bukowina	Bukowina	22/II	46	32	—	—	32	1	31	24	8	—	—
37	Krynicki Klub Narciarski	Krynica	15/I	24	21	—	2	19	—	21	21	—	—	—
38	IV Podhalański Okręg PZN	Zakopane	17/II	13	2	—	—	2	2	—	—	2	—	—
39	Przemyskie Tow. Narciarzy	Sianki	13 i 14/II	23	21	1	3	17	21	—	6	15	—	—
40	„ „	„	12/II	17	17	—	4	13	1	16	17	—	—	—
41	SN Korona Radomsko	Beskid	6/I	19	17	—	1	16	17	—	9	5	3	—
42	IV Podhalański Okręg PZN	Zakopane	10/II	54	27	—	6	21	3	24	10	—	—	17
43	SN WKS Cieszyn	Istebna	13/II	16	16	—	3	13	8	8	8	8	—	—
44	SN KS Okęcie	Krynica	15/II	66	61	—	8	53	—	61	61	—	—	—
45	Tow. Krzewienia Narc.	Krynica	16/II	23	18	—	3	15	8	10	14	4	—	—
46	SN WKS Dawidgródek	Dawidgródek	21/II	30	30	—	—	30	5	25	30	—	—	—
47	Kom. Pow. PW Krzemieniec	Malinów	31/I	11	11	—	—	11	—	11	11	—	—	—
48	„ „ „ „	Wiśniowiec	9/II	13	13	—	—	13	—	13	13	—	—	—
49	SN KPW Katowice	Głębce	21/II	28	25	—	1	24	1	24	24	1	—	—
50	Centr. Ośrodek Zim. PPW	Zakopane	14/II	50	45	1	3	41	6	39	32	13	—	—
51	SN Pol. Tow. Tatrz. Łódź	Zwardoń	20/II	11	2	—	—	2	2	—	—	2	—	—
52	SN Żyd. T.G.S. Nowy Targ	Nowy Targ	20/II	18	18	—	3	15	4	14	7	2	9	—
53	Obóz Narc. Zw. Rob. Stow. Sport	Zakopane	3/I	32	23	—	—	23	—	23	15	5	3	—
54	Pocztowe Przysp. Wojsk.	Sianki	13/II	42	42	1	2	39	18	24	20	21	1	—
55	SN Ogn. Zw. Podhalan Rabka	Rabka	24/I	43	32	—	3	29	4	28	18	2	9	3
56	Okr. Urząd WF i PW Kraków	Sławsko	14/II	83	82	—	11	71	25	57	82	—	—	—
57	„ „ „ „	Zwardoń	23/I	37	34	—	—	34	—	34	34	—	—	—
58	„ „ „ „ „	„	5/II	33	29	—	1	28	—	29	27	—	2	—
59	Związek WKS V Okr. Kraków	Polana Chochoł.	15/I	15	15	—	5	10	3	12	12	3	—	—
60	Centr. Wyszk. Kawal. Grudziądz	Bukowina	22/II	56	56	—	—	56	5	51	56	—	—	—
61	Ośrodek OK V Kraków	Zwardoń	13/II	55	54	—	—	54	—	54	54	—	—	—
62	„ „ „ „	„	20/II	11	10	—	—	10	1	9	10	—	—	—
63	Narc. WF i PW Katowice	Szczyrk	24/II	31	31	—	—	31	—	31	—	25	—	6
64	Przemyskie Tow. Narciarzy	Sianki	24/II	10	9	—	3	6	5	4	—	9	—	—
65	Wojsk. Ośr. Kursów Ofic.	Polana Chochoł.	27/II	16	6	—	1	5	—	6	6	—	—	—

Nr. komunikatu weryfikacyj.	Towarzystwo urządzające zawody	Miejsce zawodów	Data zawodów	Ogółem startowało	Przyznano odznak ogółem	Stopnie			Stowarzyszeni	Niestowarzyszeni	Seniorów		Juniorów	
						Złota	Srebrna	Brązowa			Mężczyźni	Kobiety	Chłopcy	Dziewczęta
66	Szkoła Narciarska Worochta	Worochta	27/II	7	7	—	—	7	—	7	—	7	—	—
67	„ „ „ „	„	28/II	42	41	—	1	40	—	41	41	—	—	—
68	Komp. Sap. KOP „Polesie“	Stolin	14/II	36	34	—	1	33	—	34	33	1	—	—
69	SN WKS Nowy Sącz	Zakopane	24/II	25	25	—	5	20	25	—	25	—	—	—
70	Kurs Narc. dla Szereg. P. P.	Worochta	3/III	27	22	—	—	22	1	21	22	—	—	—
71	Ćwicz. Ob. Narc. dla Ppor. DOKV	Bukowina	4/III	54	54	1	4	49	2	52	54	—	—	—
72	IV Podhalański Okręg PZN	Zakopane	20/I	5	4	1	—	3	3	1	4	—	—	—
73	Oddz. Młodz. Powst. Katowice	Barania Góra	1/II	25	20	—	3	17	1	19	20	—	—	—
74	Kom. Garn. Zimowego	Sławsko	3/III	13	10	—	1	9	1	9	8	2	—	—
75	Leskie Tow. Narciarzy	Lesko	28/II	28	25	1	1	23	3	22	10	1	14	—
76	Ośrodek Pocztowego PW	Zakopane	25/II	37	29	2	2	25	7	22	21	8	—	—
77	Wintersportverein Katowice	Klimczok	1/III	130	83	2	9	72	—	83	10	5	43	25
78	Ćwicz. Obóz Narc. dla Podofic.	Beskid	25/II	73	73	—	1	72	—	73	73	—	—	—
79	Klub Narciarski Bukowina	Bukowina	28/II	66	52	—	—	52	1	51	46	6	—	—
80	Przemyskie Tow. Narciarzy	Rozłucz	30/I	55	53	—	4	49	—	53	53	—	—	—
81	„ „ „ „	„	14/II	56	56	—	3	53	—	56	56	—	—	—
82	Garnizon Zimowy	Sławsko	28/II	43	41	—	2	39	3	38	41	—	—	—
83	Okręg. Ośrodek WF Wilno	Wilno	2/III	19	19	—	3	16	—	19	19	—	—	—
84	Szkoła Narciarska Worochta	Worochta	5/III	124	117	1	3	113	—	117	117	—	—	—
85	Kom. Ośr. Narc. WF i PW	Szczyrk	28/I	58	56	4	2	50	9	47	29	—	27	—
86	Klub Narciarski Bukowina	Bukowina	22/I	33	33	—	—	33	—	33	33	—	—	—
87	Warsz. Klub Narc. Warszawa	Polana Chochoł.	31/XII36	19	13	—	1	12	11	2	8	3	2	—
88	SN Pol. Tow. Tatrz. Iwonicz	Iwonicz	10/I 1937	15	13	—	4	9	9	4	13	—	—	—
89	SN WKS Komorowo	Sól	22/I	17	17	1	—	16	17	—	17	—	—	—
90	SN P.T.T. Iwonicz	Iwonicz	23 i 24/I	9	9	1	2	6	5	4	5	4	—	—
91	SN WKS Komorowo	Sól	23/I	326	326	—	2	324	326	—	326	—	—	—
92	Zw. Rob. Stow. Sport. Warszawa	Zakopane	29/I	24	13	—	1	12	—	13	7	6	—	—
93	SN Zw. Strzel. Ustrzyki Dolne	Ustrzyki Dolne	31/I	25	23	—	—	23	—	23	23	—	—	—
94	SN WKS Cieszyn	Istebna	6/II	27	27	—	3	24	27	—	27	—	—	—
95	Ćwicz. Ob. Narc. dla Ppor. OKV	Bukowina	12/II	84	84	2	12	70	—	84	84	—	—	—
96	Kom. Międz. Zaw. Narc. ZHP	Zakopane	7/II	128	60	—	5	55	14	46	21	3	29	7
97	Zw. Rob. Stow. Sport. Warszawa	Zakopane	12/II	49	42	1	4	37	9	33	32	10	—	—
98	Śląski Urząd Woj. Katowice	Szczyrk	14/II	127	99	—	1	88	1	88	13	—	56	20

Nr. komunikatu weryfikacyj.	Towarzystwo urządzające zawody	Miejsce zawodów	Data zawodów	Ogółem startowało	Przyznano odznak ogółem	Stopnie			Stowarzyszeni	Niestowarzyszeni	Seniorów		Juniorów	
						Złota	Srebrna	Brązowa			Mężczyźni	Kobiety	Chłopcy	Dziewczęta
99	Komenda Obozu Zimowego	Bukowina	22/II	42	42	1	4	37	—	42	40	2	—	—
100	IV Podhal. Okręg PZN	Zakopane	24/II	82	57	—	12	45	6	51	57	—	—	—
101	SN WKS „Kleck“	Kleck	25/II i 2/III	15	15	—	—	15	4	11	15	—	—	—
102	Klub. Narc Bukowina	Bukowina	26/II	50	46	—	11	35	24	22	16	15	—	15
103	SN WKS „Kleck“	Kleck	25/II i 2/III	8	7	—	1	6	6	1	7	—	—	—
104	SN KS „Geyer“ Łódź	Zwardoń	21/III	3	3	—	—	3	3	—	3	—	—	—
105	SN K.P.W. Lwów	Ławoczne	7/III	22	7	—	1	6	5	2	7	—	—	—
106	SN WKS „Ludwikowo“	Ludwikowo	7/III	86	75	—	—	75	65	10	75	—	—	—
107	SN WKS „Wołożyn“	Wołożyn	10/III	45	45	—	4	41	43	2	45	—	—	—
108	Ośr. Narc. Wojew. Kom. WFiPW	Szczyrk	11/III	29	29	—	4	25	8	21	29	—	—	—
109	Okr. Urząd WF i PW Kraków	Polana Chochoł.	12/III	33	16	—	3	13	3	13	15	1	—	—
110	D.O.K. VI Lwów	Beskid	12/III	16	16	—	—	16	8	8	16	—	—	—
111	Harc. Klub Narc. Wilno	Jagiellonów	14/III	22	19	—	—	19	4	15	3	1	15	—
112	Centr. Ośrodek Poczt. P. W.	Zakopane	14/III	9	7	—	—	7	—	7	7	—	—	—
113	SN Pol. Tow. Tatrz. Lwów	Lwów	24/I	54	52	2	4	46	6	46	18	2	32	—
114	SN WKS „Sanok“	Lesko	28/I	87	85	—	3	82	85	—	57	—	28	—
115	SN WKS „Orany“	Orany	7/III	22	15	—	—	15	15	—	15	—	—	—
116	„ „ „	„	7/III	17	8	—	—	8	4	4	8	—	—	—
117	Dow. 16 Dyw. Piech. Górskiej	Kamesznica	9/III	35	31	—	—	31	—	31	31	—	—	—
118	SN Pol. Tow. Tatrz. Żywiec	na Pilsku	14/III	11	10	1	3	6	5	5	9	—	1	—
119	ŻTTN Makkabi Bielsko	Hala Boracza	14/III	6	3	1	—	2	3	—	2	—	—	1
120	Ośrodek Narc. WF i PW	Szczyrk	23/III	26	26	—	—	26	3	23	22	—	4	—
121	Klub Narciarski „Bukowina“	Bukowina	2/IV	11	10	1	—	9	1	9	5	5	—	—
122	Śląski Klub Narciarski	Koniaków	21/II	17	17	—	2	15	17	—	13	3	1	—
123	„ „ „	Wisła	21/II	18	18	—	1	17	1	17	18	—	—	—
124	Łódzki Rob. Sport. Kom. Okr.	Zakopane	26/II	46	22	—	1	21	—	22	4	18	—	—
125	SN Związku Strzeleckiego	Krynica	28/II	16	5	—	—	5	1	4	5	—	—	—
126	Śląski Klub Narciarski	Ustroń	7/III	9	8	—	3	5	4	4	6	—	2	—
	Razem			4777	4030	36	304	3690	1126	2904	3185	316	394	135

SPRAWY SPORTOWO TECHNICZNE

Najważniejszym zagadnieniem sportowo-technicznym w okresie sprawozdawczym była dla władz związkowych (podobnie jak i w latach poprzednich) sprawa skoczni narciarskich a w szczególności: prawidłowość ich budowy i przydatność do odbywania zarówno treningów jak i konkursów. Dużym ułatwieniem w tym względzie były wprowadzone przez Międzynarodową Federację Narciarską (F. I. S.) „przepisy normalizacyjne" dotyczące budowy skoczni. Przepisy te zostały przystosowane do potrzeb narciarstwa polskiego i wydane przez Polski Związek Narciarski jako obowiązujące.

W szczególności więc wprowadziły władze związkowe konieczność zatwierdzania skoczni, zarówno istniejących jak i projektowanych — przez doradcę technicznego P. Z. N. Skocznie już istniejące musiały się przystosować do obowiązujących przepisów normalizacyjnych. Ustalono termin, w którym powyższe zobowiązania musiały być wykonane. Wydano szczegółowe wskazówki mówiące o tym, jak należy postępować celem uzyskania zatwierdzenia skoczni przez władze związkowe. Przeprowadzono także podział skoczni narciarskich na skocznie ćwiczebne — małe i średnie, oraz skocznie konkursowe — mniejsze, średnie, wielkie i rekordowe.

Przy wydaniu i przestrzeganiu przepisów dotyczących budowy skoczni, kierowały się władze związkowe koniecznością uzgodniena robót podejmowanych około skoczni z wymogami międzynarodowych zasad normalizacyjnych. Ponadto, bardzo istotnym motywem był wzgląd na bezpieczeństwo zawodników, któremu mógł zagrażać zły stan skoczni lub ich nieprawidłowość.

W zakresie konserwacji skoczni istniejących i budowy nowych skoczni, wykonane zostały w obu sezonach sprawozdawczych następujące ważniejsze prace:

Związkowa skocznia na Krokwi w Zakopanem utrzymywana była stale w stanie nadającym się do użytku. Przed każdym sezonem poczyniono na niej konieczne poprawki i uzupełnienia, które przy rozmiarach skoczni zawsze pochłaniały wielkie kwoty. Mimo tego jednak skocznia odstępowana była bezpłatnie miejscowym Towarzystwom na organizowane przez nie konkursy. W związku ze stanem skoczni na Krokwi przygotowano szczegółowy projekt jej przebudowy, powiększenia rozmiarów oraz wyposażenia technicznego. Wykonano to z uwagi na przygotowanie tego najważniejszego obiektu narciarskiego sportu do potrzeb wielkich spotkań międzynarodowych w najbliższych latach.

Skocznia w Głębcach koło Wisły — ze względu na zamierzone rozegranie na niej konkursów skoków w czasie mistrzostw Polski w roku 1937—

musiała być odpowiednio przygotowana do tej imprezy. Uległa więc gruntownej przeróbce zwłaszcza w wyprowadzeniu nowego profilu. Po przeróbce skocznia ta pozwalała na uzyskiwanie skoków powyżej 50 metrów długości. Przez gruntowny remont, budowę trybun i uporządkowanie wybiegu — zabezpieczono znowu na kilka lat istnienie skoczni reprezentacyjnej dla ośrodka śląskiego. Koszta robót na skoczni w Głębcach pokryte zostały z funduszów związkowych.

Staraniem Komisji Klimatycznej w Szczyrku oraz dzięki zabiegom śląskich sfer sportowo-narciarskich, powstała na Skalitem pod Szczyrkiem piękna skocznia należąca do największych w Polsce. Skocznia bardzo starannie opracowana, odpowiada wszelkim wymogom regulaminowym. Uzyskiwać można na niej skoki o długości do 60 m. Po wypróbowaniu skoczni przez delegowanego ze strony władz związkowych specjalistę skoczka — władze związkowe zatwierdziły skocznię na Skalitem jako nadającą się w pełni do poważnych konkursów. Dzięki budowie tego urządzenia sportowego, rozwijający się silnie ośrodek narciarski w Szczyrku, zyskał wiele na atrakcyjności i powiększył swe sportowe możliwości.

Zawieszona przed dwoma laty przez władze związkowe (z powodu błędów w budowie) skocznia na Grzebieniu w Rabce, została w okresie sprawozdawczym ostatecznie poprawiona i wykończona. Skocznia ta okazała się zasadniczo łatwa, wymaga jednak starannego przygotowania zarówno dla treningów, jak też dla konkursów. Delegowany przez K. S. skoczek uzyskiwał na tej skoczni (w normalnych warunkach śnieżnych i atmosferycznych) długości skoków 40 do 45 m. W wyniku przeprowadzonej próby, skocznia ta została także zatwierdzona przez Polski Związek Narciarski.

Zatwierdzona została również przez Polski Związek Narciarski skocznia na Antokolu w Wilnie. Została ona przebudowana i wykończona ostatecznie w okresie sprawozdawczym przez Wileński Okręg Narciarski przy pomocy P. Z. N. Na skoczni tej zorganizowano kilka konkursów. Najdłuższy skok wynosił 36 m, co — jak na miejską skocznię w terenach częściowo nizinnych — stanowiło skalę zupełnie wystarczającą. Przy odpowiednich warunkach śniegowych skocznia ta mogłaby stanowić podstawę dla wychowania wielu pierwszorzędnych skoczków.

Staraniem Sekcji Narciarskiej P. T. T. w Drohobyczu powstała w Orowie mała skocznia ćwiczebna pozwalająca na skoki około 25 m. Ponadto, w różnych ośrodkach naciarskiego ruchu, powstały niewielkie skocznie treningowe.

Ewidencja skoczni narciarskich prowadzona przez P. Z. N. wykazuje po koniec okresu sprawozdawczego następujące obiekty: 1) skocznia na Krokwi w Zakopanem, 2) skocznia na Krzyżowej Górze w Krynicy,

3) skocznia w Dolinie Łabajowej w Głębcach, 4) skocznia w Rozłuczu, 5) skocznia na Rebrowaczu w Worochcie, 6) skocznia na Skalitem w Szczyrku, 7) skocznia pod szczytem Baraniej Góry u źródeł Wisły, 8) skocznia na Szyndzielnej, 9) skocznia w Zwardoniu, 10) skocznia w Skoczowie, 11) skocznia w Istebnej, 12) skocznia w Jordanowie, 13) skocznia na Grzebieniu w Rabce, 14) skocznia w Rabie Wyżnej, 15) skocznia w Poroninie, 16) skocznia w Nowym Targu, 17) skocznia w Szczawnicy, 18) skocznia ćwiczebna w Krynicy, 19) skocznia w Iwoniczu, 20) skocznia w Sławsku, 21) skocznia w Brzuchowicach, 22) skocznia w Łucku, 23) skocznia w Krzemieńcu, 24) skocznia w Wilnie, 25) skocznia w Orowie. Przy końcu okresu sprawozdawczego — stan niektórych z powyższych skoczni wymagał już remontów i przeróbek.

Z innych zagadnień sportowo-technicznych — zajęły się władze związkowe w okresie sprawozdawczym, zbadaniem sprawy torów slalomowych oraz tras biegów zjazdowych dla poważnych zawodów. Poddano badaniu różne nowo projektowane trasy zjazdowe i określono możliwości stoków slalomowych w niektórych terenach. Opracowane wnioski winny stać się podstawą dla przeprowadzenia robót, mających na celu powiększenie skali istniejących tras zjazdowych, oraz przystosowanie stoków slalomowych do potrzeb imprez zjazdowych.

NIZINNA ODZNAKA P. Z. N.

W sezonie 1936/7 wprowadzona została w życie „nizinna odznaka P. Z. N.“ jako specjalna instytucja sprawnościowa. Miała on na celu: propagandę narciarstwa nizinnego w kraju, zachętę do utrzymania marszowej sprawności narciarzy, oraz obudzenie i utrzymanie trwałego zainteresowania dla dalekobieżnych przemarszów po nizinach. Postulat wprowadzenia tej odznaki od kilku już lat ostatnich był przedmiotem badań ze strony władz związkowych, a zwłaszcza komisji narciarstwa nizinnego. Także oficjalne czynniki opiekujące się sportem i wychowaniem fizycznym w Polsce, okazały zainteresowanie tą sprawą i udzieliły Związkowi poparcia przy realizacji tego zamierzenia.

Wprowadzenie nizinnej odznaki P. Z. N. uzasadnione było istotną potrzebą rozwojową narciarstwa nizinnego, oraz chęcią stworzenia bodźca nakłaniającego szerokie rzesze do uprawiania narciarstwa na niżu. Warunki geograficzne Polski, będącej w przeważnej części krajem nizinnym — nakazywały władzom związkowym zwrócenie szczególnej baczno-

ści na narciarstwo nizinne. Winno ono stać się wielkim wzbogaceniem całokształtu polskiego narciarstwa. Przeprowadzona w ostatnich latach propaganda tego narciarstwa sprawiła, że zainteresowały się nim szerokie rzesze, a w związku z tym pojawiła się konieczność odpowiednich form sportowych i ram wychowania fizycznego.

Nizinna odznaka P. Z. N., pomyślana jako konkurencja powszechna dla narciarzy uprawiających sport na niżu, zbudowana została na zasadach częściowo tylko podobnych do norm innych odznak sprawnościowych P. Z. N. Regulamin nizinnej odznaki P. Z. N. w słusznej ocenie wartości dalekich przemarszów, zmierzał głównie do tego, aby pochody narciarskie stały się ulubioną formą niżowego narciarstwa. Regulamin przewidział (podobnie jak i w innych odznakach sprawnościowych P. Z. N.) szerokie możliwości uczestniczenia w konkurencji dla narciarzy niezrzeszonych. Było to zresztą szczególnie potrzebne wobec stanu organizacyjnego narciarstwa na nizinach Polski. Dla celów propagandowych ustalono wyjątkowo niskie ceny obowiązujących druków, oraz samych odznak. Władze związkowe, specjalnie w odniesieniu do tej odznaki, celowo zrezygnowały z jakichkolwiek dochodów osiąganych z tej instytucji.

Sezon 1936/7 był pierwszym okresem próby nowowprowadzonej instytucji nizinnej odznaki P. Z. N. Niekorzystne na ogół warunki śnieżne panujące na niżu, nie pozwoliły zrazu na szersze rozpowszechnienie odznaki. Natomiast przy sposobności marszu narciarskiego Zułów—Wilno udostępniono konkurencję o nizinną odznakę P. Z. N. wszystkim uczestnikom, którzy spełnili wymagane normy. Zapoczątkowana w sezonie 1936/7 ewidencja nizinnej odznaki P. Z. N. wykazała, że ogółem zdobyto: brązowych odznak 345 sztuk (stopnie wyższe nie były jeszcze w sezonie 1936/7 dostępne), w czym: niestowarzyszeni zdobyli 339 odznak, stowarzyszeni tylko 6 odznak. Stosunek ten dowiódł, iż pełne udostępnienie odznaki dla niestowarzyszonych było nieodzowne. Wśród ubiegających się o odznakę nizinną było 344 mężczyzn i jedna kobieta.

Władze związkowe traktowały pierwszy sezon funkcjonowania nizinnej odznaki P. Z. N. jako okres próby i doświadczeń. Przy wprowadzeniu w życie regulaminu odznaki nizinnej zapowiedziano, iż w przyszłości dokonane będą zmiany. W sezonie bowiem 1936/7 miano przeprowadzić obserwacje przebiegu konkurencji o odznakę w praktyce. Zapowiedź ta jednak w niczym nie uszczupliła uprawnień do noszenia odznaki przez tych, którzy w próbnym okresie prawidłowo ją zdobyli.

SANECZKARSTWO

Polski Związek Narciarski od szeregu już lat opiekował się sportem saneczkarskim w Polsce, który ze względu na niewielki zasięg — nie mógł wytworzyć odpowiedniej organizacji samodzielnej. Wyrazem tej opieki ze strony Polskiego Związku Narciarskiego była odrębna Komisja Saneczkarska przy P. Z. N.

Zagadnienie sportu saneczkarskiego w Polsce znalazło się w okresie sprawozdawczym na nowych torach i szerszych podstawach. Na ogół wynikły one z faktu sprawnego zorganizowania przez Polskę (w roku 1935) saneczkarskich mistrzostw Europy. Fakt ten miał także znaczenie dla międzynarodowego sportu saneczkarskiego, który zresztą w ostatnich latach wszedł w fazę renowacji.

Ważnym aktem inicjatywy Komisji Saneczkarskiej P. Z. N. było w okresie sprawozdawczym uporządkowanie organizacyjnych stosunków saneczkarskich na terenie międzynarodowym, gdzie sport ten posiadał własną federację (F. I. L.) pracującą niezależnie od Federacji Bobslejowej (F. I. B. T.). Taki stan był niedogodny głównie z tego względu, że w Międzynarodowym Komitecie Olimpijskim saneczkarstwo mogło być reprezentowane tylko przez jedną organizację (w danym wypadku przez Federację Bobslejową). Wskutek tego — samo saneczkarstwo, pozostawało nieco na uboczu. Dzięki interwencji delegata Polski doszło do zlania się obu Federacyj. W wyniku tego pociągnięcia otworzyła się pomiędzy innymi możność włączenia saneczkarstwa do programu zimowych igrzysk olimpijskich.

Możliwości rozwoju sportu saneczkarskiego w Polsce w okresie sprawozdawczym były nadal ograniczone, głównie z powodu braku odpowiednich torów. Poza Krynicą bowiem, nie udało się skłonić innych zainteresowanych miejscowości zimowiskowych do budowy torów saneczkarskich. Pomimo wysiłków Komisji Saneczkarskiej i życzliwego stosunku Państwowego Urzędu W. F. i P. W. do tej sprawy, pozostała ona bez wyniku. W wielu miejscowościach brakło przede wszystkim decyzji, kto ma podjąć się budowy torów saneczkarskich.

W sezonie 1935/6, przebieg warunków śnieżnych był tak katastrofalny, że tor w Krynicy kilkakrotnie przygotowany już do zawodów — stawał się wskutek odwilży niemożliwy dla przeprowadzenia jakiejkolwiek imprezy. Wielkim jednak wysiłkiem organizacyjnym przeprowadzono w sezonie 1935/6 kilka zawodów, których wyniki były następujące:

1) *Zawody otwarcia toru saneczkowego.*

a) jedynki panów:

1) Enker (Makkabi)	1:32. 2
2) Witkowski (K. T. H.)	1:32. 3
3) Rączkiewicz (K. T. H.)	1:34.

b) jedynki starszych:

1) Żarlikowski (K. T. H.)	1:35. 5
2) Płaczek (K. T. H.)	1:49. 1

c) dwójki:

1) Witkowski — Rączkiewicz (K. T. H.)	1:39. 5
2) Żarlikowski-Piechota (K. T. H.)	1:32. 2
3) Cisowski — Kawa (K. T. H.)	1:42. 3

2) *Zawody o mistrzostwo Krynicy*

a) jedynki:

1) Rączkiewicz (K. T. H.)	1:30. 1
2) Enker (Makkabi)	1:30. 2
3) Wziączko (K. T. H.)	1:32.
4) Witkowski (K. T. H.)	1:32. 1

b) dwójki:

1) Enker M. — Enker L. (Mak)	1:29. 2
2) Rączkiewicz — Witkowski (K. T. H.)	1:30.
3) Żarlikowski — Piechota (K. T. H.)	1:31. 2

3) *Zawody o mistrzostwo Polski 1936 r.*

a) jedynki:

1) Witkowski (K. T. H.)	1:29. 3
2) Rączkiewicz (K. T. H.)	1:30.
3) Enker M. (Makkabi)	1:30. 1
4) Wziączko (K. T. H.)	1:32. 5

b) jedynki starszych:

1) Żarlikowski (K. T. H.)	1:33. 3
2) Płaczek (K. T. H.)	1:48. 2

c) dwójki:

1) Witkowski — Rączkiewicz (K. T. H.)	1:28. 3
2) Enker M. — Baldinger (Makkabi)	1:28. 4
3) Wziączko — Cisowski (K. T. H.)	1:32. 5
4) Piechota — Żarlikowski	1:32. 6

W sezonie 1935/6, przy sposobności igrzysk olimpijskich w Garmisch-Partenkirchen, urządził Niemiecki Związek Saneczkarski — IV Mistrzostwa Europejskie, traktowane jako pokaz międzynarodowy w ramach zimowej olimpiady. Na zawody te wyjechała reprezentacja Polski w składzie sześciu zawodników. Niestety, wskutek nagłej odwilży — tor w Garmisch-Partenkirchen stał się niemożliwy do użycia i start polskich zawodników w ogóle nie doszedł do skutku.

Lepszym nieco dla saneczkarstwa był sezon zimowy 1936/7 r. Kilkakrotnie zdołano zorganizować zawody na torze w Krynicy. Przeprowa-

dzono w tym sezonie rejestrację zawodników z podziałem na klasy. Wyniki ważniejszych zawodów saneczkarskich w sezonie 1936/7 były następujące:

1) *drużynowe zawody międzyklubowe.*

1)	Krynickie Towarzystwo Hokejowe (Witkowski, Rączkiewicz, Wziączko, Żarlikowski)	6:00. 4
2)	Makkabi Krynica (Enker M., Enker L, Baldinger, Scherman)	6:55. 1
3)	S. S. Z. S. (Krynica)	7:32. 2

2) *Zawody o mistrzostwo Krynicy.*

a) jedynki:

1)	Enker M. (Makkabi)	1:27.
2)	Witkowski (K. T. H.)	1:28.
3)	Wziączko (K. T. H.)	1:29. 2

b) dwójki:

1)	Witkowski — Rączkiewicz (K. T. H.)	1:28. 2
2)	Enker M. — Scherman (Makkabi)	1:29. 5
3)	Kawa — Maślanka (ZS Kryn)	1:32.6

3) *Zawody o mistrzostwo Polski 1937 r.*

1)	Enker M. (Makkabi)	1:27.
2)	Gembala (K. T. H.)	1:28.
3)	Wziączko (K. T. H.)	1:28.7

4) *Zawody eliminacyjne.*

a) jedynki:

1)	Witkowski (K. T. H.)	1:50.03
2)	Gembala (K. T. H.)	1:50.05
3)	Piechota (K. T. H.)	1:51.

b) dwójki:

1)	Żarlikowski — Piechota (K. T. H.)	1:48.02
2)	Witkowski — Enker	1:49.
3)	Piotrowiec — Knechel	1:53.05

Najważniejszym zdarzeniem międzynarodowego sportu saneczkarskiego w sezonie 1936/7 były IV Mistrzostwa Europy w Saneczkarstwie zorganizowane w Oslo w Norwegii. Przy sposobności tego startu można się było przekonać o wielkim zainteresowaniu saneczkarstwem w Norwegii. W zawodach tych wystąpiła bardzo silna konkurencja. Zawodnicy polscy zajęli następujące miejsca: w jedynkach: 18-ty był Witkowski (z czasem 8:02.7), 19-ty był Enker (z czasem 8:04.8). W dwójkach 9-te miejsca zajęła para: Witkowski—Enker.

Przy sposobności zawodów w Oslo odbył się Kongres F. I. L., na którym — w miejsce ustępującego prezesa Federacji Saneczkarskiej dra Werneckego, został wybrany przewodniczący Komisji Saneczkarskiej P. Z. N. — Roman Loteczka. Na kongresie uznano krynicki tor saneczkarski jako typowy. Ponadto zatwierdzono ostatecznie regulamin międzynarodowy, stanowiący podstawę dla organizacji zawodów saneczkarskich.

T U R Y S T Y K A

ORGANIZACJA TURYSTYKI

Odrębnym szczególnie ważnym działem pracy Polskiego Związku Narciarskiego w okresie sprawozdawczym, była zimowa turystyka. Troska o jej należyty rozwój stanowiła — podobnie jak i w latach poprzednich — przedmiot usilnych zabiegów ze strony władz związkowych. Powszechny bowiem zwrot ku turystyce, który w ciągu kilku lat ostatnich przejawił się w całym polskim narciarstwie (a zwłaszcza w Towarzystwach, mających swe siedziby w miastach) — przybrał wyjątkowo duże nasilenie i wymagał od Polskiego Związku Narciarskiego odpowiedniego kierownictwa.

Polski Związek Narciarski, koordynujący poczynania swych członków w dziedzinie turystyki, prowadził w okresie sprawozdawczym rozległe działania organizacyjne, zajmował się akcją inwestycyjną, oraz wykonywał bezpośrednie kierownictwo czynnego ruchu wycieczkowego. Zainteresowania władz związkowych szły głównie w kierunku potrzeb turystyki masowej i stwarzania dla niej odpowiednich warunków rozwojowych. Wobec zaś postępu całego zagadnienia turystycznego w Polsce, zadania te były niejednokrotnie bardzo skomplikowane i wymagały wielu wysiłków.

W swej turystycznej pracy doznał Polski Związek Narciarski stale życzliwego poparcia ze strony oficjalnych czynników opiekujących się turystyką w Polsce, a zwłaszcza ze strony Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji. Niejednokrotnie też otrzymywał P. Z. N. do wykonania określone prace dotyczące turystyki zimowej i w miarę swych sił starał się jak najlepiej je przeprowadzić. W akcji turystycznej prowadzonej przez Związek szczególnie skuteczną była pomoc Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa oraz wysiłki inwestycyjne szeregu Towarzystw zrzeszonych w P. Z. N.

Najważniejsze osiągnięcia w dziedzinie organizacji turystyki zimowej, akcji inwestycyjnej oraz kierownictwa czynnego ruchu turystycznego były w okresie sprawozdawczym następujące:

Organizacyjnym przygotowaniem obu sezonów sprawozdawczych były tradycyjne „konferencje programowe“, na których — obok ustalania kalendarzy imprez sportowych — opracowywano najważniejsze postulaty dotyczące turystyki. Konferencje te, odbywane w obecności przedstawicieli zainteresowanych władz oraz reprezentantów miejscowości zimowiskowych, miały zawsze bardzo duży wpływ na ustalenie najważniejszych potrzeb turystycznych. W obu sezonach sprawozdawczych zgłoszono na tych konferencjach liczne postulaty komunikacyjne. Odnosiły się one nie tylko do połączeń kolejowych i udogodnień przejazdowych na P. K. P., ale także do komunikacji autobusowej, ruchu drogowego w zimie itp. Znaczna ilość zgłoszonych postulatów znalazła przychylne załatwienie przez miarodajne władze. Dzięki temu, zasadnicze warunki uprawiania turystyki — doznały znacznej poprawy. Konferencje powyższe organizowane były z inicjatywy Zarządu Głównego P. Z. N. po raz ósmy i dziewiąty.

Doniosłym forum, na którym rozpatrywano wiele zagadnień turystycznych, były zwoływane przez Wydział Turystyki Ministerstwa Komunikacji tzw. „zjazdy karpackie“. W roku 1935 odbył się taki zjazd w Wiśle, w roku zaś 1937 w Krynicy. Na obu zjazdach przepracowano wiele doniosłych spraw związanych z turystyką letnią i zimową. W zjazdach brali udział reprezentanci P. Z. N., zgłaszając referaty bądź inicjując ich opracowanie. Karpackie zjazdy były doniosłymi czynnikami, koordynującymi prace turystyczne wszystkich organizacyj pracujących w Karpatach. Miały one szczególnie wielki wpływ na urzeczywistnienie inwestycyjnego planu karpackiego, wykonywanego w ciągu ostatnich lat.

W obu sezonach sprawozdawczych utrzymana została w pełni stała współpraca turystyczna z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim za pośrednictwem istniejącej już od kilku lat Komisji Porozumiewawczej obu organizacyj. W dążeniu do dalszej rozbudowy tej współpracy, przeprowadzono reorganizację Komisji, ustalając dla niej nowy regulamin i rozszerzając jej zakres działania przez przyznanie prawa decyzji w niektórych kwestiach określonych w regulaminie. Ponadto stworzono pożądane warunki współpracy między obu organizacjami w terenie, przez powołanie do życia trzech terenowych podkomisyj porozumiewawczych P. Z. N. i P. T. T.: tatrzańskiej, zachodnio-beskidzkiej i wschodnio-beskidzkiej.

Polski Związek Narciarski reprezentowali w Głównej Komisji Porozumiewawczej P. Z. N. i P. T. T.: S. Faecher, inż. T. Ramza, dr K. Załuski, a ponadto imieniem Z. G. dr A. Boniecki; w terenowej podkomisji tatrzańskiej: inż T. Ramza, oraz przedstawiciele Tatrzańskiego Towarzystwa Narciarzy i Warszawskiego Klubu Narciarzy; w terenowej podkomisji zachodnio-beskidzkiej: dr S. Leszczycki, mgr A. Riegier, inż. T.

Barzykowski; w terenowej podkomisji wschodnio-beskidzkiej: prof. dr Z. Klemensiewicz, prof. J. Kolankowski i mjr Z. Hofbauer.

Komisja Porozumiewawcza przeprowadziła w okresie sprawozdawczym niemal całkowite uzgodnienie wszystkich ważniejszych zamierzeń inwestycyjnych obu organizacyj w sprawie schronisk i szlaków narciarskich w Karpatach. Na Komisji uzgodniono także poglądy obu stron na opracowywane „normalia schroniskowe", oraz ustalono zasady ujednostajnienia cen w karpackich schroniskach. Pod egidą Komisji Porozumiewawczej odbył się urządzony z inicjatywy P. Z. N. przez Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa — kurs dla dzierżawców schronisk w dziedzinie ratownictwa górskiego, który był początkiem doniosłej akcji na tym polu.

Do spraw, które w okresie sprawozdawczym nie znalazły uzgodnienia na terenie Komisji Porozumiewawczej — należała kwestia równouprawnienia członków obu organizacyj do korzystania z jednakich ulg członkowskich w schroniskach, należących zarówno do Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, jak też do Towarzystw zrzeszonych w Polskim Związku Narciarskim. Polski Związek Narciarski dążył w całym okresie sprawozdawczym do ostatecznego załatwienia tej sprawy i przedłożył Polskiemu Towarzystwu Tatrzańskiemu kilka projektów rozwiązania.

Ponadto Polski Związek Narciarski przyznał wszystkim członkom Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego całkowite ulgi członkowskie w schroniskach, należących do Towarzystw P. Z. N. Jednakże Polskie Towarzystwo Tatrzańskie nie przyznało takich ulg dla narciarzy zrzeszonych w P. Z. N. Mimo tego Polski Związek Narciarski utrzymał przyznane zniżki schroniskowe dla członków P. T. T. wychodząc z założenia, że udostępnienie schronisk dla wszystkich turystów zrzeszonych jest doniosłym postulatem całej polskiej turystyki zorganizowanej.

Brak uzgodnienia na tym szczególnie ważnym odcinku współpracy stanowił znaczną stosunkowo przeszkodę w koordynacji poczynań. Był on tym bardziej istotny, że stan zagospodarowania schronisk należących do towarzystw P. Z. N. zarówno ilościowo jak i jakościowo podniósł się w okresie sprawozdawczym, zwiększając wartość świadczeń ofiarowanych przez P. Z. N. Pod koniec też okresu sprawozdawczego kwestionowano ze strony niektórych Towarzystw związkowych — celowość jednostronnych zniżek schroniskowych dla członków P. T. T. a to wobec braku wzajemności. Mimo tego jednak władze związkowe nie traciły nadziei, że sprawa ta znajdzie załatwienie zadawalające obie strony i utrzymały przyznane świadczenia.

W łączności z pracą Komisji Porozumiewawczej P. Z. N. i P. T. T. pozostawała w okresie sprawozdawczym ankieta w sprawie cen schroni-

skowych w Karpatach. Na zlecenie Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji przeprowadziły oba biura — Polskiego Związku Narciarskiego i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego — wspólną ankietę w tej sprawie. Ankieta została przeprowadzona na podstawie specjalnie ułożonych formularzy i dała bogaty materiał obrazujący gospodarkę schroniskową i jej kalkulację. Prace zostały ukończone w lecie 1936 r., a wyniki ankiety przedłożono Wydziałowi Turystyki Ministerstwa Komunikacji do dalszych zarządzeń.

UDOGODNIENIA

Odrębnym działem prac turystycznych w okresie sprawozdawczym były zabiegi, mające na celu poprawę istniejących warunków ruchu wycieczkowego i uzyskanie możliwie daleko idących udogodnień dla narciarzy zrzeszonych. W obu sezonach sprawozdawczych utrzymana została forma indywidualnych zniżek kolejowych przy użyciu „biletów narciarskich" 1000 i 2500 km, w sezonie zaś letnim — takich samych biletów zwanych „turystycznymi". Różnica polegała jedynie na nieco odmiennych relacjach przejazdów. Z wiosną 1937 r. nastąpiło podwyższenie ceny biletów turystycznych, dostępnych dla członków P. Z. N. Bilety wielokilometrowe cieszyły się stale wzrastającym powodzeniem.

Pozatem narciarze zrzeszeni w Towarzystwach związkowych mogli korzystać z tzw. przejazdów grupowych, zapewniających ulgi dla zespołów złożonych najmniej z 5 osób, jednakże ten rodzaj zniżek był stosunkowo mało wyzyskiwany przez zrzeszonych narciarzy. Zniżki wreszcie kolejowe, przyznawane na obozy i kursy zastępcze (omówione w ustępie p. t. „Wyszkolenie") nie miały zastosowania dla turystyki wobec brzmienia odnośnych przepisów. Na ogół więc główną podstawą turystyki narciarskiej w okresie sprawozdawczym stanowiły wielokilometrowe bilety narciarskie.

Władze związkowe rozwinęły także starania, aby w miarę możności wpłynąć na usprawnienie połączeń kolejowych, zwłaszcza na szlakach zimowego ruchu wycieczkowego. Zgodnie z wnioskami przedzimowych konferencyj programowych organizowanych przez P. Z. N., zaprosiło Ministerstwo Komunikacji reprezentantów Związku do współpracy przy układaniu rozkładu jazdy na P. K. P. Zadaniem przedstawiciela P. Z. N., którym był kierownik biura P. Z. N. p. B. Małachowski, było uzgodnienie postulatów turystycznych z ogólnymi założeniami rozkładu jazdy. Na dwóch konferencjach, odbytych w październiku i listopadzie 1936 r. przedłożył delegat Związku szczegółowe wnioski, które doznały życzli-

wego potraktowania. Zainicjowany więc w okresie sprawozdawczym kontakt Związku z władzami kolejowymi okazał się w pełni pożyteczny dla zabezpieczenia w rozkładzie jazdy na P. K. P. — potrzeb turystyki zimowej.

Dzięki zrozumieniu potrzeb narciarstwa ze strony władz kolejowych, doznały w okresie sprawozdawczym znacznej poprawy warunki przejazdowe na P. K. P. W szczególności więc ważnym udogodnieniem było wprowadzenie wagonów turystycznych z miejscami do leżenia i możliwością otrzymania pościeli. Inowacja ta miała szczególnie wielkie znaczenie przy dalekich przejazdach z ośrodków odległych od gór. Jednakże, niekorzystne na ogół warunki śnieżne panujące w obu sezonach sprawozdawczych spowodowały, że mimo bardzo przystępnych opłat — wagony te (używane przeważnie w ramach ruchu week-endowego) nie były przez narciarzy tak wykorzystywane jak na to zasłużyły.

Ułatwieniem dla turystyki narciarskiej w okresie sprawozdawczym było także udostępnienie niektórych kolejek leśnych w Karpatach Wschodnich dla ruchu pasażerskiego. Przedstawiciele władz związkowych brali udział w kilku konferencjach, mających na celu uregulowanie tej sprawy przy uwzględnieniu potrzeb narciarstwa. Wobec odległości niektórych ośrodków zimowiskowych od stacyj kolei normalnych, miała próba udostępnienia karpackich kolejek leśnych doniosłe znaczenie dla rozwoju turystyki zimowej w tych stronach.

RATOWNICTWO

W swej akcji mającej na celu tworzenie odpowiednich warunków dla uprawiania turystyki zimowej, znalazły władze związkowe — podobnie jak i w latach poprzednich — intensywną pomoc i żywą współpracę ze strony Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa. Na pierwszy plan wśród tych zagadnień wybiła się sprawa zimowego ratownictwa, mająca wobec masowego charakteru turystyki narciarskiej — szczególne znaczenie społeczne.

Wyodrębniający się swą specjalnością spośród innych działów pracy samarytańskiej — problem zimowego ratownictwa górskiego, stał w ścisłej łączności z rozwojem i charakterem narciarskiego ruchu tyrystycznego. W niektórych ośrodkach narciarskich zagadnienie to przybrało cechy postulatu ratownictwa masowego, z czego wynikło kilka wytycznych postępowania przy organizacji tej służby. Zasadniczym warunkiem sprawnego działania było ujednostajnienie tej akcji na całym obszarze turystycznym, ześrodkowanie w jednych rękach celem uniknięcia rozproszko-

wania wysiłków, potraktowanie zagadnienia na szerokiej płaszczyźnie interesu ogółu turystów bez względu na ich przynależność klubową i postawienie na odpowiednio wysokim poziomie strony czysto rzeczowej (tzn. uzyskanie kadr doświadczonych i przeszkolonych ratowników, wystarczającego pod względem jakościowym i ilościowym zaopatrzenia w materiał sanitarny i ratowniczy, oraz zainstalowanie wielu urządzeń zapobiegawczych). Nie można było również zapomnieć o znaczeniu, jakie mogły posiadać kadry przeszkolonych ratowników górskich dla obronności kraju. Ratownictwo górskie musiało być uważane za dział specjalny, wymagający długoletniego doświadczenia i odbiegający bardzo znacznie od szablonów normalnego szkolenia ratowniczego.

Aż do początku 1937 r. pracowało w zakresie zimowego ratownictwą górskiego w Karpatach (poza Tatrami) jedynie tylko Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa jako komórka P. Z. N. W sezonie 1936/7 r. usiłowały również i inne organizacje zająć w tej sprawie pozytywne stanowisko. Doprowadziło to do pewnych trudności formalnych, które mogły odbić się do pewnego stopnia szkodliwie na samej akcji. Dla dobra więc sprawy i skuteczności wszelkich poczynań, należało w całej rozciągłości dążyć do urzeczywistnienia wymienionych wyżej wytycznych. Wyrazem tego — między innymi — było przekazanie (w sezonie 1936/7) przez Ministerstwo Komunikacji Towarzystwu Krzewienia Narciarstwa mandatu zorganizowania i przeprowadzenia zimowej górskiej akcji ratowniczej na terenie całych Karpat.

Całokształt więc prac dotyczących ratownictwa zimowego w Karpatach, przeprowadzony był w okresie sprawozdawczym przez Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa, któremu władze związkowe udzielały na tym odcinku możliwie jak najdalej idącego poparcia. Kierownictwo Związku wychodziło z założenia, iż problem ratownictwa zimowego stanowi integralny składnik i warunek rozwoju turystyki zimowej. Ważniejsze osiągnięcia T. K. N. w tej dziedzinie były następujące:

W dążeniu do zwiększenia kadr ratowniczych, zwłaszcza w terenie wysokogórskim, zorganizowało T. K. N. w jesieni 1935 r. pierwszy kurs ratownictwa górskiego przeznaczony głównie dla dzierżawców i personelu schronisk Tatr i Beskidu Zachodniego. Kurs odbył się w Zakopanem pod kierownictwem dra Janickiego przy współpracy kierownika Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego J. Openheima. Na kursie, który zgromadził 40 uczestników, uwzględniono prace teoretyczne i praktyczne z zakresu pierwszej pomocy, techniki, transportu, organizacji wypraw ratunkowych, ratownictwa lawinowego itp. Kurs został zakończony egzaminem.

Drugi kurs ratownictwa górskiego dla dzierżawców schronisk odbył

się w jesieni 1936 r. w Zakopanem, przy czym miano na celu przeszkolenie personelu schroniskowego z Karpat Wschodnich. W kursie prowadzonym przez dra Janickiego wzięło udział 45 uczestników, a przerobiony materiał był poszerzeniem kursu zeszłorocznego zwłaszcza w zakresie ćwiczeń praktycznych. Także i ten kurs zakończony został egzaminem i rozdaniem świadectw.

Odrębną dziedzinę zimowego ratownictwa górskiego organizowanego przez Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa stanowiły stacje ratownicze T. K. N. w schroniskach górskich, leżących na bardziej uczęszczanych szlakach. Stacje te miały już swą kilkuletnią tradycję, która w okresie sprawozdawczym została w pełni utrzymana. Ich zadanie polegało na stworzeniu punktów oparcia dla ewentualnej wyprawy ratunkowej, oraz dania (w terenie odległym od ośrodków zamieszkałych) możności pomocy i odpowiednich środków opatrunkowych czy leczniczych dla poszkodowanych turystów. Moralnym obowiązkiem dzierżawcy schroniska, w którym mieściła się dana stacja ratunkowa, była nie tylko opieka nad jej inwentarzem, ale także organizowanie i przeprowadzenie akcji ratowniczej w terenie.

Podobnie jak i w latach poprzednich, stacje ratownicze T. K. N. podzielone były na dwie grupy różniące się od siebie zaopatrzeniem a to w zależności od warunków otaczającego terenu, odległości i komunikacji z najbliższym osiedlem oraz frekwencji turystów. Do pierwszej grupy należały te stacje, które prócz materiału opatrunkowego i środków aptecznych, zaopatrzone były w sprzęt wysokogórski oraz lawinowy. Do drugiej grupy zaliczone zostały stacje, których otoczenie nie przedstawiało niebezpieczeństwa lawin ani ewentualności organizowania wyprawy ratunkowej o charakterze wysokogórskim. Stacje te wyposażone były jedynie w materiał sanitarny.

W okresie sprawozdawczym stanowiły ratownicze stacje T. K. N. ważny czynnik rozwoju turystyki w Karpatach. Jakkolwiek ich organizacja połączona była z dużymi ofiarami ze strony T. K. N., to jednak Towarzystwo czyniło wszelkie wysiłki, aby je nie tylko utrzymać, ale podnieść ich poziom przez należyte wyposażenie. Wszystkie stacje otrzymały odpowiednie środki transportowe i tablice orientacyjne umieszczone na ścianach schronisk. Po koniec okresu sprawozdawczego utrzymywało Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa 39 stacyj ratunkowych, rozrzuconych na terenie całych Karpat.

Z zagadnieniem bezpieczeństwa narciarskiego ruchu turystycznego związana była także sprawa ubezpieczeń narciarzy od następstw nieszczęśliwych wypadków. Umowa zawarta przez Polski Związek Narciarski z Towarzystwem Ubezpieczeń „Patria“, została w okresie sprawozdaw-

czym utrzymana. Idea jednak ubezpieczeń narciarskich nie wyrobiła sobie jeszcze należytego rozpowszechnienia wśród ogółu narciarzy i to mimo niskich opłat. Władze związkowe zdawały sobie sprawę, że akcja ubezpieczeń znajdowała się dopiero w zaczątkach i że potrzeba było czasu, aby doczekała się dostatecznego zrozumienia i popularności wśród najszerszego ogółu narciarzy. Ubezpieczenia były dobrowolne, gdyż brakowało jakichkolwiek warunków dla zorganizowania ubezpieczeń obowiązkowych. Zresztą próby podjęte w tym ostatnim kierunku przez niektóre zagraniczne związki narciarskie, nie dały jeszcze odpowiednich rezultatów, ani też nie dostarczyły wskazówek dla próby ujęcia przymusowych ubezpieczeń narciarskich na terenie Polskiego Związku Narciarskiego.

AKCJA INWESTYCYJNA

Ostatnie dwa sezony sprawozdawcze zaznaczyły się wzmożoną akcją Polskiego Związku Narciarskiego w dziedzinie budowy schronisk górskich i tworzenia szlaków narciarskich. Akcja ta skoncentrowała się przede wszystkim około wykończenia i wyposażenia schronisk, których budowa rozpoczęta została w poprzednim okresie sprawozdawczym. W wyniku intensywnej pracy prowadzonej przez P. Z. N. za pośrednictwem Towarzystw związkowych — stan zagospodarowania schroniskowego Polskiego Związku Narciarskiego, doznał wybitnej poprawy. Najważniejsze pozycje gospodarki schroniskowej P. Z. N., po koniec okresu sprawozdawczego, były następujące:

1) Schronisko na Polanie Chochołowskiej w Tatrach, Warszawskiego Klubu Narciarskiego z Warszawy (100 łóżek),

2) Schronisko na Kalatówkach w Tatrach, Tatrzańskiego Towarzystwa Narciarzy z Krakowa (40 łóżek i 20 nocl.),

3) Wysokogórska stacja Narciarsko - Turystyczna na Kasprowym Wierchu w Tatrach, Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa z Krakowa (60 łóżek),

4) Schronisko na Błatnej w Beskidzie Zachodnim, Towarzystwa Przyjaciół Przyrody z Bielska (20 łóżek i 16 nocl.),

5) Schronisko na Skrzycznem w Beskidach Zachodnich, Wintersportclubu z Bielska (niezagospodarowane — 5 łóżek),

6) Schronisko na Hali Boraczej w Beskidach Zachodnich, Ż. T. T. N. Makkabi z Bielska (52 łóżek i 8 nocl.),

7) Schronisko na Lipowskiej w Beskidach Zachodnich, Tatrzańskiego Towarzystwa Narciarzy z Krakowa (60 łóżek),

8) Schronisko na Kocierzy w Beskidach Zachodnich S. N. Ż. T. G. S. Makkabi z Andrychowa (10 łóżek i 10 nocl.),

9) Schronisko w Berehach Górnych w Karpatach Wschodnich, Karpackiego Towarzystwa Narciarzy ze Lwowa (10 łóżek),

10) Dom Turystyczno-Narciarski w Siankach, własność Ligi Popierania Turystyki, w zarządzie Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy z Przemyśla (200 łóżek),

11) Schronisko na Pikuju w Karpatach Wschodnich, Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy z Przemyśla (80 łóżek),

12) Schronisko w Klimcu w Karpatach Wschodnich, Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy z Przemyśla i Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa z Krakowa (30 łóżek),

13) Schronisko w Sławsku w Karpatach Wschodnich, Karpackiego Towarzystwa Narciarzy ze Lwowa (80 łóżek),

14) Schronisko na Kazanowcu w Karpatach Wschodnich, S. N. W. C. K. S. „Czarni" ze Lwowa (20 łóżek),

15) Schronisko w Ławocznem, S. N. K. P. W. ze Lwowa (40 łóżek),

16) Schronisko na Połoninie Pantyrskiej w Karpatach Wschodnich, Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy z Przemyśla i Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa z Krakowa (16 łóżek i 8 nocl.),

17) Schronisko na Steryszorze w Karpatach Wschodnich, Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy z Przemyśla (24 łóżek),

18) Schronisko na Mariszeskiej w Karpatach Wschodnich, Karpackiego Towarzystwa Narciarzy ze Lwowa (50 łóżek),

19) Schronisko pod Popem Iwanem w Karpatach Wschodnich, S. N. A. Z. S. z Warszawy (40 łóżek),

20) Schronisko pod Kopilaszem w Karpatach Wschodnich, S. N. A. Z. S. z Warszawy (25 nocl.).

Ponadto przy końcu okresu sprawozdawczego podjęte zostały prace około budowy kilku dalszych schronisk przewidzianych w planie inwestycyjnym Polskiego Związku Narciarskiego, wykonywanym za pośrednictwem Towarzystw związkowych.

Ważnym uzupełnieniem gospodarki schroniskowej była w okresie sprawozdawczym — podobnie jak i w latach poprzednich — sieć stacyj narciarsko-turystycznych organizowanych przez Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa we wszystkich miejscowościach, mających znaczenie dla turystyki a zwłaszcza w punktach wyjściowych ruchu wycieczkowego.

W sezonie 1935/6 przeprowadziło Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa kilka zmian w dotychczasowej sieci swych stacyj turystyczno-narciarskich, skreślając 10 nieżywotnych placówek, a natomiast zakładając 16 nowych stacyj. W sezonie 1936/7 przybyło dalszych 8 stacyj narciarsko-turystycznych T. K. N. Po koniec okresu sprawozdawczego sieć stacyj turystyczno-narciarskich T. K. N. wynosiła 114 placówek, wśród których: 63 stacyj znajdowało się w Karpatach Zachodnich, a 51 w Karpatach Wschodnich.

TABELKA

zagospodarowania schroniskowego Towarzystw związkowych (po koniec okresu sprawozdawczego — na 31. V. 1937).

Grupa górska	Schronisk:	Stacyj narciarskich	Miejsc noclegowych		
			łóżek	nocleg. prymit.	Razem
Tatry	3	4	279	20	299
Beskidy Zachodnie	5	59	949	174	1.123
Beskidy Wschodnie	12	51	1.568	90	1.658
Razem	20	114	2.796	284	3.080

Z ważniejszych robót schroniskowych przeprowadzonych względnie sfinalizowanych w okresie sprawozdawczym na wymienienie zasłużyły przede wszystkim: wykończenie budowy domu turystyczno-narciarskiego w Siankach, wykończenie schroniska na Mariszeskiej, uruchomienie wysokogórskiej stacji narciarsko-turystycznej na Kasprowym Wierchu, oraz ostateczne wyposażenie szeregu innych schronisk.

W szczególności więc w sezonie 1936/7 zostało ostatecznie wykończone i oddane do użytku schronisko Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy w Siankach, będące bazą turystyczno-narciarską, stwarzającą dogodne warunki dla narciarskiego wychowania fizycznego (przez lokowanie kursów wyszkoleniowych). Schronisko wybudowane zostało w znacznej mierze przy poparciu finansowym Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji, oraz przy znacznym wysiłku finansowym Przemyskiego Towarzystwa Narciarzy i pomocy Związku. Po wybudowaniu i ostatecznym wykończeniu, schronisko nabyła Liga Popierania Turystyki za pokrycie reszty zobowiązań wynikłych z budowy. Na zasadzie układu zawartego pomiędzy Ligą Popierania Turystyki i Polskim Związkiem Narciarskim, schronisko zostało wydzierżawione Polskiemu Związkowi Narciarskiemu,

z którego ramienia zarządzać będzie nadal schroniskiem — Przemyskie Towarzystwo Narciarzy z Przemyśla.

Na okres sprawozdawczy przypadło ostateczne wykończenie i urządzenie schroniska Karpackiego Towarzystwa Narciarzy ze Lwowa na Mariszeskiej. Schronisko to oddane do użytku w zimie 1936/7 r. zdobyło sobie wśród narciarzy i turystów powszechne uznanie i popularność. Do wykonania pozostały jeszcze urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne, na które zapewniono potrzebne środki materialne. W celu należytego wyzyskania tego schroniska, wytrasowano i wyznakowano w jego otoczeniu sieć szlaków, z których najważniejsze były: dojściowe z Foreszczenku i Bystrzca, tudzież odcinek podczarnohorskiego szlaku reglowego od Dancerzyka do Gadżyny. Trasowanie szlaków dokonane zostało przy pomocy finansowej P. Z. N.

W łączności z uruchomieniem kolei linowej Kuźnice—Kasprowy Wierch podjęto starania zmierzające do turystycznego zagospodarowania terenu Kasprowego Wierchu. Dyrekcja Kolei Linowej wynajęła Towarzystwu Krzewienia Narciarstwa 10 pokoi w budynku szczytowym stacji kolei linowej, z przeznaczeniem na zorganizowanie wysokogórskiej stacji narciarsko-turystycznej. Urządzenie tej placówki ukończone zostało w jesieni 1936 r. tak, że w sezonie 1936/7 stacja służyła potrzebom turystyki narciarskiej. Wzorowe wyposażenie stacji będącej najwyższym schroniskiem turystycznym w górach polskich spotkało się z powszechnym uznaniem.

W okresie sprawozdawczym udzieliły władze związkowe pomocy organizącyjnej i materialnej przy wykończeniu schroniska P. T. N. w Klimcu, schroniska P. T. N. i T. K. N. na Pantyrze, schroniska P. T. N. na Steryszorze, oraz przy rozpoczęciu robót około budowy schroniska na Lubaniu.

Całokształt schroniskowej akcji inwestycyjnej dokonywany był pod kierownictwem Polskiego Związku Narciarskiego wyłącznie przez Towarzystwa związkowe. Jednakże ze względu na ogólne potrzeby zorganizowanego narciarstwa wysunęły władze związkowe postulat, aby pomoc finansowa udzielana Towarzystwom na budowę schronisk. była zabezpieczona na rzecz Polskiego Związku Narciarskiego, w formie zapisów kaucyjnych. W urzeczywistnieniu tej akcji, złożyły już wszystkie Towarzystwa związkowe, które otrzymały pomoc na akcję inwestycyjną, odpowiednie deklaracje. Praca ta rozpoczęta przy końcu okresu sprawozdawczego, nie została jeszcze całkowicie wykończona.

W okresie sprawozdawczym przeprowadziło kilka Towarzystw związkowych szlakowanie tras narciarskich w terenie karpackim i Tatr Wysokich. Roboty zostały wykonane przy pomocy finansowej Minister-

stwa Komunikacji i Polskiego Związku Narciarskiego. Chodziło o zasadnicze zmiany niektórych szlaków letnich, które okazały się nieodpowiednie dla potrzeb ruchu narciarskiego. Pozatem, w związku z budową nowych schronisk, okazała się konieczność połączenia ich z miejscowościami wypadowymi za pomocą zupełnie nowych szlaków.

Wzmożony ruch narciarski na terenie Tatr, spowodował konieczność stworzenia kilku nowych szlaków narciarskich. Część ich wybudowano w okolicy Kasprowego Wierchu, gdzie ruch narciarski bardzo się powiększył. Powiększenie ruchu w związku z wybudowaniem kolei linowej sięgnęło tak dużych rozmiarów, że konieczne stało się stworzenie w okolicy Hali Goryczkowej — szlaków jednokierunkowych. Poza znakowaniem, należało w wielu miejscach wykonać budowę ścieżki w terenie, ustawić tablice kierunkowe, drogowskazy i duże mapy orientacyjne. Ponadto z uwagi na wzmożony ruch turystyczny w okolicach Kasprowego Wierchu także i w porze letniej, przystąpił Polski Związek Narciarski przy pomocy finansowej Ministerstwa Komunikacji do budowy ścieżki turystycznej wiodącej z Kasprowego Wierchu przez Beskid ku Świnicy. Od ścieżek tych poprawiono dojścia z Hali Gąsienicowej na Suchą Przełęcz i na Liliowe.

W Karpatach Wschodnich przeprowadzono w okresie sprawozdawczym trasowanie nowych szlaków narciarskich przeważnie w pobliżu wykończonych ostatnio schronisk oraz poprawiono niektóre szlaki łącznikowe. Roboty przeprowadzane były przez Towarzystwa związkowe przy pomocy finansowej Polskiego Związku Narciarskiego. Nowe trasy narciarskie były uzgodnione na Komisji Porozumiewawczej P. Z. N. i P. T. T. oraz w podkomisjach terenowych.

Sprawa specjalnych szlaków narciarskich nabrała w okresie sprawozdawczym szczególnego znaczenia, głównie z uwagi na potężniejący ruch zimowo-turystyczny. W związku z tym, władze związkowe przystąpiły do opracowania szczegółowego planu, który by — uwzględniając w przeważnej mierze istniejącą sieć ścieżek letnich — stworzył system tras narciarskich, w niektórych miejscach nawet jednokierunkowych. W całokształcie gospodarki turystycznej w Karpatach, uznane zostało przystosowanie szlaków narciarskich, za najaktualniejsze zagadnienie.

ODZNAKA GÓRSKA P. Z. N.

Najistotniejszym czynnikiem oddziaływania Polskiego Związku Narciarskiego na czynny ruch narciarsko-turystyczny, była w okresie sprawozdawczym (podobnie jak i w latach poprzednich) Odznaka Górska

P. Z. N. Po pięciu sezonach istnienia, instytucja Odznaki Górskiej P. Z. N. wykazała nadal niezwykłą żywotność, a nawet wzrastającą stale popularność wśród szerokiego ogółu narciarzy. Każdy bowiem narciarz poczytywał sobie za swoje czołowe zadanie sezonu, aby zdobyć ten widomy znak sprawności turystycznej.

Przez odpowiednio skonstruowany regulamin, zwiększone zostało zainteresowanie całym terenem gór polskich i podniesiona frekwencja w takich ich częściach, które nieraz przez całe lata nie były zwiedzane. Oparty o Odznakę Górską P. Z. N. — narciarski ruch turystyczny wykazywał w dalszym ciągu nadzwyczaj korzystne przesunięcie w kierunku ruchu raidowego oraz dalszych wycieczek bazowanych na górskich schroniskach turystycznych. Statystyka Odznaki Górskiej P. Z. N., a więc dokładny sprawdzian rozwoju ruchu, wykazała w okresie sprawozdawczym coraz większą ilość dalekobieżnych raidów, przy zmniejszaniu się liczby pół i jednodniowych wycieczek, odbywanych w najbliższym otoczeniu zimowisk lub baz turystyczno-narciarskich.

Ostatnie sezony zaznaczyły się w historii narciarstwa polskiego szczególnie niekorzystnym układem warunków śnieżnych, który wpłynął ujemnie na szereg przejawów narciarskiego życia. Pomimo tego jednak, liczba zdobytych Odznak Górskich P. Z. N. przedstawiała się w okresie sprawozdawczym na ogół bardzo pomyślnie. Wprawdzie w statystyce Odznaki Górskiej P. Z. N. nie osiągnięto cyfr rekordowego trzeciego roku istnienia Odznaki, to jednak — w stosunku do możliwości atmosferycznych, uśnieżenia itp. — ilość zdobytych Odznak Górskich była prawdziwie pokaźna.

Utrzymanie się liczby zdobytych odznak na tak wysokim poziomie świadczyło dobitnie o tym, że idea Odznaki Górskiej była należycie pojmowana zarówno przez stowarzyszonych, jak i niezrzeszonych narciarzy. Na podkreślenie zasługuje, że odznaki sportowe innych związków wykazały w ostatnim roku bardzo poważny spadek w liczbach ubiegających się, podczas gdy narciarska Odznaka za Sprawność P. Z. N. i Górska Odznaka P. Z. N. wykazały stałą żywotność i rozwój.

Podobnie jak i w latach poprzednich, głównym zadaniem Odznaki Górskiej P. Z. N. było stałe prowadzenie propagandy narciarstwa turystycznego wśród szerokich mas czynnych narciarzy. Z tych też względów, Odznaka Górska P. Z. N. dostępna była zarówno dla członków Towarzystw związkowych, jak też dla niezorganizowanych narciarzy. Na ogół jednak odsetek narciarzy zorganizowanych był w statystyce Odznaki Górskiej P. Z. N. daleko wyższy niż w innych odznakach sprawnościowych Związku. Przypisać to należy charakterowi i warunkom ruchu turystycznego, który wymaga odbywania wycieczek w większych grupach i uporządkowanych formach.

Od początku swojego istnienia wyłoniła Górska Odznaka P. Z. N. konieczność posiadania przez Związek odpowiednich czynników kontrolnych i kierowniczych. Rolę tę objęli przzodownicy dla Odznaki Górskiej P. Z. N. a więc osoby dające pełną rękojmię swego doświadczenia turystycznego i możliwości zaświadczania danych, dotyczących konkurencji o Odznakę Górską P. Z. N. Przodownikom zlecone zostało ogólne kierownictwo ruchu, prowadzenie wycieczek w konkurencji o Odznakę Górską, oraz wypełnianie protokołów nieodzownych dla weryfikacji wyników.

Ponieważ zadania przodowników dla Odznaki Górskiej P. Z. N. nie zawsze mogły się pokrywać z działalnością bądź to sędziów, bądź też nauczycieli narciarstwa P. Z. N. — przeto utworzona została odrębna kadra „przodowników", z którą bezpośrednio współpracowała Komisja Turystyczna P. Z. N. Formą współpracy w okresie sprawozdawczym były listy i okólniki wysyłane przez Komisję Turystyczną P. Z. N. do przodowników Odznaki Górskiej. W listach tych Komisja Turystyczna informowała przodowników o wszystkich zamierzeniach i poczynaniach w dziedzinie turystyki, w szczególności zaś o wszelkich sprawach związanych z Odznaką Górską P. Z. N. Przodownicy otrzymywali do wiadomości wszystkie zmiany regulaminowe i wskazówki nieodzowne dla prawidłowego przebiegu konkurencji o Odznakę Górską P. Z. N.

Przy końcu okresu sprawozdawczego opracowane zostały wnioski domagające się od przodowników Odznaki Górskiej składania egzaminów instruktorskich, a także przeszkolenia ratowniczego. W ten sposób przodownicy dla Odznaki Górskiej P. Z. N. dawali rękojmię, iż osoby powierzone ich opiece na wycieczkach górskich będą mogły nie tylko powiększać zasób swych umiejętności jazdy na nartach, ale także znajdą pomoc i wskazówki w razie nieszczęśliwego wypadku.

Współpraca z przodownikami Odznaki Górskiej P. Z. N. obejmowała także ogólne zagadnienia turystyczne. W listach i okólnikach wysyłanych do przodowników Odznaki Górskiej P. Z. N. zwracała się Komisja Turystyczna z prośbą o nadsyłanie wszelkich uwag i wniosków związanych ze sprawami zimowej turystyki. Materiały licznie nadsyłane przez przodowników okazały się niejednokrotnie nader cenne i władze związkowe często z nich korzystały. Z uznaniem i wdzięcznością dla przodowników Odznaki Górskiej stwierdzić mogły władze związkowe, że współpraca z nimi dała pozytywne wyniki. Stworzyła ona pożądaną więź z terenem i możność przeglądu postulatów turystycznych w Karpatach.

Szczegółowy rozwój Odznaki Górskiej P. Z. N. zarówno w dwóch ostatnich sezonach, jak też od początku jej istnienia tj. od sezonu 1932/3 do końca sezonu 1936/7 przedstawiony jest w załączonej tabeli:

ROZWÓJ GÓRSKIEJ ODZNAKI P. Z. N.

w ciągu pięciolecia, od sezonu 1932/33 do końca sezonu 1936/7

Sezon	Ogółem	Złote	Srebrne	Brązowe	Stowarzyszeni	Niestowarzyszeni	Mężczyźni	Kobiety
1932/33	517	—	—	517	384	133	412	105
1933/34	1098	—	199	899	638	460	912	186
1934/35	1667	127	320	1220	968	699	1416	251
1935/36	1108	110	235	763	729	379	957	151
1936/37	1224	123	233	868	954	270	1052	172
Razem	5614	360	987	4267	3673	1941	4749	865

Za najlepsze wyniki zespołowe w zdobywaniu Odznaki Górskiej P. Z. N. ufundowana została w r. 1935 przez p. Ministra Komunikacji inż. M. Butkiewicza wędrowna nagroda, będąca przedmiotem dziesięcioletniej rozgrywki. Celem tej nagrody było pobudzenie poszczególnych Towarzystw i Sekcyj Narciarskich do ożywienia ruchu turystycznego wśród swych członków przez zachęcanie ich do zdobywania Odznaki Górskiej P. Z. N.

Szczegółowa punktacja nagrody ogłaszana jest co roku w „Informacyjnym Kalendarzu Narciarskim P. Z. N.". W sezonie 1935/6 — pierwsze miejsce w ubieganiu się o nagrodę wędrowną p. Ministra Komunikacji zajęło Tatrzańskie Towarzystwo Narciarzy z Krakowa, które prowadziło także w ogólnej punktacji po czterech latach rozgrywki. W sezonie 1935/6 nastąpiło jednak znaczne stosunkowo wyrównanie punktów zdobytych przez wiele Towarzystw, ubiegających się o nagrodę, co świadczyło o atrakcyjności rozgrywki.

Punktacja za sezon 1936/7 nie została jeszcze zamknięta, gdyż zgodnie ze statutem nagrody, nabywanie Odznak Górskich P. Z. N. (stanowiące o zdobyciu punktów) otwarte zostało do końca roku administracyjnego (31 października). Natomiast pierwsze miejsce w punktacji na sezon 1936/7 — zostało już przesądzone na korzyść Sekcji Narciarskiej W. K. S. Komorowo (dawniejsza Sekcja Narciarska Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowii). Towarzystwo to zdobyło w sezonie 1936/7 — 248 punktów, przewyższając znacznie wszystkich innych konkurentów. O dalsze miejsca toczy się walka, która ukończona zostanie z upływem regulaminowego terminu rozgrywki o nagrodę w sezonie 1936/7.

ADMINISTRACJA

GOSPODARKA FINANSOWA

Całokształt gospodarki finansowej Polskiego Związku Narciarskiego w okresie sprawozdawczym obrazują załączone: 1) bilans na dzień 31. V. 1936 r., 2) zestawienie przychodu i rozchodu za 1935/6 r., 3) bilans na dzień 31. V. 1937 r., 4) zestawienie przychodu i rozchodu za 1936/7 r. Ogólny wynik gospodarki jest świadectwem dążeń zapewnienia Polskiemu Związkowi Narciarskiemu racjonalnych podstaw i to zarówno w okresie sprawozdawczym, jak i w latach przyszłych.

Bilans za okres 1935/6 r. zamknięty został niedoborem w wysokości 23.627.09 zł. Powodem niedoboru były bardzo znaczne wydatki na przygotowanie i udział drużyny narciarskiej w zawodach IV Olimpiady Zimowej w 1936 r. Ponadto przeprowadzono odpisy na straty w kilku nierealnych pozycjach, jak np. pozostałość starych wydawnictw. Biorąc natomiast za podstawę oceny jedynie normalne dochody i wydatki Związku, stwierdzić można, że w sezonie 1935/6 wydano ponad sumę uzyskanych dochodów tylko kwotę zł 1.341.41. Nieznaczne to przekroczenie uzasadnione było poważnym w stosunku do preliminarza zwiększeniem wydatku na remont skoczni na Krokwi (preliminowano 1.000 zł — wydano 3.746.63 zł).

Niedobór z okresu 1935/6 pokryty został w całej wysokości w bilansie za rok 1936/7. Bilans ten zamknięty został nadwyżką w kwocie 63.17 zł a nadwyżka ta w rzeczywistości jest nawet większą o sumę 7.500 zł. Kwota ta przekazana została — uchwałą Zarządu Głównego P. Z. N. — Komitetowi Organizacyjnemu Narciarskich Mistrzostw Świata w r. 1939, na wydatki związane z organizacją tych wielkich zawodów, około których prace już zostały rozpoczęte przez Polski Związek Narciarski.

Przechodząc do oceny obu bilansów stwierdzić należy, że bilans zamknięcia w dniu 31 maja 1937 r., w porównaniu do bilansu zamknięcia w dniu 31. V. 1935 r. — nie tylko nie wykazał uszczerbku majątku Związku, lecz przeciwnie — jego dalszy wzrost. Pozycje „dłużników i wierzycieli", po przeprowadzeniu dalszych znacznych odpisów sum nieściągalnych wykazały, o ile chodzi o Towarzystwa i Okręgi, — nadwyżkę sum dłużników nad wierzytelnościami, wynoszącą zł 4.786.49, podczas gdy te

same pozycje w dniu 31. V. 1935 r. wykazywały nadwyżkę wierzycieli w kwocie zł 1.254.36. W ocenie tej nie uwzględniono pozycji „różni“, składającej się prawie w całości z sum przeznaczonych na inwestycje górskie, które stanowiąc subwencje dla Towarzystw związkowych zajmujących się gospodarką turystyczną — przechodzą jedynie w całości przez kasę Polskiego Związku Narciarskiego nie wpływając na jego gospodarkę.

W stosunku do bilansu zamknięcia na 31. V. 1935 r. wykazuje bilans ostatni na 31. V. 1937 r. znaczne, bo dwukrotne prawie zwiększenie gotówki dyspozycyjnej (31. V. 1935 zapas wyniósł 18.265.96 zł, natomiast w dniu 31. V. 1937 zapas gotówki dyspozycyjnej wyniósł 34.233.12 zł). Nastąpiło zwiększenie majątku w ruchomościach ze złotych 4.083.36 do zł 7.486.11, w bibliotece ze zł 326.26 na zł 592.56 — łącznie więc zwiększenie wyniosło 3.569.05 zł. Majątek zatem P. Z. N. doznał dalszego zwiększenia tworząc tym samym lepsze podstawy gospodarki na przyszłość.

Jeśli chodzi o wykonanie preliminarzy budżetowych za oba okresy sprawozdawcze (sezony 1935/6 i 1936/7), to oba sezony — a zwłaszcza ostatni — wykazały w porównaniu z okresami 1933/4 i 1934/5 poważne nadwyżki w stosunku do zatwierdzonego przez W. Z. D. preliminarza. Uzyskano je w głównej mierze dzięki intensywnie prowadzonej akcji organizacyjnej, równocześnie jednak rozrost agend Polskiego Związku Narciarskiego przybrał w okresie sprawozdawczym tak wielkie rozmiary, że przekroczono także preliminowane wydatki.

W okresie budżetowym 1935/6 przekroczenie wydatków w głównej mierze spowodowane było udziałem narciarskiej drużyny w olimpiadzie, oraz nastawieniem całej gospodarki Związku na przygotowania przedolimpijskie. Subwencje na ten cel przyznane stanowiły tylko niewielką część kosztów olimpiady pokrytych przez Związek. W okresie 1936/7 dominującą cechą gospodarki P. Z. N. było zapoczątkowanie szeroko pomyślanej akcji wyszkoleniowej i krzewicielskiej i głównie wydatki na te cele, spowodowały przekroczenie globalnej sumy preliminarza wydatków. Na cele wyszkoleniowe np. wydano w okresie 1936/7 zł 23.128.75, podczas gdy preliminowano na ten cel tylko 3.000 zł. Zwiększone w obu okresach wydatki P. Z. N. znalazły całkowite uzasadnienie w zwiększonych dochodach, osiągniętych celową gospodarką finansową.

Zasadą prawidłowej gospodarki P. Z. N. było oparcie jej przede wszystkim na stałych dochodach oraz uniezależnienie jej od wpływów stanowiących dochody niepewne, zależne od takiej czy innej koniunktury. Do stałych dochodów Związku należały wpłaty i opłaty członkowskie z różnych tytułów organizacyjnych. W sezonie 1935/6, dochody te stanowiły 60.6% wszystkich wpływów. W sezonie 1936/7 stosunek uległ dalszej poprawie, gdyż dochody stałe wyniosły 74.9% ogólnych dochodów. Po-

równując ten wynik ze stanem po koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego (rok 1934/5) kiedy odsetek stałych dochodów wynosił 45% — można stwierdzić, że dążenie władz związkowych do osiągnięcia pewnych i zdrowych podstaw gospodarki, zostało uwieńczone pełnym powodzeniem w obu sezonach (1935/6 i 1936/7).

W całym okresie sprawozdawczym nastąpiło bardzo znaczne zmniejszenie subwencyj przyznawanych na cele Polskiego Związku Narciarskiego. Jednakże władze związkowe, nie tylko nie ograniczyły z tego powodu swej działalności, lecz przeciwnie — działalność tę rozszerzyły, utrzymując i rozbudowując działy już istniejące oraz stwarzając nowe agendy, wynikające z potrzeb rozwoju narciarstwa. (Subwencje przyznawane na cele inwestycyj turystycznych, były sumami przechodnimi i Związek pośredniczył tylko w ich przekazywaniu Towarzystwom związkowym — kwoty te zatem nie miały wpływu na gospodarkę P. Z. N.). Rozszerzenie działalności P. Z. N. — mimo obniżenia się z roku na rok przyznawanych subwencyj — było w okresie sprawozdawczym dowodem, że gospodarka finansowa Polskiego Związku Narciarskiego dążyła stale do usamodzielnienia i uniezależnienia się od wpływów i dochodów o charakterze koniunkturalnym, realizując w ten sposób zdrowe zasady gospodarki społecznej w organizacjach sportowych.

Polski Związek Narciarski stał się w okresie sprawozdawczym wielką i liczebną instytucją. Już same tylko cyfry: 246 Towarzystw związkowych i około 24 tysiące zrzeszonych narciarzy mówią wyraźnie, że gospodarcze potrzeby Związku muszą być poważne. Niemniej jednak ściśle administracyjna gospodarka prowadzona była z daleko posuniętą oszczędnością. Odnośne cyfry w okresie sprawozdawczym były niższe niż w innych organizacjach podobnej skali i rozległości agend. Natomiast wydatki rzeczowe, przeznaczone na akcje stanowiące najistotniejsze cele Polskiego Związku Narciarskiego musiały znaleźć pełne zaspokojenie i dążność w tym właśnie kierunku cechowała wysiłki władz związkowych w całym okresie sprawozdawczym.

Gospodarka finansowa Polskiego Związku Narciarskiego wymagała rozległej rachunkowości i daleko posuniętej drobiazgowości. Wymagała ona także utrzymania w rękach władz związkowych, wszystkich czynników tej gospodarki. Doświadczenia bowiem lat ubiegłych, w których próbowano zdecentralizować niektóre funkcje gospodarcze i finansowe P. Z. N. — dały wyniki nakazujące zachowanie ostrożności w tym kierunku. Dlatego też władze związkowe prowadziły całokształt gospodarki finansowej w okresie sprawozdawczym centralnie, zapewniając z jednej strony sprawną obsługę członków, z drugiej zaś strony nieodzowne dla pracy środki finansowe w dyspozycji Związku.

B I L A N S

Polskiego Związku Narciarskiego na dzień 31 maja 1936 r.

STAN CZYNNY		ZŁOTE	STAN BIERNY		ZŁOTE
Gotówka: a) w kasie	zł. 4.008.91		Fundusz obrotowy		24.735.50
b) w P. K. O.	„ 526.03		Fundusz Krzewienia Narciarstwa		317.27
d) w M. K. O.	„ 11.170.85	15.705.79	Fundusz Inwestycyjny		135.650.00
Papiery wartościowe		474.00	Fundusz im. Stryjeńskiego		79.55
Ruchomości		5.555.28	Wierzyciele: a) Kluby	zł. 532.46	
Biblioteka		404.98	b) Okręgi	„ 2.158.55	
Dłużnicy: a) Kluby	zł. 11.824.52		c) Różni	„ 42.120.51	44.811.52
b) Okręgi	„ 551.81		Sumy przechodnie		245.80
d) Różni	„ 31.411.56	43.787.89	Subwencje		13.110.00
Inwestycje w górach		134.650.00	Nadwyżka dochodów z lat poprzednich		5.255.39
Niedobór za rok 1935/36		23.627.09			
		224.205.03			224.205.03

Kraków, dnia 31 maja 1936 r.

ZESTAWIENIE PRZYCHODU I ROZCHODU
za rok 1935/36

PRZYCHÓD	ZŁOTE	ROZCHÓD	ZŁOTE
Wkładki członkowskie	19.405.00	Wkładki członków — % dla Okręgów	3.450.00
Legitymacje, nalepki na legitym. i Kalendarz	38.547.64	Koszt legitymacji, nalepek na legit. i kalendarza	14.136.50
Odznaka za Sprawność	7.143.00	Koszta Odznaki za Sprawność	4.036.50
Odznaka Górska	5.147.55	Koszta Odznaki Górskiej	2.107.00
Portoria (zwroty)	3.165.65	Portoria	5.163.96
Nalepki schronisk. P. Z. N.	56.60	Pismo Związkowe	1.492.50
Święto Zimy	1.431.43	Koszty podróży	3.720.29
Odznaki i legitymacje funkcyjne	612.60	Koszty reprezentacji	4.044.01
Wpisowe	790.00	Mecz Słowiański	1.350.00
Odsetki	496.56	Ekspedycje zagraniczne (Olimpiada)	30.976.81
Subwencja na Olimpiadę i wyjazdy zagraniczne	19.500.00	Zawody krajowe	10.157.73
Niedobór za rok 1935/36	23.627.09	Ośrodki wyszkolenia	982.60
		Koszt odznak i legitymacji funkcyjnych	125.00
		Szlaki narciarskie	50.00
		Skocznie	3.746.63
		Amortyzacja ruchomości	1.434.22
		Administracja	21.671.99
		Zawody saneczkarskie	1.816.51
		Odpisy na stratę	9.460.87
	119.923.12		119.923.12

BILANS

Polskiego Związku Narciarskiego w Krakowie na dzień 31 maja 1937 r.

STAN CZYNNY

			ZŁOTE
1) Gotówka: a) w kasie	zł.	2.243.33	
b) w P. K. O.	„	2.196.99	
d) w M. K. O.	„	29.792.80	34.233.12
2) Papiery wartościowe			474.00
3) Ruchomości			7.486.11
4) Biblioteka			592.56
5) Dłużnicy: a) Kluby	zł.	8.148.28	
b) Okręgi	„	1.265.98	
d) Różni	„	33.686.55	43.100.81
Sumy przechodnie (inwest. w górach)			159.193.86
			245.080.46

STAN BIERNY

			ZŁOTE
Fundusz obrotowy			24.735.50
Fundusz Krzewienia Narciarstwa			1.168.02
Fundusz im. Stryjeńskiego			79.55
Fundusz Komitetu Organ. Mistrzostw Świata (F. I. S.) w roku 1939			7.500.00
Sumy przechodnie (fund. inwest.)			152.969.13
Wierzyciele: a) Kluby	zł.	2.426.05	
b) Okręgi	„	2.201.71	
c) Różni	„	48.681.93	53.309.70
Nadwyżka dochodów z lat ubiegłych			5.255.39
Nadwyżka dochodów za rok 1936/37	„	23.690.26	
Niedobór za rok 1935/36	„	23.627.09	
Nadwyżka dochodów za okres od 1. VI. 1935 do 31. V. 1937			63.17
			245.080.46

Kraków, dnia 31 maja 1937 r.

ZESTAWIENIE PRZYCHODU I ROZCHODU

za rok 1936/37

PRZYCHÓD

	ZŁOTE
Wkładki członkowskie	38.197.80
Legitymacje czarne, żółte, nalepki na legit. i kalendarze	89.382.60
Odznaka za Sprawność	5.145.45
Odznaka Górska	3.579.85
Odznaka Nizinna	39.00
Portorja	3.472.22
Ekspedycje zagraniczne (subw. Min. Spr. Zagr.)	2.000.00
Zawody krajowe	4.812.84
Wyszkolenie (subw. M. S. Wojsk. 7.240.00) (własne dochody 4.934.00)	12.174.00
Wydawnictwa	670.90
Wpisowe	1.450.00
Subwencja Min. Spr. Zagr. na wyjazd do Genewy	500.00
Subwencja na akcję krzewicielską	680.00
Subwencja na zawody saneczkarskie	500.00
„Wiosna w Tatrach“	8.274.81
Odsetki	869.91
Odznaki i legitymacje funkcyjne	405.10
	172.154.48

ROZCHÓD

	ZŁOTE
Wkładki członków ($^0/_0$ dla Okręgów)	5.200.00
Koszt legitymacji czarnych, żółtych, nalepek i kalendarzy	29.523.70
Koszt Odznaki za sprawność	517.00
Koszt Odznaki Górskiej	926.50
Koszt Odznaki Nizinnej	1.132.00
Portorja	6.240.66
Ekspedycje zagraniczne	7.299.36
Zawody krajowe	15.472.27
Mecz Słowiański	1.350.00
Wyszkolenie	23.128.75
Wydawnictwa	484.50
Akcja krzewicielska	3.080.00
Zawody saneczkarskie	1.005.60
Szlaki narciarskie i ścieżki turystyczne	7.891.40
Koszty podróży	5.461.29
Koszty reprezentacji i składki do innych Związków	4.026.50
Skocznie	4.559.24
Fundusz Komitetu Organ. Mistrz. Świata (F. I. S.) w r. 1939 Polsce	7.500.00
Administracja	22.378.68
Amortyzacja ruchomości	1.286.77
Nadwyżka dochodów za rok 1936/37	23.690.26
	172.154.48

Kraków, dnia 31 maja 1937 r.

DZIAŁALNOŚĆ BIURA P. Z. N.

Całokształt administracji Polskiego Związku Narciarskiego prowadzony był w okresie sprawozdawczym przez stałe biuro Związku. Agendy biura rozpadały się na dwa zasadnicze działy, a mianowicie: dział ściśle administracyjny i dział księgowości. Oba te działy rosły ustawicznie w całym okresie sprawozdawczym, a to wskutek coraz bardziej zwiększającego się zasięgu organizacyjnego P. Z. N. i popularyzacji narciarstwa.

Dział administracji ogólnej objął techniczną obsługę wszystkich komórek organizacyjnych P. Z. N. a w szczególności: wysyłkę i ewidencję nalepek i legitymacyj członkowskich, konwencyjnych, sędziowskich, instruktorskich itp. Biuro prowadziło także techniczną weryfikację wszystkich odznak sprawnościowych i całą ewidencję personalną.

Korespondencja związkowa wraz z prowadzeniem dziennika wykazała w okresie sprawozdawczym dalszy wzrost. Gdy w sezonie 1934 obejmowała ona 9.200 numerów, a w sezonie 1934/5 — 10.500 numerów, — to w obu sezonach sprawozdawczych powiększyła się wykazując: w sezonie 1935/6 przeszło 11.600 numerów, zaś w sezonie 1936/7 (przy nieskończonym jeszcze okresie administracyjnym) — prawie 12.500 numerów pism, wpływających i wychodzących. Załączona tabelka przedstawia szczegółowy obraz ruchu w tej dziedzinie.

Sezon	Razem	Wpłynęło pism	Wyszło pism
1935/36	11653	5684	5969
1936/37	12497	6759	5738

Wykonanie i ekspedycja wszystkich druków, legitymacyj, wydawnictw itp. wraz z wystawianiem rachunków objęła kilkadziesiąt tysięcy zaszłości, które musiały być ściśle zaksięgowane. Biuro musiało również posiadać dokładną ewidencję oraz raporty dzienne, aby można mieć w każdej chwili obraz zapotrzebowania i obrotów w każdej dziedzinie. Praca w tym kierunku stanowiła najistotniejszy czynnik obsługi wszystkich komórek organizacyjnych P. Z. N. i osób zrzeszonych w Związku.

Praca ta wymagała wielkiej sprawności, dokładności a zarazem dużego pośpiechu. W okresie pełnego sezonu, gdy natężenie ruchu osiągało swe maksimum biuro musiało pracować w tej dziedzinie z najwyższym wysiłkiem. Wszystkie pozycje w porównaniu z latami poprzednimi wykazały stałą tendencję wzrostu, specjalnie w działach wymagających naj-

więcej pracy wykonawczej, a mianowicie: w dziedzinie legitymacyj członkowskich oraz nalepek konwencyjnych.

Wysłano	W sezonie 1935/36	W sezonie 1936/37
legitymacyj czarnych	6.321	16.068
legitymacyj żółtych	1.016	1.174
nalepek na legitymacje czarne	11.232	24.931
nalepek na legitymacje żółte	1.873	1.958
Zapisów startowych do Odznaki za Sprawność	3.120	5.481
Protokółów odznaki górskiej	9.629	8.592
odznak za sprawność PZN	2.285	918
odznak górskich PZN	875	691
odznak nizinnych PZN	—	59
odznak funkcyjnych	73	56
legitymacyj dla funkcjonariuszów PZN.	252	206

Odrębny dział pracy biura P. Z. N. stanowiło przygotowanie oraz rozsyłka wszystkich komunikatów wysyłanych z ramienia władz Polskiego Związku Narciarskiego. Załączone zestawienie wydanych komunikatów obrazuje rozmiar prac w tej dziedzinie:

Wysłano	1935/36		1936/37	
	Ilość komunikatów	Ilość egzemplarzy	Ilość komunikatów	Ilość egzemplarzy
Komunikatów Zarządu Głównego	14	4.114	13	4.035
Komunikatów Komisji Sportowej	13	3.374	7	1.744
Komunikatów Komisji Turystycznej	8	3.135	5	1.830
Komunikatów Komisji Narc. Nizinnego	—	—	1	337
Komunikatów Komisji Wydawniczej	1	60	—	—
Komunikatów weryfik. Odznaki za Sprawność	74	21.240	126	40.992
Komunikatów specjalnych	1	300	11	2.993
Serwisów prasowych	16	1.189	15	1.267
Protokołów Rady Narciarskiej	5	175	3	105
Druków i zawiadomień	—	3.425	—	6.112
Razem	132	37.012	181	59.415

Roboty związane z weryfikacją i ewidencją: Odznaki za Sprawność P. Z. N., Odznaki Górskiej P. Z. N. i Odznaki Nizinnej P. Z. N. — wymagały bardzo poważnej ilości czasu a to ze względu na konieczność jak najdalej posuniętej ścisłości pracy, która musiała być bardzo drobiazgowa. Praca ta oparta była podobnie jak i w latach poprzednich na wypró-

bowanym systemie kartotekowym, obejmującym po koniec okresu sprawozdawczego, około 55.000 kartotek różnego typu i rodzaju.

Tok czynności związanych z ewidencją oraz weryfikacją Odznaki za Sprawność P. Z. N. obejmował kolejno: udzielenie pozwolenia na organizację zawodów, wysyłkę zapisów startowych i protokołów, gromadzenie ich z powrotem, kontrola wszystkich formalności, obliczanie czasów i właściwa weryfikacja z zaliczeniem norm czasowych, zaciąganie do kartoteki ewidencyjnej i wystawianie nowych kartotek dla rozpoczynających konkurencję, ogłaszanie komunikatów, zawiadamianie wszystkich uczestników pocztówkami o zdobyciu odznaki i wystawianie legitymacyj wraz z wysyłką Odznak.

Przy Odznace Górskiej P. Z. N. czynności te były jeszcze o tyle więcej skomplikowane, że obejmowały po kilka protokołów na każdego ubiegającego się. Wymagało to specjalnego systemu kontroli nadsyłanych protokołów i łączenia ich w odpowiednie grupy. Sam tok weryfikacyjny był również bardziej skomplikowany przez zaliczanie współczynników wieku i dnia oraz przez coraz bardziej masowo urządzane raidy dalekobieżne, które wymagały specjalnego dodatkowego obliczania i wystawiania protokołów przez biuro.

Ponadto praca przy odznakach sprawnościowych objęła (tak jak i w latach poprzednich) ścisłą statystykę oraz ewidencję punktacji nagród zespołowych. W sezonie sprawozdawczym 1936/7 powiększony został zakres prac związanych z odznakami sprawnościowymi przez dział świeżo wprowadzonej Nizinnej Odznaki P. Z. N.

Biuro prowadzi także całą rachunkowość Związku wraz z ewidencją dokumentów kasowych i załączników. Rozmiar pracy księgowości w okresie sprawozdawczym obrazuje załączona tabelka:

Za okres	Rachunków wysłano	Pozycyj kasowych	Pozycyj księgowości
1935/36	3184	1327	5052
1936/37	3663	1727	5918

O rozmiarach pracy biura P. Z. N. świadczyć może dodatkowo fakt, że w okresie sprawozdawczym prowadziło biuro stale: 1) ogólną kartotekę Towarzystw związkowych według miejscowości, 2) ogólną kartotekę Towarzystw związkowych według ich numerów ewidencyjnych,

3) kartotekę adresową wszystkich narciarzy zrzeszonych w Towarzystwach, 4) kartotekę zawodników i zawodniczek, 5) kartotekę sędziów P. Z. N., 6) kartotekę egzaminowanych nauczycieli narciarstwa, 7) kartotekę przodowników Odznaki Górskiej P. Z. N., 8) kartotekę schronisk i stacyj narciarskich, 9) kartotekę Odznaki za Sprawność P. Z. N., 10) kartotekę Odznaki Górskiej P. Z. N., 11) kartotekę Nizinnej Odznaki P. Z. N., 12) kartotekę adresową władz i instytucyj współpracujących ze Związkiem. Wszystkie te ewidencje musiały być stale aktualne, wymagały zatem ciągłej kontroli i uzupełniania.

Ponadto biuro prowadziło stale raport kasowy, oraz codzienny stan legitymacyj, nalepek, odznak, wydawnictw komisowych itd. Do biura należało oczywiście archiwum aktów, protokołowanie posiedzeń oraz liczne roboty wykonawcze zarówno bieżące, jak też przy sposobności imprez organizowanych przez P. Z. N.

Całokształt robót wykonywany był przez personel, który składał się w okresie sprawozdawczym z jednego kierownika i trzech stale zatrudnionych sił urzędniczych. Pozatem, w miarę szczególnego nasilenia robót, angażowano dorywcze pomoce. Rachunkowość Związku pozostawała pod nadzorem księgowego.

Z powodu znacznego rozwoju agend P. Z. N., lokal biurowy Związku mieszczący się w poprzednim okresie sprawozdawczym przy ul. Pierackiego 1, okazał się zbyt szczupły. Postanowiono przeto przeniesienie lokalu P. Z. N. do obecnej siedziby przy ul. Piłsudskiego 13, gdzie znaleziono szczególnie dogodne warunki rzeczowe i techniczne, ułatwiające organizację pracy. W lokalu tym znalazło również pomieszczenie Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa.

Nowy lokal Polskiego Związku Narciarskiego zezwolił na usprawnienie robót a zarazem częściowo na potanienie niektórych działań jak np. odbywania większych posiedzeń (Rady, konferencje itp.), które uprzednio urządzać musiano w wynajętych salach. W okresie sprawozdawczym przystosowano także wewnętrzne wyposażenie biura P. Z. N. do charakteru jego agend. Sprawiono stosowny inwentarz, powiększono aparat techniczny, zorganizowano składy i archiwum. W pracy biura urzeczywistniana była zasada, aby poszczególne Towarzystwa, obsługiwane były jak najsprawniej, co mimo wzrostu agend P. Z. N. udało się uskutecznić w całym okresie sprawozdawczym.

Przy końcu okresu sprawozdawczego, podjęły władze związkowe kroki około przygotowania filialnego biura P. Z. N. w Zakopanem, gdzie w wybudowanym przez Ligę Popierania Turystyki „Domu Górala“ zapewniono odpowiedni i należycie urządzony lokal, przewidując jego uruchomienie przed sezonem 1937/8 r.

KRONIKA

WSPOMNIENIA POŚMIERTNE.

W ciągu okresu sprawozdawczego, śmierć zabrała spośród członków Towarzystw związkowych, szereg działaczy zasłużonych na niwie pracy organizacyjnej, oraz czynnych narciarzy.

W lutym 1936 r. zmarł ś. p. Zygmunt Bieżeński, który — w latach 1932/3, 1933/4 i 1934/5 — był członkiem Rady Narciarskiej i Zarządu Głównego P. Z. N., sprawując funkcje skarbnika. W pracy swej dla dobra Polskiego Związku Narciarskiego, zaskarbił sobie Zmarły trwałą pamięć.

W czerwcu 1936 r. zmarł ś. p. Tadeusz Smoluchowski, przewodniczący Sekcji Narciarskiej Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Poznaniu. Zmarły był jednym z najdawniejszych narciarzy w Polsce, rozwijającym pionierską działalność zimowo-turystyczną w Karpatach Wschodnich.

W styczniu 1937 znaleźli śmierć w lawinie śnieżnej w Kotle Breskulskim pod Czarnohorą ś. p. dr. Lesław Chlipalski i Andrzej Steusing — entuzjaści gór i narciarstwa oraz działacze na niwie organizacyjnej.

W maju 1937 r. zmarł ś. p. Szczepan Witkowski, jeden z najstarszych czynnych zawodników P. Z. N., członek narciarskiej drużyny olimpijskiej w 1924 r. W ostatnich latach prowadził Zmarły narciarskie schronisko turystyczne w Sławsku, ciesząc się powszechną sympatią.

W maju 1937 r. zmarł ś. p. Bolesław Szuliński, sprawujący godność członka Zarządu I. Warszawskiego Okręgu P. Z. N., który w Zmarłym stracił oddanego idei narciarskiej pracownika.

Cześć Ich pamięci!

ROZDAWNICTWO NART.

Przy poparciu ze strony władz związkowych, prowadziło Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa w całym okresie sprawozdawczym (podobnie jak i w latach poprzednich) akcję rozdawnictwa nart wśród młodzieży. Sprzęt został częściowo nabyty, częściowo zaś ofiarowany w wyniku odezw skierowanych do ogółu narciarzy. Zakupiono 351 par nart, 370 par kijów, oraz 360 par więżb. Z darów wpłynęło 93 par nart i sporo innego sprzętu. Akcja rozdawnictwa sprzętu narciarskiego prowadzona na zakończenie narciarskich kursów wędrownych T. K. N. objęła przede wszystkim szkoły powszechne, dla których były organizowane kursy wędrowne T. K. N. Szkołom tym rozdano kilkaset par nart. Rozdzielono także sprzęt wśród towarzystw społecznych, opiekujących się młodzieżą. Przy sposobności głównych mistrzostw Polski w narciarstwie w każdym sezonie, rozdawał Polski Związek Narciarski za pośrednictwem Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa po kilkadziesiąt par nart dla młodzieży zawodniczej. Ogółem rozdano w okresie sprawozdawczym

ponad pół tysiąca par nart typu górskiego i kilkadziesiąt par nart nizinnych wraz z odpowiednim sprzętem. Całokształt akcji rozdawnictwa nart przekazany był Towarzystwu Krzewienia Narciarstwa, które oprócz własnych funduszów otrzymywało na ten cel pomoc materialną ze strony władz związkowych. Pomiędzy innymi, źródłem związkowego funduszu rozdawnictwa nart była sprzedaż 5-cio groszowych nalepek krzewicielskich, chętnie zakupywanych przez Towarzystwa związkowe.

UDOGODNIENIA DLA CZŁONKÓW P. Z. N.

Narciarze zrzeszeni w Towarzystwach związkowych korzystali w okresie sprawozdawczym z licznych uprawnień i udogodnień. Przysługiwały członkom P. Z. N. zniżki kolejowe w postaci wielokilometrowych biletów narciarskich, turystycznych i ulg grupowych zarówno w zimie jak i w lecie. Wszyscy narciarze zrzeszeni korzystali ze znacznych zniżek przy przejazdach koleją linową Kuźnice—Kasprowy Wierch. We wszystkich schroniskach, należących do Towarzystw Związkowych mieli narciarze zrzeszeni zapewnione ulgi członkowskie. Przynależność związkowa uprawniała do otrzymania legitymacji konwencyjnej, zezwalającej na swobodne przekraczanie granicy czesko-słowackiej w obrębie pasa turystycznego. Członkowie P. Z. N. mieli zniżki grupowe przy przejazdach na kolejach czesko-słowackich w pasie turystycznym. Wszyscy narciarze zrzeszeni w Towarzystwach związkowych otrzymywali co roku bezpłatnie „Informacyjny Kalendarz Narciarski P. Z. N.“, stanowiący szczególnie wartościowe świadczenie. Wszyscy członkowie Związku otrzymywali pod swymi domowymi adresami bezpłatnie dostarczane wydawnictwo p. t. „Turysta w Polsce“. Członkom Polskiego Związku Narciarskiego przysługiwały zniżki kolejowe na niektórych kolejach zagranicznych. Niezależnie od powyższych świadczeń zapewnionych członkom przez Polski Związek Narciarski — poszczególne Towarzystwa wyjednały dla swych członków jeszcze inne udogodnienia zwłaszcza w postaci opustów cen w niektórych firmach i przedsiębiorstwach.

JUBILEUSZE TOWARZYSTW ZWIĄZKOWYCH.

Karpackie Towarzystwo Narciarzy we Lwowie założone w 1907 r. i będące najstarszą organizacją narciarską na ziemiach Polski, obchodziło w styczniu 1937 r. 30-lecie swego istnienia i chlubnej działalności na niwie narciarstwa. Obchód jubileuszu zgromadził liczną rzeszę dawnych członków K.T.N., przedstawicieli władz i instytucyj. Uroczyste walne zgromadzenie jubileuszowe nadało godność honorowego prezesa zasłużonemu przewodniczącemu Towarzystwa prof. dr. Zygmuntowi Klemensiewiczowi, oraz mianowało członkami honorowymi K. T. N.: prezesa P. Z. N. inż. Aleksandra Bobkowskiego, wiceprezesów P. Z. N.: Stanisława Faechera i dr. A. Bonieckiego, oraz kilku najdawniejszych współpracowników z M. Dudrykiem, dr. M. Orłowiczem i S. Szczepanowskim na czele. Zarząd Główny P. Z. N. ofiarował nestorowi polskich Towarzystw narciarskich puchar pamiątkowy na znak uznania za owocną pracę Towarzystwa w ciągu trzydziestu lat. Z obchodem jubileuszu połączona była uroczystość poświęcenia nowego schroniska K. T. N. wzniesionego w roku 1936/7 na Mariszeskiej w pasmie Czarnohory.

W drugiej połowie kwietnia 1937 r. obchodziła jubileusz swego 30-letniego istnienia Sekcja Narciarska P. T. T. w Zakopanem. W roku 1911 podjęła ona tradycję założonego w kwietniu 1907 r. „Zakopiańskiego Towarzystwa Łyżwistów“ względnie „Zakopiańskiego Oddziału Narciarzy“. S. N. P. T. T. jest drugą z kolei najdawniejszą organizacją polskiego

narciarstwa, chlubnie zapisaną w dziejach jego rozwoju. Obchód jubileuszowy 30-lecia S. N. P. T. T. Zakopane rozpoczął się 17 kwietnia na Hali Pysznej w Tatrach zawodami narciarskimi, w których — pomiędzy innymi — startowali najstarsi czynni zawodnicy Sekcji. Właściwa uroczystość jubileuszowa odbyła się 18 kwietnia w Zakopanem na specjalnej akademii, na której przedstawiono 30-letnią działalność S. N. P. T. T. Zakopane. W obchodzie jubileuszowym wzięli udział przedstawiciele Zarządu Głównego P. Z. N., którzy w imieniu Związku ofiarowali Sekcji puchar pamiątkowy.

WIELKIE MARSZE NARCIARSKIE.

W okresie sprawozdawczym odbył się po raz trzeci i czwarty z kolei „Marsz huculskim szlakiem II Brygady Legionów". Impreza ta, zainicjowana w roku 1934 przez p. Ministra Spraw Wojskowych gen. T. Kasprzyckiego, wykazała z roku na rok potężniejący zasięg propagandowy i szczególną wartość jako sprawdzian zespołowego wysiłku startujących patroli wojskowych i cywilnych. Organizacja marszu, ze względu na jego charakter oraz trudności terenowe, komunikacyjne, pomieszczenia itp. — została objęta w całości i przeprowadzona przez władze wojskowe. W roku 1906 została wprowadzona zmiana do regulaminu marszu Huculskim Szlakiem II Brygady Legionów, polegająca na tym, że co drugi rok marsz miał się odbywać na innej trasie. W roku więc 1936 trasa przebiegała z Berezowa przez Kosmacz i Żabie do Worochty, zaś w roku 1937, na pierwotnym szlaku a więc: z Rafajłowej przez Przełęcz Legionów i Jabłonicę do Worochty. Polski Związek Narciarski brał żywy udział w tej tradycyjnej imprezie, powodując wystawienie kilkunastu cywilnych zespołów z różnych organizacyj zrzeszonych w P. Z. N. Dla poparcia wysiłku zawodników, ofiarował Polski Związek Narciarski (podobnie jak i w latach poprzednich) pamiątkowe plakiety dla zwycięskich zespołów. Poza tym rozgrywana była w dalszym ciągu ufundowana w 1934 r. przez Polski Związek Narciarski, nagroda przechodnia P. Z. N. dla najlepszego cywilnego zespołu zrzeszonego w Związku. W Komisji sędziowskiej Marszu brali udział reprezentanci Polskiego Związku Narciarskiego.

Zainicjowany w roku 1936 przez Polski Związek Narciarski Marsz Narciarski na trasie Zułów—Wilno, mający być wyrazem hołdu narciarstwa dla pamięci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, a zarazem zespołową manifestacją sportową — przejęty został w sezonie 1936/7 przez władze wojskowe i zrównany w kategorii z marszem Huculskim Szlakiem II Brygady Legionów. W ten sposób uzyskano dla narciarstwa dwie wielkie imprezy marszowe, jedną o charakterze górskim, drugą zaś o typie narciarstwa nizinnego. Marsz Zułów—Wilno cieszył się równie wielkim zainteresowaniem, o czym świadczył start w 1937 r. kilkuset narciarzy wojskowych i cywilnych. Polski Związek Narciarski zachęcił Towarzystwa związkowe do licznego udziału w tym marszu. W Komisji organizacyjnej i sędziowskiej Marszu, współpracował P. Z. N. przez swych przedstawicieli. Z uwagi na nizinny charakter Marszu, oraz wysoką jego wartość jako próby wychowania fizycznego — przyznał P. Z. N. wszystkim uczestnikom Marszu, którzy spełnili wymagane normy — Nizinną Odznakę P. Z. N. stopnia brązowego.

ZJAZD Z. P. Z. S. W KRAKOWIE.

W jesieni 1935 r. obradował w Krakowie Walny Zjazd Delegatów Związku Polskich Związków Sportowych, który powziął doniosłe uchwały dotyczące reorganizacji polskiego sportu. Organizacją tego zjazdu pod względem technicznym zajął się Polski Związek Narciarski, jako mający swą siedzibę w Krakowie. Walny Zjazd Delegatów Z. P. Z. S. rozpo-

czął swe prace od złożenia hołdu na Wawelu prochom Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego oraz wziął udział w sypaniu Kopca na Sowińcu. W uroczystości tej wzięli udział wszyscy członkowie Walnego Zjazdu z ówczesnym dyrektorem Państwowego Urzędu W. F. i P. W. płk. W. Kilińskim, prezesem Związku Polskich Związków Sportowych płk. J. Ulrychem, oraz prezesem Polskiego Komitetu Olimpijskiego płk. K. Glabiszem na czele. Na zakończenie zjazdu, przyjmował Zarząd Główny P. Z. N. przedstawicieli Państwowego Urzędu W. F. i P. W., Zarząd Związku Polskich Związków Sportowych, oraz Zarząd Polskiego Komitetu Olimpijskiego, w swym lokalu przy ul. Piłsudskiego 13 w Krakowie.

UDZIAŁ P. Z. N. W WYSTAWACH.

Polski Związek Narciarski brał w okresie sprawozdawczym udział w wystawach propagandowych sportu zimowego i turystyki. W szczególności więc Związek wysłał swe eksponaty na wystawę turystyczno-sportową, urządzoną w jesieni w 1935 r. w Krakowie. Wspólnie z Towarzystwem Krzewienia Narciarstwa przedstawiono na stoisku narciarskim, w szeregu wykresów i plansz, całokształt działalności polskiego narciarstwa. Wystawa cieszyła się dużym powodzeniem, co stanowiło doskonałą propagandę dla akcji zrzeszania. W roku 1936 wziął Polski Związek Narciarski udział w wystawie turystyczno-uzdrowiskowej zorganizowanej w Krakowie. Przedstawiono osiągnięcia organizacyjne P. Z. N., stan zagospodarowania schroniskowego, wydawnictwa związkowe itd., osiągając pożądany wynik propagandowy.

MISTRZOSTWA ŚWIATA W POLSCE W 1939 R.

W okresie sprawozdawczym podjął Polski Związek Narciarski starania, zmierzające do otrzymania mandatu zorganizowania w Polsce, w roku 1939, narciarskich Mistrzostw Świata. Starania te spotkały się z życzliwym przyjęciem na terenie Międzynarodowej Federacji Narciarskiej F. I. S. Z uwagi więc na doniosłość tej imprezy dla polskiego narciarstwa, oraz ze względu na światową jej skalę — władze związkowe przystąpiły przy końcu okresu sprawozdawczego do opracowania planów tych wielkich zawodów, oraz do założenia wstępnego komitetu organizacyjnego. Władze związkowe wychodziły z założenia, że racjonalne zorganizowanie Mistrzostw Świata w narciarstwie na rok 1939 w Polsce, wymagać będzie wytężonej działalności w ciągu najbliższych dwóch lat. W ciągu maja 1937 r. został uruchomiony zawiązek komitetu organizacyjnego zawodów F. I. S. w Polsce w 1939 r., przyczem osiągnięto porozumienie z innymi Związkami sportu zimowego, mając na uwadze możność rozkudowy całej imprezy na igrzyska zimowe. Polskie narciarstwo stanęło zatem przed niezwykle ważnym etapem pracy. Zadanie to wysunięte zostało jako najdonioślejszy cel nadchodzącego dwulecia i od sprawnej organizacji Mistrzostw Świata w Polsce w 1939 r., zależeć będzie nie tylko powodzenie samej imprezy, ale pożytek ogólny polskiego narciarstwa i propaganda polskich terenów sportu zimowego, a pośrednio całego kraju.

TREŚĆ

Sport

Turystyka

Administracja

Kronika

DRUKARNIA NARODOWA W KRAKOWIE